

**RAZVOJNI PROGRAM
OBMOČNEGA RAZVOJNEGA PARTNERSTVA
SLOVENSKE GORICE
2021–2027**

Lenart v Slovenskih goricah, junij 2022

RAZVOJNI PROGRAM OBMOČNEGA RAZVOJNEGA PARTNERSTVA SLOVENSKE GORICE 2021–2027

Občina Benedikt
Občina Cerkevjak
Občina Duplek
Občina Lenart
Občina Pesnica
Občina Sveta Ana
Občina Sveta Trojica v Slovenskih goricah
Občina Sveti Jurij v Slovenskih goricah
Občina Šentilj

OBMOČNI RAZVOJNI PROGRAM SLOVENSKE GORICE ZA OBDOBJE 2021–2027 JE BIL POTRJEN NA _____SEJI OBMOČNEGA RAZVOJNEGA SVETA SLOVENSKE GORICE Z DNE _____

IZVAJALEC:

Razvojna agencija Slovenske gorice, d. o. o. (RASG, d. o. o.) - območna razvojna agencija (ORA),
Trg osvoboditve 9, 2230 Lenart v Slovenskih goricah

DOKUMENT SO PRIPRAVILI:

ODGOVORNA OSEBA:	DR. MILOJKA DOMAJNKO, DIREKTORICA
VODJA PRIPRAVE ORP SLOVENSKE GORICE:	DR. MILOJKA DOMAJNKO
ČLANI DELOVNE SKUPINE:	SODELAVCI RASG, D. O. O. po strokovnih podlagah občinskih uprav in predlagateljev projektov
ODGOVORNI VODJA PRIPRAVE:	DR. MILOJKA DOMAJNKO, DIREKTORICA
RAZVOJNI SVET OBMOČNEGA RAZVOJNEGA PARTNERSTVA SLOVENSKE GORICE	MAG. JANEZ KRAMBERGER, PREDSEDNIK

Območni razvojni program Slovenske gorice 2021–2027 je pripravljen na osnovi obstoječih podatkov in se bo dopolnjeval in usklajeval vzporedno s spremembami in dopolnitvami Regionalnega razvojnega programa Podravje 2021–2027.

Mesec in leto izdelave: junij 2022

SEZNAM KRATIC

AJPES	Agencija RS za javnopravne evidence in storitve
AN URE	Nacionalni akcijski načrt za energetska učinkovitost
ARSKTRP	Agencija Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja
BDP	bruto domači proizvod
BDV	bruto dodana vrednost
BIRR	bruto domači izdatki za raziskave in razvoj
CLLD	lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost
CNVOS	mreža slovenskih nevladnih organizacij
CPP	<i>Commission Position Paper</i> (stališče služb Komisije)
CSR	<i>Country Specific Recommendations</i> (priporočila Evropskega sveta)
CTN	celostne teritorialne naložbe
ČN	Čistilna naprava
DDV	davek na dodano vrednost
DRPi	Programa državnih razvojnih prioritet in investicij
DRSC	Direkcija Republike Slovenije za ceste
DSP	Denarna socialna pomoč
EIB	Evropska investicijska banka
EK	Evropska komisija
EKSRP	Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja
ESFRI	<i>European Strategy Forum on Research Infrastructures</i> (Evropski strateški forum za raziskovalne infrastrukture)
ESI	Evropski strukturni in investicijski skladi
ESPR	Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo
ESRR	Evropski sklad za regionalni razvoj
ESS	Evropski socialni sklad
ETS	evropsko teritorialno sodelovanje
EU	Evropska unija
EUSAIR	<i>European Union Strategy for the Adriatic and Ionian Region</i> (jadransko-jonska strategija)
EUSAR	<i>European Union Strategy for the Alpine Region</i> (alpska strategija)
EUSDR	<i>European Union Strategy for the Danube Region</i> (podonavska strategija)
EZTS	evropska združenja za teritorialno sodelovanje
FFS	fitofarmacevtska sredstva
ICZM	<i>Integrated Coastal Zone Management</i> (protokol o celovitem upravljanju obalnih območij Sredozemlja)
IKT	informacijsko-komunikacijska tehnologija
INUSO	Interdisciplinarni usmerjevalni odbor
IPE	instrument za povezovanje Evrope
IRO	indeks razvojne ogroženosti
KS	Kohezijski sklad
LAS	Lokalna akcijska skupina
MGRT	Ministrstvo za gospodarski razvoj in infrastrukturo
MZIP	Ministrstvo za infrastrukturo in prostor
NUTS	Nomenklatura teritorialnih enot za statistiko (EUSTAT)
OP	Operativni program
OP RČV	Operativni program za razvoj človeških virov
OP ROPI	Operativni program razvoja okoljske in prometne infrastrukture
OP RR	Operativni program krepite regionalnih razvojnih potencialov
ORA	Območna razvojna agencija
ORP	Območno razvojno partnerstvo
OVE	Obnovljivi viri energije
PRP	Program razvoja podeželja
PS	Partnerski sporazum
RASG	Razvojna agencija Slovenskih goric
RRA	Regionalna razvojna agencija
RRD	Razvojno raziskovalna dejavnost
RRP	Regionalni razvojni program
RSPR	Razvojni svet Podravske regije Cotasta
SPS	Strategija pametne specializacije
SRS	Strategija razvoja Slovenije
SURS	Statistični urad Republike Slovenije
URE	Učinkovita raba energije
ZSRR	Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja

VSEBINA

1 UVOD	1
1.1 Namen in cilj s temeljnimi izhodišči za pripravo ORP Slovenske gorice sestavnega dela RRP Podravske regije	2
1.2 Pravne podlage za pripravo ORP Slovenske gorice	2
1.3 Metodologija priprave ORP/RRP	4
1.4 Organizacijska struktura priprave ORP Slovenske gorice	4
1.5 LAS Ovtar Slovenskih goric v ORP Slovenske gorice	6
1.6 Postopek sprejemanja ORP Slovenske gorice	6
2 OCENA STANJA IN RAZVOJNIH MOŽNOSTI NA OBMOČJU ORP SLOVENSKE GORICE (OPIS IN STATISTIKA)	7
2.1 Predstavitev območja ORP Slovenske gorice	7
2.1.1 Geografske značilnosti.....	7
2.1.2 Posebnosti flore in favne.....	8
2.1.3 Ocena ogroženosti.....	8
2.1.4 Obmejno problemsko območje.....	8
2.2 Človeški viri	10
2.2.1 Demografske značilnosti	10
2.2.2 Trg dela, aktivna politika zaposlovanja	13
2.2.3 Izobraževanje in izobrazbena struktura	17
2.2.4 Zdravstvo in sociala	20
2.2.5 Revščina in socialna izključenost.....	21
2.2.6 Šport in rekreacija	23
2.2.7 Stanje na področju kulture	24
2.2.8 Okolje, infrastruktura in prostor	26
2.2.9 Površinske in podzemne ter odpadne vode.....	28
2.2.10 Odpadki	38
2.2.11 Naravna in kulturna dediščina.....	40
2.2.12 Prometna infrastruktura in mobilnost	40
2.2.13 Turizem.....	43
2.2.14 Kmetijstvo, gozdarstvo in razvoj podeželja	48
2.2.15 Gospodarstvo	53
3 SWOT ANALIZA PO RAZVOJNIH PODROČJIH	66
3.1 SWOT analiza: gospodarstvo	66
3.2 SWOT analiza: turizem	68
3.3 SWOT analiza: okolje, prostor in infrastruktura	70
3.4 SWOT analiza: kmetijstvo, gozdarstvo in razvoj podeželja	71
3.5 SWOT analiza: človeški viri	73

3.6 SWOT analiza: naravna in kulturna dediščina	74
4 IZZIVI ORP SLOVENSKE GORICE	75
4.1 Demografski in socialni izzivi.....	75
4.2 Izzivi konkurenčnosti in gospodarskega razvoja.....	75
4.3 Izzivi na področju okoljske Infrastrukture, okolja in prostora na območju	76
4.4 Izzivi ORP Slovenske gorice na področju turizma in kulturne dediščine	78
4.5 Izzivi na področju kmetijstva, gozdarstva in razvoja podeželja	80
5 STRATEŠKI DEL ORP SLOVENSKE GORICE V RRP PODRAVJE 2021–2027	83
5.1 Opredelitev razvojnih prioritet območja ORP Slovenske gorice.....	83
5.1.1 Razvojni cilj 1: Pametnejša, konkurenčna in trajnejša regija	83
5.1.2 Razvojni cilj 2: Nizkoogljična in bolj zelena regija.....	90
5.1.3 Razvojni cilj 3: Bolj povezana regija.....	98
5.1.4 Razvojni cilj 4: Bolj privlačna in socialna regija.....	102
5.1.5 Razvojni cilj 5: Regija bližje državljanom	108
6 PROJEKTNE VSEBINE ORP SLOVENSKE GORICE 2021–2027	112
6.1 Trajnostni razvoj Slovenskih goric – zbir predlogov ORP	112
6.2 Problemsko območje	113
6.3 Vključevanje v druge projekte izven ORP	115
7. SKUPNE REGIJSKE VSEBINE NA OBMOČJU PODRAVJA V OBDOBJU 2021-2027	116
7.1 Innovum Univerze v Mariboru	116
7.2 Letališče in Smart Hub Maribor.....	117
7.3 Invest Podravje, poslovne cone in upravljanje.....	117
7.4 Regijsko prostorsko in prometno načrtovanje	119
7.5 Podpora podjetništvu	120
7.6 Turistično povezana regija.....	121
7.7 Spodbujanje okolju prijazne pridelave hrane in vzpostavitev skupne platforme kratkih verig	123
7.8 Učinkovito upravljanje z vodnimi in zavarovanimi območji v regiji	123
7.9 Inštitut za hrano in inštitut za umetno inteligenco	124
7.10 Celovit razvoj človeškega kapitala v Podravju	125
8 VIRI FINANCIRANJA.....	126
9 SKLADNOST ORP SLOVENSKE GORICE S CILJI POLITIK IN USMERITEV EU TER SPLOŠNIMI CILJI REGIONALNE POLITIKE	129
10 SISTEM INFORMIRANJA IN OBVEŠČANJA JAVNOSTI O NAČRTOVANJU IN IZVAJANJU ORP	132
11 SISTEM INFORMIRANJA IN OBVEŠČANJA JAVNOSTI O NAČRTOVANJU IN IZVAJANJU ORP Slovenske gorice	133
12 FINANČNA OCENA VREDNOSTI ORP SLOVENSKE GORICE 2021–2027	134
13 SEZNAM PROJEKTOV VKLJUČENIH V ORP SLOVENSKE GORICE 2021–2027	136
LITERATURA, VIRI.....	142

KAZALO SLIK:

Slika 1: Občine na območju ORP Slovenskih goric	1
Slika 2: Občine v obmejnem problemskem območju.....	9
Slika 3: Število prebivalcev na območju ORP Slovenske gorice v obdobju 2015-2020	11
Slika 4: Povprečna starost prebivalcev na območju ORP Slovenske gorice v obdobju 2015-2020.....	11
Slika 5: Indeks staranja prebivalstva v letih 2015 - 2020 na območju občin ORP Slovenske gorice	12
Slika 6: Registrirana brezposelnost po območnih službah Zavoda in uradih za delo – zbir podatkov..	15
Slika 7: Registrirana brezposelnost po območnih službah Zavoda in uradih za delo po ravneh izobrazbe – zbir podatkov.....	16
Slika 8: Število udeležencev neformalnega izobraževanja v letih 2011 in 2016	20
Slika 9: Število mladih (15–29 let) v Sloveniji, izbrana leta s projekcijo.....	23
Slika 10: Investicije in tekoči izdatki za varstvo okolja, Slovenija	26
Slika 11: Kazalniki za investicije za varstvo okolja Podravska regija 2014-2017	27
Slika 12: Pomembni vplivi na podzemna VT.....	33
Slika 13: Stanje podzemnih vodnih teles.....	34
Slika 14: Dostopnost med kraji znotraj regije	41
Slika 15: Delovna mobilnost med občinami znotraj regije	42
Slika 16: Makro destinacija Termalno Panonska Slovenija.....	44
Slika 17: Poslovni subjekti na območju orp na dan 31.3.2020.....	56
Slika 18: Število gospodarskih subjektov po letih na območju ORP SG	57
Slika 19: Gospodarski subjekti po letih po občinah.....	57
Slika 20: Struktura podjetij glede na velikost, SLO in ORP (2018)	60
Slika 21: Količina nastalih komunalnih odpadkov na prebivalca leta 2016.....	90
Slika 22: Občine v obmejnem problemskem območju.....	90

KAZALO TABEL:

Tabela 1: Prikaz površine, števila prebivalstva in koeficient razvitosti, leto 2019	7
Tabela 2: Občine na območju ORP Slovenske gorice po površini, številu prebivalcev in gostoti, 2019.	10
Tabela 3: Število prebivalcev v občinah Slovenskih goric v primerjavi s Slovenijo, Vzhodno Slovenijo in Podravske regije v obdobju 2015-2020	10
Tabela 4: Naravni prirast in selitveni prirast občin ORP Slovenske gorice v letih 2012 in 2019.....	12
Tabela 5: Delovno aktivno prebivalstvo po občinah delovnega mesta, Slovenija, letno.....	13
Tabela 6: Zaposleno prebivalstvo po občinah delovnega mesta, Slovenija, letno	13
Tabela 7: Delovno aktivni SAMOZAPOSLjeni KMETJE po občinah, Slovenija, 2015-2019.....	14
Tabela 8: Registrirana brezposelnost po območnih službah Zavoda in uradih za delo – zbir podatkov	15
Tabela 9: Registrirana brezposelnost po območnih službah Zavoda in uradih za delo po ravneh izobrazbe – zbir podatkov.....	15
Tabela 10: Stopnja registrirane brezposelnosti po občinah in starosti, marec 2020	16
Tabela 11: Vključenost odraslih prebivalcev, starih 25-64 let, v vseživljenjsko učenje, po spolu, starosti in izobrazbi, 2018 (%)	18
Tabela 12: Udeležba odraslih (25–64 let) v vseživljenjskem učenju po letih (v %)	18
Tabela 13: Število udeležencev formalnega ali neformalnega izobraževanja	19
Tabela 14: Število oseb pod pragom tveganja revščine (pred socialnimi transferji), stanje na nivoju države in v statistični regiji Podravje ter primerjalno v Osrednjeslovenski regiji, po letih	22
Tabela 15: Pregled večjih površinskih vodotokov v povodju Drave	28

<i>Tabela 16: Ocena kemijskega stanja vodotokov za prednostne in prednostne nevarne snovi v letu 2019</i>	29
<i>Tabela 17: Ocena ekološkega stanja vodotokov za posebna onesnaževala v letu 2019</i>	30
<i>Tabela 18: Vodovodno omrežje, priključki na vodovod po regijah</i>	31
<i>Tabela 19: Načrpana voda po vodnih virih (1000 m³), 2019</i>	32
<i>Tabela 20: Kanalizacijsko omrežje in priključki na kanalizacijo, statistične regije</i>	35
<i>Tabela 21: Odpadne vode po viru onesnaženja, [1000m³], statistične regije, Slovenija</i>	35
<i>Tabela 22: Odpadne vode po stopnjah čiščenja, [1000m³], statistična regija Podravje, Slovenija</i>	36
<i>Tabela 23: Odvajanje in čiščenje odplak na območju občin ORP Slovenske gorice v letu 2019</i>	36
<i>Tabela 24: Količine nastalih, zbranih in odloženih komunalnih odpadkov po občinah ORP Slovenske gorice v primerjavi z regijami</i>	39
<i>Tabela 25: Dolžina kanalizacijskega omrežja</i>	39
<i>Tabela 26: Dolžine občinskih cest</i>	40
<i>Tabela 27: Površina (km²) in gostota javnega cestnega omrežja (km/km²)</i>	41
<i>Tabela 28: Pokritost z internetno povezavo občin območja ORP Slovenske gorice, 2021</i>	43
<i>Tabela 29: Pregled turističnih kazalcev Slovenija</i>	43
<i>Tabela 30: Prihodi in prenočitve turistov v Slovenskih goricah po občinah</i>	45
<i>Tabela 31: Število kmetijskih gospodarstev (KMG) v Sloveniji po različnih dejavnostih</i>	51
<i>Tabela 32: Število KMG in obdelovalnih površin ter OMD po občinah območja ORP SG</i>	52
<i>Tabela 33: Podatki o kmetijski pridelavi po občinah in v Sloveniji</i>	52
<i>Tabela 34: Prikaz deleža njiv in žit na 1000 prebivalcev v občini ter delež KMG nad 10 ha</i>	53
<i>Tabela 35: Poslovni subjekti po pravnoorganizacijskih oblikah na 31. 3. 2020</i>	55
<i>Tabela 36: Poslovni subjekti po pravnoorganizacijskih oblikah na 31. 3. 2014</i>	55
<i>Tabela 37: Poslovni subjekti skupaj po letih (podatki na 31. 3. 2020)</i>	56
<i>Tabela 38: Število podjetij in oseb, ki delajo v podjetjih po občinah za obdobje 2014-2018</i>	58
<i>Tabela 39: Podjetja po občinah in velikosti glede na število oseb, ki delajo, Slovenija, leto 2017 in 2018</i>	59
<i>Tabela 40: Razvrstitev družb po regiji, ORP in občinah v letu 2019</i>	61
<i>Tabela 41: Neto dodana vrednost in poslovni izid družb po regiji, ORP in občinah v letih 2018 in 2019</i>	61
<i>Tabela 42: Neto dodana vrednost zaposlenih v gospodarskih družbah v letu 2019</i>	62
<i>Tabela 43: Razvrstitev samostojnih podjetnikov po občinah Podravske regije v letu 2019</i>	63
<i>Tabela 44: Neto dodana vrednost samostojnih podjetnikov, Podjetnikov dohodek in negativni poslovni izid po Podravske regiji, ORP in občinah v letu 2019</i>	64
<i>Tabela 45: Število prebivalcev in naravni prirast na območju Podravja</i>	75
<i>Tabela 46: Kazalniki razvojnega cilja 1</i>	84
<i>Tabela 47: Kazalniki razvojnega cilja 2</i>	92
<i>Tabela 48: Kazalniki razvojnega cilja 3</i>	99
<i>Tabela 49: Kazalniki razvojnega cilja 4</i>	102
<i>Tabela 50: Kazalniki razvojnega cilja 5</i>	109
<i>Tabela 51: Okviren prikaz virov financiranja razvojnih ciljev in razvojnih prioritet</i>	126

1 UVOD

ORP Slovenske gorice predstavlja v regiji Podravje območje, ki ima precej skupnih razvojnih problemov, hkrati pa predstavlja tudi široke razvojne možnosti. Problemi in potenciali se lahko najbolj učinkovito udeležijo v korist vseh prebivalcev območja le, če se območje povezuje in oblikuje v sodelovanju s celotno regijo na lokalni ravni, z lastno razvojno strategijo ter programi, s katerimi bo čim bolj samostojno usmerjalo svoj prihodnji gospodarski, socialni, kulturni, prostorski in okoljski razvoj.

Območni razvojni program Slovenske gorice 2021–2027 (v nadaljevanju ORP) je temeljni programski dokument na subregionalni ravni, ki opredeljuje razvojne cilje območnega razvojnega partnerstva v regiji ter določa instrumente in vire za njihovo uresničevanje. ORP je skladen z Regionalnim razvojnimi programom Podravske regije 2021–2027 (v nadaljevanju RRP), ki je temeljni programski dokument na regionalni ravni, ter je hkrati njegov sestavni del. Območje priprave Območnega razvojnega partnerstva Slovenskih goric (ORP SG) vključuje 9 občin in sicer: Benedikt, Cerkevjak, Duplek, Lenart, Pesnica, Sveta Ana, Sveta Trojica v Slovenskih goricah, Sveti Jurij v Slovenskih goricah in Šentilj. Območje obsega 385,3 km².

Po zadnjih statističnih podatkih iz leta 2021 je na območju ORP Slovenskih goric, katerega površina znaša 385,3 km², živel 42.435 prebivalcev.

Za osrednje Slovenske gorice je pomembno, da prepoznajo razvojne priložnosti in identificirajo projekte, skozi katere bodo izkoriščeni potenciali območja. V sodelovanju z akterji in deležniki na ravni regije bo na ta način narejen relevanten doprinos k razvojni specializaciji in s tem k razvoju tako obravnavanega območja kot tudi celotne Podravske regije.

SLIKA 1: OBČINE NA OBMOČJU ORP SLOVENSkih GORIC

Vir: PISO, 2020.

1.1 NAMEN IN CILJ S TEMELJNIMI IZHODIŠČI ZA PRIPRAVO ORP SLOVENSKE GORICE SESTAVNEGA DELA RRP PODRAVSKE REGIJE

Namen programa je spodbujati skladen regionalni razvoj ter pomagati občinam pri uresničevanju zastavljenih ciljev. Na ta način se bo dosegal uravnotežen gospodarski, socialni in prostorski razvoj, zmanjšale razlike v razvoju med regijami, preprečilo nastajanje novih območij z večjimi razvojnimi problemi, zajezilo beg možganov in izseljevanje prebivalstva, prispevalo k varovanju okolja, narave in kulturne dediščine ter drugega javnega dobrega.

Območni razvojni program Slovenske gorice je sestavljen iz strateškega in programskega dela. **Strateški del** vsebuje analizo regionalnih razvojnih potencialov, opredelitev ključnih razvojnih ovir in prednosti območja, razvojne cilje in prioritete v programskem obdobju ter določitev razvojne specializacije. **Programski del** pa vsebuje programe za spodbujanje razvoja na območju ORP Slovenskih goric s časovnim in finančnim ovrednotenjem ter sistem spremljanja, vrednotenja in organiziranosti izvajanja območnega razvojnega programa.

Pri pripravi Območnega razvojnega programa Slovenske gorice bodo upoštevana naslednja načela:

- **»načelo celovitosti«**, ki pomeni opazovanje celote dogajanja na nivoju območja, za katerega se razvojni program pripravlja in spremljanja celotnega razvojnega procesa;
- **»načelo projektne del«**, priprava razvojnega programa je več fazni proces, saj gre za oblikovanje strategije območja za katerega se razvojni program pripravlja ter pripravo zagona in izvajanja projektov v programskem delu dokumenta;
- **»načelo partnerstva«**, ki se uresničuje s konstruktivnim in usklajenim delom vseh projektnih partnerjev v procesu priprave Območnega razvojnega programa Slovenske gorice;
- **»načelo komuniciranja«**, ki pomeni večji pretok informacij med partnerji in do ciljnih skupin ter učinkovitejšo koordinacijo aktivnosti med partnerji;
- **»načelo doseganja konsenza«** je proces, ki se začne z začetnimi raznolikimi pogledi na določeno problematiko in se konča s skupnim soglasjem o tej problematiki;
- **»načelo trajnostnega razvoja«**, ki naj bi zagotovilo konsistentnost pospešene gospodarske rasti, z okoljsko prijaznim razvojem ter ekonomsko in socialno kohezijo;
- **»načelo preglednosti«**, s katerim bodo zagotovljene razmejitvene ravni v organizacijski strukturi, transparentnost partnerstev, finančnih virov in nefinančnih pomoči,
- **»načelo javnosti«**, ki zagotavlja najvišjo stopnjo vključenosti vseh zainteresiranih v kreiranje skupnega razvoja.

Priprava ORP enako kot priprava RRP poteka v povezavi s programiranjem na nacionalni in regionalni ravni.

1.2 PRAVNE PODLAGE ZA PRIPRAVO ORP SLOVENSKE GORICE

Območni razvojni program Slovenske gorice za obdobje 2021-2027 je pripravljen na podlagi Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Uradni list RS, št. 20/11, 57/12 in 46/16) in je v skladu z 17. členom ZSRR-2 vključen v Regionalni razvojni program razvojne regije Podravje za obdobje 2021-2027.

V skladu s 13. členom Zakona o spodbujanju regionalnega razvoja (ZSRR-2) in Uredbo o regionalnih razvojnih programih (RRP), ter v skladu z Operativnim načrtom o sodelovanju ministrstev pri pripravi

regionalnih razvojnih programov za obdobje 2021-2027, je Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo (MGRT), 5. 7. 2018, pozvalo regije k pripravi regionalnih razvojnih programov 2021-2027. Na podlagi poziva se je v Podravski razvojni regiji takoj pristopilo k aktivnostim in pripravi Programa priprave regionalnega razvojnega programa za obdobje 2021-2027 v Podravski razvojni regiji, ki ga je dne 15.10.2018, na 36. redni seji sprejel in potrdil Svet regije.

Območni razvojni program Slovenske gorice je v skladu s 13. členom Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (ZSRR-2), sestavljen iz strateškega in programskega dela.

Vsebino regionalnega razvojnega programa določa 4. člen Uredbe o regionalnih razvojnih programih (v nadaljevanju uredba), ki se smiselno uporablja tudi za pripravo območnih razvojnih programov. V skladu z omenjeno uredbo mora razvojni program vsebovati:

1. analizo regionalnih razvojnih potencialov, opredelitev ključnih razvojnih ovir in prednosti regije, vključno s položajem regije v mednarodnem prostoru,
2. opredelitev vizije razvoja regije,
3. opredelitev in utemeljitev razvojnih specializacij regije,
4. opredelitev in opis (strateških) razvojnih ciljev regije,
5. opredelitev in opis razvojnih prioritet regije s kvantificiranimi kazalniki in navedbo virov podatkov za spremljanje kazalnikov,
6. skupno okvirno finančno oceno vrednosti RRP,
7. opredelitev in podroben opis ukrepov v okviru posamezne prioritete z:
 - opisom predvidenih aktivnosti, s katerimi se bo izvajal ukrep,
 - časovnim načrtom za izvedbo,
 - okvirnim finančnim ovrednotenjem in predvidenimi viri financiranja,
 - prikazom kvantificiranih kazalnikov in virov spremljanja kazalnikov,
8. opredelitev sistema spremljanja, vrednotenja in organiziranosti izvajanja ORP,
9. opredelitev sistema informiranja in obveščanja javnosti o načrtovanju in izvajanju ORP ter
10. predstavitev najpomembnejših regijskih projektov, pri čemer mora biti vsak projekt okvirno predstavljen tako, da je njegova sestava naslednja:
 - delovni naziv projekta,
 - povzetek projekta,
 - navedbo prioritete in ukrepa, v katera se uvršča projekt,
 - ciljna skupina, ki ji je projekt namenjen, in analiza njenih potreb,
 - opis namena in ciljev projekta ter opis skladnosti z razvojno specializacijo regije,
 - predstavitev nosilca projekta oziroma skupine partnerjev,
 - opis posameznih aktivnosti,
 - okvirni časovni načrt projekta,
 - prostorska opredelitev primernih lokacij za izvajanje aktivnosti,
 - prikaz okvirne finančne ocene po aktivnostih in okvirne celotne vrednosti,
 - prikaz okvirne celotne vrednosti po predvidenih virih financiranja in
 - opis kazalnikov ter navedba virov podatkov za spremljanje kazalnikov.

V skladu s 5. členom Uredbe o regionalnih razvojnih programih, mora biti Regionalni razvojni program in smiselno Območni razvojni program usklajen:

- s strategijo razvoja Slovenije in razvojnimi politikami,
- z državnim strateškim prostorskim aktom. Regija mora pri pripravi RRP pridobiti smernice ministrstva, pristojnega za prostor, glede prostorskega razvoja v regiji,

- z varstvenimi in razvojnimi dokumenti zavarovanih in varovanih območij.

ORP mora izkazovati način razvoja primerjalnih prednosti regije v odnosu do sosednjih regij in v mednarodnem razvojnem povezovanju. RRP regije, v kateri je oblikovano območno razvojno partnerstvo v skladu s 17. členom zakona, mora vključevati tudi območni razvojni program. Območni razvojni program Slovenske gorice zasleduje program, ki ga določa Uredba o regionalnih razvojnih programih in je skladen z njim.

Programski del vsebuje nabor projektov za spodbujanje razvoja v Slovenskih goricah ter predviden model sistema spremljanja, vrednotenja in organiziranosti izvajanja ORP. Pri pripravi RRP je vključevanje, sodelovanje in obveščanje javnosti ključnega pomena, saj gre za dokument, ki predstavlja širši regijski konsenz. Obveščanje o vseh in aktivnostih povezanih s pripravo RRP poteka preko informacijskih kanalov RASG, d. o. o.: spletna stran, socialno omrežje, elektronska sporočila in lokalni tiskani, radijski in televizijski mediji.

Območni razvojni program Slovenske gorice sprejme Razvojni svet ORP Slovenskih goric.

1.3 METODOLOGIJA PRIPRAVE ORP/RRP

Metodologija izdelave Območnega razvojnega programa izhaja iz enakih predpostavk, kakor priprava Območnega razvojnega programa v preteklem programskem obdobju. V pripravo Območnega razvojnega programa so bili vključeni poleg kadra razvojne agencije tudi ustrezne strokovne inštitucije in strokovno osebje občin iz območja ORP SG. Slednji so pomagali pridobiti kakovostne podatke in informacije, potrebne za izdelavo kakovostnega in uporabnega razvojnega dokumenta. Del aktivnosti za izdelavo Območnega razvojnega programa Slovenske gorice se je izvajal na terenu (intervjuji, sestanki, zbiranje podatkov), del v delavnicah (problemskih in strateških) in del kabineto (raziskave, koordinacija). Pomemben prispevek k oblikovanju ORP Slovenske gorice je prispevala zainteresirana javnost in posamezniki, ki so se vključevali v oblikovanje ORP.

V postopku priprave ORP smo tako kot v postopku priprave RRP sledili ključnim prioritetam in načelom skladnega regionalnega razvoja.

Pri pripravi ORP je enako kot pri pripravi RRP:

- upoštevano načelo razvojnega partnerstva;
- upoštevano načelo enakih možnosti vseh zainteresiranih skupin (moških, žensk, brezposelnih, mladih ...);
- upoštevano načelo javnosti dela in
- zagotovljena aktivna udeležba članov Razvojnega sveta ORP SG, članov Sveta ORP Slovenske gorice in drugih.

1.4 ORGANIZACIJSKA STRUKTURA PRIPRAVE ORP SLOVENSKE GORICE

Območje priprave razvojnega programa je 9 občin ORP Slovenskih goric, ki so 23.12.2013 podpisale »Dogovor o Območnem razvojnem partnerstvu Slovenske gorice«, kot obliko interesnega povezovanja ter sodelovanja pri pripravi in izvajanju skupnih in povezanih projektov na območju občin podpisnic. Z vzpostavitvijo območnega razvojnega partnerstva želijo podpisnice doseči naslednje cilje:

- ohraniti in nadalje razvijati območje »ORP Slovenske gorice« kot funkcionalno zaključeno območje, ki temelji na ozemeljski, gospodarski, politični, kulturni in zgodovinski povezanosti prebivalcev,

- vzpostaviti primerno podporno okolje za hitrejše in usklajeno razreševanje razvojnih in drugih problemov, ki so skupni na območju »ORP Slovenskih goric«,
- v okviru javno-zasebnega partnerstva in interesnega partnerstva opredeliti razvojne prioritete območja, nosilce in način izvedbe skupnih projektov,
- pravočasno izdelati območni razvojni program za območje »ORP Slovenskih goric«,
- doseči hitrejše in enakovredno obravnavo pri opredeljevanju razvojnih prioritet in vključevanju predlogov projektov v regionalni razvojni program regije,
- povečati pripravljenost lokalnih nosilcev na območju za skupno sodelovanje in organizacijsko povezovanje.

Občine Območnega razvojnega partnerstva Slovenske gorice so tako pristopile k pripravi in izdelavi Območnega razvojnega program za območje ORP Slovenskih goric, v skladu s predpisano metodologijo za pripravo regionalnih razvojnih programov v cilju, da dosežejo:

- ohranitev in nadaljnji razvoj območja kot skupnega geografskega, naravnega in kulturnega prostora;
- izkoriščanje endogenih potencialov območja in nadgradnja že izvedenih projektov preteklega obdobja;
- usklajeno razvojno in prostorsko načrtovanje območja;
- opredeljevanje razvojnih prioritet območja, nosilcev in načina izvedbe skupnih projektov ob upoštevanju javno-zasebnega partnerstva in drugih oblik interesnega povezovanja;
- zagotavljanje učinkovitega sodelovanja med občinami in podpornim okoljem za hitrejše in usklajeno razreševanje razvojnih in drugih skupnih problemov;
- povečevati motiviranost lokalnih nosilcev na območju za skupno sodelovanje in organizacijsko povezovanje;
- optimalno izkoriščanje razpoložljivih virov financiranja v okviru javnih financ, javno-zasebnih partnerstev, zasebnih vlaganj ter regijskega, med-regijskega, nacionalnega in mednarodnega sodelovanja;
- druga izhodišča, dogovorjena na organih ORP Slovenske gorice.

Podpisnice Območnega razvojnega partnerstva Slovenske gorice so na svoji 1. seji, 22.1.2014, ustanovile Razvojni svet ORP Slovenske gorice kot usklajevalno telo za spremljanje, koordiniranje in odločanje o aktivnostih Območnega razvojnega partnerstva Slovenske gorice. V skladu s spremembo ZSRR-2, so ustanoviteljice območnega razvojnega partnerstva Slovenske gorice, na svoji 2. seji Razvojnega sveta Slovenske gorice, ki je potekala 4.3.2014, sprejele in podpisale Aneks k Dogovoru o ORP Slovenske gorice, s katerim so določile drugačno ureditev območno razvojnega partnerstva predvsem v zvezi s sestavo organov območnega razvojnega partnerstva in njihovim delovanjem, v skladu z ZSRR-2.

Naloge Razvojnega sveta ORP Slovenske gorice so:

- vodi in usmerja pripravo območnega razvojnega programa,
- sprejme območni razvojni program ter vse njegove spremembe in dopolnitve,
- spremlja izvajanje območnega razvojnega programa,
- zastopanje interesov ORP Slovenske gorice v organih razvojne regije;
- opravlja druge naloge, skladno z veljavno zakonodajo.

Za opravljanje strokovnih, tehničnih in administrativnih nalog pri pripravi Območnega razvojnega programa Slovenske gorice 2021-2027 so podpisnice Dogovora o ORP Slovenske gorice, na svoji 1. dopisni seji Sveta ORP 30. 11. 2020 pooblastile Razvojno agencijo Slovenske gorice, d.o.o.

1.5 LAS OVTAR SLOVENSКИH GORIC V ORP SLOVENSKE GORICE

ORP Slovenske gorice zajema 9 občin: Benedikt, Cerkevjak, Duplek, Lenart, Pesnica, Sveta Ana, Sveta Trojica v Slovenskih goricah, Sveti Jurij v Slovenskih goricah in Šentilj

LAS Ovtar Slovenskih goric v programskem obdobju 2014–2020 zajema 10 občin: Benedikt, Cerkevjak, Duplek, Pesnica, Lenart, Sveta Ana, Sveta Trojica v Slovenskih goricah, Sveti Jurij v Slovenskih goricah, Sv. Andraž v Slovenskih goricah in Šentilj.

LAS Ovtar Slovenskih goric za programsko obdobje 2014–2020 predstavlja lokalno partnerstvo javnih in zasebnih subjektov, ki so se združili z namenom priprave Strategije lokalnega razvoja (SLR) in uresničevanja ciljev SLR.

LAS pri svojem delovanju upošteva Uredbo o izvajanju lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, v programskem obdobju 2014–2020 (Ur. l. RS 42/15), ki določa izvajanje lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost (CLLD) v programskem obdobju 2014–2020 v skladu s Partnerskim sporazumom med Slovenijo in Evropsko komisijo za obdobje 2014–2020, Programom razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020, Operativnim programom za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020 in Operativnim programom Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo ter določa vrste podukrepov CLLD, ki so predmet sofinanciranja iz naslova Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP), Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo (ESPR) in Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR).

Cilj CLLD je spodbujanje socialnega vključevanja ter boj proti revščini in kakršnikoli diskriminaciji, zmanjševanje regionalnih razvojnih razlik in gospodarski razvoj območij. Poleg tega pa je cilj prispevati k ohranjanju narave, varstvu okolja, kulturne dediščine, kulturne krajine in njenih elementov.

1.6 POSTOPEK SPREJEMANJA ORP SLOVENSKE GORICE

V Dogovoru o ORP Slovenske gorice je v 5. členu, 4. točka zapisano: Območni razvojni program sprejme Razvojni svet ORP Slovenske gorice. Na enak način se potrjujejo tudi vse spremembe in dopolnitve območnega razvojnega programa.

2 OCENA STANJA IN RAZVOJNIH MOŽNOSTI NA OBMOČJU ORP SLOVENSKE GORICE (OPIS IN STATISTIKA)

2.1 PREDSTAVITEV OBMOČJA ORP SLOVENSKE GORICE

Slovenske gorice so ena najbolj individualiziranih krajin na Slovenskem. Značilna so nizka slemena in griči, prekinjeni s številnimi rečnimi dolinami. Te se raztezajo od severozahoda proti jugovzhodu. Podolgovate, domala premočrtne rečne doline oblikujejo značilno pokrajino dolov.

Slovenske gorice s površino okrog 1.017 km² predstavljajo največje zaokroženo slovensko gričevje. Ležijo v severovzhodni Sloveniji in se geografsko delijo na Zahodne Slovenske gorice in Ljutomersko Ormoške Slovenske gorice (imenovane tudi Prlekija ali Vzhodne Slovenske gorice).

Vrhovi gričevja segajo do 400 m.n.v. Slovenske gorice na vzhodu in severu mejijo na reko Muro, na severozahodu na Apaško polje in mejo z Avstrijo, na zahodu na reko Dravo, na jugu segajo do meje s Hrvaško.

Gospodarska struktura Slovenskih goric sloni na kmetijstvu, papirni in avtomobilski industriji, povečuje se tudi število malih in srednjih podjetij v obrtnih in industrijskih conah občin. V papirni industriji je pomemben akter razvoja Paloma Sladki Vrh, medtem ko je TBP Lenart v avtomobilski industriji.

Za kmetijstvo je značilno predvsem polikulturno kmetovanje, kjer se že nekaj leta daje prednost živinoreji in vinogradništvu, povečuje pa se število dopolnilnih dejavnosti na kmetijah.

Razne pridelovalne kulture so razporejene tako, da osojna pobočja gričev pokrivajo gozdovi, prisojna vinogradi, doline pašniki in travniki, obrobja pa njive in sadovnjaki.

ORP Slovenske gorice zajema 385,3 km² površine. Gostota poselitve leta 2015 je 102,89 in blizu slovenskega povprečja, ki znaša 101,8.

TABELA 1: PRIKAZ POVRŠINE, ŠTEVILA PREBIVALSTVA IN KOEFICIENT RAZVITOSTI

	Površina, km ²	Število preb.	Koeficient razvitosti za leti 2018 in 2019	Koeficient razvitosti za leti 2020 in 2021
SLOVENIJA	20.270,8	2.095.861	1,00	1,00
ORP Slovenske gorice	385,3	42.450	0,964	0,962
Benedikt	24,1	2.615	1,00	1,04
Cerkvenjak	24,5	2.083	0,88	0,83
Duplek	40,0	6.996	0,92	0,95
Lenart	62,1	8.502	1,11	0,99
Pesnica	75,8	7.410	0,95	0,99
Sveta Ana	37,2	2.294	0,89	0,90
Sveta Trojica v Slov. goricah	25,9	2.101	0,92	0,94
Sveti Jurij v Slov. goricah	30,7	2.098	1,05	1,07
Šentilj	65,0	8.351	0,99	0,99

Vir: SiStat, 2022, Koeficient razvitosti občin za leti 2020 in 2021 (Ministrstvo za finance).

2.1.1 GEOGRAFSKE ZNAČILNOSTI

Geološko so Slovenske gorice del nekdanjega bazena Panonskega morja. Zgrajene so iz rahlo nagubanih, slabo sprijetih neogenskih morskih usedlin.

Slovenske gorice imajo prehodno panonsko celinsko podnebje, količina letnih padavin je v povprečju 1.000 mm/m². Značilen je temperaturni obrat, zato imajo pobočja in slemena v povprečju nekoliko višje temperature kot dna dolin.

Slovenske gorice zaznamujejo zeleni, vinorodni griči, ki ponujajo čudovite razglede od Mure do Drave, od Kozjaka do Hrvaške. Slovenske gorice so na severovzhodu Slovenije podeželje gostoljubnih ljudi, bogate etnološke in kulturne dediščine, pohodniških in kolesarskih poti, vinotočev in turističnih kmetij. Slovenske gorice so zelo gosto poseljene, tukaj živi nekaj čez 90.000 prebivalcev. Razne pridelovalne kulture so razporejene tako, da osojna pobočja gričev pokrivajo gozdovi, prisojna vinogradi, doline pašniki in travniki, obrobja pa njive in sadovnjaki.

2.1.2 POSEBNOSTI FLORE IN FAVNE

Območje Dolov Slovenskih goric je bilo do nedavnega edino območje v Sloveniji, kjer je gnezdila zlatovranka (*Coracias garrulus*). Najbližja druga gnezdišča zlatovrank so trenutno onkraj avstrijske meje in ponekod na Goričkem. Do začetka sedemdesetih let je zlatovranka naseljevala vso subpanonsko območje in ravnice Slovenije. Mozaično kulturno krajino dolov IBA še danes in v primerjavi z Zahodno Evropo v visokih gostotah označujejo vrste kot so: zelena žolna (*Picus viridis*), smrdokavra (*Upupa epops*), pogorelček (*Phoenicurus*), divja grlica (*Streptopelia turtur*), rjavi srakoper (*Lanius collurio*) in rumeni strnad (*Emberiza citrenella*). Žal med gnezdilci z veliko verjetnostjo ni več črnočelega srakoperja (*Lanius minor*). Tu je gnezdil do leta 1997 posamično ali kolonijsko (do 12 parov v koloniji). Manjša kolonija kavk (*Corvus monedula*) v Jakobskem gnezdi v naravnem gnezdišču. Gozdne kolonije kavk v drevesnih duplih so zadnja leta v Sloveniji izjemno redke.

2.1.3 OCENA OGROŽENOSTI

Kar 50 % visokodebelnih sadovnjakov območja je bilo posekanih v zadnjem desetletju, zlasti po suši sredi devetdesetih let. Medtem ko tradicionalna kmetijska raba v vlažnih predelih (npr. močvirni travniki) izginja, je raba izven vlažnih in delno izsušenih dolov še takšna, da bi jo v Zahodni Evropi označili za nego krajine oz. habitatov. Tudi melioracije so pomembno vplivale na zmanjšano količino plena zlatovrank in drugih lovcev na velike žuželke na primer smrdokavre in črnočelega srakoperja. Pomemben dejavnik ogrožanja je vedno hitrejša sprememba rabe travnišč in pašnikov: del teh površin je spremenjen v monokulturo koruze, del se jih zarašča, del pa je spremenjen v pregojena (silažna) travnišča in intenzivne pašnike. Poseben problem je nazadovanje ekstenzivne paše, zlasti drobnice. Ta je še nedavno oblikovala kratko travnate površine prepredene z neporaslimi stezami za živino ipd. vzdolž katerih so plenile žužkojede ptice. Na nekaterih delih območja je čutiti vpliv pomanjkanja rekvizitov (npr. posamezna drevesa z suhimi vejami), kjer so žužkojede ptice prežale na plen. Poenostavitev kmetijske rabe s pospeševanjem pridelave je odgovorna za nazadovanje večine naštetih vrst ptic v preglednici. Negativen vpliv na populacije ptic je imela tudi sprememba in opustitev okopavin in tradicionalnega mozaika žitnih njiv s paleto starih sort.

2.1.4 OBMEJNO PROBLEMSKO OBMOČJE

Problemska območja so opredeljena v ZSRR-2 in jih delimo na **obmejna problemska območja** ter problemska območja z visoko brezposelnostjo, območja italijanske in madžarske narodnosti in območja romske skupnosti.

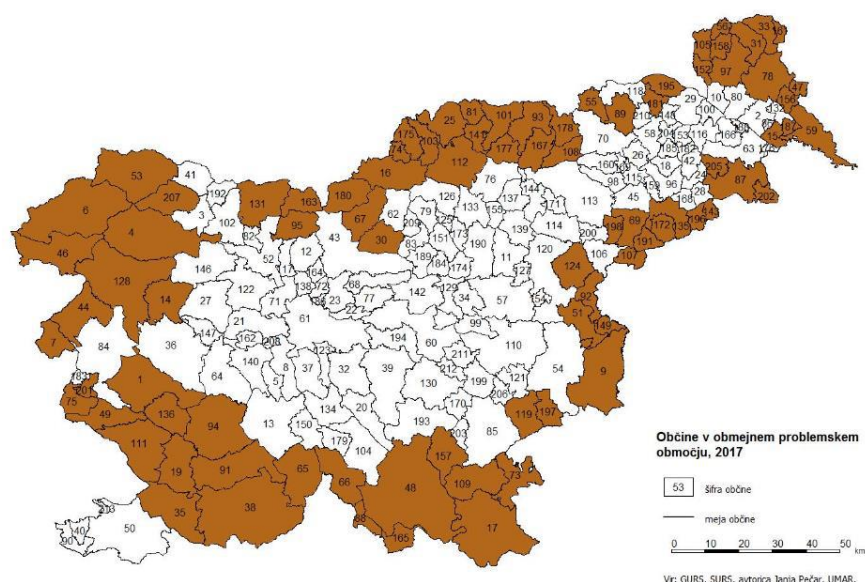
Obmejna območja se zaradi različnih razlogov soočajo z razvojnim zaostankom na mnogih področjih. Med poglavitnimi vzroki so slabša prometna dostopnost, razpršena poselitev, težave pri vzdrževanju in razvijanju infrastrukture ter strožje zahteve pri varstvu okolja. To ima negativne posledice na raven življenjskih razmer za prebivalstvo, kar prispeva k naraščajočemu številu dnevniških migracij in pospešenemu praznjenju prostora. Prav tako se gozdovi zaraščajo, območja pa v vseh pogledih razvojno nazadujejo. Na območju regije Podravje, znotraj ORP Slovenske gorice, je tudi obmejno

problemsko območje, v katerega na podlagi Uredbe o določitvi obmejnih problemskih območij (Uradni list RS, št. 22/11, 97/12, 24/15 in 35/17), spadata občini Pesnica in Sveta Ana¹.

Na podlagi ZSRR-2 so v Sloveniji določena obmejna problemska območja, ki so prednostna območja vseh razvojnih politik, ki se izvajajo v Sloveniji. V obmejnih problemskih območjih se izvaja razvojna politika države po načelu »od zgoraj navzdol« z namenom krepitev obmejnih območij Slovenije.

Obmejna problemska območja so po ZSRR-2 obmejne občine in občine, ki neposredno mejijo nanje. Obmejne občine so po navedenem zakonu tiste, v katerih več kakor 50 odstotkov prebivalcev živi v desetkilometrskem obmejnem pasu in ki imajo primanjkljaj delovnih mest ter podpovprečno gostoto poselitve. Pri občinah, ki neposredno mejijo na obmejne občine, se kot merilo za vključitev v obmejna problemska območja upošteva več kakor 45-minutna povprečna dostopnost do najbližjega priključka avtoceste ali hitre ceste ali visok delež površine, vključene v območje Nature 2000. Med obmejna problemska območja se uvrščajo tudi občine, ki imajo koeficient razvitosti občin po zakonu, ki ureja financiranje občin, manjši od 0,90, če mejijo na obmejne občine ali občine, ki neposredno mejijo na obmejne občine. Navedeni zakon določa, da Vlada Republike Slovenije z uredbo natančneje določi merila za določitev obmejnih problemskih območij in seznam občin, ki ta merila izpolnjujejo.

SLIKA 2: OBČINE V OBMEJNEM PROBLEMSKEM OBMOČJU

Vir: UMAR, 2019.

Obmejna problemska območja so kljub neugodnim naravnim in geografskim razmeram, povezanim z obmejnostjo, slabo dostopnostjo, depopulacijo, reliefnimi oblikami in režimi varovanja prostora, hkrati tudi območja s posebnimi priložnostmi, saj predstavljajo velik potencial za krepitev endogenega razvoja teh območij, v navezavi in s sodelovanjem s čezmejnimi območji. Iz tega vidika so obmejna problemska območja, ki ne predstavljajo funkcionalno zaledje večjih urbanih središč v Sloveniji, strateška območja, saj lahko z majhnimi vložki spodbudimo gospodarsko in družbeno pestrejši razvoj, hkrati pa zadostimo ciljem ohranitve poseljenosti ter okrepitve obmejnega pasu tudi z novimi investicijami in možnostjo novega zaposlovanja ter ustvarimo danosti za izboljšanje demografske slike tega prostora. Zmanjšali pa bi sedanje dnevne delovne migracije iz tega območja v sosednje države in v osrednji del države ter s tem prispevali k okoljevarstvenim ciljem, dvigu kakovosti življenja in socialnega standarda v teh območjih.

¹Vir: Obmejna problemska območja 2017, UMAR, Janja Pečar, 2017

2.2 ČLOVEŠKI VIRI

2.2.1 DEMOGRAFSKE ZNAČILNOSTI

Slovenija se podobno kot druge evropske države srečuje s staranjem prebivalstva. Iz leta v leto se povečuje delež starega prebivalstva, negativen je naravni prirast.

Glede na rezultate projekcij prebivalstva iz leta 2015, ki so nastale v sodelovanju med Eurostatom in nacionalnimi statističnimi uradi za vse države članice EU in Norveško, se bo število prebivalcev v primerjavi s trenutnim stanjem zmanjšalo; Slovenija bi naj imela leta 2080 približno 1.940.000 prebivalcev (STAT.SI). Prav tako bi se naj občutno zvišal delež prebivalstva nad 65 let, delež prebivalstva starih med 15 in 64 let pa zmanjšal. V tabelah na naslednjih straneh je predstavljena trenutna demografija na območju Slovenskih goric.

TABELA 2: OBČINE NA OBMOČJU ORP SLOVENSKE GORICE PO POVRŠINI, ŠTEVILU PREBIVALCEV IN GOSTOTI, 2020

	Površina (km ²)	Prebivalstvo	Gostota preb/km ²
Slovenija	20.273,0	2.089.310	103,1
ORP Slovenske gorice	386	42435	104,6
Benedikt	24	2615	108
Cerkvenjak	25	2083	85
Duplek	40,0	6996	175
Lenart	62	8502	137
Pesnica	76	7410	98
Sveta Ana	37	2294	62
Sveta Trojica v Slovenskih goricah	26	2101	81
Sveti Jurij v Slovenskih goricah	31	2.083	68
Šentilj	65,0	8351	128

Vir: SiStat, marec 2021.

Po zadnjih statističnih podatkih iz leta 2021 je na območju ORP Slovenskih goric, katerega površina znaša 385,3 km² živele 42.435 prebivalcev. Občine se po poseljenosti zelo razlikujejo, saj so po površini in tudi po številu prebivalcev precej različne. Med občinami je po površini najmanjša občina Benedikt s 24,1 km², največja pa občina Šentilj s 65,0 km². Najmanj prebivalcev ima občina Cerkvenjak, največ pa občina Lenart. Gostota poselitve je na območju ORP Slovenskih goric z vrednostjo 104 prebivalcev na km² malo nad vrednostjo Slovenije, katere gostota je 103,1 prebivalcev na km².

TABELA 3: ŠTEVILO PREBIVALCEV V OBČINAH SLOVENSkih GORIC V PRIMERJAVI S SLOVENIJO, VZHODNO SLOVENIJO IN PODRAVSKO REGIJO V OBDOBJU 2015-2020

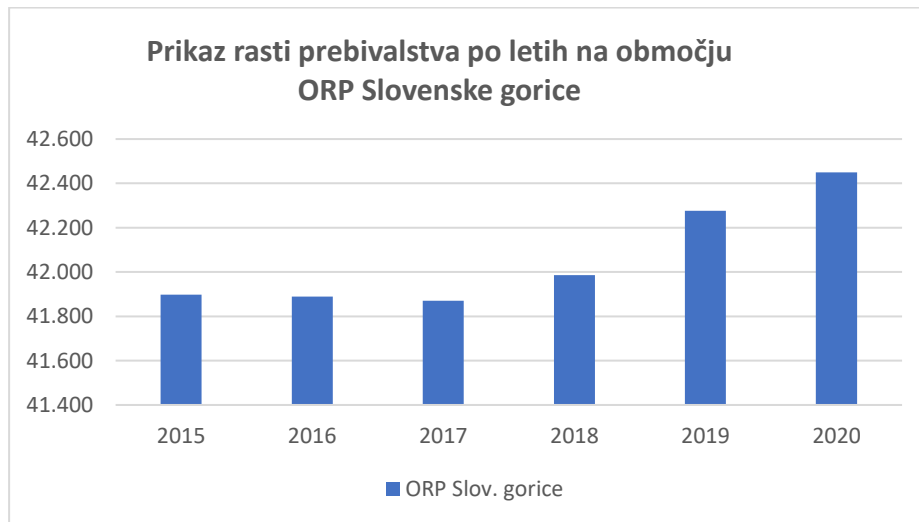
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021 (april)
Slovenija	2.062.874	2.064.241	2.066.161	2.070.050	2.089.310	2.095.861	2100126
Vzhodna Slovenija	1.092.635	1.091.570	1.090.627	1.091.080	1.097.751	1.100.012	1102169
Podravska regija	322.545	321.493	321.420	321.960	324.875	325.994	326510
ORP Slov. gorice	41.898	41.889	41.871	41.986	42.276	42.450	42627
Benedikt	2.461	2.506	2.505	2.559	2.584	2.615	2611
Cerkvenjak	2.058	2.043	2.069	2.048	2.080	2.083	2170
Duplek	6.776	6.777	6.822	6.889	6.955	6.996	6978
Lenart	8.236	8.270	8.281	8.343	8.443	8.502	8532
Pesnica	7.516	7.411	7.398	7.307	7.360	7.410	7457
Sveta Ana	2.325	2.319	2.290	2.271	2.297	2.294	2298
Sv. Trojica	2.052	2.058	2.061	2.054	2.083	2.101	2161
Sv. Jurij	2.083	2.088	2.079	2.063	2.083	2.098	2096

Šentilj	8.391	8.417	8.366	8.452	8.391	8.351	8324
---------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	------

Vir: SiStat, april 2021.

V obdobju 2015-2020 se je na območju občin ORP Slovenske gorice število prebivalcev povečalo v 6 občinah in sicer v občini Benedikt, Cerkevjak, Duplek, Lenart, Sv. Trojica v Slovenskih goricah in Sv. Jurij v Slovenskih goricah. V občinah Pesnica, Sv. Ana in Šentilj se je število prebivalcev zmanjšalo.

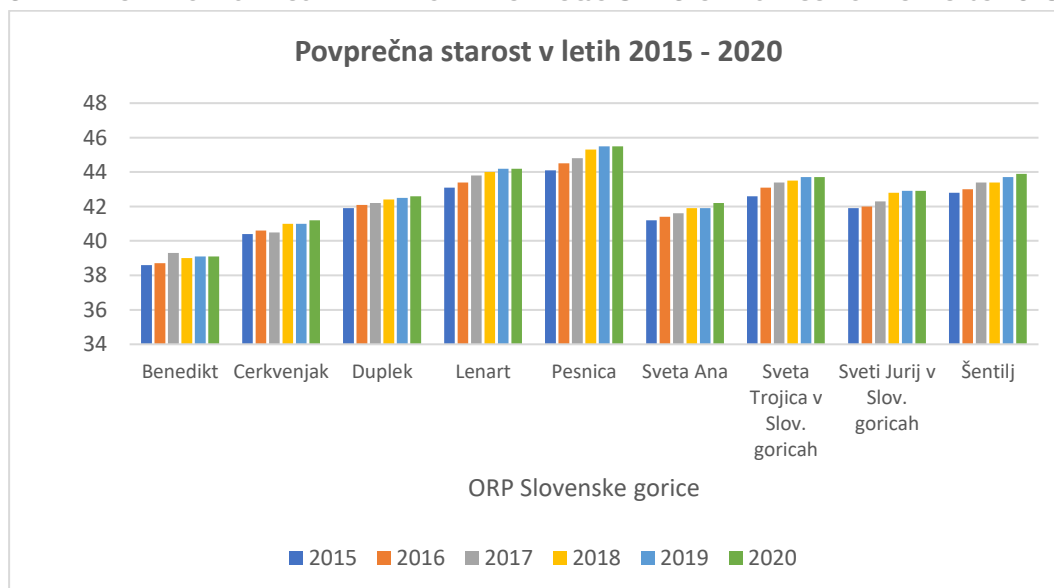
SLIKA 3: ŠTEVILO PREBIVALCEV NA OBMOČJU ORP SLOVENSKE GORICE V OBDOBJU 2015-2020

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2020.

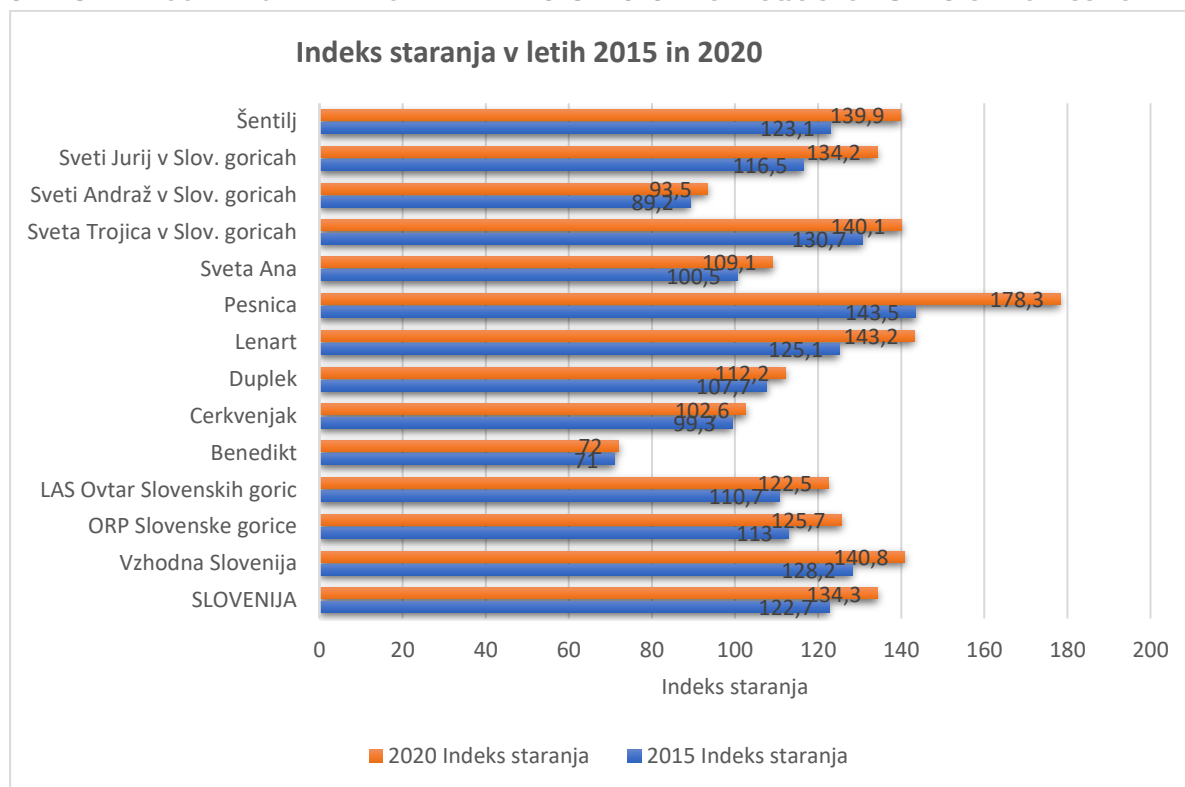
Na celotnem območju ORP Slovenskih goric se je število prebivalcev od leta 2015 pa do leta 2020 povečevalo, po zadnjih podatkih ima območje na dan 6. april 2021 42.627 prebivalcev. Na območju ORP Slovenske gorice so prebivalci občine Benedikt najmlajši, prebivalci občine Pesnica pa so najstarejši. Kazalniki staranja so višji v občinah v katerih so locirani domovi za starejše, to sta občina Lenart in občina Pesnica.

SLIKA 4: POVPREČNA STAROST PREBIVALCEV NA OBMOČJU ORP SLOVENSKE GORICE V OBDOBJU 2015-2020

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2020.

SLIKA 5: INDEKS STARANJA PREBIVALSTVA V LETIH 2015 - 2020 NA OBMOČJU OBČIN ORP SLOVENSKE GORICE

Vir: Statistični urad Republike Slovenije, 2020.

Indeks staranja prebivalstva je v letu 2020 na območju ORP Slovenske gorice znašal 125,7, medtem ko je ta v letu 2015 znašal 113. Najnižji indeks staranja (72) je v letu 2020 zabeležila občina Benedikt, najvišjega na območju ORP Slovenske gorice pa občina Pesnica (178,3).

TABELA 4: NARAVNI PRIRAST IN SELITVENI PRIRAST OBČIN ORP SLOVENSKE GORICE V LETIH 2012 IN 2019

	2012		2019	
	Naravni prirast	Selitveni prirast s tujino	Naravni prirast	Selitveni prirast s tujino
SLOVENIJA	2681	644	-1260	16213
ORP Slovenske gorice	32	-77	-55	201
Benedikt	8	-17	-2	13
Cerkvenjak	-2	-11	-1	35
Duplek	22	-4	28	23
Lenart	-15	-15	-37	38
Pesnica	-10	-1	-69	81
Sveta Ana	8	-8	-1	-8
Sveta Trojica v Slov. goricah	1	-9	6	9
Sveti Jurij v Slov. goricah	10	0	5	3
Šentilj	10	-12	16	7

Vir: SiStat, 2020.

V Sloveniji smo imeli po zadnjih podatkih (2019) negativen naravni prirastek, kar pomeni, da je bila v tem letu rodnost manjša od umrljivosti. Zaradi nizkega in občasno negativnega naravnega prirastka (trend v zadnjih letih) ter podaljševanja življenjske dobe, ki se je v zadnjih 50 letih podaljšala za približno 10 let (na 74 let za moške in 82 let za ženske), se prebivalstvo Slovenije stara. Enako velja za občine na območju ORP. Občina Pesnica spada med slovenske občine z najmanjšim naravnim prirastom na 1.000

prebivalcev. Na območju ORP ima po zadnjih podatkih občina Duplek najvišji naravni prirast (4,0). Prav tako je v letu 2019 zabeležen negativni naravni prirast na ravni celotne regije Podravje in države kot celote. Na gibanje števila prebivalstva pa vpliva tudi selitveni prirast. Če je v letu 2012 bil selitveni prirast na območju občin ORP Slovenske gorice še negativen, se je ta po podatkih za leto 2019 povzpел na pozitivno raven in znašal 201. Negativni selitveni prirast je zabeležila le občina Sveta Ana.

2.2.2 TRG DELA, AKTIVNA POLITIKA ZAPOSLOVANJA

Na področju trga dela smo se seznanili s stanjem in spremembami na trgu dela v letih od 2015 do 2020, z namenom priprave tiste vrste izobraževanj in usposabljanj za odrasle, ki bi poleg že obstoječe izobrazbe pripomogli do novih znanj in večin, s katerimi bi pridobili ustrezne kvalifikacije in kompetence za spreminjajoče se potrebe na trgu dela in ki bi omogočale večjo zaposljivost.

Aktivno prebivalstvo razdelimo na delovno aktivno prebivalstvo in na brezposelne osebe. Za pripravo naših programov je pomemben podatek, koliko je aktivnega prebivalstva na območju ORP Slovenske gorice in kolikšen del aktivnega prebivalstva predstavljajo zaposlene osebe. Ker je v Slovenskih goricah ena izmed pomembnejših gospodarski dejavnosti kmetijstvo oziroma vinogradništvo, smo potrebovali tudi podatke o številu samozaposlenih oseb v kmetijstvu.

Da bi prišli do čim natančnejših dejstev o najtežje zaposljivih skupinah, smo stanje brezposelnosti preverili po spolu, ravneh izobrazbe, starosti in posameznih občinah ORP Slovenskih goric.

a. Delovno aktivno prebivalstvo

Območje ORP Slovenske gorice obsega 385,3 km², na njem pa živi približno 42.000 prebivalcev, od katerih je konec leta 2020 bilo 10.131 delovno aktivnega prebivalstva. Delovno aktivno prebivalstvo po definiciji organizacije ILO7 so osebe, ki so v referenčnem tednu (od ponedeljka do nedelje) pred anketiranjem opravile kakršnokoli delo za plačilo (denarno ali nedenarno) ali dobiček, in osebe, ki so sicer zaposlene ali samozaposlene, a so bile v poročevalskem tednu začasno odsotne z dela. Med delovno aktivno prebivalstvo štejemo tudi zaposlene osebe, ki so začasni ali trajni presežki (do prenehanja delovnega razmerja), vzdrževane družinske člane in osebe na porodniškem dopustu.

TABELA 5: DELOVNO AKTIVNO PREBIVALSTVO PO OBČINAH DELOVNEGA MESTA, SLOVENIJA, LETNO

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Benedikt	400	396	409	472	448	442
Cerkvenjak	356	361	394	456	454	395
Duplek	864	874	978	992	1005	917
Lenart	4.041	3.969	4.213	4.151	3.981	3987
Pesnica	1.425	1.485	1.493	1.515	1.689	1692
Sveta Ana	242	268	272	274	278	331
Sveta Trojica v Slov. goricah	315	320	305	306	305	314
Sveti Jurij v Slov. goricah	295	257	285	293	296	271
Šentilj	2.068	2.032	1.972	1.977	1.896	1782
ORP Slovenske gorice SKUPAJ	10.006,00	9962,00	10.321,00	10.436,00	10.352,00	10.131,00

VIR: SiStat, 2021.

Na območju ORP Slovenskih goric je v letih od 2015 do 2020 viden skupni prirast delovno aktivnega prebivalstva samo v občinah Benedikt, Cerkvenjak, Pesnica in Sveta Ana. V občinah Duplek, Lenart, Sveta Trojica v Slov. goricah, Sveti Jurij v Slov. goricah in Šentilj pa opazamo negativno stopnjo skupnega prirasta.

Zaposleno prebivalstvo

Od 10.131 delovno aktivnih oseb na področju ORP Slovenske gorice, je decembra 2020 zaposlenih 8.209 ljudi. Iz statističnih podatkov je razvidno, da pri številu zaposlenih od leta 2015 do leta 2019 ni zaznati velikih sprememb.

TABELA 5: ZAPOSLENO PREBIVALSTVO PO OBČINAH DELOVNEGA MESTA, SLOVENIJA, LETNO

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Benedikt	253	261	280	295	309	304
Cerkvenjak	222	232	256	287	324	287
Duplek	554	589	652	660	683	632
Lenart	3.677	3.669	3.761	3.847	3.645	3628
Pesnica	1.071	1.126	1.170	1.151	1.190	1318
Sveta Ana	115	137	151	154	152	164
Sveta Trojica v Slov. goricah	192	216	200	183	196	214
Sveti Jurij v Slov. goricah	161	145	141	145	148	141
Šentilj	1.751	1.763	1.736	1.676	1.651	1521
ORP Slovenske gorice SKUPAJ	7.996	8.138	8.347	8.398	8.298	8209

Vir: SiStat, marec 2021.

b. Samozaposlene osebe – kmetije

Ker so Slovenske gorice v večjem deležu kmetijska pokrajina, v kateri poleg poljedelstva in živinoreje, prevladujeta tudi vinogradništvo in sadjarstvo, je za to področje Slovenije pomemben podatek, v kolikšni meri se je v zadnjih letih povečalo ali znižalo število samozaposlenih oseb na področju kmetijstva. Kot je iz po zadnjih razpoložljivih podatkih Statističnega urada Slovenije razvidno, je število samozaposlenih v kmetijstvu bilo največje v letu 2015, saj je bilo na območju ORP Slov. goric 1.001 takšnih oseb. Število je v letu 2016 precej upadlo na 808 oseb. V naslednjih letih 2017 in 2018 je število samozaposlenih v kmetijstvu počasi pričelo naraščati (do 975 oseb), vendar je v letu 2019 ponovno upadlo na 838 oseb. V letu 2020 ugotovimo, da se je število samozaposlenih kmetov v določenih občinah pričelo zviševati, v določenih pa upadati.

TABELA 6: DELOVNO AKTIVNI SAMOZAPOSLENI KMETJE PO OBČINAH, 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Benedikt	90	68	62	99	61	67
Cerkvenjak	88	69	77	90	78	50
Duplek	118	70	101	115	95	78
Lenart	134	127	127	120	124	137
Pesnica	186	157	151	182	154	178
Sveta Ana	88	83	82	83	81	59
Sveta Trojica v Slov. goricah	85	71	69	82	67	59
Sveti Jurij v Slov. goricah	106	82	116	109	101	78
Šentilj	106	81	94	95	77	82
ORP Slovenske gorice SKUPAJ	1001	808	879	975	838	788

Vir: SiStat, marec 2021.

c. Brezposelnost na področju občin ORP Slovenske gorice, po spolu in po občinah ter po ravni izobrazbe

Po zadnjih razpoložljivih podatkih Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje, je bilo v letu 2019 na območju občin ORP Slovenske gorice (Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje) 1753 registriranih

brezposelnih oseb. Število brezposelnih oseb ženskega spola je bilo 921, brezposelnih oseb moškega spola pa 832.

Na območju ORP Slovenskih goric je v mesecu aprilu 2020 bilo največje število brezposelnih oseb zabeleženo v občinah Šentilj, Duplek, Pesnica in Lenart.

Število brezposelnih prebivalcev v občinah ORP Slovenskih goric je od leta 2016 do 2019 upadalo. V letu 2020 je število brezposelnih ponovno naraslo, kar je razumljiva posledica vpliva epidemije COVID 19, ki se je pričela marca 2020.

Med registriranimi brezposelnimi po območnih službah Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje in uradih za delo, so po ravneh izobrazbe na področju ORP Slovenskih goric, od leta 2016 do leta 2020 prevladovali tisti s 3+4 – nižje, srednje, poklicno izobrazbo, sledili so jim tisti s 1+2 OŠ ali manj. Veliko število brezposelnih je tudi pri osebah s stopnjo izobrazbe 5-srednje tehniško, strokovno, splošno izobraževanje, najlažje zaposljive so osebe z visokošolsko izobrazbo.

TABELA 7: REGISTRIRANA BREZPOSELNOST PO OBMOČNIH SLUŽBAH ZAVODA IN URADIH ZA DELO

Leto	Moški	Ženske	SKUPAJ
2016	996	982	1948
2017	724	807	1531
2018	706	736	1442
2019	701	661	1362
2020	832	921	1753

Vir: AJPES, 2020.

SLIKA 6: REGISTRIRANA BREZPOSELNOST PO OBMOČNIH SLUŽBAH ZAVODA IN URADIH ZA DELO – ZBIR PODATKOV

Vir: AJPES, 2020.

TABELA 8: REGISTRIRANA BREZPOSELNOST PO OBMOČNIH SLUŽBAH ZAVODA IN URADIH ZA DELO PO RAVNEH IZOBRAZBE

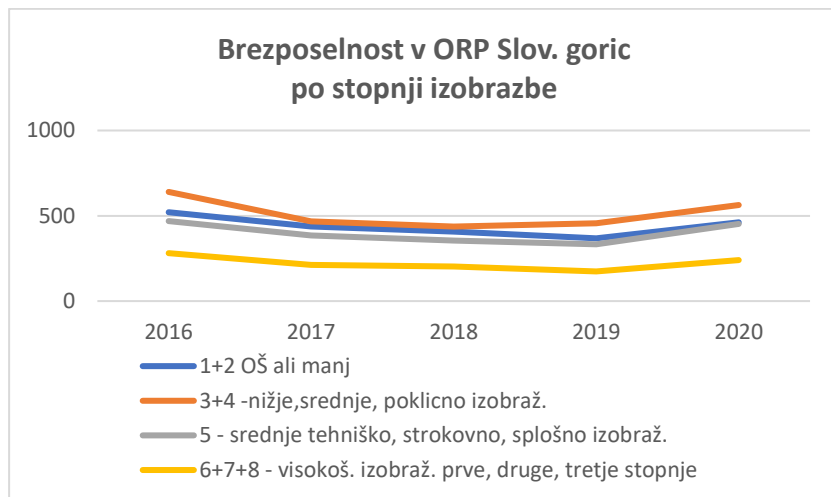
Leto	OŠ ali manj	nižje, srednje, poklicno izobraž.	srednje tehniško, strokovno, splošno izobraž.	visokoš. izobraž. prve, druge, tretje stopnje	Skupaj
2016	521	640	469	281	1911
2017	437	468	384	213	1502
2018	408	437	355	203	1403
2019	368	456	333	174	1331
2020	462	564	453	241	1720

Vir: AJPES, 2020.

- po ravneh izobrazbe

Med registriranimi brezposelnimi po območnih službah Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje in uradih za delo, so po ravneh izobrazbe na področju ORP Slovenskih goric, od leta 2016 do leta 2020 prevladovali tisti s 3+4 – nižje, srednje, poklicno izobrazbo, sledili so jim tisti s 1+2 OŠ ali manj. Veliko število brezposelnih je tudi pri osebah s stopnjo izobrazbe 5-srednje tehniško, strokovno, splošno izobraževanje, najlažje zaposljive so osebe z visokošolsko izobrazbo.

SLIKA 7: REGISTRIRANA BREZPOSELNOST PO OBMOČNIH SLUŽBAH ZAVODA IN URADIH ZA DELO PO RAVNEH IZOBRAZBE

Vir: AJPES, 2020.

- po starosti

Iz razpoložljivih podatkov Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje je razvidno, da med registrirano brezposelnimi osebami na območju ORP Slovenske gorice prevladujejo osebe, stare od 30 do 39 let. Sledi jim starejša populacija, ki je starejša od 55 let.

TABELA 9: STOPNJA REGISTRIRANE BREZPOSELNOSTI PO OBČINAH IN STAROSTI, FEBRUAR 2021

Občina	15-24 let	25-29 let	30-39 let	40-49 let	50-54 let	55 let ali več
Benedikt	12	8	19	10	8	15
Cerkvenjak	10	11	12	11	7	10
Duplek	48	33	74	68	32	81
Lenart	38	33	54	53	24	57
Pesnica	55	32	62	68	33	67
Sveta Ana	11	8	11	11	11	16
Sv. Trojica v Slov. gor.	10	6	14	12	7	11
Sv. Jurij v Slov. gor.	10	6	11	3	2	8
Šentilj	44	46	77	77	43	85
ORP Slovenske gorice SKUPAJ	238	183	334	313	167	350

VIR: ZRSZ - Registrirana brezposelnost (gov.si), marec 2021.

Aktivna politika zaposlovanja

Brezposelnost je eden največjih problemov sodobne družbe, saj je delovno aktivno prebivalstvo neizkoriščeno, za tiste, ki se ne morejo zaposliti, pa bi si to želeli, pa brezposelnost predstavlja težak socialni položaj. Ker za brezposelne pogosto ni enostavno najti trajne zaposlitve, Zavod Republike

Slovenije za zaposlovanje, na podlagi Zakona o urejanju trga dela, izvaja ukrepe, namenjene usposabljanju in izobraževanju, spodbujanju zaposlovanja, kreiranju delovnih mest ter spodbujanju samozaposlovanja.

Iz zgoraj navedenih razpoložljivih statističnih podatkov smo ugotovili, da na območju ORP Slovenskih goric v zadnjih letih ni zaznati večjega skupnega prirasta aktivnega prebivalstva, da pa se število delovno aktivnih na tem področju rahlo dviguje. Kljub temu je v obravnavanih občinah še zmeraj veliko število brezposelnih, predvsem med ljudmi z nižjo, srednjo, poklicno izobrazbo. Veliko brezposelnost je zaznati med mlajšimi odraslimi, starimi od 15 do 24 let in pa med prebivalstvom starim okrog 60 let ali več. Za to skupino populacije bi bilo potrebno uvesti izobraževalne programe, ki bi prispevali k njihovemu socialnemu vključevanju, osebnemu razvoju, pridobitvi ustreznih dodatnih kompetenc in s katerimi bi se lažje prilagajali hitrim spremembam razmer in potrebam na trgu dela.

Ker število samozaposlenih v kmetijstvu, ki je v Slovenskih goricah najpomembnejša gospodarska panoga, upada, smo prišli do ugotovitve, da bi bilo treba vpeljati izvajanje izobraževalnih programov za pridobivanje specifičnih znanj za oživitev starih kmetij oz. prenosa kmetij iz starejše generacije na mlajše, predvsem na področjih kot so čebelarstvo, pridelava sira, ekološko kmetijstvo, zeliščarstvo, turistične kmetije, butični turizem na kmetiji in podobno.

V Sloveniji je v letu 2014 prišlo do pozitivnih premikov v gospodarskem razvoju, ustavilo se je poslabševanje materialnega položaja prebivalstva, obremenjevanje okolja pa se je v krizi zmanjšalo predvsem pod vplivom šibke gospodarske aktivnosti. Poročilo spremlja napredek in strukturne premike v gospodarskem, družbenem in okoljskem razvoju. Slovenija se je z izbruhom krize soočila z močnim zmanjšanjem gospodarske aktivnosti in precejšnjim poslabšanjem materialne blaginje prebivalstva, ki je bilo zaradi nakopičenih strukturnih slabosti izrazitejše kot v povprečju v EU.

Napredek pri reformah v zadnjih letih ter začetek procesov sanacije bančnega sistema, prestrukturiranja in privatizacije podjetij sta ob splošno boljših razmerah v evrskem območju pripomogla k precejšnjemu izboljšanju pogojev zadolževanja države na mednarodnih finančnih trgih. To je v letu 2014 skupaj z oživljanjem gospodarstva v mednarodnem okolju, državnimi naložbami in izboljšanjem konkurenčnosti pripomoglo k okrevanju gospodarstva. Izboljšale so se tudi razmere na trgu dela, kar je zajezilo nadaljnje poslabšanje materialnega položaja prebivalstva.

Od začetka krize so se zmanjšali tudi pritiski na okolje, kar je bila bolj posledica upada gospodarske aktivnosti kakor trajnejših sprememb za učinkovitejšo rabo energije in surovin. Za trajnejšo gospodarsko rast in vzdržno dohitevanje razvitejših držav ter ohranjanje kakovosti življenja in okolja bodo nujne še korenitejše strukturne prilagoditve.

2.2.3 IZOBRAŽEVANJE IN IZOBRAZBENA STRUKTURA

Prebivalstvo Slovenije se stara. Po Eurostatovih demografskih projekcijah (konvergenčni scenarij do leta 2100) se bo v Sloveniji v prihodnje močno spremenila starostna struktura prebivalstva.

V obdobju 2015-2030 se bosta delež mladih (0-14 let) in delež delovno sposobnega prebivalstva (15-64 let) zmanjšala, delež starejših (65 let in več) pa se bo povečal.

Delež delovno sposobnega prebivalstva se bo po projekcijah zmanjšal tudi po tem letu in bo po projekcijah leta 2050 znašal 54,5 %, delež starega prebivalstva (65 let in več) pa se bo še povečal in leta 2050 znašal 31,3 %. Povečal se bo tudi delež prebivalstva, starega 85 let in več. Takšna naj bi bila tudi gibanja do leta 2100.

Potencialna ponudba delovne sile se zaradi demografskih gibanj zmanjšuje. Ob naraščajočem povpraševanju delodajalcev prihaja do pomanjkanja delovne sile. Staranje prebivalstva zahteva prilagoditve na trgu dela.

Delovna aktivnost prebivalstva se bo po pričakovanjih podaljševala, k ohranjanju zaposljivosti in prilagodljivosti posameznika na trgu dela pa lahko pomembno prispeva vseživljenjsko učenje. Odrasli poleg znanja za delo potrebujejo tudi druga znanja, na primer znanje za osebnostni razvoj, prostčasne dejavnosti, prostovoljstvo, aktivno državljanstvo, zdravje in uspešno soočanje z izzivi staranja ipd. Ta znanja jim omogočajo tudi uspešno soočanje z globalnimi izzivi (digitalizacija, podnebne spremembe ipd.) in so pomembna za njihovo vključenost v družbo.

Vključenost odraslih v vseživljenjsko učenje omogoča lažje soočanje z globalnimi izzivi, prilagodljivost na trgu dela in socialno vključenost.

Vključenost odraslih prebivalcev (25–64 let) v vseživljenjsko učenje (formalno ali neformalno učenje) je po podatkih ankete o delovni sili leta 2018 znašala 11,4 % in je bila višja kot v povprečju EU, kjer je znašala 11,1 %, vendar nižja kot ob začetku krize in ne dosega cilja Strateškega okvira za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju (»ET 2020 «) do leta 2020, ki je 15 %, od cilja Resolucije o nacionalnem programu izobraževanja odraslih za obdobje 2012 - 2020 (ReNPIO 2012 - 2020), ki je 19 % in cilja SRS 2030, ki je prav tako 19 %.

TABELA 10: VKLJUČENOST ODRASLIH PREBIVALCEV, STARIH 25-64 LET, V VSEŽIVLJENJSKO UČENJE, PO SPOLU, STAROSTI IN IZOBRAZBI, 2018 (%)

	Spol		Starost (25 – 74 let)					Izobrazba		
	Moški	Ženska	25-34 let	35-44 let	45–54 let	55-64 let	65-74 let	Nizka	Srednješolska	Terciarna
EU	10,1	12,1	17,8	11,3	9,3	6,4	3,1	4,3	8,8	19,0
Slovenija	9,4	13,5	18,2	12,8	9,7	5,9	4,0	2,8	8,5	19,5

Vir: <https://arhiv.acs.si/Info-mozaik/2019/92.pdf>, 2020.

Vključenost žensk v vseživljenjsko učenje je višja kot vključenost moških in višja kot v povprečju EU, pri moških pa je nižja. Glede na starost, podobno kot v povprečju EU, izstopa nizka vključenost starejših (55-64 let) v vseživljenjsko učenje, ki se v obdobju 2008-2018 ni bistveno povečala in je bila leta 2018 tudi nižja kot v povprečju EU, v drugih starostnih skupinah pa je bila višja. Vključenost mlajših odraslih je v povprečju znašala 17,8 %, medtem ko je bila vključenost starejših od 55 let (6,4 %) in starejših od 65 let (3,1%) bistveno nižja. V Sloveniji je stopnja vključenosti mlajših odraslih, starih 25–34 let, nekoliko nad povprečno vrednostjo EU, in znaša 18,2 %. Vključenost starejših, starih 55–64 let je pod EU povprečjem in znaša 5,9 %, medtem ko je udeležba pri starejših od 65 let nad povprečjem in znaša 4,0 %.

Vključenost starejših v vseživljenjsko učenje je za ohranjanje zaposljivosti in podaljševanje delovne aktivnosti ter uspešno vključevanje v družbo prenizka. Prenizka je tudi vključenost nizko izobraženih (z največ končano osnovno šolo) v vseživljenjsko učenje, ki se je v obdobju 2008-2018 znižala in je bila leta 2018 nižja kot v povprečju EU, podobno kot je nižja od tega povprečja tudi vključenost srednješolsko izobraženih.

Eden od ciljnih vrednosti, ki si jih je EU zastavila v strategiji ET 2020 (Izobraževanje in usposabljanje 2020) je, da bi povprečna stopnja udeležbe odraslih (25–64 let) v vseživljenjskem učenju (formalnem in/ali neformalnem izobraževanju) do leta 2020 dosegla najmanj 15 %.

TABELA 11: UDELEŽBA ODRASLIH (25–64 LET) V VSEŽIVLJENJSKEM UČENJU PO LETIH (v %)

Leto	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Evropsko povprečje	9,3	9,3	8,9	9,0	10,5	10,8	10,7	10,8	10,8	11,1
Slovenija	14,8	16,2	15,9	13,8	12,4	11,9	11,9	11,6	12,0	11,4

Vir: <https://arhiv.acs.si/Info-mozaik/2019/92.pdf>, 2020.

Stopnja udeležbe odraslih, starih 25–64 let, v vseživljenjskem učenju je leta 2018 v Sloveniji znašala 11,4 %, kar je nekoliko nad povprečjem EU, vendar se je ta stopnja od leta 2010, ko je bila 16,2%, močno znižala. Pri vključenosti odraslih v vseživljenjsko učenje sta najpomembnejša dejavnika starost in stopnja izobrazbe. Poročilo ugotavlja, da večina udeležencev v vseživljenjskem učenju prihaja iz določenih ciljnih skupin, to so predvsem mlajši odrasli, višje izobraženi in zaposleni, predvsem v večjih ali srednje veliki podjetjih.

Vsi navedeni podatki so povzeti po arhivu Andragoškega centra Republike Slovenije (december 2020).

Izobrazbena struktura na področju ORP Slovenskih goric

Iz podatkov Statističnega urada Republike Slovenije razberemo upadanje števila prebivalstva z nižjimi stopnjami izobrazbe in na drugi strani povečanje števila prebivalstva s poklicno, srednjo, višjo in visokošolsko izobrazbo (slika 8). Opaziti je drastičen upad števila prebivalstva z osnovnošolsko izobrazbo, saj se je od leta 2015 do leta 2019 znižalo iz 10.178 na 9.027 ljudi, kar nakazuje povečan obseg tistih, ki so šolanje nadaljevali v poklicnem ali srednješolskem izobraževanju.

Najvišji dvig izobrazbene strukture je viden med višješolsko, visokošolsko izobraženim prebivalstvom, saj se je od leta 2015 do leta 2019 dvignilo iz 5.105 na 6.032 ljudi.

Na udeležbo odraslih v izobraževanje in učenje vpliva stopnja izobrazbe. Ostaja velik razkorak med tistimi z nižjo stopnjo izobrazbe in tistimi z doseženo višjo stopnjo izobrazbe. Vključenost odraslih v izobraževanje je tako bistveno višja pri tistih s terciarno izobrazbo kot pri tistih z nižjo stopnjo dosežene izobrazbe tako na ravni EU kot v Sloveniji. Na osnovi spodnje tabele in slike je ugotovljeno, da se v neformalno izobraževanje vključujejo bolj izobraženi. Še zmeraj pa obstaja veliko število prebivalcev, ki se ne glede na pridobljeno stopnjo izobrazbe ne izobražujejo.

TABELA 12: ŠTEVILO UDELEŽENCEV FORMALNEGA ALI NEFORMALNEGA IZOBRAŽEVANJA

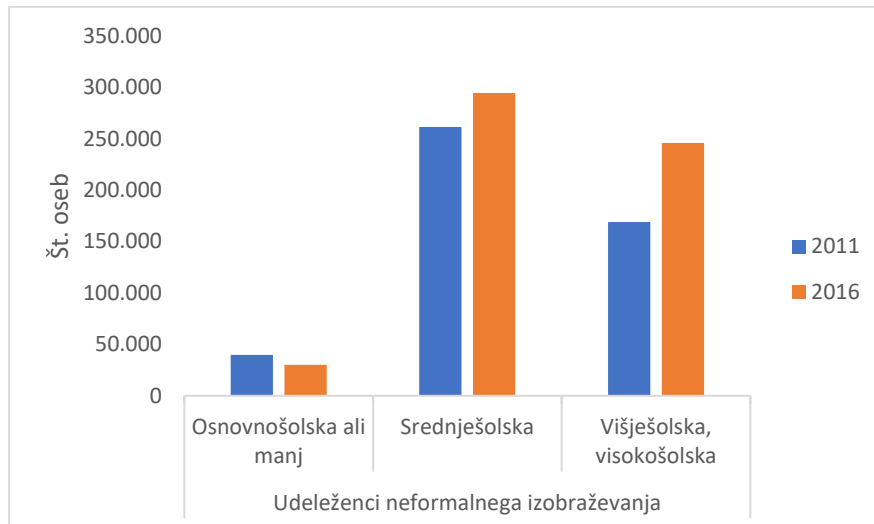
		2011	2016
		Spol - SKUPAJ	Spol - SKUPAJ
Udeleženci formalnega izobraževanja	Osnovnošolska ali manj	25.431 M	16.477
	Srednješolska	104.145	95.869
	Višješolska, visokošolska	13.565	47.932
Udeleženci neformalnega izobraževanja	Osnovnošolska ali manj	39.753 M	30.140
	Srednješolska	261.628	294.741
	Višješolska, visokošolska	169.040	246.144
Se niso izobraževali	Osnovnošolska ali manj	261.215	172.357
	Srednješolska	508.445	464.337
	Višješolska, visokošolska	109.043	116.616

VIR: <https://pxweb.stat.si/>, 2020.

V Slovenskih goricah ima pomembno vlogo tudi izobraževanje odraslih. Izobraževalni center Slovenske gorice deluje kot enota RASG d. o. o., ki izvaja neformalne izobraževalne programe za odrasle na področju občin UE Lenart, za občine vključene v ORP Slovenske gorice ter za širšo okolico.

Programi so namenjeni pridobivanju in zviševanju ravni pismenosti in temeljnih zmožnosti, izboljšanje splošne izobraženosti, medgeneracijskemu sodelovanju, spodbujanju aktivnega državljanstva, skupnostnemu učenju, ki omogoča povezanost učenja s spremembami v okolju, krepi zdrav življenjski slog, trajnostni razvoj in zeleno gospodarstvo.

SLIKA 8: ŠTEVILO UDELEŽENCEV NEFORMALNEGA IZOBRAŽEVANJA V LETIH 2011 IN 2016

VIR: <https://pxweb.stat.si/>, 2020.

V izobraževalni ponudbi so tečaj tujih jezikov in računalništva, dejavnosti izobraževanj, predavanj in delavnic v sklopu Univerze za tretje življenjsko obdobje, Središča za samostojno učenje in študijski krožki. Do leta 2022 se izvajajo programi Pridobivanje temeljnih in poklicnih kompetenc 2018-2022 ter programi za razvoj podeželja Zeleno podjetništvo v Slovenskih goricah.

2.2.4 ZDRAVSTVO IN SOCIALA

Manj kot šestdeset odstotkov prebivalcev Podravja ocenjuje svoje zdravstveno stanje kot dobro/zelo dobro. To nas uvršča nižje od slovenskega povprečja, v mednarodnih okvirjih so nam najbližje prebivalci Madžarske, Poljske, in Češke. V kar 28 podravske skupnosti prebivalci ocenjujejo zdravstveno stanje primerjalno nižje kot v Sloveniji, od tega najnižje v občinah: Pesnica (41,80 %), Šentilj (42,50 %), Kungota (43,30%), Cerkevnik (47,30 %), Sveti Jurij v Slovenskih goricah (49,40 %) in Sveta Ana (49,60%). Nad slovenskim povprečje (66 %) so občine Podlehnik (70,50 %), Juršinci 67,70 %, Sveti Andraž v Slovenskih goricah 67,10 %, Makole 67 %, Ptuj 66,90, Slovenska Bistrica 66,80 %, Gorišnica 66,4 % in Cirkulane s Poljčanami 66,30%. Dobro zdravstveno stanje oseb je najvišje med osebami, ki se izobražujejo, tem sledijo zaposleni/samozaposleni, najnižje je med neaktivnimi in upokojenimi. Skladno s pričakovanji ocenjujejo najslabše lastno zdravstveno stanje osebe starejše od 65 let.

Več moških kot žensk ocenjuje svoje zdravstveno stanje kot zelo dobro in dobro, pri oceni "zelo slabo" pa sta spola izenačena. Osebe, ki živijo v višjih dohodkovnih skupinah, ocenjujejo svoje zdravje kot dobro ali zelo dobro v več odstotkih kot tiste v nižjih dohodkovnih skupinah.

Pričakovana življenjska doba žensk v Podravju znaša 81,1 leta, moških pa občutno manj, tj. 73,3 leta. Za ženske smo ob rojstvu v letu 2016 pričakovali 57,9 let zdravega življenja, za moške pa 58,7 let. V Podravju se je absentizem, merjen v letih 2014, 2018 in 2019 povečal in sicer iz 4,3 % na 5, 3% bolniškega staleža in je nad slovenskim povprečjem. Tako so delodajalci izgubili v letu 2019 kar 2.511.416 koledarskih dni oziroma 19 koledarskih dni na zaposlenega, pri čemer je posamezna bolniška odsotnost v povprečju trajala 16 dni, na 100 zaposlenih pa kar 116 dni.

V primerjavi s povprečjem Slovenije je v Podravju višja splošna umrljivost kot tudi umrljivost zaradi bolezni srca in ožilja, vseh vrst raka in še posebej zaradi samomorov (leta 2014 - 2018). Podravje ima med vsemi slovenskimi regijami najvišje absolutno število samomorov (podatki za leto 2017) tj. 82 posameznikov, pri čemer je 4krat več samomorov med moškimi kot ženskami.

Reorganizacija centrov za socialno delo

Reorganizacija centrov za socialno delo vključuje tri spremembe: uvedbo informativnega izračuna, socialno aktivacijo in novo organizacijsko strukturo centrov za socialno delo. Reorganizacija prinaša rešitve, ki zagotavljajo koristi uporabnikom storitev centrov za socialno delo po vsej Sloveniji.

1. oktobra 2018 so se centri za socialno delo v Republiki Sloveniji organizacijsko preoblikovali. 62 centrov za socialno delo se je združilo v 16 novih območnih centrov za socialno delo, ki pokrivajo večje teritorialno območje. Obstoječi centri za socialno delo pa so postali njihove enote. Enote centrov za socialno delo delujejo kot vstopna točka za vse pravice uporabnikov in še naprej izvajajo strokovne naloge, socialno varstvene storitve, javna pooblastila in različne socialno varstvene programe.^[1]

Območje ORP sodi pod okrilje območnega CENTRA ZA SOCIALNO DELO MARIBOR, ki je razdeljen na več enot.

ENOTA LENART^[2] je krajevno pristojna za območje naslednjih občin:

- občina Lenart,
- občina Benedikt,
- občina Cerkvenjak,
- občina Sveta Ana,
- občina Sveta Trojica v Slovenskih goricah,
- občina Sveti Jurij v Slovenskih goricah.

ENOTA PESNICA je krajevno pristojna za območje naslednjih občin:

- občina Pesnica,
- občina Šentilj.

ENOTA MARIBOR TEZNO je krajevno pristojna za občino Duplek.

2.2.5 REVŠČINA IN SOCIALNA IZKLUČENOST

Uravnotežen trajnostni razvoj je osnova za kakovost življenja ljudi. Revščina in socialna izključenost še vedno predstavljata velik družbeni problem, ki pada sorazmerno z gospodarsko rastjo in drugimi socialnimi ukrepi na ravni države. V obdobjih večjih kriz se revščina med prebivalstvom izrazito pogloblja in začne kazati svoje posledice tudi navzven.

Revščina se odraža na različne načine, gre za stanje različnih pomanjkanj. Izključenost iz vsakovrstnega dogajanja, zlasti iz socialnega življenja, vodi v začaran krog, znotraj katerega ljudje sami ne najdejo izhoda. Revščina omejuje življenje posameznika, družin in drugih skupin ter zmanjšuje možnosti za osebni razvoj ter razvoj lastnih potencialov. Podatki o relativni revščini prikazujejo dohodkovno neenakost v družbi in povedo, koliko odstotkov ljudi živi pod določeno mejo dohodkov ali izdatkov. Revščina je ena od pomembnih področij in kaže stopnjo neenakosti, oziroma različnost nivoja socialne varnosti, na katero posega država s svojimi regulacijskimi mehanizmi. Revščina in socialna izključenost si slej ko prej podajata roko.

Socialno prikrajšanje se nemalokrat začne z materialnim pomanjkanjem, znotraj katerega je socialna izključenost širši koncept. *Ločimo vsaj štiri tipe izključenosti:*

- brezposelnost: izključenost iz delovnega življenja,
- klasična revščina: izključenost iz potrošniške družbe,
- osamljenost: izključenost iz družbe (pomanjkanje socialnih stikov),
- kulturna marginalizacija: izključenost od mehanizmov moči in vpliva.

Glavna razlika med besednima zvezama je torej v tem, da je revščina specifična oblika socialne izključenosti, ni pa nujno, da socialna izključenost vodi v revščino. Za preprečevanje in zmanjševanje

^[1] Medmrežje: <https://www.gov.si/teme/centri-za-socialno-delo/> (10.6.2020)

^[2] Medmrežje: <https://www.scsd.si/centri-za-socialno-delo/seznam-csd/csd-lenart/> (10.6.2020).

deleža revščine so ključni vključujoč trg dela, kakovostna delovna mesta ter krepitev znanja in spretnosti posameznikov skozi vse življenje.

Kljub temu, da ljudi v Evropi revščino tradicionalno povezujemo z marginaliziranimi skupinami, brezposelnostjo in slabim finančnim stanjem, temu danes ni več tako. Vse večji je pojav revščine zaposlenih, ki jo povzročajo prenizki dohodki ali neugodna struktura gospodinjstva.

Boj proti revščini in socialni izključenosti je glavna politična prednostna naloga Evropske komisije. Od leta 2010 je ta prednostna naloga vključena v strategijo Evropa 2020, tj. strategijo za rast in delovna mesta, ki temelji na ustvarjanju delovnih mest in zmanjšanju revščine. Po letu 2013 so se socialne razmere v večini držav članic na splošno nekoliko izboljšale zaradi večje gospodarske dejavnosti in izboljšanja razmer na trgu dela. V zadnjem letu pa se zaradi izrednih razmer pandemije novega koronavirusa stanje na trgu dela izredno hitro poslabšuje in s tem tudi povečuje tveganje za povečevanje revščine na območju ORP SG.

Za slovenski sistem socialnih pomoči je že dalj časa značilno sorazmerno veliko število dolgotrajnih upravičencev do DSP, čeprav je ta pravica za osebe, ki so zmožne za delo in so v delovni aktivni starosti, načeloma zastavljena kot bolj kratkotrajna, za obdobje premoščanja težav, zaradi katerih si posamezniki in družine ne morejo zagotavljati lastnih dohodkov. Najvišje število oseb, ki prejemajo DSP, je tako kot v preteklih opazovanih letih v Pomurju (slabih 61 oseb na 1000 prebivalcev), sledi Podravska regija s približno 55 oseb na 1000 prebivalcev in Savinjska regija s približno 49 oseb na 1000 prebivalcev. Število oseb pod pragom tveganja revščine se je na območju regije Podravje v letu 2018 v primerjavi z letom 2010 zmanjšalo za 14,29 %, Stopnja tveganja revščine, se je tako od leta 2010 iz 17,9 % zmanjšala na 15,6% do leta 2018. Število oseb izpostavljenih tveganju socialne izključenosti se je na območju regije Podravje v letu 2018 v primerjavi z letom 2010 zmanjšalo za 21,3 %. Stopnja tveganja socialne izključenosti, se je tako od leta 2010 iz 23,5 % zmanjšala na 19,2 % do leta 2018. Za celotno opazovano obdobje pa je značilno, da je regija Podravje v stopnji tveganja revščine bila nad slovenskim povprečjem, kakor tudi nad povprečjem obeh kohezijskih regij. Glede na trenutno situacijo posledic epidemije in ukrepi v navezavi z novim koronavirusom, bo tveganje za revščino še naraščalo.

TABELA 13: ŠTEVILO OSEB POD PRAGOM TVEGANJA REVŠČINE (PRED SOCIALNIMI TRANSFERJI), STANJE NA NIVOJU DRŽAVE IN V STATISTIČNI REGIJI PODRAVJE TER PRIMERJALNO V OSREDNJSLOVENSKEI REGIJI, PO LETIH

	2010	2014	2015	2016	2017	2018	2019
SLOVENIJA	484000	504000	498000	489000	485000	471000	448000
Podravska	97000	86000	92000	89000	91000	79000	88000
Osrednjeslovenska	87000	104000	99000	104000	108000	103000	102000

Vir: SIStat, 2020. Podatki po posameznih občinah niso dostopni.

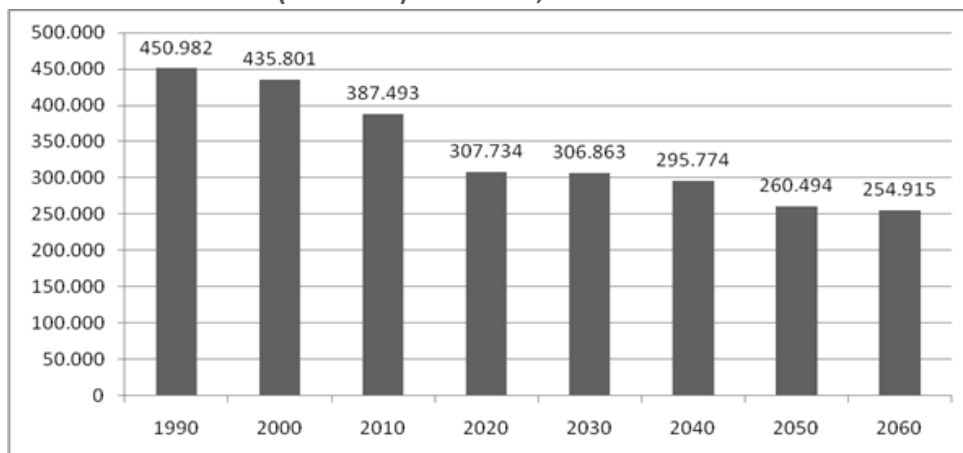
Več zaposlitvenih možnosti je potrebno zagotoviti tako za mlade brez izkušenj, kot za starejše in trajno brezposelne. Programi za vseživljenjsko učenje, opolnomočenje in vlaganja v kompetence ranljivih skupin so nujni. Zato je potrebno še naprej izvajati programe za ranljive ciljne skupine, ki so namenjeni vključevanju na trg dela in socialni aktivaciji mladih, dolgotrajno brezposelnih in starejših. Potrebno je spodbujati aktivno-zdravo staranje in vključevanja starejših v vse sfere družbenega življenja (npr. z zagotavljanjem osebne in premoženjske varnosti, spodbuda aktivnostim za izboljšanje socialnega položaja prebivalstva na podeželju, prilagodljivost obstoječe ponudbe in programov potrebam in zmogljivostim starejših).

Problematika mladostnikov

Spričo dejstva, da se je v zadnjih desetletjih pomembno spremenila logika delovanja vseh področij, ki vplivajo na kakovost življenja mladih (to velja tako za širše družbeno okolje, družinske odnose, izobraževanje, pogoje na trgu delovne sile in sistem blaginje kot za naravno okolje in gospodarski

sistem), je življenje mladih danes vse bolj zaznamovano z negotovostjo in z nujnostjo iskanja uspešnih strategij za uspešno obvladovanje tveganj, s katerimi se na svojih življenjskih poteh srečujejo.

SLIKA 9: ŠTEVILO MLADIH (15–29 LET) V SLOVENIJI, IZBRANA LETA S PROJEKCIJO

Vir: Resolucija o nacionalnem programu za mladino 2021-2027.

Brezposelnost mladih je v Sloveniji občutno višja kot brezposelnost celotnega aktivnega prebivalstva. Za Slovenijo je torej značilen sorazmerno slabši položaj mladih na trgu delovne sile in pozicioniranja v družbi. Mladi se soočajo z negotovostjo na trgu delovne sile, ki se kaže v njihovi ranljivosti in prevzemanju večjega tveganja v primerjavi z že uveljavljenimi družbenimi skupinami na trgu delovne sile. Vedno bolj pereče postaja vprašanje brezposelnosti diplomantov na terciarni ravni, saj se je obdobju 2008–2010 število diplomantov terciarnega izobraževanja povečalo za 24,9%. Čeprav za večino evropskih držav še vedno velja, da tveganje brezposelnosti upada z doseženo ravniyo izobrazbe, se vrednost diplome kot zagotovila za varen vstop na trg dela, naglo zmanjšuje. To potrjujejo tudi podatki za Slovenijo. Kljub temu pa mladi v izobraževanju in doseganju čim višjih izobrazbenih dosežkov še vedno vidijo strategijo, kako se izogniti brezposelnosti.

Prav tako je problematična t. i. »starostna segregacija trga dela«, ki jo označuje večji delež začasnih zaposlitev med mladimi zaposlenimi v primerjavi z drugimi zaposlenimi, ki je nekaj, kar poznajo v večini držav EU, vendar pa je Slovenija po razširjenosti začasnih zaposlitev med mladimi s 65,5-odstotnim deležem (stopnja je še višja, ko gre za mlade ženske: 74,2%; mladi moški: 58,6%) na prvem mestu v EU (ne glede na to, ali upoštevamo podatke za EU15 ali EU27). Med mladimi je prisotno veliko prekarskega dela, ki mlade potiska na socialni rob ter v tveganje za povečevanje revščine v družbi. Med mladimi pa so tudi taki, ki se ne izobražujejo, niso zaposleni ali se ne usposablajo in torej niso udeleženci javno veljavnih formalnih izobraževalnih programov ali zaposleni oziroma registrirani iskalci zaposlitve. V Sloveniji je na tem področju znan program Projektno učenje za mlade (v nadaljevanju: PUM), ki izkazuje visoko stopnjo uspešnosti (vir: Resolucija o nacionalnem programu za mladino 2013 – 2022).

Cilj evropske kohezijske politike je povečati evropski steber socialnih pravic in podporo za zdravstveno varstvo, ki bo zmožna razviti mehanizme za zmanjšanje deleža revščine in socialne izključenosti v družbi, predvsem med starejšim prebivalstvom in mladimi. Gre za ranljive skupine, ki jih je potrebno vključevati v aktivnosti območja, programe in projekte za trajnostno vključevanje v družbo in na trg dela.

2.2.6 ŠPORT IN REKREACIJA

Šport zadovoljuje potrebe po igri, razvedrilo, sprostitvi in gibanju s ciljem optimalnega razvoja telesnih in duševnih lastnosti, ohranjanja in izboljševanja zdravja, dviga delovne storilnosti ter pri vzgajanju

delovnih navad, doseganja kvalitetnih in vrhunskih športnih rezultatov, tistih, ki to zmorejo, pa tudi koristne izrabe prostega časa.

Na območju ORP Slovenske gorice deluje okrog 107 športnih društev. Športniki iz našega področja dosegajo zelo dobre rezultate pri številnih športnih panogah, kar je pokazatelj dobre športne razvitosti. V občinah ORP Slovenske gorice absolutno prevladujejo športno-rekreativna društva, za njimi pa se po številu uvrščajo kulturno-umetniška društva in društva za pomoč ljudem (v veliki večini gre za PGD).

2.2.7 STANJE NA PODROČJU KULTURE

Slovenske gorice predstavljajo območje, kjer je koncentracija ljubiteljske kulture in lokalnih kulturnih ustvarjalcev zelo visoka. Zaradi geografske razpršenosti območja se je oblikovalo tudi veliko število društev, ki imajo registrirano tudi kulturno dejavnost, ki jo izvajajo v skladu s svojimi kadrovskimi in finančnimi zmožnostmi.

Področja kulture lahko v Slovenskih goricah razdelimo na več področij: kulturna dediščina, knjižnična dejavnost, programska kultura, ljubiteljska dejavnost, mladinska kultura.

Kulturna dediščina

Za varovanje, ohranjanje in prezentacijo kulturne dediščine na območju Slovenskih goric pretežno skrbijo lokalne skupnosti, nekatera društva in družbeno zavedni posamezniki, nad izvajanjem aktivnosti pa bdi Zavod za varstvo kulturne dediščine. Velik izziv predstavljajo stroga zakonodaja, administrativne ovire in visoki stroški, ki so glavne ovire za ohranjanje in obnovo elementov kulturne dediščine (tradicionalne hiše, sakralna znamenja, spominska obeležja, večji objekti, drugi zgodovinski in kulturni spomeniki). Varstvo kulturne dediščine je tako v praksi zelo oteženo, zato veliko teh podedovanih dobrin nenadzorovano propada.

Knjižnična dejavnost

Osrednja knjižnica v Slovenskih goricah je Knjižnica Lenart s svojimi izpostavami, ki je vključena v združenje Splošnih knjižnic. Dobro založenost izkazujejo tudi knjižnice v Pesnici, Šentilji in Dupleku, medtem ko je v ostalih manjših občinah knjižnična dejavnost omejena na šolske knjižnice in potujoči bibliobus.

Programska kultura

Na območju Slovenskih goric za informiranje ter za strokovno in organizacijsko pomoč skrbi Javni sklad RS za kulturne dejavnosti (JSKD), ki ima izpostavi v Lenartu in v Pesnici. Glasbena ustvarjalnost mladih je v domeni Konservatorija za glasbo iz Maribora, kulturne vsebine (glasbeno in likovno ustvarjanje, pevski zbori ...) pa po svojih zmožnostih aplicirajo tudi osnovne šole.

Ljubiteljska kultura

Na območju 9 občin ORP deluje 43 društev (podatek velja za julij 2020, AJ PES), ki imajo registrirano in izvajajo kulturno dejavnost. Povezana so v Zvezo kulturnih društev Slovenskih goric in v Zvezo kulturnih društev občin Kungota, Pesnica in Šentilj.

Društva delujejo na področjih vokalne in instrumentalne glasbe, folklore, plesa, gledališča, likovne, filmske in fotografske ustvarjalnosti. Svoje aktivnosti izkazujejo z organizacijo številnih samostojnih in povezanih dogodkov, vse več pa je tudi nastopov izven regije in tudi v tujini. Večina članov v društvih

deluje prostovoljno, kar ob vse večjem pomanjkanju časa in finančnih vložkih predstavlja velik izziv za prihodnje.

Mladinska kultura

Specifične demografske značilnosti podeželja in skupni interesi podobne starostne populacije so vzrok za nastajanje novih društev, kjer se povezujejo predvsem ljudje iz iste generacije. Tako tudi v Slovenskih goricah delujejo mladinski klubi ali društva, ki imajo zelo širok nabor aktivnosti, med katere lahko šteujemo tudi kulturno-umetniško ustvarjanje. Velik izziv predstavlja dejstvo, da se vedno manj mladih zanima za področje kulture.

Razvojne možnosti

Priložnosti razvoja v kulturi se močno navezujejo na turizem, saj so vsebine unikatne in imajo velikokrat neprecenljivo vrednost. Pri tem je potrebno upoštevati dejstvo, da prihodnje generacije niso več čustveno navezane na objekte kulturne dediščine, na zgodovinska dejstva in na elemente iz preteklosti, zato je potrebno tem vsebinam dodati novo interpretacijo. Smernice za razvoj kulture v prihodnje:

- Analiza terena in obnova izbranih objektov kulturne dediščine v okviru razpoložljivih sredstev za tržne (turistične) namene;
- Sistematično uvajanje kulturnih vsebin v izobraževalne ustanove in ohranjanje medgeneracijske povezave pri posameznih vsebinah (folklor, petje, likovno ustvarjanje, igranje na glasbila...);
- Interpretacija kulturnih vsebin na inovativen in privlačen način;
- Večje povezovanje društev med seboj in z drugimi kulturnimi institucijami;
- Skupna promocija aktivnosti ljubiteljske kulture in organizacija odmevnejših kulturnih dogodkov, ki presegajo lokalno raven;
- Tržna usmeritev izvajalcev ljubiteljske kulture in zmanjšanje odvisnosti od javnih sredstev;
- Raziskava in zapisi resničnih zgodb, pripovedk in legend kot dodane vrednosti za vkomponiranje elementom kulture;
- Proporcionalne finančne spodbude za kulturne projekte na regionalni ravni;
- Mednarodno povezovanje na področju kulture.

Upravljanje in razvoj kulture v kriznih razmerah

Strategija ORP nastaja v izrednih razmerah, kjer še vedno vlaga negotovost glede oblike in načina izvajanja kulturnih dogodkov v prihodnje. Kultura sodi med sektorje, ki jih je pandemija najbolj prizadela. V Slovenskih goricah v času priprave tega dokumenta ne beležimo visokega števila samozaposlenih v kulturi, ampak se osredotočamo bolj na ljubiteljsko kulturo in osnovne kulturne institucije. Pomen umetnosti in kulture se je izkazal za zelo pomembnega pri preživljanju prostega časa s kakovostnimi kulturnimi vsebinami v kriznih časih.

Razvoj kulture v kriznih razmerah bo tako potekal v duhu spoštovanja naslednjih razmerij:

- Proračunska sredstva posameznih občin za področje kulture se ne zmanjšujejo;
- Nadaljujejo se vse investicije na področju kulturne infrastrukture;
- Dialog z društvu in z delavci v kulturi se v kriznih razmerah okrepi;
- Sprejmejo se drugi ukrepi, ki so potrebni za stabilno delovanje društev, samozaposlenih v kulturi in drugih institucij, ki so povezane s kulturo.

2.2.8 OKOLJE, INFRASTRUKTURA IN PROSTOR

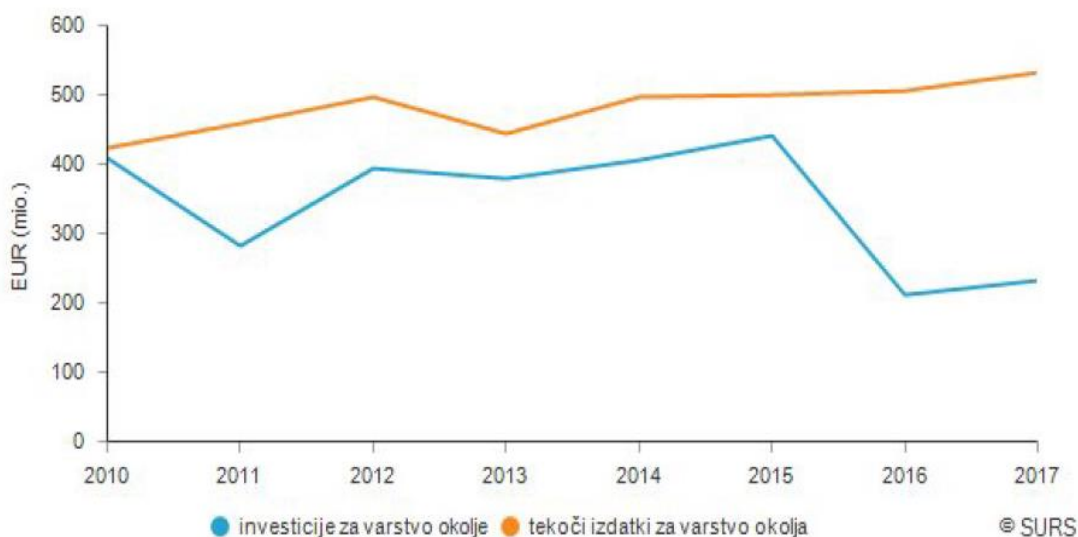
Sonaravnost je »proces sprememb, kjer je raba naravnih virov, usmerjanje investicij, tehnološkega napredka in institucionalnih sprememb skladno tako s sedanjimi kot prihodnjimi potrebami«. Pri tem je pomembno spoznanje, da doseganje sonaravnosti ni končni cilj, ampak je uravnotežen in prilagodljiv proces iskanja ravnovesja med materialnim blagostanjem, socialno varnostjo in zdravim okoljem.

Poudariti je potrebno, da sonaravni razvoj dopušča razvoj na vseh področjih človekovega življenja, le da je ta skladen z naravnim potencialom regije, da posledično ne sproža negativnih okoljskih, socialnih ali gospodarskih posledic oziroma da se en segment ne razvija na račun izčrpanja drugega. Območje ORP Slovenskih goric spada med naravno in geografsko pestre pokrajinske enote severovzhodne Slovenije. Podnebje je zmerno do prehodno panonsko celinsko. Povprečna količina padavin se giblje med 900 in 1100 mm, kar pomeni, da se Slovenske gorice uvrščajo med srednje bogata padavinska območja v Sloveniji.

Za investicije v varstvo okolja je bilo v Sloveniji v letu 2017 namenjenih 233 milijonov EUR ali 9,8 % več kot v letu 2016. V celotni strukturi investicij v varstvo okolja v letu 2017 so obsegale največji delež investicije za ravnanje z odpadki, in sicer 44,9 % (105 milijonov EUR). Tekoči izdatki za varstvo okolja so v letu 2017 znašali 531 milijon EUR ali 5,2 % več kot v letu 2016. V celotni strukturi tekočih izdatkov za varstvo okolja so v letu 2017 obsegali največji delež tekoči izdatki za ravnanje z odpadki, in sicer 57,5 % (306 milijonov EUR). V strukturi investicij za varstvo okolja v industriji (področja dejavnosti B, C, D) je bilo v letu 2017 namenjenih za varstvo okolja na koncu proizvodnega procesa 65,2 % investicij, za varstvo okolja med delovnim procesom pa 34,8 % investicij.

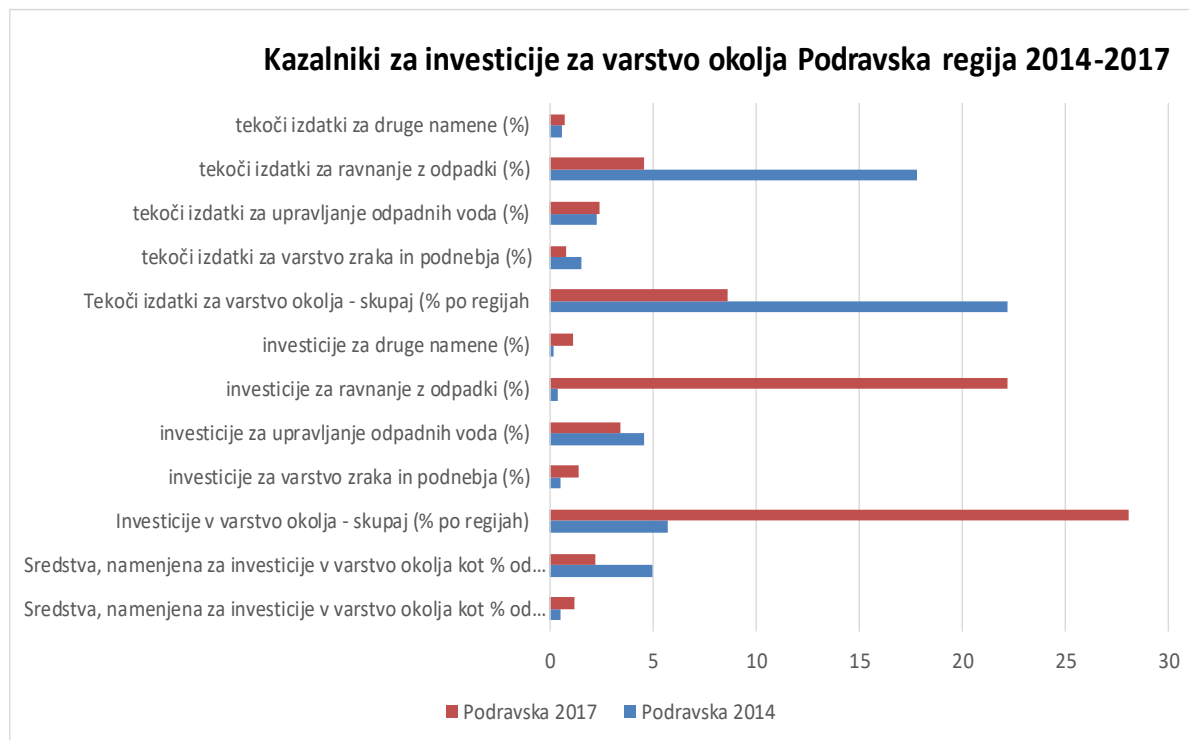
Struktura investicij, vloženih v varstvo okolja, po statističnih regijah kaže, da je največji delež vrednosti vseh investicij prispevala podravska regija (28,1%), sledili sta osrednjeslovenska (23,6%) in Spodnjeposavska regija (15,5%). Največji delež vrednosti vseh tekočih izdatkov za varstvo okolja je prispevala osrednjeslovenska regija (32,7%), sledili sta savinjska (17,1) in koroška regija (11,7).

SLIKA 10: INVESTICIJE IN TEKOČI IZDATKI ZA VARSTVO OKOLJA, SLOVENIJA

Vir: SiStat, 2019.

SLIKA 11: KAZALNIKI ZA INVESTICIJE ZA VARSTVO OKOLJA PODRAVSKA REGIJA 2014-2017

Vir: SiStat, 2019.

Geotermalna energija

Možnosti izkoriščanja geotermalne energije v Podravju so precej dobre. Geotermalna energija se v regiji uporablja le neposredno v termalnih parkih. Geotermalna energija za daljinsko ogrevanje se trenutno uporablja le v sosednji regiji (Pomurje). V Podravju leži na različnih globinah (do 5000 m) vodonosnik imenovan Termal II, ki je primeren za proizvodnjo električne energije. Temperature vode znašajo med 90 ° C in 175 ° C. Prvi projekti so že pripravljeni in čez nekaj let bi se naj začela gradnja. Na območju Slovenskih goric, v občini Benedikt je bil izmerjen največji geotermični gradient, ki je dvakrat večji od slovenskega povprečja, vendar do začetka tega projekta (2004) nikjer v Sloveniji niso bile v paleozojskih metamorfnih kamninah najdene tako velike količine termalne vode. Možnosti razvoja so v smeri geotermalnih elektrarn, vzpostavitev toplifikacijskega omrežja in vzpodbujanje kapitala v investicije v turistično infrastrukturo, proizvodnjo hrane v rastlinjakih, ribogojnicah in izrabo geotermalnega vira v industrijske namene (sušilnice, hladilnice, procesna toplota ...) (Geotermalna energija v Benediktu, 2004).

Kakovost zraka

Kakovost zraka je eden izmed najpomembnejših vidikov stanja okolja. Onesnažen zrak vpliva na zdravje in počutje ljudi bolj kot drugi okoljski vplivi in velja za najpomembnejši vzrok zdravstvenih problemov, povezanih z onesnaževanjem okolja. Slovenija mora na podlagi nove Direktive NEC znatno zmanjšati svoje emisije, in sicer do leta 2030 emisije SO₂ za 92 odstotkov glede na leto 2005, NO_x za 65 odstotkov, NMVOC za 53 odstotkov, NH₃ za 15 odstotkov ter PM_{2,5} za 60 odstotkov. V preteklosti so se emisije že znatno zmanjšale, najbolj SO₂, ki so bile leta 2017 za 88 odstotkov manjše kot leta 2005, sledi zmanjšanje emisij NO_x in NMVOC, ki so bile manjše za 39 odstotkov oziroma 38 odstotkov. Emisije PM_{2,5} so se zmanjšale za 14 odstotkov, emisije NH₃ pa za 8 odstotkov. V regiji razen Maribora in sosednjih občin ter Ptuj ni mreže merilnih mest s katerimi bi lahko kvalitetno merili najpomembnejše onesnaževalca zraka. Potrebni bi bili tudi na tistih območjih, kjer so vzpostavljeni centri za ravnanje z odpadki kot je na območju ORP Slovenske gorice primer Lenarta, kjer delujeta 2 centra za ravnanje z odpadki.

2.2.9 POVRŠINSKE IN PODZEMNE TER ODPADNE VODE

Površinske vode v Podravju v glavnem odtekajo proti vzhodu in pripadajo črnorskemu povodju oziroma povodju reke Donave. Povodje reke Drave predstavlja značilno podobo slovenske pokrajine. V dolinah rek in potokov ter na ravninskem svetu se nahajajo vsa večja urbanizirana območja, prometna infrastruktura, industrijski in obrtni tehnološki objekti ter vse večje kmetijsko obdelovalne površine in objekti.

Na istem geografskem prostoru se torej nahajajo občutljivi sistemi okolja med katere se uvrščajo tudi površinske in podzemne vode in viri onesnaževanja oziroma viri obremenitev okolja s škodljivimi ali nevarnimi snovmi. Povodje reke Drave predstavljajo reka Drava s pritoki, ki merijo od izvira do izliva v reko Dravo od 26 do 73 km. Številni manjši pritoki dopolnjujejo sorazmerno gosto mrežo vodotokov snežnega (nivalnega) vodnega režima. V Dravo se izliva tudi reka Pesnica, ki priteka iz Slovenskih goric.

TABELA 14: PREGLED VEČIH POVRŠINSKIH VODOTOKOV V POVODJU DRAVE

Reka	Pritok	Pritok	Pritok	Dolžina v Sloveniji, km	Manjši pritoki
Drava				142	Reka, Crkvenica, Bistrica, Vuhreški potok, Velka, Breznoviški potok, Črmenica, Radoljna, Bistrica (pri Selnici), Bistrica in Lobnica (pri Rušah), Žiteški potok, Grajena, Lešnica, Pavlovski potok, Libanja, Trnava
	Meža			42	Barbarski potok, Jamnica, Reka, Kotulka
		Mislinja		36	Suhadolnica, Barbarski potok, Dovžanka, Selšnica
			Rogoznica	22	
	Dravinja			73	Žičnica, Ličenca, Breznica, Bela, Skrabska, Jesenica, Peklača, Bistrica
		Oplotnica		28	
		Ložnica		26	
		Polškava		40	Devina, Framski potok, Polanski potok
			Framski potok	26	
Pesnica			65	Svečinski potok, Kresnica, Cirknica, Jakobski potok, Globovnica, Velka, Drvanja, Trnovski potok, Zg. Brnica, Krka, Sp. Brnica, Brežnica, Sejanca	
Skupaj				478	

Vir: ARSO, 2019.

Stanje struge Drave in Pesnice

Struga reke Drave je prekomerno zaraščena in muljasta, saj zaradi HE nad Mariborom in preusmeritve vode v energetske kanal, voda ne odnaša in čisti struge kot nekoč. Prav tako struga reke Pesnice, kjer se ne vzdržujejo agromelioracijski sistemi in se ne čisti reka struge. Zato je zmanjšana njena samočistilna sposobnost. Nastajajo velike zaraščene površine, ki povečujejo ogroženost ob poplavih. K temu pripomore tudi izsuševanje poplavnih območij, s čimer se manjšajo razpoložljive razlivne površine.

Akumulacijska jezera

V občinah Območnega razvojnega partnerstva Slovenske gorice se nahaja večje število akumulacijskih jezer, ki so bila v 70. letih prejšnjega stoletja vzpostavljena za potrebe uravnavanja vodnega režima reke in varstvu pred poplavi v porečju Pesnice. Težava, ki se z akumulacijskimi jezери pojavlja, je

zamuljevanje ter s tem povečevanje koncentracije pesticidov, težkih kovin itd. v jezerih. Na jezerih so se z leti ustvarili pogoji za domovanje številnih ogroženih vrst živali, predvsem ptic.

Onesnaženost voda

Za zagotavljanje sonaravnega razvoja je potrebno izhajati iz naravnega potenciala (nosilnosti, samočistilne sposobnosti) vsake regije. Njihova sposobnost, da nevtralizirajo človekove posege je različna in se lahko spreminja že na kratke razdalje.

Ocena kemijskega stanja vodotokov za leto 2019

Kemijsko stanje vodotokov se ugotavlja na podlagi izmerjenih vrednosti parametrov kemijskega stanja. Spremljanje in določanje kemijskega stanja poteka v skladu z Uredbo o stanju površinskih voda (Uradni list RS, št. 14/09, 98/10, 96/13, 24/16) in Pravilnikom o monitoringu stanja površinskih voda (Uradni list RS, št. 10/09, 81/11, 73/16) na vodnih telesih določenih s Pravilnikom o določitvi in razvrstitvi vodnih teles površinskih voda (Uradni list RS, št. 63/05, 26/06 in 32/11). V tabeli so podane ocene kemijskega stanja vodotokov v letu 2019. Ocena kemijskega stanja je podana na podlagi izvedenih analiz, brez morebitnih kemijskega ekstrapolacij na preostala vodna telesa vodotokov, kjer monitoring ni potekal.

Kmetijsko obremenjevanje

Najhitreje se odraža v podtalnici, ki je posledično obremenjena z nitrati. Le ti so pravzaprav tudi prvi pokazatelj, da v okolju prihaja do agrarnega onesnaževanja. Poleg nitratov velja podobno tudi za ostanke pesticidov, vendar imamo v Sloveniji zaradi dragih in zahtevnih analiz na tem področju zelo omejene podatke. Kmetijstvo lahko na vode vpliva tudi s povišanimi koncentracijami fosfatov, sulfatov in specifične elektroprevodnosti, vendar pa imajo tovrstna onesnaženja manjši pomen, ko govorimo o kmetijskem obremenjevanju, saj imajo lahko tudi številne druge izvore. Kmetijsko obremenjevanje je manjše pri površinskih, tekočih vodah, saj se te vode hitreje obnavljajo in imajo večje samočistilne sposobnosti.

Pokrajinsko občutljivost območja podtalnice v Slovenskih goricah je »zmerno občutljiva«. Pri obnavljanju podtalnice je poleg padavin zelo pomembna infiltracija vode iz rek, saj le ta na račun onesnaženosti površinskih voda povečuje občutljivost podtalnice. Med kritično občutljiva območja podtalnice z majhno dinamično izdatnostjo in plitvo gladino podtalnice pa spada Ptujsko polje od koder se območje ORP Slovenske gorice oskrbuje s pitno vodo.

Za obnavljanje podtalnice na tem območju je najbolj odločilno prenikanje padavin, ki pomembno vpliva na kakovost vode, kljub temu da so skupne količine majhne (800 do 1000 mm) in z viški v topli polovici leta. Prenikajoče padavine izpirajo presežke hranil in ostanke pesticidov.

Ocena stanja vodotokov za posebna onesnaževala v letu 2019

Ekološko stanje za posebna onesnaževala se za vodotoke ugotavlja na podlagi izmerjenih vsebnosti posebnih onesnaževal v skladu z Uredbo o stanju površinskih voda (Uradni list RS, št. 14/09, 98/10, 96/13, 24/16) in Pravilnikom o monitoringu stanja površinskih voda (Uradni list RS, št. 10/09, 81/11, 73/16).

Seznam posebnih onesnaževal, kot tudi njihove mejne vrednosti za razvrstitev v razred ekološkega stanja, je določen v Uredbi o stanju površinskih voda. Mejne vrednosti so za zelo dobro ekološko stanje določene kot letna povprečna vrednost parametra (LP-OSK), za dobro ekološko stanje pa kot LP-OSK in kot največja dovoljena koncentracija parametra (NDK-OSK). Uredba za dobro ekološko stanje predpisuje tudi koncentracije naravnega ozadja in sicer za kovine in njihove spojine.

TABELA 15: OCENA EKOLOŠKEGA STANJA VODOTOKOV ZA POSEBNA ONESNAŽEVALA V LETU 2019

Šifra VTPV	Ime vodnega telesa	Vodotok	Merilno mesto	Ocena stanja v letu 2019
SI3VT197	MPVT Drava mejni odsek z Avstrijo	DRAVA	Tribej	DOBRO
SI3VT359	MPVT Drava Dravograd - Maribor	DRAVA	Muta	DOBRO
SI3VT5171	VT Drava Maribor - Ptuj	DRAVA	Starše	DOBRO
SI35172VT	UVT Kanal HE Zlatoličje	DRAVA	Kanal HE Zlatoličje - Prepolje	DOBRO
SI378VT	UVT Kanal HE Formin	DRAVA	Kanal HE Formin – Gorišnica	DOBRO
SI3VT930	VT Drava Ptuj - Ormož	DRAVA	Borl	DOBRO
SI3VT950	MPVT ZADRŽEVALNIK Ormoško jezero	DRAVA	Ormož most	DOBRO

Vir: ARSO, 2020.

Oskrba s pitno vodo

Aluvialne doline v Sloveniji, kamor sodi tudi Dravsko polje v trikotniku Maribor – Kidričevo – Ptuj ter Ptujsko polje severno od reke Drave pod Ptujem, imajo neprecenljivo vrednost kot zaloge pitne vode. Seveda pa so predmet intenzivne pozidave, intenzivnega kmetijstva in tudi zalog gradbenega materiala – gramoza. Kakovost podtalnice Dravskega in Ptujkega polja ogrožajo izpusti neprečiščenih odpadnih vod naselij na Dravskem in Ptujkem polju, intenzivnega kmetijstva in industrije. Prioritetna naloga vodnega gospodarstva je oskrba prebivalstva z neoporečno pitno vodo.

Glavni viri pitne vode območja ORP Slovenske gorice se nahajajo v podzemnih rezervoarjih Dravskega in Ptujkega polja. Za njih je značilno, da ležijo sredi intenzivno obdelanih kmetijskih površin.

Mariborski vodovod danes v celoti ali vsaj delno oskrbuje s pitno vodo porabnike v 16 občinah med katerimi so v večini tudi občine ORP Slovenskih goric: Duplek, Pesnica, Šentilj, Kungota, Lenart, Sveta Ana, Benedikt, Sveta Trojica v Slovenskih goricah, Sveti Jurij v Slovenskih goricah, Cerkevjak. S 1638 km omrežja, 49 vodnjaki, z 130 vodnimi zbiralniki in s 133 prečrpalnimi postajami je največji sistem za oskrbo z vodo v Sloveniji. Fizično povezuje in združuje skoraj 200.000 prebivalcev severovzhodne Slovenije, saj je sistem skupen in nedeljiv, kot tak pa presega interese posamezne občine.

Število stalno prijavljenih prebivalcev priključenih na Mariborski vodovod na območju ORP Slovenske gorice je 52.328 prebivalcev.

Vodooskrbni sistem Ptuj – na območju Spodnjega Podravja zagotavlja oskrbo z vodo območje 21 občin, med katerimi sta tudi dve občini območja ORP Slovenske gorice: Cerkevjak in Sv. Trojica v Slovenskih goricah. Ptujski vodooskrbni sistem se oskrbuje s pitno vodo iz črpališč v Skorbi, iz sedmih plitvih in štirih globinskih vodnjakov. Dodatno pomagajo k izboljšanju hidravličnih razmer in kvaliteti pitne vode globinski vodnjaki v Novi vasi pri Ptuj, Lancovi vasi, Gerečji vasi, Župečji vasi, Podvincih in Desencih.

Pitno vodo v omrežju sestavljata podtalnica Dravskega polja in globinska podtalnica v razmerju 2 : 1. Uporabo globinske podtalnice narekujejo problemi s kakovostjo plitve podtalnice, predvsem glede nitratov in sredstev za varstvo rastlin (pesticidi).

Po podatkih iz Letnega poročila Mariborskega vodovoda, 2019.

V letu 2014 je bilo v Sloveniji 458.305 vodovodnih priključkov v dolžini 24.017 km vodovodnega omrežja. V istem letu je na območju regije Podravje bilo 78.169 vodovodnih priključkov v dolžini 3.816 km vodovodnega omrežja.

V primerjavi z letom 2014 se je v Podravski regiji število vodovodnih priključkov povečalo za 6,76%, ter dolžina vodovodnega omrežja za 315 km. Delež vodovodnih priključkov je v Podravski regiji v letu 2019 dosegal 18,36%.

TABELA 16: VODOVODNO OMREŽJE, PRIKLUČKI NA VODOVOD PO REGIJAH

Območje	Leto 2014		Leto 2019	
	Dolžina vodovodnega omrežja [v km]	Število vodovodnih priključkov	Dolžina vodovodnega omrežja [v km]	Število vodovodnih priključkov
SLOVENIJA	24.017	458.305	33.596	481.061
VZHODNA SLOVENIJA	14.924	266.857	25.769	297.900
ZAHODNA SLOVENIJA	9.093	191.448	7.827	183.161
Pomurska	1.503	28.671	2.743	44.287
Podravska	3.816	78.169	4.167	83.452
Koroška	711	10.276	546	12.158
Savinjska	3.806	65.908	4.155	64.083
Zasavska	636	8.751	546	8.657
Posavska	1.592	22.699	10.292	26.406
Jugovzhodna Slovenija	1.908	38.608	2.400	43.095
Primorsko-notranjska	951	13.775	774	14.348
Osrednjeslovenska	3.456	89.428	3.172	87.223
Gorenjska	1.349	52.443	1.710	45.133
Goriška	1.599	41.140	1.640	39.290
Obalno-kraška	2.689	8.437	1.305	11.515

Vir: SiStat, 2020.

Kvaliteta pitne vode

Upravljavca vodooskrbnega sistema kvaliteto pitne vode na celotnem vodooskrbnem sistemu nadzorujeta z rednim jemanjem vzorcev vode in analizami le-teh v črpališču, v vodohranih in pri končnih porabnikih na omrežju. Razen odvzema vzorcev vode je v črpališču nameščen biološki indikator z mladnicami postrvi za neprekinjen nadzor nad kvaliteto pitne vode. Zdravstveni nadzor pitne vode izvaja akreditirani laboratorij Komunalnega podjetja Ptuj in Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano v Mariboru, ki izvaja še preiskave ostankov pesticidov.

Letno je odvzetih preko 1400 rednih vzorcev vode, od tega okoli 1000 za mikrobiološke preiskave ter okoli 400 za kemijske preiskave. Mikrobiološki izvidi kažejo, da je na celotnem omrežju ustreznih več kot 95 % vzorcev. Neustrezni izvidi so v glavnem posledica defektov na omrežju in posledica obnovitvenih in vzdrževalnih del na cevovodih in vodohranih. Takšni primeri se takoj sanirajo z izpiranjem in ponovnim preverjanjem.

Mikrobiološki izvidi vzorcev vode iz plitvih in globinskih vodnjakov izkazujejo 100 % ustreznost. Kemijsko ustreznih je prav tako več kot 97% vzorcev. Vsebnosti nitratov nikjer na omrežju ne presegajo dovoljene vrednosti 50 mg/l, na področjih dislociranih globinskih vodnjakov pa so manjše od 20 mg/l. Zaradi visokega deleža mikrobiološko ustreznih izvidov vzorcev vode, le-te ni potrebno klorirati. Vsebnosti pesticidov atrazina in desetil atrazina se gibljeta med 0,03 in 0,15 mikrogrami na liter vode in ne odstopata od slovenskega povprečja. Pitna voda iz vodooskrbnega sistema Ptuj in Mariborskega vodooskrbnega sistema je zdravstveno ustrezna in primerna za uporabo.

Zmanjšanje izgub

Cilj vsakega upravljavca javnega vodovoda je zmanjšanje vodnih izgub oz. neprodane vode na ustrezen nivo. Do sedaj se je v slovenskem prostoru ta nivo opredeljeval kot delež izgubljene vode glede na zajeto količino le-te, ciljne vrednosti pa so bile določene s smernicami na nivoju države in Evropske unije, pri čemer se je premalo pozornosti posvečalo obravnavanju procesa zmanjševanja vodnih izgub z ekonomskega stališča.

Zakon o varstvu okolja (ZVO) opredeljuje oskrbo s pitno vodo kot obvezno lokalno gospodarsko javno službo varstva okolja, ki jo je potrebno izvajati v skladu in na način, kot ga določa Zakon o gospodarskih javnih službah.

V Zakonu o varstvu okolja so prav tako določene obvezne državne gospodarske javne službe varstva okolja ter obvezne občinske gospodarske javne službe varstva okolja, med katerimi je tudi oskrba s pitno vodo. Ciljno stanje oskrbe s pitno vodo opredeljujejo naslednji strateški cilji:

- zagotovitev zanesljive oskrbe s pitno vodo in zaščito vodnih virov (trajnost oskrbe, vodne količine),
- zagotovitev oskrbe s kvalitetno in zdravstveno ustrezno pitno vodo,
- zagotovitev stroškovno (ekonomsko) učinkovite oskrbe s pitno vodo.

Zelo pomemben je 17.člen Uredbe o oskrbi s pitno vodo, ki govori o zmanjševanju izgub vode iz vodovodnih sistemov. Upravljevec vodovodnega sistema je zakonsko zavezan, da mora spremljati in evidentirati v vodni bilanci vse izgube vode. Prav tako mora pripraviti program ukrepov za zmanjšanje izgub vode, ki je sestavni del programa oskrbe s pitno vodo. Upravljevec vodovodnega sistema mora zagotavljati izvedbo rednega vzdrževanja in ukrepov za zmanjšanje izgub vode, ki nastajajo pri rednem obratovanju vodovodnega sistema, v skladu s programom ukrepov za zmanjšanje vodnih izgub.

Šele potem, ko vodne izgube obstoječih vodovodnih sistemov ne presegajo dopustne ravni vodnih izgub, lahko občina zaradi potreb po večji rabi pitne vode načrtuje oskrbo s pitno vodo iz novih zajetij za pitno vodo ali povečanje zmogljivosti črpanja iz obstoječih zajetij za pitno vodo. Uredba o oskrbi s pitno vodo zajema smernice za širok spekter aktivnosti, ki so potrebne za čim boljše zagotavljanje oskrbe s pitno vodo, in od upravljavcev (tako javnih kot zasebnih) vodovodov zahteva ustrezno zmanjšanje vodnih izgub ob predhodni pripravi primerne programa ukrepov.

Višina stroškov izvajanja vzdrževalnih del na vgrajenih cevovodov je odvisna predvsem od vlaganj v obnove cevovodov v preteklih obdobjih. Na obravnavanem vodovodnem sistemu je pogostost prelomov vodovodnih cevi je še vedno precejšnja.

TABELA 17: NAČRPANA VODA PO VODNIH VIRIH (1000 m³), 2019

Območje	Vodni vir - SKUPAJ	Površinska vode	Podzemna voda	od tega izviri
SLOVENIJA	170.046	4.016	166.030	55.245
VZHODNA SLOVENIJA	81.967	3.668	78.299	25.268
ZAHODNA SLOVENIJA	88.079	348	87.731	29.978
Pomurska	9.082	-	9.082	1.049
Podravska	22.509	619	21.890	1.436
Koroška	3.857	-	3.857	3.319
Savinjska	23.181	2.687	20.494	9.129
Zasavska	2.879	109	2.770	1.558
Posavska	4.930	-	4.930	532
Jugovzhodna Slovenija	10.841	81	10.760	5.658
Primorsko-notranjska	4.688	172	4.516	2.588
Osrednjeslovenska	45.732	-	45.732	2.565
Gorenjska	18.502	-	18.502	7.443
Goriška	11.963	348	11.615	11.122
Obalno-kraška	11.882	-	11.882	8.847

Vir: SiStat, 2020.

Avtomatizacija vodovodnega sistema zajema vse vodovodne objekte v omrežju. S tem se kontrolira delovanje črpalk, pridobiva podatke o okvarah, nivojih vode v vodohranih in nadzoruje vstope v objekte. Glavni problem je pomanjkanje nadzora nad hidravličnimi razmerami v omrežju, na odsekih in vozliščih. Tako bi bilo nujno urediti 12 glavnih vozlišč (ptujsko vodovodno omrežje), ki so razporejena

po celem omrežju in sicer gradbeno, strojno in z vidika avtomatizacije. Vsako vozlišče naj bi bilo opremljeno z merilniki pretoka in tlaka in z elektro-motornimi zasuni, ki bi omogočali daljinsko krmiljenje. S tem bi dosegli večjo kontrolo, natančnost in ekonomičnost pri obratovanju vodovodnega sistema ter podaljšali življenjsko dobo vodovodnega omrežja. S hitrim odkrivanjem defektov bi precej zmanjšali izgube.

V regiji Podravje je bilo v letu 2019 načrpane 22.599 tisoč m³ vode, največ 21.890 tisoč m³ iz podzemnih voda, na izvire je odpadlo 1.436 tisoč m³ vode, medtem ko iz vodnega vira površinskih voda 619 tisoč m³ vode. Podobna razmerja glede na načrpano vodo po vodnih virih veljajo za celotno državo.

Revizijsko poročilo »Učinkovitost dolgoročnega ohranjanja virov pitne vode«, marec 2019

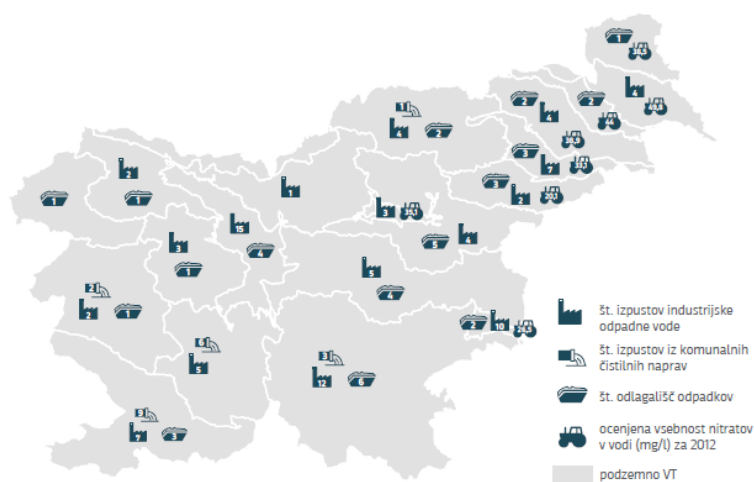
Računsko sodišče je 18. marca 2019, izdalo Revizijsko poročilo (v nadaljevanju Poročilo): »Učinkovitost dolgoročnega ohranjanja virov pitne vode«. Računsko sodišče je na Ministrstvu za okolje in prostor revidiralo učinkovitost dolgoročnega ohranjanja virov pitne vode v obdobju od 1. 1. 2016 do 31. 12. 2017. V svojem Poročilu ugotavlja, da **je stanje voda, bilo ocenjeno kot slabo za 3 od 21 podzemnih vodnih teles, katera se nahajajo v SV delu Slovenije in za večino površinskih vodnih teles**. Računsko sodišče je prikazalo vpliv onesnaževanja (**presežene mejne vrednosti pesticidov in nitratov**) na **kakovost pitne vode na enem primeru – v Dravski kotlini**. Pri tem je izpostavilo pomen ohranjanja podzemnih virov pitne vode, saj je njihovo onesnaženje izredno težko sanirati, tudi skozi več generacij.

Glede na dostopne podatke je ocenilo, **da izvajanje ukrepov ni zadostno, zato obstaja velika verjetnost, da do konca 6-letnega načrtovalskega obdobja na področju upravljanja z vodami (torej do leta 2021) ne bodo ukrepi izvedeni, kot je predvideno**. Za podzemna vodna telesa je ministrstvo ocenilo, da tri (3) ne bodo dosegla ciljev za kemijsko stanje. Za površinska vodna telesa pa je ministrstvo ocenilo, da jih 39,4 odstotka (to je 61 površinskih vodnih teles) do leta 2021 ne bo doseglo cilja dobro kemijsko stanje in/ali ekološko stanje. Cilji bodo doseženi le za 11 površinskih vodnih teles (7,1 odstotka).

Obremenjena vodna telesa

Vplive, ki jih je Ministrstvo ocenilo kot pomembne po posameznih podzemnih VT (za NUV Donave in NUV Jadranskega morja), prikazujemo na spodnji sliki.

SLIKA 12: POMEMBNI VPLIVI NA PODZEMNA VT

Viri: NUV Donave in NUV Jadranskega morja, podatki ministrstva.

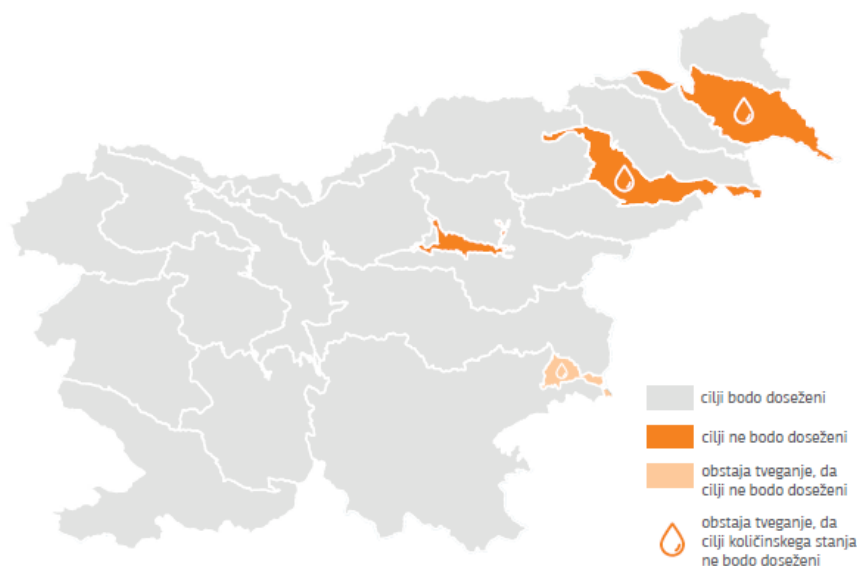
Vir: Revizijsko poročilo Učinkovitost dolgoročnega ohranjanja virov pitne vode, Računsko sodišče 2019.

Iz ugotovitev ministrstva izhaja, da so pomembne obremenitve zaradi človekovega delovanja prisotne praktično na vseh površinskih vodnih telesih. Z združitvijo podatkov o pomembnih obremenitvah in podatkov monitoringa je ministrstvo ocenilo pomembne vplive na površinska vodna telesa, kot jih prikazujemo na spodnji sliki. Pri razvrščanju vodnih teles je upoštevalo:

- pomembne obremenitve,
- oceno ekološkega in kemijskega stanja površinskih VT oziroma oceno kemijskega in količinskega stanja podzemnih VT in
- oceno vpliva predvidenih ukrepov oziroma ukrepov, ki se izvajajo, na podlagi razpoložljivih sektorskih podatkov.

Za podzemna VT je ministrstvo ocenilo, da 3 ne bodo dosegla ciljev za kemijsko stanje, pri enem pa obstaja tveganje za doseganje ciljev za kemijsko stanje. Na področju količinskega stanja obstaja tveganje za doseganje ciljev za 3 podzemna VT, kot prikazuje slika v nadaljevanju.

SLIKA 13: STANJE PODZEMNIH VODNIH TELES

Vir: NUV Donave in NUV Jadranskega morja, podatki ministrstva.

Vir: Revizijsko poročilo Učinkovitost dolgoročnega ohranjanja virov pitne vode, Računsko sodišče 2019.

Odpadne vode

Komunalne dejavnosti zagotavljajo in zadovoljujejo temeljne materialne pogoje življenja in dela v naseljih. To z drugimi besedami pomeni, da imajo komunalne dejavnosti svojstvene značilnosti, ki deloma izhajajo iz dejstva, da so vezane na naselja. Prostorske in siceršnje raznolikosti naselij in njihove frekvenčne distribucije ter ostale značilnosti poselitve v Sloveniji močno vplivajo na obseg in strukturo komunalne potrošnje in tudi na organizacijo dejavnosti. Tako so komunalne dejavnosti razmeroma heterogene v več pogledih: po številu dejavnosti, ki se izvajajo na posameznih območjih, po obsegu proizvodov in storitev, koncentraciji in razpršenosti omrežij, objektov in naprav, po oblikah organiziranosti dejavnosti in nenazadnje po virih in obsegu financiranja. Vodooskrba, odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih in padavinskih voda niso nikakršna izjema. Za odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih in padavinskih voda pa je še bolj kot pri ostalih oskrbovalnih sistemih značilna neizgrajenost sistemov ter njihova velika razdrobljenost, ki je še dodatno pogojena s topografskimi danostmi.

V letu 2014 je bilo v Sloveniji 266.918 kanalizacijskih priključkov v dolžini 8.842 km kanalizacijskega omrežja. V istem letu je na območju regije Podravje dolžina kanalizacijskega omrežja dosegla 1.246 km. V primerjavi z letom 2014 se je v Podravski regiji leta 2019 dolžina kanalizacijskega omrežja raztezala na 2.065 km, kar je za 819 km več. Število kanalizacijskih priključkov je v letu 2019 na območju regije Podravje doseglo število 77.020.

TABELA 18: KANALIZACIJSKO OMREŽJE IN PRIKLJUČKI NA KANALIZACIJO, STATISTIČNE REGIJE

Območje	letu 2014		letu 2019	
	Dolžina kanalizacijskega omrežja [km]		Dolžina kanalizacijskega omrežja [km]	Št. priključkov
SLOVENIJA	8.842		10.745	323.426
Vzhodna Slovenija	4.903		6.666	191.220
Zahodna Slovenija	3.939		4.079	132.206
Pomurska	839		967	27.876
Podravska	1.246		2.065	77.020
Koroška	393		406	12.430
Savinjska	1.114		1.519	34.250
Zasavska	134		150	5.121
Posavska	374		434	9.431
Jugovzhodna Slovenija	640		842	18.849
Primorsko-notranjska	163		253	6.243
Osrednjeslovenska	1.674		1.559	56.880
Gorenjska	791		1.026	30.330
Goriška	605		821	20.132
Obalno-kraška	869		673	24.864

Vir: SiStat, 2020.

Količina odpadnih vod v regiji Podravje je v letu 2019 znašala 28.570 tisoč m³, kar predstavlja 11,84% vse odpadne vode v Sloveniji. Na območju Podravske regije so po viru onesnaženja prevladovali ostale vode, teh je bilo 77.710 tisoč m³, kar znaša 51,32%, 25.399 tisoč m³ so predstavljale vode po viru onesnaženja iz gospodinjstva, preostalih 13.402 tisoč m³ pa je po viru onesnaženja iz naslova ostalih in industrijskih dejavnosti.

TABELA 19: ODPADNE VODE PO VIRU ONESNAŽENJA, [1000m³], STATISTIČNE REGIJE, SLOVENIJA

Območje	letu 2019				
	SKUPAJ	Industrij. dejav.	Iz ostalih dejav.	Gospodinjstva	Ostale vode
SLOVENIJA	241.131	11.961	19.737	58.014	151.419
Vzhodna Slovenija	116.511	5.018	8.384	25.399	77.710
Zahodna Slovenija	124.620	6.943	11.353	32.615	73.709
Območje	letu 2019				
	SKUPAJ	Industrij. dejav.	Iz ostalih dejav.	Gospodinjstva	Ostale vode
Pomurska	10.025	11.961	19.737	58.014	151.419
Podravska	28.570	5.018	8.384	25.399	77.710
Koroška	6.434	1.139	795	3.371	4.720
Savinjska	49.825	1.937	2.252	7.916	16.465
Zasavska	3.900	Z	Z	1.875	4.127
Posavska	6.847	87	254	1.242	5.264
Jugovzhodna Slovenija	7.293	403	1.431	2.833	2.626
Primorsko-notranjska	3.617	Z	Z	1.048	2.220
Osrednjeslovenska	79.770	4.341	6.855	18.733	49.841

Območje	leto 2019				
	SKUPAJ	Industrij. dejav.	Iz ostalih dejav.	Gospodinjstva	Ostale vode
Gorenjska	18.147	1.318	1.556	5.977	9.296
Goriška	16.250	Z	Z	3.290	10.779
Obalno-kraška	10.453	Z	Z	4.615	3.793

Vir: SiStat, 2020.

Po stopnjah čiščenja je največ odpadnih voda. Največ odpadnih voda v Podravju 92,14% je bilo v letu 2019 podvrženo terciarnemu čiščenju, ki je najvišja stopnja čiščenja z namenom, da se omogoči vrnitev vode nazaj v ekosistem. Voda je kemično in fizično prečiščena pred izpustom v potok, reko, zaliv, laguno ali v mokrišča. Vodo se uporablja tudi za bogatenje podtalnice ali v kmetijske namene.

TABELA 20: ODPADNE VODE PO STOPNJAH ČIŠČENJA, [1000M³], STATISTIČNA REGIJA PODRAVJE, SLOVENIJA

Območje	2019			
	SKUPAJ	Primarno čiščenje	Sekundarno čiščenje	Terciarno čiščenje
SLOVENIJA	165.143	5.269	44.549	115.325
Vzhodna Slovenija	90.610	Z	Z	78.657
Zahodna Slovenija	74.533	Z	Z	36.668
Podravska	25.780	-	1.751	24.029

Vir: SiStat, 2020.

TABELA 21: ODVAJANJE IN ČIŠČENJE ODPLAK NA OBMOČJU OBČIN ORP SLOVENSKE GORICE V LETU 2019

Občina	Število črpališč odpadnih vod	Število čistilnih naprav	Število žmalih komunalnih čistilnih naprav	Število priključenih individualnih stanovanjskih objektov, število priključenih poslovnih subjektov in število večstanovanjskih objektov priključenih na javno kanalizacijo	Večstanov. objekti	Poslovni objekti
Benedikt	1	1	6	341	2	1
Cerkvenjak	3	2	58	100	2	1
Duplek	14	2	28	871	1	1
Lenart	2	5	81	512	7	1
Pesnica	83	5	154	507	0	1
Sveta Ana	2	3	38	221	15	1
Sveti Jurij v Slov. goricah	0	1	36	75	6	2
Sveta Trojica v Slov. goricah	0	2	22	224	11	2
Šentilj	8	5	90			
ORP Slovenske gorice	113	26	513	2851	186	147

Vir: SiStat, 2020.

Na področju odvajanja in čiščenja odpadnih vod ugotavljamo pozitiven trend – prisotno je stalno izboljšanje v primerjavi s predhodnim obdobjem. Spremembe so posledica: investicij v kanalizacijske sisteme, investicij v čistilne naprave in sanacij starejših kanalizacijskih sistemov. Kljub stalnemu izboljšanju pa še na območju ORP Slovenske gorice obstajajo velike potrebe po izgradnji kanalizacijskega sistema pod 200 PE in malih čistilnih napravah.

Zrak

Kakovost zraka je eden izmed najpomembnejših vidikov stanja okolja. Slaba kakovost zraka pomembno vpliva na naše zdravje, blaginjo in okolje. Onesnažen zrak vpliva na zdravje in počutje ljudi bolj kot drugi okoljski vplivi in velja za najpomembnejši vzrok zdravstvenih problemov, povezanih z onesnaževanjem okolja. Slovenija mora na podlagi nove Direktive NEC znatno zmanjšati svoje emisije, in sicer do leta 2030 emisije SO₂ za 92 odstotkov glede na leto 2005, NO_x za 65 odstotkov, NMVOC za 53 odstotkov, NH₃ za 15 odstotkov ter PM_{2,5} za 60 odstotkov. V preteklosti so se emisije že znatno zmanjšale, najbolj SO₂, ki so bile leta 2017 za 88 odstotkov manjše kot leta 2005, sledi zmanjšanje emisij NO_x in NMVOC, ki so bile manjše za 39 odstotkov oziroma 38 odstotkov. Emisije PM_{2,5} so se zmanjšale za 14 odstotkov, emisije NH₃ pa za 8 odstotkov. Najpomembnejši vir emisij SO₂ je proizvodnja električne energije, sledijo industrijski procesi, k emisijam NO_x največ prispeva promet. Glavna vira emisij NMVOC sta raba topil in zgorevanje lesne biomase v malih kuriščih. Mala kurišča so tudi najpomembnejši vir emisij PM_{2,5}, k emisijam NH₃ pa daleč največ prispeva kmetijstvo.

Kmetijstvo je tudi velik vir emisij NO_x in NMVOC, vendar nova Direktiva NEC omogoča koriščenje fleksibilnosti, pri kateri se za ugotovitev skladnosti s cilji lahko izloči emisije, ki so bile v evidence vključene naknadno, po določitvi ciljev za države. Zato program emisij NO_x in NMVOC iz kmetijstva ne vključuje pri analizi skladnosti. Slovenija ima na področju kakovosti zraka skladno z evropsko zakonodajo določene mejne koncentracije. Težave s skladnostjo ima pri doseganju mejnih koncentracij za prašne delce in za prizemni ozon. Za zmanjšanje koncentracij in števila preseganj je pripravila Operativni program varstva zunanjega zraka pred onesnaževanjem s PM₁₀ in načrte za kakovost zunanjega zraka, ki vsebujejo širok nabor ukrepov za zmanjšanje emisij onesnaževal zraka. Poleg tega programski in strateški dokumenti politike blaženja podnebnih sprememb in energetske politike ter na drugih strateških področjih, vključno s prometom, industrijo ter kmetijstvom, vsebujejo številke ukrepe, ki pripomorejo k zmanjšanju emisij onesnaževal zraka. Krovno vlogo pri zmanjševanju emisij onesnaževal zraka ima v Sloveniji Ministrstvo za okolje in prostor (MOP), za pripravo in izvajanje ukrepov pa so ključna pristojna ministrstva: za energetiko, promet, gospodarstvo, kmetijstvo ter podrejene institucije. Dodatno imajo pristojnosti za izvajanje ukrepov tudi lokalne skupnosti, na primer na področju javnega prometa.

Projekcije emisij onesnaževal zraka ob upoštevanju sedanjih ukrepov do leta 2030 kažejo, da se bodo emisije še dodatno zmanjšale. Projekcije upoštevajo ambiciozno izvajanje ukrepov, ki so bili predvideni v Operativnem programu ukrepov zmanjšanja emisij TGP do leta 2020 (OP-TGP-2020), z osvežitvami v letih 2015 in 2017. Primerjava današnjega stanja s predvidevanji OP-TGP-2020 je pokazala, da na nekaterih področjih izvajanje zaostaja za pričakovanji, iz česar lahko sklepamo, da je izvajanje ukrepov v projekcijah resnično ambiciozno. Po projekcijah se emisije SO₂ do leta 2030 zmanjšajo za 92 odstotkov, k zmanjšanju največ prispeva sektor proizvodnje električne energije in toplote. S tem zmanjšanjem bo cilj za leto 2030 dosežen. Emisije NO_x se zmanjšajo za 66 odstotkov, z največjim zmanjšanjem v sektorju prometa, sledi proizvodnja električne energije in toplote. Tudi pri NO_x je s tem ciljno zmanjšanje doseženo. Zmanjšanje emisije NH₃ do leta 2030 je po projekcijah s 16 odstotki prav tako večje, kot je potrebno za doseganje cilja. Niti približno pa ciljno zmanjšanje v projekcijah s sedanji ukrepi ni doseženo pri NMVOC in PM_{2,5}.

Emisije NMVOC se zmanjšajo za 45 odstotkov, emisije PM_{2,5} pa za 49 odstotkov, kar je 8 oziroma 11 odstotnih točk manj od cilja. Poleg cilja za leto 2030 je pri PM_{2,5} problematično tudi doseganje cilja leta 2020, ko bi morale biti emisije glede na leto 2005 manjše za 25 odstotkov.

Iz tega lahko zaključimo, da je ob nadaljnjem izvajanju širokega nabora ukrepov, ki se že izvajajo in so vključeni v programe za blaženje podnebnih sprememb ter sektorske programe, ob upoštevanju okoljskih predpisov glede mejnih emisij ter drugih predpisov doseganje ciljev leta 2030 realno dosegljivo za NO_x, SO₂ in NH₃. Za doseganje ciljnega zmanjšanja PM_{2,5} in NMVOC pa bodo poleg sedanjih ukrepov potrebni dodatni ukrepi.

Pitna voda

Zaradi intenzivnih človekovih dejavnosti so najbolj obremenjena vodna telesa v severovzhodnem delu Slovenije in sicer v vodonosnikih s pretežno medzrnsko poroznostjo. V letu 2018 je bilo slabo kemijsko stanje ugotovljeno za Savinjsko, Dravsko in Mursko kotlino. Podzemna voda v Savinjski, Dravski in Murski kotlini je prekomerno obremenjena z nitrati, na Dravski kotlini pa tudi z atrazinom in njegovim razpadli produktom desetil-atrazinom. Trendi nitrata, atrazina in desetil-atrazina na vseh merilnih mestih padajo razen na MM globinski vodnjak Skorba VG-3 kjer narašča vrednost nitrata.

Najbolj problematično vodno telo po vsebnosti nitrata je Dravska kotlina, ki iz svoje podtalnice napaja celotno Dravsko polje, območja Slovenskih goric in Haloz. Analize nitrata v podzemni vodi Dravskega polja so pokazale, da je v zadnjih letih stalno okoli 40% merilnih mest.

Še vedno predstavlja problem prisotnost atrazina na nekaterih črpališčih pitne vode (Skorba in Šikole), čeprav vsebnosti tudi tam upadajo. Atrazin se na Dravski kotlini zadržuje veliko dlje časa kot na drugih vodnih telesih po Sloveniji.

Mariborski vodovod danes v celoti ali vsaj delno oskrbuje s pitno vodo porabnike v 16 občinah med katerimi so tudi vse občine ORP Slovenskih goric, in sicer v skupni dolžini 700.382 m in št. priključkov 11.634 (v letu 2019). Del območja ORP Slovenske gorice oskrbuje tudi Komunalno podjetje Ptuj, in sicer v občinah Cerkvenjak in Sv. Trojica v Slovenskih goricah, v skupni dolžini 38.575 m in 729 priključkov.

2.2.10 ODPADKI

Ravnanje z odpadki je obvezna lokalna javna služba. Na območju ORP Slovenske gorice je za varstvo okolja in s tem tudi za ravnanje z odpadki pristojen izvajalec javnih služb podjetje Saubermacher Slovenija d.o.o. in CEROP d.o.o., ki povezuje vseh 9 občin območja ORP SG. Občine so pristojne za: organizacijo gospodarske javne službe prevoza, zbiranja in ravnanja z odpadki, potrditev cene ravnanja z odpadki, sodelovanje z javnostjo in ravnanje z odpadki v regiji.

Sistem ravnanja z odpadki na območju ORP Slovenske gorice temelji na ločenem zbiranju, ki se prične na izvoru, nadaljuje v podjetju Saubermacher, kjer se ločujejo frakcije in grede odpadki v nadaljnjo predelavo ali odstranjevanje komunalnih odpadkov.

Vpliv poseljenosti in reliefa območja ORP Slovenske gorice na količine odpadkov

Količine nastalih odpadkov so povezane s številom prebivalcev, življenjskim standardom in ozaveščenostjo prebivalcev. Linearna projekcija naraščanja števila prebivalstva in življenjskega standarda kaže naraščanje količine odpadkov, vendar je z ozaveščanjem mogoče količine nastalih odpadkov znižati. Statistična regija Podravje je po količini nastalih komunalnih odpadkov na drugem mestu med vsemi slovenskimi regijami, in sicer za Osrednjeslovensko regijo. Na ravni regij se je na območju regije Podravje količina nastalih komunalnih odpadkov v letu 2019 v primerjavi z letom 2014, povečala za 23.721 ton oz. za 12,20 %.

Na podlagi gostote poselitve po naseljih je moč ugotoviti, iz katerih območij se pričakuje večje količine odpadkov. Predvsem so to občine Duplek, Lenart, Pesnica, Šentilj. V nadaljevanju prikazujemo podatke o skupnih količinah nastalih, zbranih in odloženih komunalnih odpadkov po občinah ORP Slovenske gorice. Na območju občin ORP Slovenske gorice je v letu 2019 nastalo 18.064 ton komunalnih odpadkov, kar predstavlja 1,74% vseh nastalih komunalnih odpadkov v Sloveniji. V primerjavi z letom 2014 je tako na območju ORP Slovenske gorice nastalo za 2.473 ton odpadkov več. Do povečanja količine nastalih komunalnih odpadkov je prišlo v vseh občinah ORP Slovenske gorice.

Na območju občin ORP Slovenske gorice je v letu 2019 nastalo povprečno 420 kg komunalnih odpadkov na prebivalca. Nastali komunalni odpadki na prebivalca so sicer kar za 75 kg na prebivalca pod slovenskim povprečjem, vendar pa v primerjavi z letom 2014 za kar 48 kg na prebivalca višji.

TABELA 22: KOLIČINE NASTALIH, ZBRANIH IN ODLOŽENIH KOMUNALNIH ODPADKOV PO OBČINAH ORP SLOVENSKE GORICE V PRIMERJAVI Z REGIJAMI

Območje	leto 2014			leto 2019		
	Nastali komunalni odpadki (tone)	Komunalni odpadki, zbrani z javnim odvozom (tone)	Odloženi komunalni odpadki (tone)	Nastali komunalni odpadki (tone)	Komunalni odpadki, zbrani z javnim odvozom (tone)	Odloženi komunalni odpadki (tone)
SLOVENIJA	891.708	665.767	207.676	1.064.321	749.250	66.324
Vzhodna Slovenija	441.908	323.231	83.154	529.042	363.470	37.861
Zahodna Slovenija	449.800	342.536	124.522	535.279	385.779	28.463
ORP Slovenske gorice	15.591	10.996	1.022	18.064	11.689	784
Podravska	139.237	103.823	17.217	162.958	113.976	6.261
Benedikt	813	542	7	970	580	81
Cerkvenjak	691	472	5	766	453	44
Duplek	2098	1356	677	3.042	1.993	156
Lenart	4077	3186	44	3.886	2.613	248
Pesnica	2590	1764	35	3.177	2.067	37
Sveta Ana	709	452	6	784	438	32
Sveta Trojica v Slov. goricah	638	409	6	761	447	84
Sveti Jurij v Slov. goricah	624	395	5	658	344	42
Šentilj	3351	2420	237	4.020	2.754	60

Vir: SiStat, 2020.

Na ravni regije Podravje se je v letu 2019 474.650 ton nenevarnih odpadkov in 15.518 ton nevarnih odpadkov. V primerjavi z letom 2014 gre za 78,32% povečanje količine nenevarnih odpadkov in za 13,74% povečanje nevarnih odpadkov. Večina nenevarnih in nevarnih odpadkov se odda drugim v Sloveniji, 14.861 ton nenevarnih odpadkov se odpošilja v druge države EU, 427 ton nenevarnih odpadkov pa se pošilja v države izven EU.

Odpadna voda

Za odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih in padavinskih voda pa je še bolj kot pri ostalih oskrbovalnih sistemih značilna neizgrajenost sistemov ter njihova velika razdrobljenost, ki je še dodatno pogojena s topografskimi danostmi. V primerjavi z letom 2014 se je v Podravski regiji leta 2019 dolžina kanalizacijskega omrežja raztezala na 2.065 km, kar je za 819 km več. Število kanalizacijskih priključkov je v letu 2019 na območju regije Podravje doseglo število 48.768.

Največ odpadnih voda v Podravju 92,14% je bilo v letu 2019 podvrženo terciarnemu čiščenju, ki je najvišja stopnja čiščenja z namenom, da se omogoči vrnitev vode nazaj v ekosistem. Voda je kemično in fizično prečiščena pred izpustom v potok, reko, zaliv, laguno ali v mokrišča. Vodo se uporablja tudi za bogatenje podtalnice ali v kmetijske namene.

TABELA 23: DOLŽINA KANALIZACIJSKEGA OMREŽJA

Območje	Dolžina kanalizacijskega omrežja (km)		
	2014	2019	Razlika 2014/2019 (%)
Slovenija	8.842	10.745	21,5
Vzhodna Slovenija	4.903	6.666	36
Podravje	1.246	2.065	65,7
ORP Slovenske gorice	127	163	28,3

Vir: SiStat, 2020.

Na območju občin vključenih v ORP Slovenske gorice je bilo v letu 2019 po podatkih SiStat 770 km kanalizacijskega omrežja za odvodnjavanje komunalnih in padavinskih odpadnih, kjer gre napram letu 2019 za kar 372 % povečanje. Na območju občin ORP Slovenske gorice je v letu 2019 obratovalo 113 črpališč odpadnih vod, 26 čistilnih naprav ter 513 malih komunalnih čistilnih naprav. Na javno kanalizacijo je na območju občin ORP Slovenske gorice priključenih 3966 stanovanjskih objektov (poslovni, večstanovanjski, in individualni).

V občinah ORP Slovenske gorice se nahaja večje število akumulacijskih jezer, ki so bila v 70. letih prejšnjega stoletja vzpostavljena za potrebe uravnavanju vodnega režima reke in varstvu pred poplavami v porečju Pesnice. Težava, ki se z akumulacijskimi jezери pojavljajo, je zamuljevanje ter s tem povečevanje koncentracije pesticidov, težkih kovin itd. v jezerih.

2.2.11 NARAVNA IN KULTURNA DEDIŠČINA

Varstvo narave

Območja Natura 2000 v Sloveniji so del širšega omrežja, ki so ga vzpostavile vse države članice EU. Omrežje je namenjeno ohranjanju tistih živalskih in rastlinskih vrst in habitatnih tipov, ki so v EU ogroženi ali redki. Omrežje je nastalo na podlagi direktive o pticah in direktive o habitatih, ki določata tudi, da so države dolžne določiti ukrepe za ohranjanje. V preteklem obdobju je na zavarovanih območjih regije bilo izvedenih kar nekaj pomembnih projektov, katerih cilj je bil izboljšanje in ohranitev naravnega stanja ter predvsem iskanja učinkovitih načinov upravljanja teh območij. Razvoj zavarovanih območij predstavlja tudi velik potencial za snovanje novih regijskih turističnih produktov, ki bodo prispevali k trajnostnem razvoju regije in širše.

Na območju ORP Slovenskih goric znaša površina zajeta v območje Nature 2.076,09 ha. Območje se razprostira v vzhodnem delu osrednjih Slovenskih goric, vzhodno od naselja Lenart v Slovenskih goricah. Obsega več vzhodnih pritokov reke Pesnice, med katerimi so največji Ročica, Mala Brnca, Andreški, Župetinski, Smolinski in Cogetinski potok. Značilen je razgiban relief z nizkimi slemenami in griči, med katerimi so povirne grape in doline potokov. Slovenske gorice so v slovenskem prostoru prepoznane kot ena izmed regij z najbolje ohranjenim naravnim okoljem.

2.2.12 PROMETNA INFRASTRUKTURA IN MOBILNOST

Ena od strateških prednosti Podravja kot tudi območja ORP Slovenske gorice je zelo ugodna geostrateška lega, saj čez regijo teče jedrno evropsko prometno omrežje oz. dva TEN-T koridorja (Sredozemski koridor in koridor Baltik–Jadran). Ključna prometna infrastruktura zajema mednarodno letališče Edvarda Rusjana Maribor, avtoceste A1, A4 in A5, glavno železniško omrežje (koridor Zidani most-Pragersko-Maribor-Gradec in Zidani most-Pragersko-Ptuj-Hodoš-Budimpešta) ter omrežje državnih cest.

TABELA 24: DOLŽINE OBČINSKIH CEST

Območje	Dolžine občinskih cest, km	
	km	Km (brez KJ*)
Slovenija	32.290,687	32.111,708
Podravska	5.636,667	5.616,637
ORP Slovenske gorice	1.167,544	1.167,544

*-KJ – JAVNE KOLESARSKE POTI VIR: [HTTPS://WWW.GOV.SI/TEME/CESTNA-INFRASTRUKTURA/](https://www.gov.si/teme/cestna-infrastruktura/).

Regija dosega najvišjo gostoto javnega cestnega omrežja med vsemi slovenskimi regijami, ta znaša 2,98 km/km².

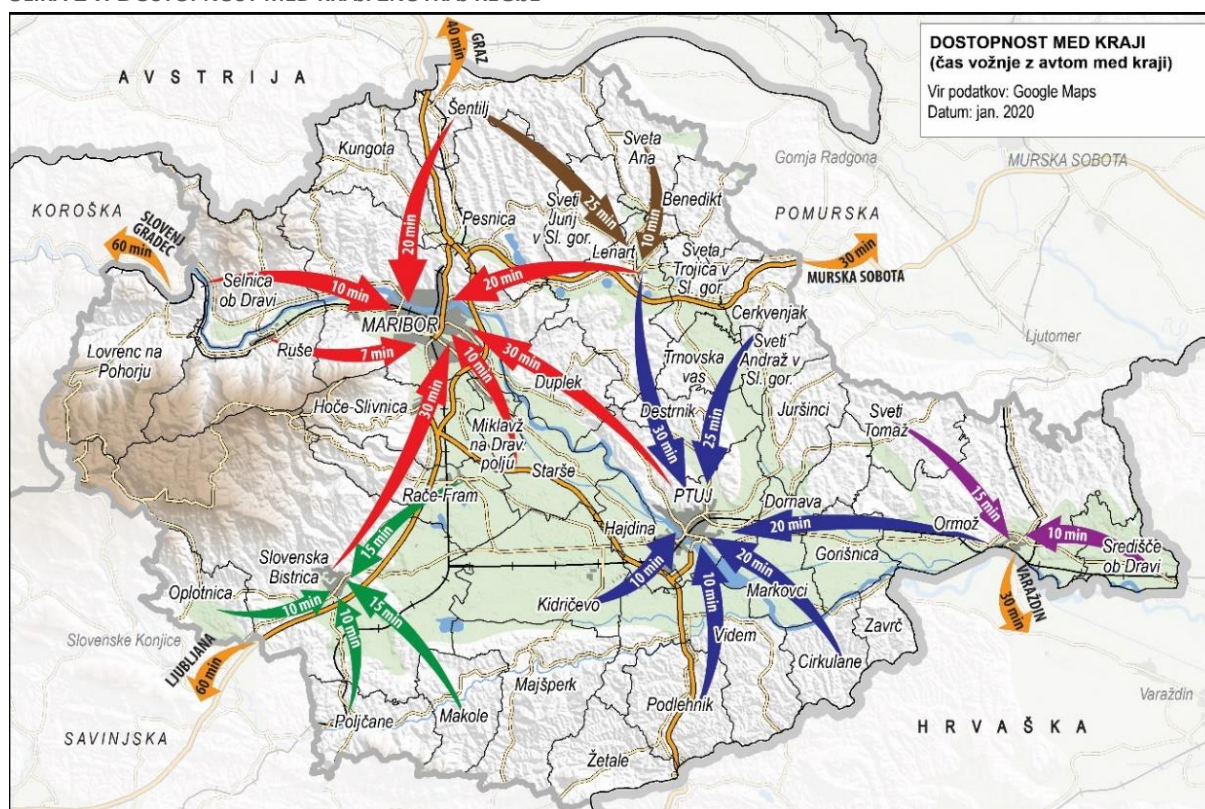
TABELA 25: POVRŠINA (KM²) IN GOSTOTA JAVNEGA CESTNEGA OMREŽJA (KM/KM²)

Območje	Površina (km ²) in gostota javnega cestnega omrežja 2020		
	Površina	Gostota	Dolžina JC
Slovenija	20.273,00	1.91	38.652,10
Podravje	2.170,00	2.98	6.466,85
ORP Slovenske gorice	385,30	3.47	1.351.971

VIR: [HTTPS://WWW.GOV.SI/TEME/CESTNA-INFRASTRUKTURA/](https://www.gov.si/teme/cestna-infrastruktura/)

Veliko občin v Podravju je v zadnjem obdobju izdelalo Celostne prometne strategije (Maribor, Ptuj, Miklavž na Dravskem polju, Hoče-Slivnica, Ormož, Lenart v Slovenskih Goricah in Slovenska Bistrica). S tem procesom se je sistematično pristopilo k razvoju trajnostne mobilnosti v mestih in multimodalnosti. Za izboljšanje medmestnih povezav in razvojnem regijske multimodalnosti pa bo potrebno v prihodnje izdelati regijsko celostno prometno strategijo.

SLIKA 14: DOSTOPNOST MED KRAJI ZNOTRAJ REGIJE

Vir: SiStat, 2020.

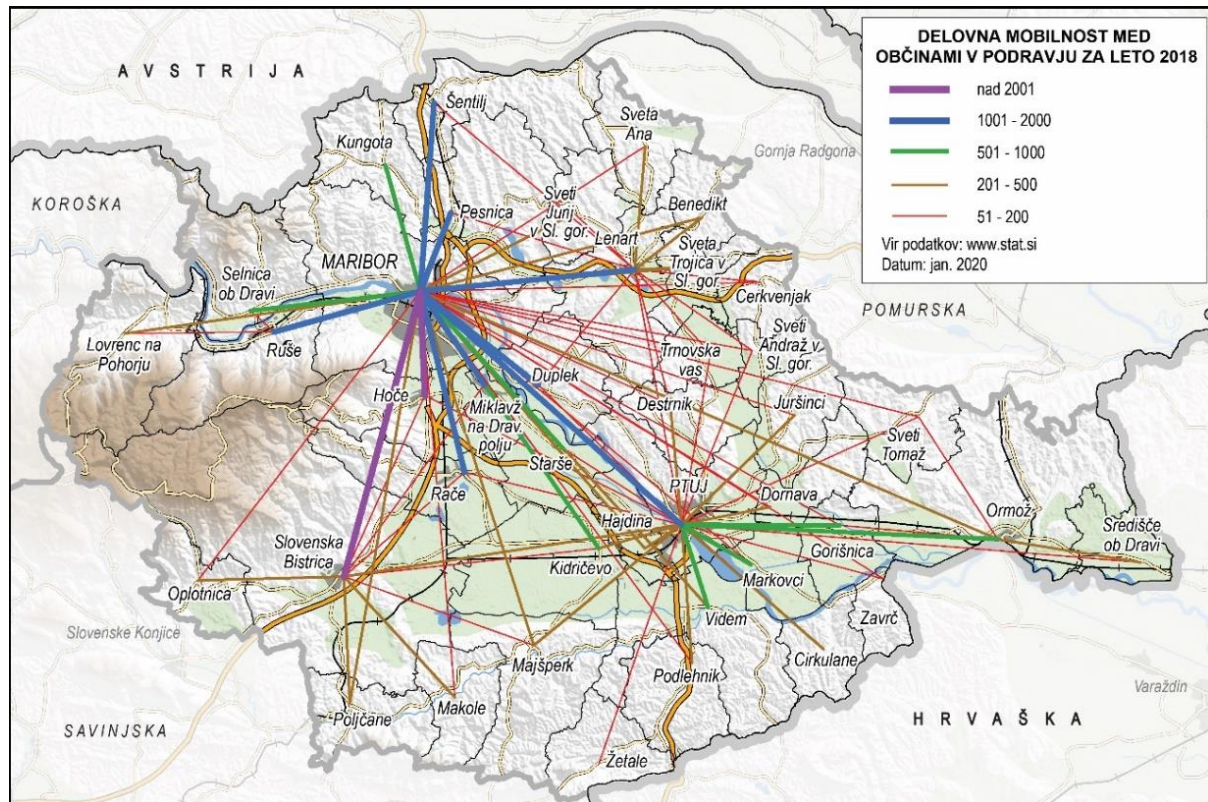
Večina prebivalcev se nahaja v času pol-urne dostopnosti do večjega mesta ali regijskega središča. Zaradi poselitvenih sprememb, velikega števila dnevnih migracij in prekomerne uporabe osebnih avtomobilov se je zelo povečal motorni promet. Še posebej so zaradi velikega prometa obremenjena mestna središča, kar negativno vpliva na kakovost in atraktivnost bivanja v mestih.

Delovna mobilnost znotraj regije je zelo velika, še posebej v regijska središča, ki so zaposlitveni centri regije. Največji generator je Maribor, kamor se dnevno na delo iz drugih občin vozi približno 30.000 delavcev, kar predstavlja skoraj polovica vseh delovnih mest v občini. Največ delavcev prihaja iz občin Pesnica, Slovenska Bistrica, Šentilj, Ruše in Ptuj.

Drugi največji generator delovne mobilnosti je Ptuj, kamor se dnevno vozi skoraj 8.000 delavcev.

Na območju ORP Slovenske gorice je največji generator Lenart, kamor se dnevno vozi 2.800 delavcev.

SLIKA 15: DELOVNA MOBILNOST MED OBČINAMI ZNOTRAJ REGIJE

Vir: SiStat, 2020.

Veliko delavcev se vsaki dan na delo opravi izven Podravske regije. Največ delavcev se vozi v Osrednjeslovensko (skoraj 10.000), Savinjsko (5.222) ter Pomursko regijo (2.228). Po neuradnih podatkih se več kot 10.000 delavcev dnevno vozi na delo v Avstrijo.

Letališka infrastruktura

Na območju ORP Slovenske gorice se v Občini Cerkevjak razvija vzletišče Cerkevjak, ki je pomembno z vidika zaščite pred posledicami neviht, saj je Mariborski letalski center vzpostavil bazo za letalsko obrambo proti toči. Prav tako se na vzletišču načrtuje podaljšanje vzletne steze za uporabo manjših zasebnih letal v turistične namene in za izvajanje različnih športnih dogodkov v letenju.

Kolesarska infrastruktura

V Podravju se kažejo velike možnosti za razvoj turistično-rekreativnega kolesarjenja. Čeprav regijo prečijo tri pomembne državne daljinske kolesarske povezave (D1-Eurovelo 9, D3-Dravska kolesarska pot in D8-Zdraviliščna kolesarska pot) se je regija šele v zadnjem obdobju začela tudi povezovati in načrtovati izgradnjo povezanih, atraktivnih ter varnih samostojnih kolesarskih poti.

Na območju ORP Slovenskih goric je v izvajanju gradnja kolesarskih povezav za zagotavljanje trajnostne mobilnosti 174,4 km kolesarskih poti. V naslednjih letih se bodo gradnja kolesarskih poti nadaljevala, vzporedno z njo pa tudi potrebna infrastruktura za kolesarjenje – električne polnilnice, kolesarnice ...

Informacijska komunikacijska tehnologija

Slovenija si je zastavila cilj, da do leta 2020 96 % prebivalstva zagotovi internetno hitrost v višini najmanj 100Mb/s. Delno se bo lahko približala cilju, saj Broadband Funda, s projektom RUNE, vrednim

okoli 200 milijonov €, povezuje ozemlje Slovenije z ultra širokopasovno infrastrukturo. Gradnja naj bi zajela okoli 1/3 vseh gospodinjstev v Sloveniji.

Na območjih, ki jih projekt RUNE ne bo zajel, pa bo internetno povezavo zagotovil projekt GOŠO3, ki ga vodi Ministrstvo za javno upravo (MJU). Kljub temu pričakujemo, da bodo ostale nepokrite bele lise, ki so najbolj oddaljene in najtežje izvedljive. Cilj je, da se nadgradi obstoječo infrastrukturo na hitrost 1 Gb/sekundo ter da se pokrije celotno območje Podravja z zmogljivimi širokopasovnimi povezavami.

TABELA 26: POKRITOST Z INTERNETNO POVEZAVO OBČIN OBMOČJA ORP SLOVENSKE GORICE, 2021

Občina	Rang občine*	Internetne hitrosti**			Vrsta povezljivosti***			
		0-29	30-99	100+	Optični priključek	Brezžično	Bakrena parica	Koaksialni kabel
Benedikt	77	14,33	7,16	78,51	78,22	3,72	18,05	/
Cerkvenjak	200	63,9	33,94	2,17	0,36	9,75	89,89	/
Duplek	106	18,61	16,77	64,62	44,17	5,42	30,57	19,84
Lenart	20	4,72	6,37	88,92	59,59	5,35	5,9	29,17
Pesnica	168	41,06	35,66	23,27	5,22	21,33	56,28	17,17
Sveta Ana	154	35,32	14,29	50,39	49,09	10,65	40,26	/
Sveta Trojica v Slov. goricah	111	19,87	14,48	65,66	64,98	6,06	28,96	/
Sveti Jurij v Slov. goricah	76	14,24	26,45	59,3	59,3	27,03	13,66	/
Šentilj	160	37,44	22,51	40,05	13,86	14,93	45,71	25,5

*-»Rang občine« je številka, ki se izpiše, je vrstna številka izbrane občine od 1. do 212. mesta (nižja številka, boljše mesto) glede na to, kolikšen delež internetnih priključkov je nad 30 Mb/s.

** - Kategorija »Internetne hitrosti« sloni na strateškem dokumentu »Digitalna Slovenija 2020«, v katerem je do konca leta 2020 predviden cilj 96% gospodinjstev v državi zagotoviti širokopasovni dostop do interneta vsaj 100 Mb/s, ostalim gospodinjstvom pa vsaj 30 Mb/s.

***-Kategorija »Vrsta povezljivosti« nudi vpogled v nosilne tehnologije širokopasovnega interneta v izbrani občini

Vir: [4P DIH – Orodje za vizualizacijo povezljivosti v Sloveniji – 4PDIH](#).

2.2.13 TURIZEM

Slovenija

Turizem dosegla zadnja leta spodbudne rezultate. Število prihodov in prenočitev se nenehno povečuje. V letu 2014 je kohezijska regija vzhodna Slovenija (KRVS) zabeležila 1,23 mio tujih in domačih turistov. V letu 2020 beležimo skoraj 30 % porast gostov na skoraj 1,6 mio. Od tega je bilo približno 700.000 domačih gostov in skoraj 900.000 tujih gostov. V primerjavi s KRZS je to sicer precej manj, saj se je v kohezijski regiji zahodna Slovenija (KRZS) povečal prihod gostov od leta 2014 do 2017 za skoraj 50 %. V KRZS se je za skoraj 1 mio povečal prihod tujih gostov. Na nivoju KRVS je bilo v letu 2020 ustvarjenih 4.62 mio nočitev, kar je za približno 15 % več kot leta 2014. Povprečna doba bivanja je bila v letu 2014 3,1 dneva, v letu 2020 pa 2,9, kar je nekaj več, kot je povprečna doba bivanja v KRZS. Število prenočitvenih zmogljivosti se je od leta 2014 do leta 2020 povečalo za 2.291, kar pa je še vedno bistveno manj kot v KRZS, kjer se je število ležišč povečalo za 8.755.

TABELA 27: PREGLED TURISTIČNIH KAZALCEV SLOVENIJA

	SLOVENIJA		KRVS		KRZS	
	2014	2020	2014	2020	2014	2020
Število sob – skupaj	43.218	62.238	16.758	21.311	26.460	40.927
Število ležišč – skupaj	123.235	182.82	45.345	56.604	77.890	126.22
Prihod turistov domači	1.113.196	1.848.97	612.890	798.29	500.306	1.050.6
Prihodi turistov – tuji	2.410.824	1.216.11	621.689	268.79	1.789.13	929.323

Vir: *SiStat*, 2020.

Slovenija je razdeljena na štiri makro destinacije: Alpska Slovenija, Mediteranska & Kraška Slovenija, Termalna Panonska Slovenija in Ljubljana & Osrednja Slovenija. V okviru makrodestinacij je opredeljenih 34 vodilnih destinacij, ki imajo destinacijske organizacije in ki ustvarijo skupaj 97,8 odstotka vseh prenočitve v Sloveniji.

Območje občin Slovenskih goric je del makro destinacije »Termalno Panonska Slovenija« in spada pod vodilno turistično destinacijo Maribor-Pohorje. Do sedaj so bile s strani vodilne destinacije Slovenske gorice obravnavane zelo obrobno, čeprav se turistična ponudba iz leta v leto krepi in širi. Promocija območja, povezovanje ponudnikov in večanje prepoznavnosti so tako še vedno v domeni lokalnih deležnikov (posamezne občine, Razvojna agencija Slovenske gorice, vodilni ponudniki), ki imajo še veliko drugih nalog. V Slovenskih goricah manjkajo institucije, ki bi se ukvarjale izključno z razvojem turizma.

SLIKA 16: MAKRO DESTINACIJA TERMALNO PANONSKA SLOVENIJA
MAKRO DESTINACIJE

Prihodi 2018 skupaj	Prenočitve 2018 skupaj
1.112.921	3.642.651
Prihodi 2018 domači	Prenočitve 2018 domači
533.439	1.765.700
Prihodi 2018 tuji	Prenočitve 2018 tuji
579.483	1.876.951

Vir: Turizem v številkah 2018, Slovenska turistična organizacija.

Slovenske gorice

Območje Slovenskih goric je z vidika turizma prepoznano predvsem v smereh butičnega in doživljajskega turizma. Tradicija in prepoznavnost nosilcev turizma najdemo predvsem v:

- **turizma na kmetiji** in
- **izletniškega turizma.**

Turizem na kmetiji predstavlja pristno izkušnjo in doživetje, ki ju lahko povežemo z odlično kulinariko in prenočitvami. Povprečen turist v Slovenskih goricah prespi 2-3 noči, kar je velikokrat odvisno od dodatne ponudbe in doživetja. Turizem na kmetiji temelji na pokrajinskih značilnostih območja, vendar pa še vedno predstavlja premalo aktiviran razvojni potencial. Na območju ORP Slovenske gorice je v času priprave tega dokumenta (julij 2020, evidence RASG) registriranih **31 turističnih oz. izletniških kmetij**, kjer je mogoče pogostiti skupine in individualne obiskovalce, nekatere kmetije pa nudijo tudi prenočitve in druga doživetja. Težavo predstavlja opredelitev delovnega časa, saj je več kot polovica teh kmetij odprtih po naročilu oz. zgolj za vikende.

Izletniški turizem je pogosta oblika spoznavanja Slovenskih goric, kjer obiskovalec praviloma ne prenoči. Enodnevni in tranzitni gostje predstavljajo pomemben vir dohodka ponudnikov, hkrati pa so tudi pomembni promotorji obstoječe turistične ponudbe.

Pomemben vidik identifikacije turistične ponudbe so **blagovne znamke**, ki so v Slovenskih goricah predvsem rezultat različnih projektov, ki se niso nadgrajevali. Turistični ponudniki so vključeni v različne sisteme blagovnih znamk, kjer posebne pripadnosti ni čutiti, ampak gre predvsem za doseganje večje prepoznavnosti zaradi same možnosti. Nekateri vodilni ponudniki se sicer povezujejo v svoje blagovne znamke, kjer pa je vseeno potrebno še veliko narediti na sistematičnosti pri trženju.

Za območje Slovenskih goric so značilne tudi **vinske ceste**, ki so predhodnice v zadnjih letih vedno bolj pogostih tematskih poti. Jasno je, da območje Slovenskih goric predstavlja eno najbolj prepoznanih vinorodnih območij Slovenije, vinske ceste pa so lahko pomembna dodana vrednost pri turističnem razvoju in umestitvi območja na turistični zemljevid Slovenije. Uspešnost vinskih cest je izrazito vezana na spremljajočo ponudbo (vinotoči, turistične kmetije), deloma pa tudi na sam potek in pokrajinske značilnosti ob poteh. Podatki o dopolnilnih dejavnostih na kmetijah, ki spadajo v okvir turizma, kažejo tudi na vedno večjo ponudbo tako vinotočev, nastanitvenih kapacitet in druge turistične ponudbe na kmetijah.

Število prenočitev

Statistike na področju turizma spremlja Statistični urad Republike Slovenije, še bolj natančno pa Slovenska turistična organizacija (STO). Eden najpomembnejših kazalnikov razvitosti turistične destinacije je po merilih STO število prenočitev. To je merilo, ki se največkrat pojavlja v primerjalnih statistikah in tudi v javnih razpisih.

Slovenske gorice so priključene turistični destinaciji Maribor-Pohorje, kjer so prenočišča omejena predvsem na samo mesto Maribor in na nočitvene hotelske kapacitete na območju Pohorja. Zasebniki in turistične kmetije predstavljajo manjši delež prenočitvenih kapacitet.

Obratna situacija je v Slovenskih goricah, kjer so izletniške kmetije in zasebniki glavni ponudniki prenočišč. Na območju obratujeta dva hotela, izključno z oddajanjem sob pa se na območju ukvarja cca. 10 ponudnikov. Ostali ponudniki nudijo prenočitve kot sekundarno dejavnost ob gostinstvu ali drugi dejavnosti.

Zaradi uradnega nizkega števila nočitev v Slovenskih goricah je to območje s turističnega vidika zelo slabo prepoznano, saj ni vključeno v nobeno nacionalno promocijsko kampanjo, hkrati pa ne izpolnjuje določenih pogojev pri različnih javnih pozivih. Kljub temu pa obisk dnevni migrantov, izletnikov in tranzitnih gostov kaže drugačno sliko, ki pa jo je statistično težko ovrednotiti.

Zaradi vseh naštetih specifik bi bilo potrebno na regionalni in nacionalni ravni Slovenske gorice obravnavati drugače in vključiti na turistični zemljevid Slovenije po drugačnih kriterijih.

Iz spodnje tabele je vidno, da delež nočitev v Slovenskih goricah glede na celotno Slovenijo znaša okoli 1 % (za tuje goste celo manj kot 1 %). Razloga za to sta izjemno nizko število prenočitvenih kapacitet in pa zelo visok delež enodnevnih turistov.

TABELA 28: PRIHODI IN PRENOČITVE TURISTOV V SLOVENSkih GORICAH PO OBČINAH

OBČINE	Turisti	Prihodi turistov		Prenočitve turistov	
		2019	2020	2019	2020
Benedikt	Domači	291	602	509	1.591
	Tuji	1.181	286	1.937	684
Cerkvenjak	Domači	516	1.533	903	4.712
	Tuji	297	69	1.136	259
Duplek	Domači	-	-	-	-
	Tuji	-	-	-	-
Lenart	Domači	Z	z	Z	z
	Tuji	Z	z	Z	z
Pesnica	Domači	155	z	363	z

OBČINE	Turisti	Prihodi turistov		Prenočitve turistov	
	Tuji	1.027	z	3.203	z
Sveta Ana	Domači	Z	z	Z	z
	Tuji	Z	z	Z	z
Sveta Trojica v Slov. goricah	Domači	Z	z	Z	z
	Tuji	Z	z	Z	z
Sveti Jurij v Slov. goricah	Domači	Z	z	Z	z
	Tuji	Z	z	Z	z
Šentilj	Domači	1.773	z	2.541	z
	Tuji	10.627	z	13.868	z
SKUPAJ		15.867	2.490	24.460	7.246

Vir: SiStat, 2020.

Razvojne priložnosti v turizmu

Če so se posamezne občine in vodilni ponudniki razvoja turizma do sedaj lotevali precej parcialno, je potrebno razumeti, da se je v prihodnosti potrebno bolje povezati in na trgu nastopati enotno. Potrebno je podreti občinske meje in za razvoj turizma pooblastiti že obstoječo institucijo ali ustanoviti organizacijo, ki bo 100 % delovala samo na področju turizma.

Promocijo in trženje je potrebno usmeriti izven območja ORP in pričeti intenzivno delati na incomingu. Tako bo denar začel prihajati v regijo in tudi manj razviti ponudniki bodo dobili spodbudo po investicijah v svoje storitve, kar bo spodbudilo razvoj turizma.

Razvojni potencial po turističnih sklopih

Med glavne dejavnike in usmerjevalce razvoja turizma v Slovenskih goricah je potrebno izpostaviti veliko doživljajsko vrednost pokrajine, etnološko, kulturno in stavbno dediščino, kulinarične posebnosti, tradicijo vinogradništva, obstoječo turistično infrastrukturo in pa prebivalstvo, ki je ključni nosilec storitev, idej in pobud. Na področju razvoja turizma je ključna opredelitev tistih razvojnih potencialov, ki so vezani na okoljski, socialni in kulturni kapital Slovenskih goric ter tistih, ki lahko pripomorejo k hitrejšemu, predvsem pa ustrežnejšemu, sonaravno usmerjenemu razvoju območja kot celote.

Glede na analizo terena in glede na znanje in izkušnje iz turističnih destinacij širom sveta, lahko vrste turizma, ki imajo veliko potenciala v Slovenskih goricah, uvrstimo v naslednje sklope:

- Turizem v povezavi z vodovjem (jezera; reki Mura in Pesnica): vodni športi, čolnarjenje, supanje, ribištvo, wake-park, opazovanje ptic in živali, sprostitve v naravi, piknik prostori.
- Arhitekturni turizem: gradovi; dvorci; samostani; stavbe posebnega pomena.
- Konjeniški turizem: jahanje v naravi; šola jahanja; terapije s konji.
- Vinogradniški turizem: vinski festivali; dnevi odprtih kleti; trgatve za skupine; postavitve klopotca; martinovanja.
- Zgodovinsko-arheološki: urejene antične gomile; pripovedke iz zgodovine; kamnolomi; urejene etnološke vasi.
- Kolesarski turizem: kolesarske poti; električna kolesa za vse generacije.
- Avanturistični turizem: adrenalinski parki; wake park; avtodomi; kampiranje; glamping.
- Pohodniški turizem: ureditev daljših pohodniških poti in razgledne točke.
- Verski turizem: zgodbe in ogled verskih objektov; obeležja s posebno zgodbo; romanja.
- Kulturno-zgodovinski turizem: zgodovinske osebnosti, ki so na tem območju živele in/ali delovale (spominske sobe, dogodki, prebivališča...); etnografski muzeji in razstave.
- Čebelarški turizem in apiterapija: ponudba čebelarjev; čebelarški muzeji; apiterapija.

- Turizem na kmetiji: doživetja in aktivnosti na kmetiji.
- Ekološki turizem: visoka koncentracija ekoloških kmetij, ekološka ponudba izdelkov.
- Organizacija tematskih dogodkov: Božični sejmi; vinogradniški dogodki; romarski dogodki; drugi dogodki za širšo javnost.

V alineah so navedeni potenciali za posamezni sklop, ki še niso dovolj izkoriščeni, ki se jim je v preteklosti posvečalo premalo pozornosti in ki so se v drugih regijah Slovenije in v tujini izkazali kot zelo uspešni. Pri tem je seveda potrebno upoštevati lokalne specifične posebnosti posameznega območja.

Ponudniki iz istega sklopa bi si za skupen nastop na trgu morali določiti neke kriterije in standarde za sodelovanje, ki bi sovpadali tudi s ponudniki iz drugih sklopov ali dejavnosti. Visoka kakovost in/ali edinstvenost turistične ponudbe je predpogoj za uspeh in organsko promocijo območja.

Ciljne skupine

V Slovenskih goricah so dobrodošli vsi obiskovalci, sodobni trendi in infrastruktura na terenu pa narekujejo natančnejše definiranje profila turista, ki ga ponudniki lahko kakovostno postrežejo.

Izkušnje turistično obremenjenih regij kažejo, da Slovenske gorice niso primerne za masovni turizem, ampak se je potrebno usmeriti v individualno (butično) ponudbo, ki bo manj intenzivna, izjemno kakovostna in bo imela visoko dodano vrednost.

Ciljne skupine so lahko: pari; mlajše družine z otroki; skupine prijateljev do 8 oseb; ljubitelji kolesarstva in drugih vrst rekreacije; ljubitelji narave, ki želijo miren dopust; ljubitelji naravne in kulturne dediščine.

Priložnosti na področju turizma v Slovenskih goricah

Kulinarika in vino - Slovenske gorice so območje z visoko raznovrstnostjo lokalnih produktov in kulinarčnih posebnosti. Prav tako se je pod pokroviteljstvom različnih vinogradniških združenj in vinskih festivalov kultura pitja močno dvignila, pri čemer raste tudi kakovost pridelave vina, tudi ekološkega. Enološko-kulinarčni dogodki so ena izmed priložnosti za večanje prepoznavnosti območja s pomočjo predstavitve in interpretacije tradicionalne kulinarike na inovativen, privlačnejši način. Ob tem je potrebno upoštevati okoljevarstvene standarde (reciklirni materiali) in koncept 'zero waste'.

Zgodovina in etnologija – Območje je bogato z ljudskim izročilom, starimi običaji in s stavbno dediščino, ki predstavljajo rariteto v Sloveniji. S sistematičnim ohranjanjem običajev in sodobnejšo interpretacijo je mogoče zgodbe in like iz davnine izkoristiti tudi v turistične namene. Pri tem so ključnega pomena aktivnosti posameznih društev in drugih akterjev v lokalnih skupnosti, edinstvenost zgodb pa je lahko del širše identitete območja.

Eden izmed trendov turizma na ruralnih območjih je tudi gradnja etnoloških vasi, ki predstavljajo življenje nekoč, nudijo nočitve in hkrati ohranjajo stavbno dediščino.

Aktivne počitnice, narava in avanturizem – Slovenske gorice postajajo prepoznavne po neokrnjeni naravi, ki jo radi obiskujejo tako domači kot tudi tuji gostje. V razvoju so oskrbovalna postajališča za avtodome, ki bi jih veljalo razširiti s prostori za kampiranje s spremljevalno infrastrukturo in predstavitvijo domače ponudbe. V to profilno skupino sodijo tudi pohodniki in pa kolesarji. Do leta 2023 je v načrtu namreč tudi izgradnja mreže kolesarskih poti, ki se navezuje na že obstoječe kolesarske povezave. Aktivne počitnice v naravi so trend, ki ga razvijajo v vseh razvitih državah, ki imajo vsaka svoje posebnosti.

Destinacija in vstopne točke – priložnosti na regionalni ravni

Slovenske gorice so po svojih naravnih danostih in kulturno-zgodovinskih značilnostih nekoliko drugačne od okoliških destinacij. Povezovanje naravnih danosti, lokalne ponudbe in posebnosti

predstavlja potencial za **samostojno turistično destinacijo**. **Vstopna točka** oziroma zgodba, na katero bi se lahko navezala nova destinacija, se lahko navezuje na več vsebin:

- **Raznolikost in pestrost ponudbe** – medtem ko se nekatere destinacije naslanjajo na enega ali dva produkta, je reprezentativna drugačnost Slovenskih goric lahko prav ta pestrost ponudbe, ko se kulinarika, enologija, gostoljubnost prebivalcev in pristna narava srečajo na enem mestu. Z eno besedo – domačnost.
- **Vino** – Spodnje Podravje je v očeh preostanka Slovenije prepoznano kot regija z več vinogradniškimi območji. Na vino in vinogradniške aktivnosti se navezuje veliko dogodkov (vinski festivali, trgatve, postavitve klopotca, martinovanja), Slovenske gorice pa so tudi dežela rizlinga kot značilne vinske sorte. Vino je tudi zgodovinsko gledano del identitete območja, zato lahko ob primernem konceptu trženja območja postane vodilni produkt destinacije.
- **Slovenskogoriška gibanca** – kulinarčna kraljica Slovenskih goric, ki se razlikuje od prleške in prekmurske gibance, hkrati pa ji družbo delata ocvirkovca in potica. Posebnost območja je tudi meso iz tünke, ki se ga pripravlja na tradicionalen način. Vse naštete jedi so lahko predmet samostojnih prireditev (festival, prezentacija) ali pa predstavljajo kulinarčni nadstandard drugih dogodkov.

Vse naštete ideje se odlično povezujejo s konceptom idile življenja na podeželju, z obstoječimi turističnimi obrati ter predstavljajo del identitete območja z dodelano osnovo za razvoj in zadostitev izzivom turizma na podeželju.

Slovenske gorice bi kot samostojna destinacija postale bolj neodvisno območje, hkrati pa bi bil s tem omogočen dostop do finančnih sredstev s področja turizma, za katera trenutno ni mogoče kandidirati. Povezovanje v skupno turistično blagovno znamko Slovenske gorice-preprosto čudovite (kjer je celostna grafična podoba že razvita) ter celovit marketinški pristop bi lahko bila v naslednjih letih ključnega pomena za zagon in povečanje prepoznavnosti območja tudi na turističnem zemljevidu.

2.2.14 KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN RAZVOJ PODEŽELJA

Kmetje imajo ključno vlogo pri obvladovanju podnebnih sprememb, varovanju okolja ter ohranjanju krajine in biotske raznovrstnosti. V zakonodajnih predlogih so zato zastavljeni visoki cilji na področju okolja in podnebnih sprememb v kmetijstvu, gozdarstvu in na področju razvoja podeželja.

Za zagotovitev stabilnosti kmetijskega sektorja in razvoja podeželja bo dohodkovna podpora v kmetijstvu še naprej bistveni del SKP. Poudarek bo na malih in srednje velikih kmetijah ter spodbujanju mladih za poklic kmeta.

MKGP v okviru SKP po letu 2020 pripravlja enostavnejše in prilagojene ukrepe potrebam kmetij, ki bodo temeljili na treh splošnih in devetih specifičnih ciljih. Poudarek je na inovacijah in digitalizaciji v kmetijstvu in na podeželskih območjih. Trije splošni cilji:

- spodbujanje prehranske varnosti;
- krepitev skrbi za okolje in podnebnih ukrepov;
- krepitev podeželskih območij.

Strateške usmeritve slovenskega kmetijstva po letu 2021

Resolucija o nacionalnem programu o strateških usmeritvah razvoja slovenskega kmetijstva in živilstva »Naša hrana, podeželje in naravni viri od leta 2021« govori o slovenskem kmetijstvu in podeželju, ki sta predmet tega strateškega dokumenta in sta posebej občutljivi del družbenega tkiva. Posredno in neposredno se kmetijstvo in podeželje dotikata slehernega prebivalca območja ORP Slovenske gorice in celotne Slovenije. Vplivata na varnost, dostopnost in kakovost hrane, ki jo vsi uživamo. Določata kakovost bivanja in prostora za prosti čas, v določeni meri pa opredeljujeta stanje okolja in narave.

Spreminjajo se družbeni odnosi in pogledi na pridelavo hrane, kmetijstvo in podeželje. Sodobni potrošnik, državljan in javnost pričakujejo, da bodo deležniki v verigi oskrbe s hrano ob aktivni vlogi države:

- zagotavljali varno in kakovostno hrano ter ustrezno stopnjo samooskrbe;
- varovali naravne vire in se ustrezno odzivali na podnebne spremembe;
- ohranjali vitalno podeželje.

Razvoj podeželja

Resolucija nadalje usmerja posebno pozornost razvoju podeželskih občin, ki morajo izkoristiti svoje prednosti in naravne danosti, v skladu z načeli trajnostnega razvoja. Razvoj lokalnega (eko, etno), aktivnega turizma, ki se lahko izvaja kot dopolnilna dejavnost zlasti v kmetijstvu in gozdarstvu, pa tudi ostale storitveno-dopolnilne dejavnosti na podeželju so eden izmed glavnih načinov dodatnega razvoja podeželja. Potrebno je izkoristiti specifična in tradicionalna znanja in veščine, ki so zanimiva za turistično ponudbo, prav tako potrebno je graditi prepoznavnost posameznih regije/območja in posebnosti, vse to pa povezati v obliki ponudbe skupne promocije in trženja, prepoznavnega v širšem prostoru.

Spodbujati je potrebno možnosti samopreskrbe na kmetijah, kar je mogoče povezati tudi s povpraševanjem po domačih izdelkih v mestih. Kmetijsko dejavnost je potrebno razvijati v smeri prenosa trajnostnih kmetijskih praks, pri čemer je kot posledica zaradi soočanja kmetij s pomanjkanjem sredstev, znanj in neurejenim trgom, zaznati zmanjšano zainteresiranost kmetij.

Kakovost in varnost lokalno pridelane hrane

Vse več potrošnikov je občutljivih na kakovost in sestavo hrane, spremljajo njen izvor in iščejo tiste prehranske izdelke, ki so skladni z njihovimi osebnimi cilji. Vse bolj pomembna sta tudi odnos do živali in etični vidik pridelave hrane. Sočasno so intenzivne promocije živil svetovnega izvora usmerjene v poenotenje okusov in povzročajo odmik od pripadnosti blagovnim znamkam. Vse to prinaša nove izzive tako v pridelavi kot predelavi hrane, ki stremi k iskanju višje kakovosti, vstopanju v certificirane in stalno nadzirane sheme. Sledljivost od pridelave do končnega uporabnika postaja stalnica. Široka paleta vnaprej pripravljene in ponujene hrane povzroča veliko odpadne hrane, del hrane se zavrže tudi v procesih skladiščenja in distribucije, zato je nujno učinkovito upravljanje z odpadno hrano in njeno zmanjševanje.

Družba postaja tudi izjemno občutljiva na vse bolj zaznavne podnebne spremembe, kjer kmetijstvo z gozdarstvom postaja del problema in hkrati tudi del rešitve. Prispevek k blaženju in prilagajanju kmetijstva na podnebne spremembe je eden od osrednjih izzivov, na katerega se je treba ustrezno odzvati.

Podnebne spremembe

Povprečna temperatura zraka v Sloveniji se je v obdobju 1961–2011 dvignila za 1,7 °C. Zaskrbljujoče je dejstvo, da je trend naraščanja temperature zraka nekoliko večji v vzhodni kot v zahodni polovici države. Najbolj so se ogrela poletja in pomladi, nekoliko manj zime. Temperatura površinskih voda se je v obdobju 1953–2015 zviševala s trendom 0,2 °C na desetletje. Naraščanje temperature zraka se bo v Sloveniji v 21. stoletju nadaljevalo, velikost dviga pa je zelo odvisna od scenarija izpustov toplogrednih plinov. Skladno z dvigom temperature zraka se bo ogreval površinski sloj tal, oboje pa bo vplivalo na fenološki razvoj rastlin in dolžino rastne dobe. Spomladanski fenološki razvoj rastlin bo zgodnejši. V primeru srednje optimističnega scenarija izpustov bo olistanje gozdnega drevja približno dva tedna, v primeru pesimističnega scenarija izpustov pa celo do približno 40 dni zgodnejše kot v primerjalnem obdobju 1981–2010. Dolžina rastne dobe se bo podaljševala skladno z dvigom temperature, zgodnejši bo njen začetek spomladi in kasnejši zaključek jeseni. Pogostost spomladanskih pozeb bo ostala na podobni ravni kot v primerjalnem obdobju 1981–2010.

Višina padavin se je v obdobju 1961–2011 na letni ravni zmanjšala za okoli 15 % v zahodni polovici države, nekoliko manj (10 %) v vzhodni polovici države. Najbolj se je višina padavin zmanjšala spomladi in poleti. Skupna višina snežne odeje se je v obdobju 1961–2011 zmanjšala za približno 55 %. Višina novo-zapadlega snega se je zmanjšala za približno 40 %. Še bolj se bodo padavine povečale pozimi, nekoliko bolj na vzhodu države.

Dohodki v kmetijstvu

Dohodki v kmetijstvu zaostajajo za povprečnimi dohodki v Sloveniji. Tako je znašal faktorski dohodek na polno delovno moč v kmetijstvu v obdobju 2015–2017 5.831 evrov, kar je med 28 in 33% povprečne bruto plače v obravnavanem obdobju. Glede na javno razpravo ne preseneča, da večina pridelovalcev ni zadovoljna z dohodki iz kmetijske dejavnosti. Ob tem pa veliko nihanje cen kot posledica vremenskih in tržnih razmer veča negotovost pri vlaganjih in načrtovanju proizvodnje. Vse pogostejši izrazito neugodni naravni pojavi (suše, poplave, žled, bolezni in drugo) negativno vplivajo na pridelavo in prirejo. Cene kmetijskih pridelkov in živil pogosto ne pokrivajo stroškov pridelave in prireje, kar predvsem na kmetijah z manjšim obsegom ali intenzivnostjo pridelave in prireje zmanjšuje interes po vlaganjih oziroma nadaljnem kmetovanju. Tako so med leti 2007–2018 realne cene nekaterih rastlinskih pridelkov nihale v posameznih koledarskih letih tudi do 100%.

Za doseganje zastavljenih ciljev je potrebna tudi generacijska prenova slovenskega kmetijstva. Starostna struktura gospodarjev kmetij je izrazito neugodna, saj je dobra polovica takih, ki so starejši od 55 let. Ti obdelujejo več kot 40% kmetijskih zemljišč. Povečuje se delež gospodarjev do 25 let, a ta še vedno dosega le 0,5% vseh gospodarjev, ki gospodarijo na 0,9% kmetijskih zemljiščih. Prav tako upada delež žensk v strukturi kmetijskih gospodarjev (s 27% v letu 2010 na 20% v letu 2016). Razveseljivo je, da se izboljšuje izobrazbena struktura gospodarjev, kar je treba negovati tudi v prihodnje.

Glede na skromne rezultate preteklih let bo potrebno aktivnosti usmerjati na področje dopolnilnih dejavnosti, podjetništva na podeželju, turizma in druge dejavnosti na podeželju (deverzifikacija), ki bodo prebivalcem omogočila finančno in socialno varnost. Hkrati pa moramo skrbeti, da se bodo razvijale trajnostne, okoljsko sprejemljive dejavnosti, s katerimi bomo ohranili pogoje za življenje še naslednjim generacijam.

Spodbujanje celostnega socialnega, gospodarskega in okoljskega lokalnega razvoja, kulturne dediščine in varnosti, vključno s podeželjem bo potekalo tudi prek lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost (CLLD):

- **razvoj primernih orodij za aktivacijo (pametno podjetništvo na podeželju inovativnost, raziskave),**
- vzpostavitev neformalnih mrež za spodbujanje podjetništva,
- razvoj ponudbe lokalnih proizvodov in storitev v upravičenih območjih LAS, vključno z oblikovanjem in krepitvijo mreže lokalnih ponudnikov,
- spodbujanje povezovanja turističnih ponudnikov preko skupnih blagovnih znamk in komunikacijskih kanalov,
- spodbujanje investicij v alternativne oblike turističnih nastanitvenih kapacitet, zlasti na podeželju,
- **smotrno izkoriščanje obnovljivih virov energije,**
- **zmanjševanje gospodinjskih odpadkov: preventiva, sortiranje, recikliranje,**
- **manjša infrastruktura na podeželju: rastlinske čistilne naprave,**
- **zaščita narave, biodiverzitete in zelene infrastrukture,**
- **večja mobilnost na podeželju (poveza podeželskih naselij z večjimi mestnimi središči),**
- **razvoj alternativnih oblik mobilnosti na podeželju.**

V zadnjih letih je opazno zmanjševanje negativnih vplivov kmetijstva na okolje, k temu pripomore tudi gospodarnejša raba pesticidov in mineralnih gnojil. Čeprav je ta delež zelo majhen, je vzpodbuden in pogled v prav osmer. Glede na stanje okolja in narave je jasno, da si kmetijstvo mora prizadevati, da uporablja tehnologije in načine proizvodnje, ki čim manj negativno vplivajo na naravne vire, ob sočasnem ohranjanju pestrosti živalskih in rastlinskih vrst. Pozornost je treba nameniti tudi skrbi za čebele in divje opraševalce. Okolju prijazne prakse pogosto niso ekonomsko donosne v ekonomskem modelu, ki ga uporabljamo, zato je treba družbo nenehno ozaveščati in zagotoviti spodbude za njihovo izvajanje ter le-te na novo ovrednotiti (Vir: MKGP, 2020).

Območje ORP z vidika kmetijske pridelave in proizvodnje v večini oblikujejo družinske kmetije, v nekaj primerih gre za večja kmetijska podjetja (ŽIPO Lenart - Krajnc, Dveri-Pax, Meja Šentjur – PE Lenart, Sadjarstvo Šilec – območje SLR). Vseh devet občin ORP Slovenske gorice je z vidika ukrepov kmetijske politike uvrščenih v območje OMD (območje kmetijske dejavnosti z omejenimi dejavniki). S tega vidika je še posebej pomembno upoštevati vse zgoraj naštetе ukrepe za povečevanje konkurenčnosti kmetijstva, gozdarstva in razvoja podeželja.

Podatki o stanju v kmetijstvu na območju ORP Slovenske gorice

V 2019 je bilo po podatkih Statističnega urada RS v Sloveniji 72.377 kmetijskih gospodarstev, od tega 69,88 % v Vzhodni Sloveniji. V Podravski regiji je bilo v istem obdobju 11.427 kmetijskih gospodarstev, t.j. 15,79 % vseh kmetijskih gospodarstev v RS. Podatki po občinah na SURS niso dosegljivi.

TABELA 29: ŠTEVILO KMETIJSKIH GOSPODARSTEV (KMG) V SLOVENIJI PO RAZLIČNIH DEJAVNOSTIH

	Število KMG			
	2000	2005	2010	2016
Kmetijska gospodarstva	86467	77175	74646	69902
Kmetijska podjetja	131	133	221	231
Družinske kmetije	86336	77042	74425	69671
Pretežni namen kmetijske pridelave družinskih kmetij: za lastno porabo	...	52767	44426	40149
Pretežni namen kmetijske pridelave družinskih kmetij: za prodajo	...	24274	29999	29523
Kmetijska gospodarstva z ekološkim kmetovanjem	333	1224	1867	3009
Kmetijska gospodarstva v postopku preusmeritve v ekološko kmetovanje	833	433	313	586
Kmetijska gospodarstva v območjih z omejenimi dejavniki za kmetijsko dejavnost, hribovska in gorska območja	...	42762	43371	40787
Kmetijska gospodarstva v območjih z omejenimi dejavniki za kmetijsko dejavnost, druga območja z omejenimi dejavniki	...	15237	15378	14276
Kmetijska gospodarstva ki ne ležijo v območjih z omejenimi dejavniki za kmetijsko dejavnost	...	19175	15897	14840

Vir: Sistat, 2020.

S tabele lahko razberemo se število KMG zelo hitro zmanjšuje, od leta 2000 do leta 2016 se je število kmetij zmanjšalo za več kot 15.000 KMG. Vzporedno se zmanjšuje tudi število družinskih kmetij, na drugi strani raste število kmetijskih podjetij, kar kaže na povečevanje deleža kmetijskih površin v njihovi lasti. V Sloveniji imamo več kot polovico kmetij na območjih z omejenimi dejavniki, kamor spada tudi celotno območje ORP Slovenske gorice. Vzpodbudni so podatki, ki kažejo, da se povečuje število ekoloških kmetij. Ta trend je po podatkih KSS Lenart opazen tudi na območju ORP Slovenske gorice.

Več pozornosti bo potrebno nameniti ohranitvi družinskih kmetij in povečati delež teh, ki svojo proizvodno/pridelavo namenjajo tudi za prodajo. Iz preglednice je razvidno, da je v letu 2016 le dobra tretjina družinskih kmetij prodajala svoje izdelke/pridelke.

TABELA 30: ŠTEVILO KMG IN OBDELOVALNIH POVRŠIN TER OMD PO OBČINAH OBMOČJA ORP SG

Občina	2017			2018			2019		
	Površina	OMD	OMD	Površina	OMD	OMD	Površina	OMD	OMD
	(ar)	(št. KMG)	(ar)	(ar)	(št. KMG)	(ar)	(ar)	(št. KMG)	(ar)
Benedikt	118.097	175	117.631	118.110	172	117.644	117.607	167	117.147
Cerkvenjak	85.013	162	83.845	85.907	163	84.746	84.630	164	83.468
Duplek	128.854	29	10.211	128.693	27	10.029	130.286	27	10.472
Lenart	328.369	278	200.277	326.470	275	198.269	323.182	276	195.755
Pesnica	343.511	296	209.324	346.170	297	210.060	349.551	306	214.175
Sveta Ana	206.249	240	192.976	205.064	232	191.486	203.960	232	190.456
Sveti Jurij v Slov. goricah	171.253	239	167.056	172.424	238	168.443	172.268	236	168.112
Sveta Trojica v Slov. goricah	105.934	113	49.514	105.878	108	48.818	105.980	109	49.514
Šentilj	165.499	251	161.597	166.815	254	162.869	171.142	258	167.565
ORP Slovenske gorice	1.652.779	1895	1.192.431	1.655.531	1766	1.192.364	1.658.606	1775	1.196.151

Vir: Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja, 2020.

S preglednice je razvidno, da imajo občine Benedikt, Cerkvenjak, Sveta Ana, Sveti Jurij v Slovenskih goricah in Šentilj skoraj 100 % obdelovalnih površin na območju OMD, nekoliko manj jih ima Lenart in Pesnica, pod 50 % pa le občini Sveta Trojica v Slovenskih goricah in Duplek. Zaskrbljujoč je podatek, da število kmetijskih gospodarstev po letih upada, v treh letih se je zmanjšalo za 120 KMG, kar je na območju devetih občin, ki jih pokriva OPR Slovenske gorice visok delež (cca. 7 % kmetijskih gospodarstev).

TABELA 31: PODATKI O KMETIJSKI PRIDELAVI PO OBČINAH IN V SLOVENIJI

Občina	Njiva (ha)	Vinograd (ha)	Intenz. sadovnjak (ha)	Ekste. sadovnjak (ha)	Trajni travnik - 3 in več letna raba (ha)	Rastlinjaki (ha)	Nerodovitna zemljišča (ha)	Gozd (ha)
Lenart	1972	51	67,45	213,09	391	0,28	70	752
Sv. Trojica v Sl. goricah	553	9	7,03	64,04	109	0,11	31	370
Cerkvenjak	477	35	21,26	74,92	67	0,43	35	376
Benedikt	695	14	2,27	58,82	146	0,13	43	392
Sv. Ana	1387	55	3,13	65,44	143	0,77	60	669
Sv. Jurij v Sl. goricah	798	33	8,90	100,31	71	0,01	65	510
Duplek	708	31	np	np	96	np	51	455
Pesnica	1211	326	np	np	484	np	224	651
Šentilj	625	50	np	np	109	np	88	621
ORP Slovenske gorice (Ha)	8426	604	110,04	576,62	1616	1,73	667	4796

Vir: SiStat, 2020.

Prikazani so podatki najpomembnejših obdelovalnih površin, gozda in nerodovitnih zemljišč v zaraščanju, zadnji dostopni podatki pa segajo v leto 2010. Čeprav gre za starejše podatke, lahko iz njih vseeno razberemo, da na območju prevladujejo njivske površine, iz česar se da sklepati, da so kmetije v večini usmerjene v poljedelsko pridelavo oz. pridelavo poljščin za krmo živine.

Prioriteta območja mora ostajati trajnostna obdelava zemljišč, brez porasta zaraščanja, z usmerjanjem in iskanjem dodane vrednosti pridelave skozi nekmetijske dejavnosti kot je turizem, podjetništvo... Delež zaščitene površine z rastlinjaki je glede na možnosti in pogoje, ki jih ima območje za pridelavo

zahtevnejših rastlinskih vrst, zelo slabo izkoriščeno. Z možnostjo vzpostavitve vodnih vrtin in vzpostavitvijo zajetij padavinskih vod je potrebno usmerjati pridelovalce k povečanju deleža zaščiteneh pridelovalnih površin.

TABELA 32: PRIKAZ DELEŽA NJIV IN ŽIT NA 1000 PREBIVALCEV V OBČINI TER DELEŽ KMG NAD 10 HA

	Površina njiv na 1.000 prebivalcev [v ha]	Površina žit na 1.000 prebivalcev [v ha]	Skupna površina žit v občini (ha, povprečje)	Delež kmetijskih gospodarstev z 10 ali več hektarov kmetijskih zemljišč v uporabi [v %]
Benedikt	291	221	442	12,4
Cerkvenjak	233	178	373,8	7,3
Duplek	106	68	401,2	8,9
Lenart	244	168	1344	17,1
Pesnica	160	83	597,6	18,2
Sveta Ana	586	394	985	20,1
Sveta Trojica v Sl. goricah	263	165	363	13,0
Sveti Jurij v Sl. goricah	379	233	512,6	18,0
Šentilj	74	45	378	7,8
ORP Slovenske gorice			5397,2	

Vir: *SiStat*, 2020.

Na osnovi preglednice o deležu samooskrbe v letih 2006 – 2018 in zgornje preglednice z izračunom skupnih površin žit v občinah lahko sklepamo, ker se delež pridelave žit ni zmanjševal, da so podatki primerljivi z zadnjimi leti. Izračunali smo (površina žit skupaj × povprečni pridelek žit (8000 kg/ha/leto)/45000 prebivalcev), da na območju ORP Slovenske gorice pridelamo cca. 950 kg žit na prebivalca na leto.

Tudi stanje glede deleža kmetijskih gospodarstev večjih od 10 ha se na našem območju bistveno ne spreminja, oz. počasi raste (zadnji podatki so iz leta 2010). Zaradi optimizacije dela na kmetiji in zniževanja stroškov, si želimo čim več večjih družinskih kmetij, za katere pa bo potrebno imeti izdelano dolgoročno trajnostno strategijo, ki bo socialno, okoljsko in ekonomsko učinkovita.

Trend povečevanja deleža ekoloških kmetij je na območju ORP Slovenske gorice še vedno prisoten, po podatkih AKTRP je v letu 2019 bilo certificiranih 72 ekoloških kmetij.

2.2.15 GOSPODARSTVO

Slovenija² je v obdobju 2016–2018 zmanjševala zaostanek v gospodarski razvitosti za povprečjem EU. Slovensko gospodarstvo je bilo v obdobju 2014–2019 v fazi vzpona, njegova rast pa se je v letih 2018 in 2019 umirjala pod vplivi iz mednarodnega okolja. Gospodarske razmere so se po ekonomski in finančni krizi izboljšale v vseh statističnih regijah, ob stabilnih razlikah med njimi in rahlem povečevanju razlik med kohezijskima regijama, ki pa ostajajo pod najvišjo ravno v letu 2007.

Z ugodnimi gospodarskimi razmerami so se izboljšali tudi javnofinančni kazalniki, ohranjajo pa se tveganja za njihovo dolgoročno vzdržnost zaradi neprilagojenosti sistemov socialne zaščite demografskim spremembam. Od leta 2016 se je hitro zmanjševal tudi zaostanek za povprečjem EU v BDP na prebivalca, vendar predvsem pod vplivom visoke rasti zaposlenosti. Rast produktivnosti pa je ob nizkih investicijah ostala skromna tudi v obdobju gospodarskega vzpona.

² Povzeto po: Poročilo o razvoju 2020, mag. Marijana Bednaš idr, UMAR, Ljubljana, str.8-10, junij 2020 (https://www.umar.si/fileadmin/user_upload/razvoj_slovenije/2020/slovenski/POR2020.pdf)

S sprejetjem ukrepov za stabilizacijo javnofinančnih razmer in okrevanjem gospodarske aktivnosti se je po letu 2013 precej izboljšalo javnofinančno stanje.

Ob okrevanju vseh regij so razlike med njimi ostale stabilne, med kohezijskima regijama pa so se nekoliko povečale, a ostale pod najvišjo ravno iz leta 2007. Ob gospodarskem vzponu je naraščala zaposlenost, večali so se dohodki, pospešila pa se je tudi robotizacija in avtomatizacija proizvodnje. Po letu 2015 se je povečevalo tudi število raziskovalcev, še posebej v poslovnem sektorju, kar je lahko podlaga razvojnemu zagonu. Kazalniki socialne izključenosti in dohodkovne neenakosti, so se po poslabšanju v obdobju 2009–2013, izboljšali.

Naravno okolje Slovenije ob obsežni površini zavarovanih območij, veliki gozdnatosti in zmerni intenzivnosti kmetovanja ostaja v povprečju dobro ohranjeno. V obdobju gospodarskega vzpona 2014–2019 se je začela ponovno povečevati raba virov in energije in s tem izpusti toplogrednih plinov; zvišala se je sicer tudi produktivnost (učinkovitost) njihove rabe, vendar še precej zaostaja za povprečno v EU.

Glede razvojnih tveganj je potrebno opozoriti, da nekatera področja odstopajo od usmeritev Strategije razvoja Slovenije (SRS) 2030, zlasti počasno odzivanje na tehnološke, demografske in podnebne spremembe. Rast investicij in še zlasti produktivnosti, ki je ključni dolgoročni dejavnik gospodarskega razvoja in blaginje prebivalstva, je po finančni in ekonomski krizi ostala skromna. Zaostanek Slovenije za povprečjem EU pri inovacijah, ki so najpomembnejši dolgoročni dejavnik produktivnosti, se je do leta 2016 (zadnji podatki) povečal, v obdobju 2013–2017 so se zmanjševala vlaganja v raziskave in razvoj, uvajanje najzahtevnejših tehnoloških rešitev za digitalno preobrazbo je bilo prepočasno. V preteklih letih se je zaradi demografskih sprememb in neskladij na trgu dela zastril problem pomanjkanja ustreznih znanj in spretnosti, ohranjala se je tudi visoka segmentacija trga dela za mlade.

Zaradi demografskih omejitev je dolgoročno stabilen gospodarski razvoj za približevanje povprečju EU in s tem približevanje cilju SRS za leto 2030 mogoče dosežati le z bistveno hitrejšo rastjo produktivnosti. Ta mora biti podprta z okrepljenimi vlaganji, ki so prednostno usmerjena v raziskovalno-razvojno in inovacijsko dejavnost, kjer Slovenija izrazito zaostaja, ter digitalno preobrazbo s poudarkom na pospešenem razvoju kadrov (prihodnosti), uvajanjem pametnih tovarn ter digitalizacijo malih in srednjih podjetij. Za doseganje ciljev trajnostnega razvoja bo morala rast produktivnosti izhajati tudi iz obsežnejših vlaganj v nizkoogljično in krožno gospodarstvo, vključno z investicijami v infrastrukturo. Izziv ni le zagotavljanje zadostnih finančnih sredstev ter ustreznih znanj in spretnosti, ampak tudi učinkovito zmanjšanje birokratskih ovir, na katere izrazito opozarjajo podjetja.

V marcu 2020 je bila v Sloveniji razglašena epidemija koronavirusne bolezni, ki bo z ogromnimi negativnimi učinki na gospodarski in socialni položaj močno spremenila tudi izhodišča za uresničevanje SRS 2030. Kratkoročno so absolutna prednostna naloga ukrepi za podporo delovanju zdravstvenega sistema, na gospodarskem področju pa ukrepi za blažitev posledic epidemije, ki bodo podprli podjetja in prebivalstvo pri premagovanju likvidnostnih težav zaradi izpada prihodkov in kar najbolj zagotovili ohranjanje delovnih mest in družbenih potencialov. Za učinkovit izhod iz krize pa je treba že obdobje epidemije čim bolj izkoristiti za obravnavanje razvojnih izzivov (npr. za usposabljanje, izobraževanje, raziskave in razvoj, pospešitev digitalizacije ipd.).

Trenutne razmere so tudi pokazale, da je Slovenija na nekaterih področjih, kjer v preteklih letih ni sprejela ustreznih ukrepov, ali je prepočasi napredovala, v času epidemije še bolj ranljiva (npr. velik delež prekarnih zaposlitev, sistemska neurejenost dolgotrajne oskrbe, čakalne dobe v zdravstvu, pomanjkanje digitalnih spretnosti prebivalstva, administrativne ovire in dolgotrajnost nekaterih postopkov), zato je treba ukrepe za normalizacijo gospodarskega in socialnega položaja oblikovati tako, da bodo čim bolj usmerjeni tudi v reševanje ključnih razvojnih izzivov Slovenije.

Poslovni subjekti na območju ORP Slovenske gorice

Na območju ORP Slovenske gorice po podatkih na 31. december 2020 posluje 2.934 poslovnih subjektov, največ (51%) je samostojnih podjetnikov.

TABELA 33: POSLOVNI SUBJEKTI PO PRAVNOORGANIZACIJSKIH OBLIKAH NA 31. 12. 2020

	Skupaj	Gospodarske družbe	Zadruga	Samostojni podjetniki posamezniki	Pravne osebe javnega prava	Nepridobitne organizacija-pravne osebe zasebnega prava	Društva	Druge fizične osebe, ki opravljajo registrirane oz. s predpisom določene dejavnosti
Skupaj Slovenija	221.711	73.695	476	99.044	2.756	8.990	24.059	12.691
Podravje	29.544	9.370	95	13.520	315	1.094	3.620	1.530
ORP	2.934	677	9	1.501	33	81	420	213
Benedikt	155	21	0	96	2	5	22	9
Cerkvenjak	129	16	0	74	2	4	25	8
Duplek	499	99	0	292	3	8	66	31
Lenart	689	195	4	322	7	24	90	47
Pesnica	621	177	2	293	9	16	82	42
Sveta Ana	119	16	1	56	2	2	16	26
Sveta Trojica v SG	116	21	0	54	3	4	22	12
Sveti Jurij v SG	114	15	1	66	2	2	16	12
Šentilj	492	117	1	248	3	16	81	26

Vir: AJPES, stanje na dan 31. 3. 2020.

Skupno število poslovnih subjektov v 2020 je kar za 12 % višje kot leta 2014. Ta rast je minimalno pod ravno za celotne Slovenije, kjer znaša 13 % in na ravni Podravja. Vse občine območja ORP so v obdobju 2020 povečala število poslovnih subjektov v primerjavi z letom 2014.

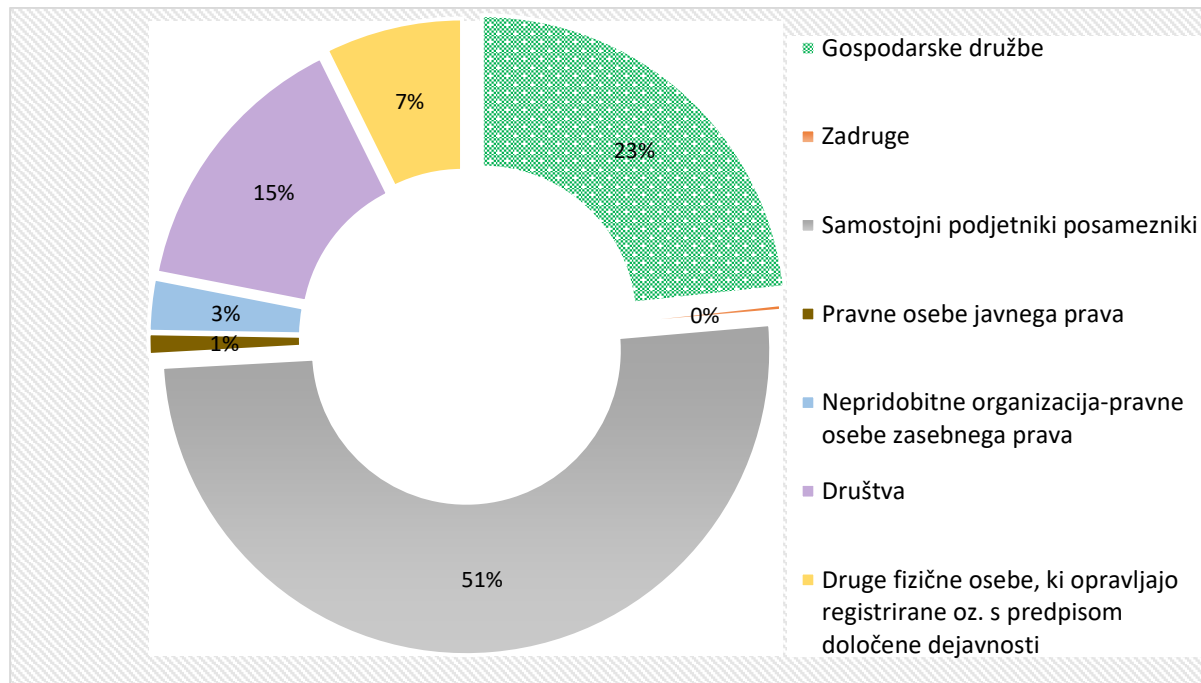
TABELA 34: POSLOVNI SUBJEKTI PO PRAVNOORGANIZACIJSKIH OBLIKAH NA 31. 3. 2014

	Skupaj	Gospodarske družbe	Zadruga	Samostojni podjetniki posamezniki	Pravne osebe javnega prava	Nepridobitne organizacija-pravne osebe zasebnega prava	Društva	Druge fizične osebe, ki opravljajo registrirane oz. s predpisom določene dejavnosti
Skupaj Slovenija	194.905	69.170	370	79.275	2.816	8.136	23.207	11.931
Podravje	26.286	8.598	57	11.492	319	899	3.377	1.544
ORP	2.596	598	4	1.282	34	66	397	215
Benedikt	117	16	-	61	2	4	23	11
Cerkvenjak	99	10	-	51	2	2	23	11
Duplek	466	110	-	255	3	6	57	35
Lenart	644	175	2	295	8	22	98	44
Pesnica	528	154	1	242	10	13	67	41
Sveta Ana	94	11	-	45	2	2	14	20
Sveta Trojica v SG	109	20	-	47	2	3	22	15
Sveti Jurij v SG	91	15	1	52	2	2	12	7
Šentilj	448	87	-	234	3	12	81	31

Vir: AJPES, stanje na dan 31. 3. 2014.

Nadpovprečno rast števila poslovnih subjektov beležimo na območju občin Benedik (+32 %), Cerkvajak (+26 %), Sveta Ana (+24 %), Sveti Jurij v Slovenskih goricah (19 %) in Pesnica (+14 %), nekaj pod povprečjem v obdobju 2020-2014 od celotnega območja ORP pa je rast števila poslovnih subjektov v Šentilju (+11 %), Lenartu (+7 %), Sveti Trojici v Slovenskih goricah (+7 %) in Dupleku (+5%).

SLIKA 17: POSLOVNI SUBJEKTI NA OBMOČJU ORP NA DAN 31.3.2020

Vir: AJPES, stanje na dan 31. 3. 2020.

Na območju ORP Slovenske gorice je bilo na dan 31. 3. 2020, 2.895 poslovnih subjektov, od tega največ na območju občine Lenart in sicer 687, najmanj pa v občini Sveti Jurij v Slovenskih goricah in sicer 108.

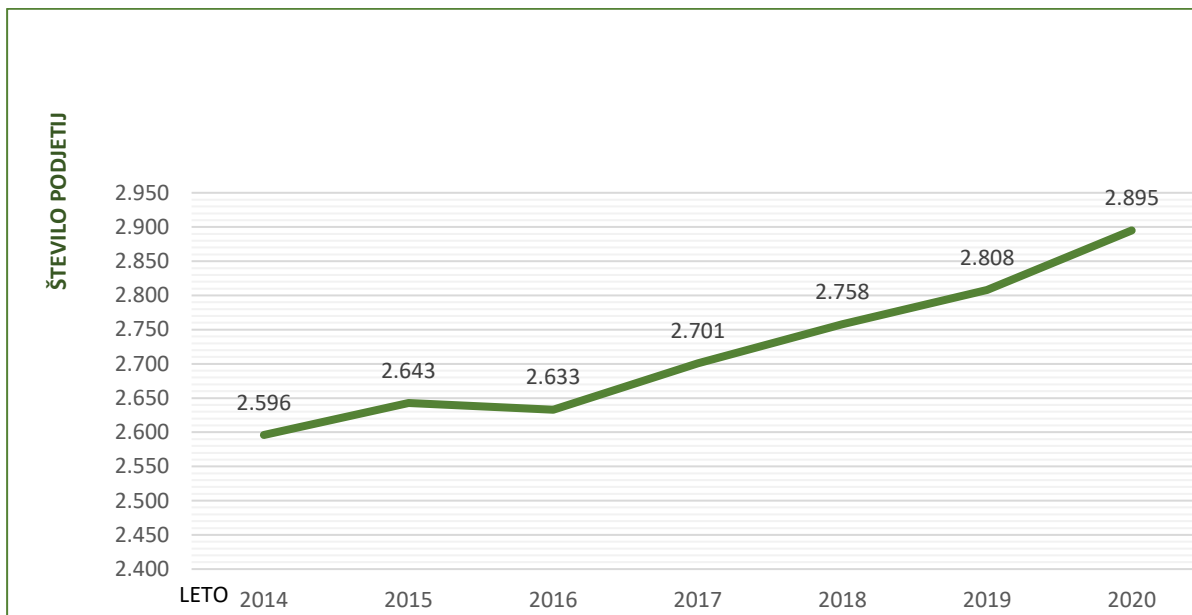
TABELA 35: POSLOVNI SUBJEKTI SKUPAJ PO LETIH (PODATKI NA 31. 3. 2020)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Skupaj Slovenija	194.905	200.569	203.542	207.828	212.421	217.266	220.490
Podravje	26.286	26.893	26.944	27.496	28.126	28.707	29.182
ORP	2.596	2.643	2.633	2.701	2.758	2.808	2.895
Benedikt	117	127	131	142	147	153	154
Cerkvenjak	99	100	100	119	119	123	125
Duplek	466	474	462	457	468	483	490
Lenart	644	644	645	653	655	660	687
Pesnica	528	535	529	554	567	570	601
Sveta Ana	94	95	96	97	106	108	117
Sveta Trojica v SG	109	108	104	111	113	109	116
Sveti Jurij v SG	91	94	92	86	92	99	108
Šentilj	448	466	474	482	491	503	497

Vir: AJPES, STANJE NA DAN 31.3.2020.

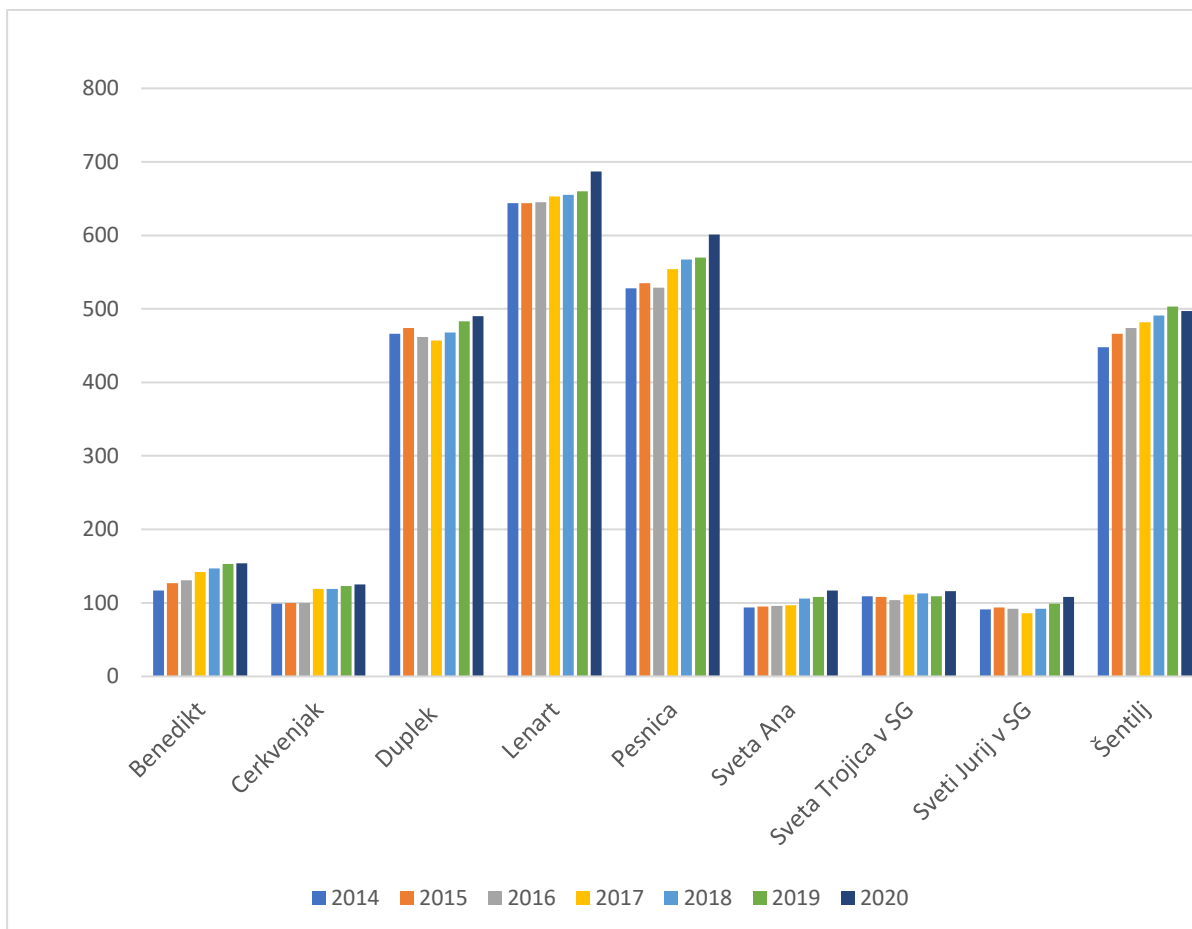
Iz zgornje tabele je razvidno, da v zadnjih šestih letih, od 2014 do 2020 na območju ORP Slovenskih goric narašča število gospodarskih subjektov.

SLIKA 18: ŠTEVILO GOSPODARSKIH SUBJEKTOV PO LETIH NA OBMOČJU ORP SG

Vir: AJPES, 2020.

SLIKA 19: GOSPODARSKI SUBJEKTI PO LETIH PO OBČINAH

Vir: AJPES, 2020.

TABELA 36: ŠTEVILO PODJETIJ IN OSEB, KI DELAJO V PODJETJIH PO OBČINAH ZA OBDOBJE 2014-2018

	2014			2015			2016			2017			2018		
	Število podjetij	Število oseb, ki delajo	Število oseb, ki delajo na podjetje v občini	Število podjetij	Število oseb, ki delajo	Število oseb, ki delajo na podjetje v občini	Število podjetij	Število oseb, ki delajo	Število oseb, ki delajo na podjetje v občini	Število podjetij	Število oseb, ki delajo	Število oseb, ki delajo na podjetje v občini	Število podjetij	Število oseb, ki delajo	Število oseb, ki delajo na podjetje v občini
Slovenija	186.433	827.400	4,4	191.863	837.454	4,4	196.072	858.203	4,4	195.756	881.920	4,5	200.174	914.224	4,6
Vzhodna Slovenija	81.737	353.073	4,3	84.407	361.252	4,3	85.638	367.658	4,3	85.057	375.701	4,4	86.361	388.044	4,5
Podravska	25.312	115.612	4,6	25.873	117.781	4,6	26.125	118.803	4,5	26.011	120.934	4,6	26.447	124.592	4,7
ORP Slovenske gorice	2.516	8.937	3,6	2.599	8.901	3,4	2.604	8.974	3,4	2.610	9.284	3,6	2.627	9.310	3,5
Benedikt	120	310	2,6	128	340	2,7	135	345	2,6	141	370	2,6	141	385	2,7
Cerkvenjak	99	276	2,8	99	278	2,8	108	311	2,9	126	340	2,7	119	364	3,1
Duplek	442	847	1,9	457	882	1,9	454	909	2,0	455	965	2,1	455	998	2,2
Lenart	621	3723	6,0	638	3500	5,5	628	3500	5,6	632	3695	5,8	626	3746	6,0
Pesnica	492	1410	2,9	514	1444	2,8	528	1484	2,8	510	1529	3,0	522	1418	2,7
Sveta Ana	91	195	2,1	96	183	1,9	97	213	2,2	100	220	2,2	103	230	2,2
Sveta Trojica v Slov. goricah	108	222	2,1	108	249	2,3	102	269	2,6	106	255	2,4	108	243	2,3
Sveti Jurij v Slov. goricah	90	204	2,3	91	215	2,4	91	190	2,1	86	189	2,2	89	199	2,2
Šentilj	453	1750	3,9	468	1810	3,9	461	1753	3,8	454	1721	3,8	464	1727	3,7

VIR: SiSTAT, 2020.

TABELA 37: PODJETJA PO OBČINAH IN VELIKOSTI GLEDE NA ŠTEVILO OSEB, KI DELAJO, SLOVENIJA, LETO 2017 IN 2018

	LETO 2017				LETO 2018			
	Mikro podjetje [0-9] - Skupaj	Majhno podjetje [10-49]	Srednje podjetje [50-249]	Veliko podjetje [250+]	Mikro podjetje [0-9] - Skupaj	Majhno podjetje [10-49]	Srednje podjetje [50-249]	Veliko podjetje [250+]
SLOVENIJA	185.997	7.329	2.084	346	189.995	7.653	2.163	363
ORP	2.472	113	22	3	2.494	110	20	3
Benedikt	134	6	1	0	134	6	1	0
Cerkvenjak	119	6	1	0	112	6	1	0
Duplek	442	12	1	0	439	15	1	0
Lenart	585	34	11	2	580	34	10	2
Pesnica	481	25	4	0	497	22	3	0
Sveta Ana	97	2	1	0	100	2	1	0
Sveta Trojica v Slov. goricah	100	6	0	0	104	4	0	0
Sveti Jurij v Slov. goricah	82	4	0	0	85	4	0	0
Šentilj	432	18	3	1	443	17	3	1

VIR: SiSTAT, 2020.

Glede na velikost razlikujemo v Sloveniji štiri velikostne tipe podjetij:

Mikro družba oziroma mikro podjetje, ki izpolnjuje (vsaj) dve od naslednjih meril:

- povprečno število delavcev v poslovnem letu ne presega deset,
- čisti prihodki od prodaje ne presegajo 700.000 eurov,
- vrednost aktive ne presega 350.000 eurov.

Majhna družba oziroma majhno podjetje, ki glede na prejšnja merila ni mikro družba in ki izpolnjuje (vsaj) dve od naslednjih meril:

- povprečno število delavcev v poslovnem letu ne presega 50,
- čisti prihodki od prodaje ne presegajo 8.000.000 eurov,
- vrednost aktive ne presega 4.000.000 eurov.

Srednja družba oziroma srednje podjetje, ki ni mikro ali majhna družba in ki izpolnjuje (vsaj) dve od naslednjih meril:

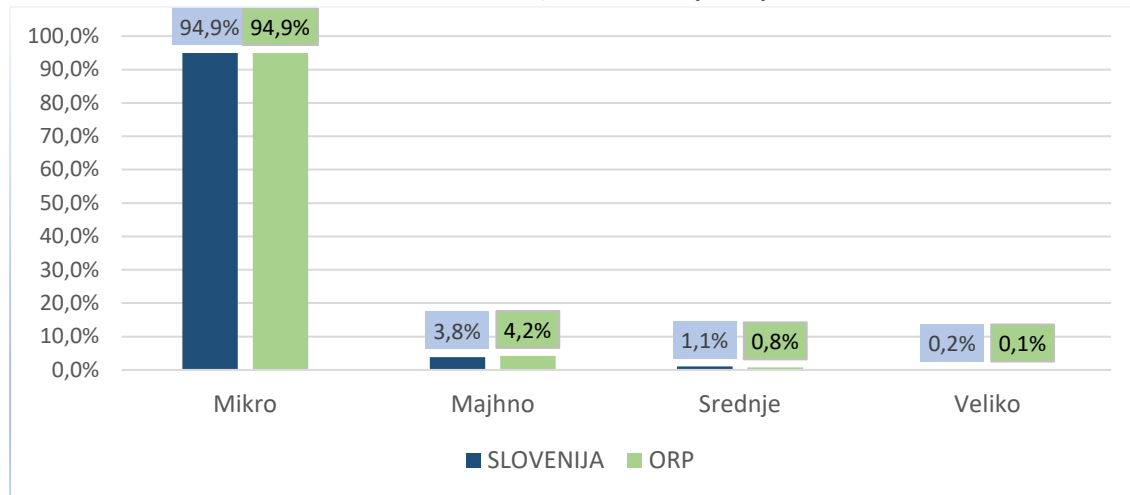
- povprečno število delavcev v poslovnem letu ne presega 250,
- čisti prihodki od prodaje ne presegajo 40.000.000 eurov,
- vrednost aktive ne presega 20.000.000 eurov.

Velika družba oziroma veliko podjetje, ki ni mikro, majhna ali srednja družba po prej navedenih merilih.

Po velikosti je po podatkih za leto 2018 na območju ORP največ mikro podjetij (skupaj 2.492, od tega z do 1 zaposlenim 1.833 oz. 73%), kar je tudi značilno tudi za Slovenije (skupaj 189.995 mikro podjetij, od tega 148.261 z do 1 zaposlenim oz. 78% vseh mikro podjetij) in regije. Velika podjetja na območju ORP so tri (3) in sicer dve (2) na območju občine Lenart in ena (1) na območju občine Šentilj.

Glede na velikost podjetij, lahko ugotovimo primerljivo strukturo podjetij območja ORP s strukturo, katera velja v Sloveniji. Na obeh ravneh je predstavljajo največji delež mikro podjetja, in sicer kar 95%.

SLIKA 20: STRUKTURA PODJETIJ GLEDE NA VELIKOST, SLO IN ORP (2018)

VIR: SISTAT, 2020.

Na osnovi letnih poročil za leto 2019³, povzemamo osnovne ugotovitve o poslovanju gospodarskih družb, samostojnih podjetnikov in zadrug v Podravski regiji.

Gospodarske družbe v Podravski regiji so poslovale najbolje po kriznem letu 2007. V primerjavi z letom 2018 družbe izkazujejo rast pri vseh pomembnejših postavkah poslovnega izida, pri prihodkih, čistih prihodkih od prodaje na tujem trgu, neto celotnem dobičku, neto dodani vrednosti, prav tako pa je vrednost čiste izgube nižja za več kot četrtno.

Pomembnejši podatki o poslovanju gospodarskih družb v Podravju v letu 2019:

- 8.397 poslovno aktivnih gospodarskih družb je v letu 2019 na podlagi podatkov o opravljenih delovnih urah zaposlovalo 6 % več delavcev kakor v letu 2018;
- ustvarile so 9.789.874 tisoč evrov prihodkov, kar je za 4 % več kot v letu 2018;
- obseg prihodkov na tujem trgu (4.156.531 tisoč evrov) se je povečal za 3 %;
- ustvarile so za desetino več neto dodane vrednosti, in sicer 2.583.269 tisoč evrov, na zaposlenega je ta znašala 36.281 evrov in je za 1.259 evrov višja kot v preteklem letu;
- povprečna plača zaposlenih na podlagi delovnih ur pri družbah Podravske regije je v letu 2019 znašala 1.564 evrov in je za 47 evrov višja od povprečne plače v letu 2018;
- ustvarile so za 372.848 tisoč evrov čistega dobička, kar je za 2 % več kot v letu 2018. Čisti dobiček je ugotovilo 5.932 družb ali 71 % vseh v regiji;
- čisto izgubo je ugotovilo 2.185 družb v skupnem znesku 72.372 tisoč evrov, znesek čiste izgube v letu 2019 se je glede na leto 2018 zmanjšal za četrtno;
- obseg kapitala, ki znaša 4.044.284 tisoč evrov, se je povečal za 5 %;
- družbe so v letu 2019 z dolgoročnimi viri sredstev v celoti financirale dolgoročna sredstva in zaloge.

Vse velikostne skupine družb v Podravju so poslovno leto zaključile z neto čistim dobičkom. Na skupne rezultate poslovanja družb so odločilno vplivale velike družbe, za njimi niso kaj dosti zaostajale majhne

³ Vir: Informacija o poslovanju gospodarskih družb, samostojnih podjetnikov in zadrug v Podravski regiji, AJPEŠ, Maribor, junij 2020; dostop na spleto: https://www.ajpes.si/Doc/LP/Informacije/PoStatRegijah/02_Podravska_regija_Informacija_2019_GD_SP_ZAD.pdf

družbe. Velike družbe so v letu 2019 izkazale za 101.411 tisoč evrov neto čistega dobička, majhne družbe 90.966 tisoč evrov neto čistega dobička. Od velikostnih skupin so v primerjavi s preteklim letom rezultate poslovanja izboljšale le mikro in srednje družbe.

V letu 2019 je v Podravske regiji poslovalo 12,5 % vseh gospodarskih družb v državi, ki so zaposlovale 13,7 % vseh zaposlenih, ustvarile 9,4 % vseh prihodkov, 6,5 % neto čistega dobička ter 10,6 % neto dodane vrednosti.

TABELA 38: RAZVRSTITEV DRUŽB PO REGIJI, ORP IN OBČINAH V LETU 2019

OBČINE	Družbe		Zaposleni		Prihodki Skupaj		Čisti prihodki od prodaje	Čisti prihodki od prodaje na tujem trgu	Odhodki skupaj	Vrednost aktive na dan 31. 12. 2019
	Št.	%	Št.	%	znesek	%	znesek	znesek	znesek	znesek
(zneski v tisoč EUR)										
Podravje	8.397	100	71.201	100	9.789.874	100	9.489.943	4.156.531	9.436.750	8.215.046
ORP	625	7,5	4.368	6,1	530.786	5,5	513.409	262.042	515.214	405.456
Benedikt	21	0,3	61	0,1	10.350	0,1	10.028	1.103	9.951	7.645
Cerkvenjak	17	0,2	87	0,1	5.825	0,1	5.565	2.212	5.773	2.244
Duplek	96	1,1	266	0,4	34.762	0,4	30.179	7.033	33.210	24.406
Lenart	177	2,1	2.017	2,8	206.913	2,1	201.517	106.171	199.730	168.596
Pesnica	158	1,9	894	1,3	107.370	1,1	103.604	42.309	105.097	89.299
Sveta Ana	14	0,2	34	0,0	14.609	0,1	14.477	10.434	14.646	9.442
Sveta Trojica v Slov. goricah	21	0,3	98	0,1	15.323	0,2	14.771	3.303	14.830	9.794
Sveti Jurij v Slov. goricah	17	0,2	20	0,0	20.087	0,2	20.007	12.061	19.824	6.238
Šentilj	104	1,2	891	1,3	115.547	1,2	113.261	77.416	112.153	87.792

VIR: AJPES.

TABELA 39: NETO DODANA VREDNOST IN POSLOVNI IZID DRUŽB PO REGIJI, ORP IN OBČINAH V LETIH 2018 IN 2019

OBČINE	NETO DODANA VREDNOST			NETO ČISTI DOBIČEK / IZGUBA	
	leto 2019	leto 2018	Indeks 2019:2018	leto 2019	leto 2018
(zneski v tisoč EUR)					
Podravje	2.583.269	2.356.341	110	300.476	266.420
ORP	145.035	136.343	984	13.159	13.050
Benedikt	2.086	2.043	102	334	506
Cerkvenjak	1.916	1.401	137	32	141
Duplek	9.526	8.545	111	1.267	1.348
Lenart	63.027	63.183	100	6.135	8.924
Pesnica	33.889	33.988	100	1.692	3.977
Sveta Ana	1.574	1.615	97	-41	91
Sveta Trojica v Slov. goricah	3.446	2.662	129	421	234
Sveti Jurij v Slov. goricah	793	1.042	76	203	350
Šentilj	28.778	21.864	132	3.116	-2.521

VIR: AJPES.

Neto čisti dobiček v letu 2019 predstavlja najugodnejši rezultat v zadnjih petih letih, saj so družbe Podravske regije poslovanje sklenile z neto čistim dobičkom v višini 300.476.000 EUR. Neto čisti dobiček se je povečal tudi v gospodarskih družbah na območju ORP, vendar po manjši stopnji rasti, kot to velja za Podravje.

Positivni neto čisti izid so izkazale družbe v 39 od 41 občinah Podravske regije in v 8 od 9 občinah ORP.

Povprečna plača zaposlenih na podlagi delovnih ur pri družbah Podravske regije je v letu 2019 znašala 1.564 EUR in je za 47 EUR višja od povprečne plače v letu 2018 in za 150 EUR nižja od povprečne mesečne plače na državni ravni.

Za leto 2019 neto dodana vrednost na zaposlenega v gospodarskih družbah na območju ORP je 33.203,98 EUR, kar je manj od povprečja v Podravju, kjer znaša 36.281,36 EUR.

TABELA 40: NETO DODANA VREDNOST ZAPOSLENIH V GOSPODARSKIH DRUŽBAH V LETU 2019

	Neto dodana vrednost (v 1.000 EUR)	Število zaposlenih v družbah	Neto dodana vrednost na zaposlenega v EUR
Podravje	2.583.269	71.201	36.281,36
ORP	145.035	4.368	33.203,98
Benedikt	2.086	61	34.196,72
Cerkvenjak	1.916	87	22.022,99
Duplek	9.526	266	35.812,03
Lenart	63.027	2.017	31.247,89
Pesnica	33.889	894	37.907,16
Sveta Ana	1.574	34	46.294,12
Sveta Trojica v Slov. goricah	3.446	98	35.163,27
Sveti Jurij v Slov. goricah	793	20	39.650,00
Šentilj	28.778	891	32.298,54

VIR: AJPES.

Samostojni podjetniki v Podravju so v letu 2019 glede na leto 2018 minimalno izboljšali poslovne rezultate. Pozitivni poslovni izid so v primerjavi s predhodnim letom izboljšali za 0,4 %.

Značilnosti poslovanja podravske samostojnih podjetnikov v letu 2019:

- največje število samostojnih podjetnikov je še vedno na področju trgovine, vzdrževanja in popravil motornih vozil (1.372) in na področju gradbeništva (1.258);
- samostojni podjetniki so zaposlovali večje število delavcev kot v letu 2018, in sicer 7.951 delavcev⁴ ali za 806 več. Kar 4.649 oz. 58,9 % vseh samostojnih podjetnikov v regiji ni imelo zaposlenega nobenega delavca. V regiji je bilo 124 samostojnih podjetnikov z več kot 10 in manj kot 50 zaposlenimi ter štirje samostojni podjetniki z več kot 50 zaposlenimi delavci;
- ustvarili so 852.715 tisoč evrov prihodkov, kar je za 8,6 % več kot v letu 2018. Največji delež prihodkov še vedno ustvarijo samostojni podjetniki s področja trgovine, vzdrževanja in popravil motornih vozil (21,7 %), gradbeništva (19,5 %) in predelovalnih dejavnosti (17,2 %);
- povečali so čiste prihodke od prodaje na domačem trgu (8 %) in čiste prihodke od prodaje na tujem trgu (13 %). Tako kot že prejšnja poslovna leta so tudi v letu 2019 najbolj izvozno usmerjeni samostojni podjetniki v dejavnosti prometa in skladiščenja, ki so ustvarili 34,7 % vseh čistih prihodkov od prodaje na tujem trgu, in samostojni podjetniki v predelovanih dejavnostih (25,0 %);
- skupaj so ustvarili za 251.300 tisoč evrov neto dodane vrednosti, kar pomeni 16,7 % neto dodane vrednosti na ravni Slovenije. Neto dodana vrednost na nosilca dejavnosti skupaj z njegovimi zaposlenimi znaša 15.865 evra;

⁴ Samostojni podjetniki kot lastniki in nosilci dejavnosti niso vključeni v število zaposlenih. Povprečno število zaposlenih iz delovnih ur samostojnega podjetnika je razmerje med številom delovnih ur v koledarskem (obračunskem) letu, za katere so zaposleni prejeli plačo in nadomestilo plače, in med številom delovnih ur za koledarsko (poslovno) leto ob upoštevanju 40 urnega delovnega tedna.

- podjetnikov dohodek je dosegel 63.347 tisoč evrov, ugotovilo ga je 87,4 % vseh samostojnih podjetnikov v regiji;
- negativni poslovni izid v višini 5.948 tisoč evrov je ugotovilo 12,0 % vseh samostojnih podjetnikov;
- izkazali so za 477.799 tisoč evrov sredstev oziroma obveznosti do virov sredstev, 4 % več kot po stanju na dan 31. 12. 2018;
- podjetnikov kapital je znašal 249.763 tisoč evrov, 7 % več kot po stanju na dan 31. 12. 2018;
- dolgoročne obveznosti so se znižale na 76.035 tisoč evrov in so za 8 % nižje kot na zadnji dan leta 2018;
- imeli so za 143.849 tisoč evrov kratkoročnih obveznosti ali za 5 % več kot po stanju na dan 31. 12. 2018. Na povečanje kratkoročnih obveznosti so najpomembneje vplivale kratkoročne finančne obveznosti.

Dodano vrednost v skupnem znesku 253.578 tisoč evrov je v letu 2019 v Podravski regiji ugotovilo 7.199 (91,3 % vseh) samostojnih podjetnikov, izgubo na substanci v skupnem znesku 2.278 tisoč evrov pa je izkazalo 641 samostojnih podjetnikov, to je 8,1 % vseh. Neto dodana vrednost na nosilca dejavnosti in njegove zaposlene, ki je v letu 2019 znašala 15.865 evrov, je za 1.032 evrov višja kot v letu 2018.

V zadnjih petih letih imata od uporabljenih kazalnikov produktivnosti v letu 2019 najvišjo vrednost kazalnik neto dodane vrednosti na nosilca dejavnosti in njegove zaposlene (15.865 evrov) ter kazalnik neto dodane vrednosti na zaposlenega (31.605 evrov).

TABELA 41: RAZVRSTITEV SAMOSTOJNIH PODJETNIKOV PO OBČINAH PODRAVSKE REGIJE V LETU 2019

OBČINE	Podjetniki		Zaposleni (na podlagi delovnih ur)		Prihodki Skupaj		Čisti prihodki od prodaje	Odhodki skupaj	Vrednost aktive na dan 31. 12. 2019
	Število 2019	%	Število	%	znesek	%			
(znesek v tisoč EUR)									
Podravje	7.889	100	7.951	100	852.715	100	840.108	795.315	477.799
ORP	987	12,5	1.265	15,9	148.509	17,3	146.458	138.812	92.549
Benedikt	67	0,8	143	1,8	14.073	1,7	13.883	13.122	8.033
Cerkvenjak	55	0,7	128	1,6	16.505	1,9	16.264	15.753	11.349
Duplek	180	2,3	182	2,3	20.306	2,4	20.164	19.007	11.790
Lenart	220	2,8	374	4,7	43.494	5,1	42.771	40.430	30.104
Pesnica	175	2,2	142	1,8	20.777	2,4	20.470	19.282	10.344
Sveta Ana	44	0,6	37	0,5	3.795	0,4	3.737	3.591	3.569
Sveta Trojica v Slov. goricah	38	0,5	33	0,4	3.639	0,4	3.589	3.530	2.296
Sveti Jurij v Slov. goricah	41	0,5	65	0,8	7.680	0,9	7.585	7.196	4.525
Šentilj	167	2,1	161	2,0	18.240	2,1	17.995	16.901	10.539

VIR: AJPES.

TABELA 42: NETO DODANA VREDNOST SAMOSTOJNIH PODJETNIKOV, PODJETNIKOV DOHODEK IN NEGATIVNI POSLOVNI IZID PO PODRAVSKI REGIJI, ORP IN OBČINAH V LETU 2019

OBČINE (zneski v tisoč EUR)	NETO DODANA VREDNOST			NETO PODJETNIKOV DOHODEK / NETO NEGATIVNI POSLOVNI IZID	
	leto 2019 znesek	leto 2018 znesek	Indeks 2019:2018	leto 2019 znesek	leto 2018 znesek
Podravje	251.300	222.997	113	57.400	57.163
ORP	43.907	40.523	960	9.697	9.422
Benedikt	4.422	3.891	114	950	1.051
Cerkvenjak	4.523	4.280	106	751	957
Duplek	5.897	5.251	112	1.299	1.198
Lenart	13.494	12.416	109	3.064	2.631
Pesnica	5.182	4.992	104	1.496	1.475
Sveta Ana	1.181	1.101	107	204	188
Sveta Trojica v Slov. goricah	1.180	1.359	87	110	240
Sveti Jurij v Slov. goricah	2.236	2.048	109	484	413
Šentilj	5.792	5.185	112	1.339	1.269

VIR: AJPES.

V letu 2019 so se **zadrugam** v Podravske regije znižali tako prihodki kot tudi odhodki v primerjavi z letom 2018, prvi za 2,8 %, drugi pa za 2,3 %. Na dan 31. 12. 2019 je bilo na področju Podravske regije registriranih 89 zadrug, 5 več kot v letu 2018. Letno poročilo za leto 2019 je predložilo 86 zadrug. V letu 2019 je 86 zadrug Podravske regije skupaj ustvarilo 125.786 tisoč evrov prihodkov in 125.521 tisoč evrov odhodkov. Tako prihodki kot tudi odhodki so se v primerjavi z letom 2018 znižali, prvi za 2,8 %, drugi pa za 2,3 %. Zadruga svoje poslovne prihodke večinoma ustvarijo s prodajo blaga in materiala na domačem trgu, so pa bile v letu 2019 poslovno aktivne tudi na tujih trgih. V zadrugah je bilo 315 zaposlenih, 12 manj kakor v letu 2018 in so pomenili 0,4 % zaposlenih v gospodarskih družbah. V letu 2019 je neto dodana vrednost zadrug znašala 10.329 tisoč evrov in je ostala na ravni iz leta 2018. Neto dodana vrednost na zaposlenega je znašala 32.814 evrov in je bila za 3,8 % višja kot v letu 2018. Neto dodana vrednost, ki so jo ustvarili zaposleni v zadrugah, je bila za 9,6 % nižja kot pri gospodarskih družbah.

Čisti dobiček je ugotovilo 46 zadrug, čisto izgubo 30 zadrug. V primerjavi z letom 2018 se je čisti dobiček pri zadrugah, ki so predložile letno poročilo za leto 2019, zmanjšal za 22,9 %, čista izguba je višja za 81,5 %. V letu 2019 so zadruga Podravske regije izkazale neto čisti dobiček v višini 119 tisoč evrov.

Glede na velikost prevladujejo mikro zadruga (87,2 %), delež majhnih zadrug se je v primerjavi z letom 2018 nekoliko zmanjšal in znaša 5,8 %, delež srednjih zadrug je 7 %. Velikih zadrug v Podravske regiji ni. Kljub številčni premoči mikro zadruga nimajo pomembnega deleža na trgu, saj so skupaj ustvarile le 5,5 % vseh prihodkov, zaposlovale 9 % vseh delavcev v regiji, poslovale pa so z neto čistim dobičkom v višini 168 tisoč evrov.

Najpomembnejše področje po številu zadrug, zaposlenih in ustvarjenih prihodkih v letu 2019 je bilo področje trgovine, vzdrževanja in popravil motornih vozil. Največ zadrug ima sedež na območju Mestne občine Maribor (34), sledijo jim zadruga s sedežem na območju občine Slovenska Bistrica (11) in Ptuj (6). Najuspešnejši občini po ustvarjenih prihodkih v zadrugah v letu 2019 sta Mestna občina Ptuj in občina Lenart, kjer je skupno 11 zadrug zaposlovalo 175 delavcev (več kot polovico vseh) in ustvarilo 63,3 % vseh skupnih prihodkov zadrug v Podravju.

Iz poslovnega registra AJPES ugotavljamo, da je na območju ORP dne 31. 12. 2019 registriranih šest zadrug, s tem, da je za eno maja 2020 začel stečaj, je pa marca 2020 registrirana ena nova. Trenutno zaposlujeta dve zadrugi in sicer LIPA proizvodnja trgovska zadruga z.o.o. (Lenart) pet zaposlenih in Zadruga DOBRINA, zadruga za razvoj trajnostne lokalne preskrbe z.o.o., socialno podjetje (Jurovski

Dol), katera zaposluje 2,7 osebe. Z dobičkom so poslovala tri zadruge, eno z zgubo, za eno ni podatka, eno pa je novoustanovljeno. Skupen čisti dobiček danes delujočih zadrug (6) območja ORP znaša 330.813,40 eurov, od tega kar 97,7% predstavlja čisti dobiček en zadruga.

Trendi in prihodnji izzivi socialne ekonomije

Ključni potencial za razvoj SE v Sloveniji, če sledimo težavam / izzivom / virom na eni in možnim SE na drugi strani, so:

- Velika brezposelnost: Zaposlovanje, zlasti ranljivih skupin, kot je mladina, je področje velikega potenciala. Sektor socialne ekonomije je običajno usmerjen v razvoj delovnih mest za ranljive skupine. Podjetja se predvsem usmerjajo k ohranjanju delovnih mest, namesto k dobičku. Tako je poudarek na delovno intenzivnih panogah in storitvah, ki zahtevajo takšno delovno silo, ki ni nadomestljiva s tehnologijo (npr. Človeški stiki, umetniško ustvarjanje itd.).
- Potreba po socialnih storitvah: storitve dolgotrajne oskrbe, osebne in gospodinjske storitve, storitve oskrbe (oskrba v skupnosti) itd. Podatki OECD kažejo, da se prebivalstvo Slovenije stara hitreje kot v večini drugih držav. To je le eden od razlogov tudi za razvoj zdravstvenih storitev.
- Ozelenitev gospodarstva (zeleno in krožno gospodarstvo): to so področja, na katerih potencial za intenziven razvojni razvoj zadostuje tako za klasična kot tudi za zagonska podjetja, pa tudi za subjekte SE.
- Razvoj podeželja: Po podatkih Eurostata se podeželske skupnosti po vsej Evropi soočajo z edinstvenimi izzivi pri gradnji in vzdrževanju gospodarstva z manj zaposlitvenimi možnostmi in ožjim obsegom gospodarskih dejavnosti kot v mestnih območjih. Ta izziv obravnavajo subjekti SE na področju lokalnih virov, lokalne samooskrbe in ekološkega kmetovanja.
- Dostop do kreditov: razvoj druge ravni sektorja (zveze in skladi). V Sloveniji ne moremo zagotoviti razvoj etične banke. Vsekakor obstaja velik potencial za sektor SE v povezavi z lokalnimi skupnostmi in regijami ter prek močne nacionalne mreže po vzoru drugih držav oblikuje zasebni razvojni sklad za socialno gospodarstvo.
- Turizem: Turistične zadruga, skupni turistični proizvodi, razpršeni hoteli, turistična oživitvev degradiranih območij. SE lahko igrajo pomembno vlogo pri podpori slovenskemu turizmu ter ustvarjanja koristi za celotno družbo s pozitivnim vplivom na zaposlovanje in trajnostno promocijo kulturne in okoljske dediščine.
- Mreženje za razvoj: združevanje različnih zainteresiranih strani v skupnosti okoli nekaterih gospodarskih dejavnosti; razvoj zadrug za sistematičen lokalni in regionalni razvoj od spodaj navzgor.

3 SWOT ANALIZA PO RAZVOJNIH PODROČJIH

3.1 SWOT ANALIZA: GOSPODARSTVO

PREDNOSTI	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - Ugoden geografski položaj - območje ORP je v regiji Podravje, znotraj katere se nahajajo križišča glavnih prometnih tokov in meji severno na Avstrijo, vzhodno na Madžarsko ter JV na Hrvaško, - dobre povezave v cestnem prometu (bližina AC), bližina in neposredna navezava na železnico, - rast števila gospodarskih subjektov v zadnjih letih, - ohranjenost okolja, - v zadnjih letih pospešen razvoj sodobne informacijske infrastrukture, - motiviran in kvalificiran kader, delovna etika in pripravljenost na dodatno izpopolnjevanje, - tradicija podjetništva, industrije in domače obrti, - razpoložljivost kapacitet v industrijskih in poslovno obrtnih conah, - projektne izkušnje iz programov EU, - izvozna orientiranost gospodarstva, - pripadnost poslovnih subjektov domicilni lokaciji, - obstoj in strokovno delovanje razvojnih podpornih institucij, - proaktivno in razvoju gospodarstvu naklonjeno delovanje lokalnih skupnosti ter delovanje za zagotavljanje osnovne objektov in storitev družbene infrastrukture. 	<ul style="list-style-type: none"> - Neto dodana vrednost na zaposlenega je nižja od povprečja regije in države, - odvisnost od tujih trgov, - za območje ORP in regijo je zaznana splošna nepovezanost in pomanjkanje sodelovanja, tako med podjetji, kot tudi med podjetji in negospodarstvom, - počasno odzivanje na tehnološke, demografske in podnebne spremembe, - nizek priliv zunanjih naložb, kar je pogosto povezano z dolgotrajnimi upravnimi postopki na različnih ravneh, - pomanjkanje podjetniške miselnosti, podjetniških pobud in inovacijske kulture na različnih ravneh družbe, - neustrezna struktura izobrazbe kadra glede na potrebe gospodarstva, - majhno število srednjih in velikih podjetij, ki bi z visoko dodano vrednostjo predstavljali močno gospodarsko jedro, omejena dostopnost do ugodnih finančnih virov.
PRILOŽNOSTI	NEVARNOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - Razvojna naravnost podjetij, - spodbujanje in ustanavljanje podjetniških mrež oz. podjetniških grozdov, - večji prenos in uporaba znanja ter inovacij v gospodarstvu, - krepitev sodelovanja in partnerstva med gospodarstvom in izobraževanjem, podpornimi organizacijami ter lokalnim okoljem za skupno načrtovanje razvoja ORP, - pospešitev rasti produktivnosti z okrepljenimi vlaganji v razvojno-raziskovalno in inovacijsko dejavnost, 	<ul style="list-style-type: none"> - Trajanje in posledice epidemije/ pandemije COVID 19 na tržišča, kadre, podporno infrastrukturo, - konkurenčnost EU in globalnega trga, - izguba izobraženega kadra zaradi odhajanja izven območja ORP in tujino-dnevne migracije v Avstrijo, - demografska gibanja, - usmeritev bančnega sistema v donosnejše in varnejše produkte in ciljne skupine-gospodinjstva,

<ul style="list-style-type: none"> - učinkovitejše podporno okolje z razvojem izobraževalnih institucij za spodbujanje podjetništva na območju ORP, - spodbujanje podjetniške miselnosti in kulture z izobraževalnimi vsebinami od osnovne šole naprej, - spodbujanje funkcionalnega izobraževanja znotraj podjetij in sprememba odnosa do vlaganja v izobraževanje in usposabljanje človeških virov, še zlasti v t.i. znanja in spretnosti prihodnosti, - zagotavljanjem zadostnega obsega delovne sile , okrepitev vseživljenjskega učenja in prilagajanja delovnih mest za daljše ostajanje v delovni aktivnosti in večjo vključenost starejših v družbo, - zaposlovanje lokalnega kadra, - uveljavljanje in trženje lastnih blagovnih znamk, - razvoj socialnega podjetništva, - povezovanje turističnih ponudnikov in produktov in s turizmom povezanih dejavnosti (kmetijstvo), - izkoriščanje ugodne območja in regije med Avstrijo, Madžarsko in Hrvaško in spodbujanje aktivnega povezovanja s sosednjimi regijami, - modernizacija železniškega omrežja-nadgradnja železniške proge Maribor-Šentilj, - prehod v nizkoogljično krožno gospodarstvo s pospešenim uvajanjem rešitev za bolj trajnostno mobilnost, uvajanjem nizkoogljičnih in krožnih poslovnih modelov, vključno z celostnim reševanjem problemov z odpadki, ter povečanjem zmogljivosti za večjo rabo obnovljivih virov energije, predvsem z učinkovitejšim umeščanjem projektov v prostor, - razvoj na znanju temelječih storitev, - povezovanje pri razvoju novih izdelkov in storitev, - krepitev regionalnih in razvojnih institucij (decentralizacija). 	<ul style="list-style-type: none"> - ne-izkoriščanje poslovnih priložnosti, - povišanje cen energentov, - zaradi velike centralizacije države, velika odvisnost od (ne)ustreznih ukrepov ekonomskih in drugih politik države, - politična nestabilnost in nepredvidljivost ukrepov države, - pomanjkanje integralnih razvojnih projektov, - nezadosten priliv kapitala in novih tehnologij lahko povzroči dodatne težave na področju gospodarstva in prepreči njegovo okrevanje - zaostajanje pri reševanju gospodarske krize v EURO območjih, - obstoječe razlike med regijami v ekonomski moči in potencialu znanja se lahko še povečajo, in sicer zaradi trendov koncentracije na znanju temelječih dejavnosti na določenih območjih, - selitev proizvodnje v območja s cenejšo delovno silo, - selitev razvojnih, drugih strokovnih in vodstvenih kadrov podjetja v regijske/državne centre izven območja ORP.
---	--

3.2 SWOT ANALIZA: TURIZEM

PREDNOSTI	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - Prenočitvene zmogljivosti na območju Slovenskih goricah so se v primerjavi s prejšnjimi leti povečale; - prihod tujih gostov se povečuje; - število prenočitev domačih in tujih gostov v slovenskih goricah se povečuje; - slovenske gorice se ponašajo z izjemno pestrostjo in raznolikostjo ponudbe (doživetja, narava, kulturna dediščina); - slovenske gorice premorejo bogato gastronomsko ponudbo; - slovenske gorice premorejo več vinorodnih območij; - slovenske gorice imajo izjemno prometno lego, tako v nacionalnem kot tudi v mednarodnem merilu; - tematske tradicionalne prireditve z etnografskim in zgodovinskim pridihom (žegnanja, vinogradniške prireditve, sejmi, silvestrovanja); - edinstvena naravna, zgodovinska in kulturna dediščina; - povezava med ekološko ozaveščenostjo ponudnikov in turizmom; - opazen razvoj rekreacijsko-izletniškega turizma (kolesarstvo, pohodništvo, kampiranje, avtodomi); - razvoj na področju enogastronomske ponudbe (vinske ceste, tematske poti); - razširitev in nadgradnja turistične ponudbe obstoječih ponudnikov; - pojav novih turističnih produktov in storitev; - odsotnost masovnega turizma. 	<ul style="list-style-type: none"> - Premalo izkoriščen in prepoznan turistični potencial na podeželju; - objekti kulturne dediščine so močno ogroženi; - pomanjkanje standardov in pravil za doseganje določene ravni kakovosti; - nizek nivo kakovosti turističnih produktov in storitev; - premalo kakovostnih in prepoznavnih ponudnikov, ki so privlačni za turiste; - turistična nerazvitost podeželja in neustrezna organiziranost ponudbe; - pomanjkanje podjetniške iniciative med podeželskimi ponudniki; - neizkoriščenost in premalo sinergije med turističnimi ponudniki in organizatorji prireditve; - prešibka angažiranost, premalo spodbud in premalo vlaganj s strani občin; - pomanjkanje kadra za razvoj turizma; - prenizka raven povezanosti turističnih ponudnikov; - nerazgledanost odločevalcev, manjših turističnih ponudnikov in drugih deležnikov; - prenizka usposobljenost in izobraženost deležnikov v turizmu na področju marketinga in promocije; - premalo povezanih vlaganj v skupno promocijo območja; - prevelika nagnjenost posameznih občin k mondenosti pri gradnji, vedno večje izgubljanje identitete in s tem kulturnega turističnega potenciala; - neprepoznavost območja kot potencialne turistične regije na nacionalni ravni.
PRILOŽNOSTI	NEVARNOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - Identifikacija dejanskih potreb trga ter oblikovanje kakovostne, inovativne, doživljajske ponudbe za zahteve ciljnih trgov; - odpiranje in izkoriščanje novih kanalov za marketing in promocijo; - sprostitev strogih in omejitvenih predpisov pri ohranjanju kulturne dediščine; - subvencije in druge finančne spodbude za ohranjanje kulturne dediščine; - vzpostavitev učinkovite mreže vseh destinacijskih deležnikov in njihovih storitev; - povečanje števila kakovostnih integralnih turističnih proizvodov in storitev; - več skupnih promocijskih nastopov za povečanje prepoznavnosti destinacije; - večje število kakovostno organiziranih gastronomskih dogodkov s prepoznavnimi kulinaričnimi produkti; 	<ul style="list-style-type: none"> - Razkorak med kakovostnimi/resnimi ponudniki in ostalimi/občasnimi ponudniki; - neenoten nastop na turističnih trgih ter nepovezano delovanje deležnikov znotraj destinacije; - izguba prepoznavnosti tradicionalne kulturne krajine, banalizacija materialne in nematerialne kulturne dediščine pri razvoju turističnih programov in produktov; - izključevanje kulturne in naravne dediščine ter tradicij pri načrtovanju regionalnega razvoja; - razkorak med identiteto krajine in prebivalstva ter novimi turističnimi produkti in programi;

<ul style="list-style-type: none"> - večje število dogodkov za promocijo kulture pitja; - povezovanje kmetijstva, turizma in ostalih storitvenih dejavnosti; - celostna revitalizacija objektov kulturne dediščine v okviru razvoja turistične infrastrukture; - vlaganja v razvoj poslovnega in kongresnega turizma v naravni krajini; - več vlaganj v digitalni marketing, izkoriščanje spletnih orodij in promocije na daljavo; - razvoj spletnega sistema rezervacij, turističnega informacijskega centra in centra za obdelovanje informacij na enem mestu; - usposabljanja, izobraževanja in svetovanja ponudnikom pri nadgradnji s klasične ponudbe pridelkov/izdelkov v smeri turistične ponudbe; - krepitev sodelovanja in partnerstev med lokalnimi skupnostmi in turističnimi ponudniki na območju; - razvoj zelenega turizma; - vključevanje v že obstoječe blagovne znamke na nacionalni in mednarodni ravni. 	<ul style="list-style-type: none"> - varčevanje lokalnih skupnosti in manjše vlaganje v razvoj turizma zaradi napovedane ohladitve gospodarskih razmer; - neugodna lastniška struktura naravne in kulturne dediščine; - premajhno poznavanje in nepripravljenost turističnih deležnikov za izvajanje turističnih vsebin, ki so uspešna praksa v tujini in niso tipični za obravnavano regijo.
--	--

3.3 SWOT ANALIZA: OKOLJE, PROSTOR IN INFRASTRUKTURA

PREDNOSTI	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - Regija ima ugodno geostrateško lego; - sorazmerno dobro razvita prometna infrastruktura zagotavlja dobre povezave med nekaterimi regijskimi središči; - regija razpolaga z naravnim potencialom vodnih virov, zlasti območij podzemne in termalne vode; - območja naravne krajine so raznolika in sorazmerno dobro ohranjena (NATURA 2000); - obstaja strokovna usposobljenost za reševanje okoljskih problemov; - raznolikost obnovljivih virov (lesna biomasa, bioplín iz rastlin in živalskega gnoja). 	<ul style="list-style-type: none"> - Neenakomerna razvitost prometne infrastrukture: nekateri deli regije niso ustrezno dostopni; - glavni vodni viri, površinske vode, tla in podtalnica so onesnaženi; - lokalni vodni viri so v večini opuščeni; - za opredeljena območja naravne krajine ni celovitih strategij razvoja in varstva; - ni regijske zasnove razvoja prostora, primanjkuje regionalnih konceptov razvoja na vseh ravneh varovanja okolja; - nerešeni problemi s celovitim ravnanjem z odpadki; - neizkoriščeni naravni potenciali (les, biomasa); - nizka raven uporabe OVE; - infrastruktura oskrbe s pitno vodo (zastarela omrežja, zajetja, čistilne naprave in velike izgube pitne vode); - nadaljnje onesnaževanje okolja in neustrezna eksploatacija narave; - zmanjšanje obsega kakovostne kmetijske zemlje zaradi urbanizacije.
PRILOŽNOSTI	NEVARNOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - Izkoriščanje ugodne centralne lege regije med Avstrijo, Madžarsko in Hrvaško in spodbujanje aktivnega povezovanja z regionalnimi središči sosednjih držav in regijami; - razvoj integriranega poselitveno-prometnega sistema, v katerem regionalna in subregionalna središča opravljajo ustrezne poselitvene središčne funkcije; - uvajanje proizvodnje obnovljivih in alternativnih virov energije; - območja zavarovane narave – natura 2000 kot razvojna priložnost - uvedba centra ponovne rabe določenih vrst odpadkov, - izdelava bio in alternativnih goriv iz odpadkov, - povečevanje deleža vključenosti gospodinjstev v odvoz odpadkov, - znižanje stroškov energije v lokalnem sektorju in v gospodinjstvih; - znižanje porabe energije na enoto proizvoda; - povišanje energetske samozadostnosti. 	<ul style="list-style-type: none"> - Zaradi prometnega koridorja pretežno povečanje tovornega cestnega tranzita; - bližina razvitejših centrov vpliva na razvojne možnosti regije (Gradec, Zagreb) - povečevanje škod zaradi neustrezne rabe poplavnih in plazovitih območij; - povečevanje škod zaradi naravnih nesreč; - podnebne spremembe – pogostejše pojavljanje ekstremnih vremenskih dogodkov; - neustrezna podpora vzdrževanju vodotokov; - zastarela infrastruktura vodovodnega sistema, nadalje ogroža kvaliteto pitne vode; - zaprtje deponij komunalnih odpadkov - zmanjšanje subvencij na državni ravni za podporo razvoju in proizvodnji OVE.

3.4 SWOT ANALIZA: KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN RAZVOJ PODEŽELJA

PREDNOSTI	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - Neobremenjeno območje s težko industrijo – primerno za trajnostno obliko kmetovanja, - mladi, ki se odločijo in ostanejo na kmetijah imajo v večini visoko izobrazbo kmetijske ali druge tehnične smeri, - kmetije se pri delu in razvoju usmerjajo k pametnim rešitvam, novim tehnologijam, - ohranjena bogata regionalna kulinarika, - že zaščitene in v postopku zaščite blagovne znamke (Ovtar, Slovenske gorice – preprosto čudovite), - odlične vinogradniške in sadjarske lege, - dobro razvito vinogradništvo, - dobro razvita pridelava jabolk, - dobro razvite govedorejske in prašičerejske kmetije, - biotska pestrost pokrajine omogoča zaščito pred erozijo in prispeva k ohranjanju ravnovesja živalski in rastlinskih vrst tudi z zaščito kulturnih vrst v pridelavi, - aktivna društva na podeželju ohranjajo bogstvo tradicionalnih znanj in prenašajo znanje na mlajše generacije, - spodbujanje, zanimanje ter razvoj okoljsko trajnostnega kmetovanja, tudi v povezavi s turizmom, - vedno večja diverzifikacija kmetijskih dejavnosti, - prisotnost naravi prijaznejše kmetijske pridelave, - ugodne naravne razmere za razvoj ekološkega kmetijstva, - pomembni naravni viri – kmetijska zemlja, voda – možnost vzpostavitve pridelave vrtin in sadja na večjih površinah, - razvoj dopolnilnih dejavnosti na kmetijah – zanimanje se povečuje, - oživljanje starih obrti in tradicionalne kmečke kulinarike, - vedno več kmetij se odloča za ekološko pridelavo - ozaveščenost raste, - vedno večja ozaveščenost kupcev – raste povpraševanje po lokalno pridelanih pridelkih in izdelkih, - vzpostavljena mreža kmetij Zadruge Dobrina – zadruge za razvoj trajnostne lokalne preskrbe, z organiziranim odkupom/trženjem pridelkov in izdelkov iz območja. 	<ul style="list-style-type: none"> - Prevladovanje manjših kmetij mešanega tipa, tudi z geografsko pogojenostjo – gričevnat svet, - še vedno v povprečju nizka stopnja izobrazbe na kmetijah, - manjka logistični center kmetijskih pridelkov in izdelkov, - ni predelovalnega obrata kmetijskih pridelkov, - velike količine zavržkov in odpadkov hrane, - neorganiziranost in nepovezanost lokalnih akterjev pri skupnem trženju in pridobivanju razvojnih spodbud, - mladi ne vidijo perspektive v kmetijstvu, - problematika zagonskih sredstev za prijave na projekte in investicije, - finančna nestabilnost kmetijske dejavnosti, - neugodna starostna struktura, - nekonkurenčnost domačih proizvodov na notranjem in zunanjih trgih, - upad povpraševanja po proizvodih s strani regionalne prehrabne industrije, - kmetijska pridelava je v nizkem deležu tržno usmerjena, - premalo razvite dopolnilne dejavnosti, - slab prenos znanja novih tehnologij, - ni virov in infrastrukture za namakanje - pomanjkanje finančnih virov in stalnih virov financiranja ter preostri pogoji za pridobitev nacionalnih in evropskih sredstev za razvoj kmetij, - slabo razvite določene panoge v sadjarstvu (razen pridelava jabolk).

PRILOŽNOSTI	NEVARNOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - Kmetijstvo je eden ključnih strateških vsebin na ravni razvoja in delovanja države, - razvoj dopolnilnih dejavnosti in drugih storitvenih dejavnosti na kmetijah, - večja povezanost kmetijstva in turizma ter razvoj turizma na kmetijah in širše povezovanje podeželja, - močnejše povezovanje podeželja z mestom (izmenjava storitev in blaga), - ekološko kmetovanje in specializirana kmetijska gospodarstva s produkti višje vrednosti, - kmečke tržnice in lokalna oskrba, - ugodne podnebne razmere za nadaljnji razvoj sadjarstva in tradicionalna umeščenost sadjarstva v okolje, predvsem različnih vrst sadja in sadnega grmičevja (hruške, slive, marelice, breskve...), - s podnebnimi spremembami in milejšimi zimami uvajanje novih sadnih vrst za tržno pridelavo kot npr. kivi, kaki, fige...v zavetnih legah, - povezovanje in razvoj infrastrukture za pridelavo in predelavo kmetijskih proizvodov, - podporna organizacija za razvoj trženjskih in predelovalnih struktur ter dvig podjetniške iniciative na kmetijskih gospodarstvih, - pridelava v skladu s shemami kakovosti pridelane hrane (višja vrednost izdelka), - organizirana pridelava zelenjave in sadja (večja vključenost manjših kmetij, krepitev organizacije pridelovalcev). 	<ul style="list-style-type: none"> - Elementarne nesreče, pojav novih škodljivcev, - opuščanje obdelave kmetijskih zemljišč zaradi nekonkurenčnosti na kmetijskih trgih - slabšanje ekonomskega položaja kmetij in opuščanje kmetovanja, predvsem na manjših kmetijah, - globalni trg in uvoz manj kakovostnih pridelkov in izdelkov, - podnebne spremembe – ogrevanje ozračja, erozije tal, močni vetrovi, nevihte, nalivi, - nepripravljenost za pridobivanje znanj (v večini srednja in starejša generacija na kmetijah), povezovanje s tujino, - premalo ugodnih finančnih sredstev za naložbe v manjše kmetije, - obširna birokracija za pridobivanje EU sredstev, - zmanjševanje kmetijskih površin (kategorizacija najboljših zemljišč v zazidalne), - zaraščanje hribovitih in gričevnatih območij.

3.5 SWOT ANALIZA: ČLOVEŠKI VIRI

PREDNOSTI	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - Dober geostrateški položaj; - ohranjena izjemna kulturna in arhitekturna dediščina, - močna koncentracija ljubiteljske kulture in lokalnih kulturnih ustvarjalcev, - zadostni prireditveni prostori za manjše kulturne dogodke, - razvejanost programov aktivne politike zaposlovanja, - dobro razvit sistem predšolske vzgoje in osnovnošolskega izobraževanja, - višje in visokošolski programi, - ustrezna dostopnost osnovnih zdravstvenih storitev, - dobro razvit sistem socialnega varstva starejših, - razvejana društvena dejavnost, predvsem kulturna in športna (obstoj številnih aktivnih kulturnih in športnih društev). 	<ul style="list-style-type: none"> - Negativen naravni in selitveni prirast na območju ORP Slovenske gorice, - Višanje deleža starejše populacije, - Neugodna starostna in izobrazbena struktura brezposelnih (visok delež brezposelnih nad 50 let, visok delež dolgotrajno brezposelnih), - pomanjkanje podjetništva v kulturi, - premajhna povezanost gospodarstva, univerze in razvojno-raziskovalnih institucij, - neustrezna usposobljenost delovne sile in njihova premajhna mobilnost vplivajo na neskladje med ponudbo in povpraševanjem na trgu dela - pomanjkanje kakovostnih delovnih mest, še zlasti za mlade izobražene kadre - pomanjkanje proračunskih virov za investicijska vlaganja v predšolsko in šolsko vzgojo - pomanjkanje socialnih in neprofitnih stanovanj za mlade družine - razdrobljenost kulturne ponudbe, nepovezanost programov oziroma društev s področja kulturnega udejstvovanja - pomanjkanje finančnih sredstev za obnovo kulturnih domov, za izvajanje kulturnih dejavnosti, vzdrževanje kulturnih spomenikov.
PRILOŽNOSTI	NEVARNOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - Boljše povezovanje kulturnih akterjev na območju ORP Slovenske gorice; - nadgradnja programov izobraževanja in usposabljanja prilagojenim potrebam gospodarstva; - nadgradnja mehanizmov povezovanja med gospodarstvom, univerzo ter raziskovalno-razvojnimi institucijami; - povečevanje konkurenčne sposobnosti gospodarstva z izboljšanjem razvoja človeških virov, boljše usposobljenostjo zaposlenih; - povezovanje gospodarstva in izobraževalnih institucij s ciljem prestrukturiranja srednješolskih in drugih programov izobraževanja/usposabljanja ter širjenje kulture vseživljenjskega učenja; - krepi zdravje in zagotoviti višjo stopnjo motiviranosti za športne aktivnosti in programe preventivnega zdravstvenega varstva; - nadgradnja aktivacije mladih do 26 let in starejših nad 50 let s pomočjo ukrepov aktivne politike zaposlovanja. 	<ul style="list-style-type: none"> - Beg možganov se lahko zaradi pomanjkanja ustreznih delovnih mest nadaljuje - nizek socialni položaj, ki omejuje vključevanja prebivalstva v izobraževalne, kulturne in športne aktivnosti - prevelika koncentracija družbeno-ekonomskega razvoja lahko privede do siromašenja kulturne identitete v odročnejših območjih - nadaljevanje togosti v srednješolskem sistemu izobraževanja brez povezovanja z gospodarstvom - nezadostna in ne celovita podpora kulturnim dejavnostim in ustanovam.

3.6 SWOT ANALIZA: NARAVNA IN KULTURNA DEDIŠČINA

PREDNOSTI	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - Raznolikost materialne in nematerialne dediščine, ki so potencial za prepoznavnost in privlačnost regije, - veliko ohranjenega naravnega okolja, - ohranjena raznolika kulturna in arhitekturna dediščina (običaji, objekti, kulinarika, tradicionalna znanja), uveljavljene turistične in kulturne prireditve (številni etnološki in kulturni dogodki). 	<ul style="list-style-type: none"> - Slabo izkoriščanje, - neustrezna organiziranost, - neprepoznavnost, - pomanjkanje finančnih sredstev za izvajanje kulturnih dejavnosti, objekti kulturne dediščine so slabo vzdrževani, promocijskih aktivnosti, visoka stopnja neizkoriščenosti potencialov naravne in kulturne dediščine v turistični ponudbi, naravno bogastvo ni ovrednoteno kot turistični produkt.
PRILOŽNOSTI	NEVARNOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - Krepitev sodelovanja, - vključevanje v oblikovanje regionalnih razvojnih priložnosti in prepoznavnosti regije, - posredovanjem sedanjim in prihodnjim rodovom, - neizkoriščenost tradicionalnih obrti, povezovanje lokalnih ponudnikov na podlagi kulturne in naravne dediščine. 	<ul style="list-style-type: none"> - Pomanjkanje lastnih sredstev, nezainteresiranost lokalnega prebivalstva, zanemarjanje kulturne in naravne dediščine pri načrtovanju trajnostnega razvoja in razvoja turizma.

4 IZZIVI ORP SLOVENSKE GORICE

4.1 DEMOGRAFSKI IN SOCIALNI IZZIVI

Podravje spada med demografsko bolj ogrožene regije v Sloveniji, predvsem bodo v prihodnje poslabšale razmere v prometno odročnih in obmejnih delih regije. Demografske spremembe spreminjajo potrebe po kapacitetah v izobraževanju v smeri krepitve vseživljenjskega izobraževanja in zagotavljanja veščin za življenje in delo. Ob ohranjanju skromnih migracij tudi večja delovna aktivnost mladih in starejših ne bo zadostovala za pokritje potreb po večjem zaposlovanju zaradi krepitve gospodarske aktivnosti. Med starejšimi je že sedaj nadpovprečno visok delež socialno izključenih, ob povečanju njihovega števila bi problem lahko postal še izrazitejši. Pomembno bo zagotavljanje zadostnih kapacitet v zdravstvu ter socialno varstvenih zavodih. Demografske spremembe povečujejo potrebo po starejšim prilagojenemu prostorskemu načrtovanju, gradnji objektov in prometni politiki.

Število prebivalcev v regiji narašča čeprav je negativen naravni prirast. To pomeni, da je selitveni prirast v regijo višji od naravnega prirasta. Število prebivalcev se je znižalo na območju Sp. Podravja ter dela Prlekije, v ostalih delih Podravja pa počasi narašča.

TABELA 43: ŠTEVILO PREBIVALCEV IN NARAVNI PRIRAST NA OBMOČJU PODRAVJA

Območje	2011		2014		2019	
	Št. prebiv.	Naravni prirast	Št. prebiv.	Naravni prirast	Št. prebiv.	Naravni prirast
SLOVENIJA	2.052.496	3.248	2.061.623	2.279	2.089.310	-1.260
PODRAVJE	322.843	-264	323.034	-119	324.875	-606
ORP Slovenske gorice	41.785	-57	41.922	-51	42.276	-55

Vir: Republika Slovenija, Statistični urad (<https://pxweb.stat.si/SiStat>).

4.2 IZZIVI KONKURENČNOSTI IN GOSPODARSKEGA RAZVOJA

Izziv regije tako ostaja v spodbujanju razvoja malih in srednje velikih podjetij, podpornih aktivnosti za spodbujanje podjetništva v regiji ter v zagotavljanju celovitega in učinkovitega inovacijsko podpornega okolja. V tem okviru je treba vzpostaviti učinkovito koordinacijo subjektov inovacijsko podpornega okolja na regionalni ravni (podjetniški inkubatorji, pospeševalniki, tehnološki parki, gospodarske obrtne cone, kompetenčni centri, razvojne agencije, projektne pisarne, karierni centri, laboratoriji idr.), vsebinsko specializacijo, povezovanje in komplementarno sodelovanje in dopolnjevanje njihovih storitev.

Zagotoviti je treba sistematično in dolgoročno financiranje inovacijsko podpornega okolja s strani države, to je vzpostaviti kontinuirane mehanizme finančne in nefinančne podpore malim in srednje velikim podjetjem. V regiji so na razpolago (še nezasedena) zemljišča namenjena za ureditev gospodarsko poslovnih con. Večina teh zemljišč je prostorsko že definiranih, za njihovo opremljenost pa je treba storiti še veliko korakov, kjer je neprecenljivega pomena sofinanciranje iz evropskih skladov. V povezavi z zagotavljanjem ustreznega opremljenega prostora za gospodarsko dejavnost je izziv regije tudi v prihodnje zagotoviti potrebno podporo novim investicijam, bodisi domačega ali tujega kapitala ter vzpostaviti učinkovit sistem privabljanja investitorjev v regijo. Na ta način lahko regija hitro pridobi na kvaliteti delovnih mest z visoko dodano vrednostjo. Izziv je v večji meri izkoristiti priložnosti, ki jih nudi razvoj krožnega gospodarstva.

Na področju »pametnih tehnologij« oziroma omogočitvenih tehnologij za doseganje trajnostnega razvoja se razvojni fokus usmeri v izkoriščanje pametnih tehnologij, ki slonijo na konceptu IoT (internet stvari), umetne inteligence in strojnega učenja (AI/ML), tehnologije veriženja blokov (blockchain), ki omogočajo predvsem zbiranje, sledenje in analitiko različnih podatkov o življenju in delovanju skupnosti (mobilnost, sistemi za stik in postopke z občani, okoljska sensorika, energetika in upravljanje virov ...).

Izzivi regije na področju kmetijstva in razvoja podeželja so povezani z ohranjanjem poseljenosti krajine in krepitevijo konkurenčnosti srednje velikih in malih kmetij. Hkrati so v regiji potenciali za povečanje lokalne samooskrbe, pridelavo in predelavo zdrave hrane ter za pametno rabo virov v kmetijstvu. Zelo velik izziv na področju kmetijstva v prihodnosti je prilagajanje podnebnim spremembam. V turizmu so izzivi v učinkovitem organiziranju vodilne destinacije z določitvijo vstopne točke destinacije, hierarhije turističnih produktov (vodilni in podporni turistični proizvodi), ki temeljijo predvsem na visoki kakovosti butične ponudbe, razpoložljivosti obiskovalcem, povezovanju ponudnikov, inovativnih vsebinah ter omogočajo celoletno trženje. Z vidika trženja in promocije postaja vedno bolj pomemben digitalni svet, hkrati pa je potrebno zagotavljati ustrezno usposobljeno delovno silo. Na območju bo potrebno še naprej delati na razvoju ustrezne turistične infrastrukture, predvsem ob določitvi vstopne točke destinacije, ki je osnova za izvajanje vseh ukrepov na področju turizma.

4.3 IZZIVI NA PODROČJU OKOLJSKE INFRASTRUKTURE, OKOLJA IN PROSTORA NA OBMOČJU

Izzivi so povezani s podporo prehoda v krožno, nizkoogljično gospodarstvo, ki bo odporno na podnebne spremembe. Izziv je v večji meri izkoristiti priložnosti, ki jih nudi razvoj **krožnega gospodarstva**, in potenciala za **razvoj socialne ekonomije**, s tem pa tudi priložnosti za ustvarjanje ustreznega okolja za razvoj socialnih inovacij in ustvarjanje družbenega učinka na ravni skupnosti.

Klimatske spremembe in prilagajanje nanje

Osrednja izziva območja ORP Slovenske gorice, regije in države sta v prehodu na zeleno, krožno, nizkoogljično Evropo ter prilagajanje podnebnim spremembam.

Izzivi so povezani s povečevanjem učinkovite rabe energije in surovin ter zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov v prometu, gospodinjstvih, gospodarstvu in kmetijstvu in z izvedbo ukrepov in politike, ki bo omilila posledice klimatskih sprememb. Klimatske spremembe so se v zadnjih letih odražale zlasti v pogostejših poplavah, hkrati pa so tudi pomemben izziv za kmetijstvo in gozdarstvo, saj se v celotni Sloveniji povečuje tveganje za naravne nesreče, kot so suše, zmrzali, žledolomi ipd.

Zaradi globalnega segrevanja ozračja je suša v kmetijstvu vse pogostejša, povzroča pa veliko škodo. Izziv bo v kmetijstvo uvesti nove metode in sisteme, ki bodo omogočili blažitve škode in zagotovili nadaljnjo in učinkovito rabo kmetijskih površin.

Varovanje okolja, naravnih virov in bolj trajnostne mobilnosti

Območje ORP Slovenske gorice je v preteklih letih naredilo precejšen napredek na področju odvajanja in čiščenja odpadnih voda ter upravljanja z odpadki, vendar še vedno je neurejeno odvodnjavanje komunalnih voda v manjših naseljih pod 2000 PE.

Večji izziv območja ORP Slovenske gorice ostaja oskrba s pitno vodo. Omrežje vodooskrbnega sistema na območju Spodnjega Podravja je zelo razvejano, zaradi česar prihaja v poletnih mesecih ob bistveno višji porabi vode do motenj v oskrbi z vodo, ki pa so predvsem transportnega značaja. Neprilagojena infrastruktura oskrbe s pitno vodo in zastarelo vodovodno omrežje povzroča izgube v omrežju, ter ogroža kvaliteto pitne vode. Potrebna je rekonstrukcija in avtomatizacija celotnega vodovodnega

sistema. Izzivi ostajajo na področju zagotavljanja kakovosti, ekonomičnosti in racionalne rabe naravnih virov ter varovanja okolja in uvajanja naprednih tehnologij za povečanje ponovne uporabe. Povečati je potrebno delež OVE in URE predvsem z uporabo novih tehnologij ter večjo povezavo in sodelovanjem centrov znanja in gospodarstva. Promet velja za enega ključnih generatorjev emisij toplogrednih plinov, zato je ključnega pomena uvajanje bolj trajnostnih oblik mobilnosti v urbanih središčih, krepitev javnega prometa in povezav s podeželjem. Še vedno ostaja izziv izboljšanje energetske učinkovitosti stavb, javnih in zasebnih.

Površinske in podzemne vode

Proces zamuljevanja in zaraščanja struge Drave in Pesnice se zaradi zmanjšanih pretokov nadaljuje, kar povzroča povečevanje nevarnosti ob poplavah in zmanjšuje samoočiščevalno sposobnost vodotoka. Podzemna voda je obremenjena s fitofarmaceutskimi sredstvi, ki izvirajo iz kmetijske dejavnosti in divjih odlagališč odpadkov, kar poleg neobstoječega kanalizacijskega omrežja (veliko število greznic-ponikalnic) predstavlja tudi glavni vir preobremenjenosti podtalnice z dušikom oziroma nitrati ter kloriranimi ogljikovodiki.

Prostor in infrastruktura

Regijsko in subregijsko neusklajen prostorski razvoj, brez jasne trajnostne usmeritve oz. prostorske zasnove. Tako na nivoju regije, kakor subregije ne obstajajo skupni prostorski dokumenti, zasnove rabe prostora in strategije. Razpršena poselitev, stihijska in nenadzorovana gradnja ter suburbanizacija z velikimi pritiski ob prometnem koridorju (predvsem cestnem). Želja povprečnega slovenskega državljana je imeti enodružinsko hišo z vrtom ob robu majhne vasi ali mesta ter v bližini majhnega potočka. Te večinske želje se v prostoru izražajo kot razpršena poselitev in razpršena gradnja.

V prostoru se pojavljajo procesi kot so suburbanizacija, večanje prostorske razpršenosti ter spreminjanje tipoloških in okoljskih značilnosti naselij. Zaradi pritiska različnih gospodarskih dejavnosti v prostoru in pomanjkanja konkretnih oblik zavarovanja pomembnih območij narave grozi izginjanje teh območij ter rastlinskih in živalskih vrst, ki tam živijo. Zaradi nerešenih lastniških razmerij, pomanjkljivega nadzora in sankcioniranja kršiteljev ter mnogokrat premajhne pripravljenosti za sodelovanje med občinami in državo pri kreiranju novih zaščitenej območij, ogrožamo bogato biotsko pestrost regije, ki lahko postane ena izmed razvojnih priložnosti v prihodnje.

Območja Natura 2000

Z vidika ohranjanja narave je izjemnega pomena tudi reka Drava, Mura, Pesnica in zemljišča neposredno ob njih, ki so prepoznana ne le znotraj območij Natura 2000, ampak tudi kot posebne naravne vrednote. Ne glede na to, da so zlasti na lokalni ravni zavarovana območja in v zadnjih letih predvsem območja Natura 2000 v Sloveniji prepoznana kot pomembne razvojne ovire, bo v prihodnosti potrebno to miselnost preseči in začeti sprejemati tovrstna območja kot edinstven regijski kapital in razvojni potencial predvsem na področju turizma.

Infrastruktura

Pri novogradnjah in adaptacijah starejših zgradb je potrebno težiti k zagotavljanju optimalne energetske varčnosti, kjer je pomembno tudi, da graditelji uporabljajo lokalne in naravnim značilnostim prilagojene gradbene materiale, oblike, stile in tehnike gradnje. Ohranjanje lokalnih oblik in načinov gradnje ali obnove ima poleg vsega zelo pozitiven učinek na krajinsko podobo, ki bi povečala še turistično atraktivnost regije.

Povezovanje podeželja in mesta

Izziv območja ORP Slovenske gorice je zagotavljati ustrezno dostopnost storitev tako v urbanih središčih kot na podeželju, in to z izvajanjem pristopa CLLD, CTN in drugih mehanizmov ter ukrepov.

Izziv na področju širokopasovnih povezav v regiji

Trenutno je še velik del podeželja v regiji brez širokopasovne povezave, zato je izziv izgraditi omrežje, ki bo zagotavljalo povezovanje v novo dostopno omrežje, ki bo omogočalo hitrosti, večje od 1 Gb/s, oziroma celo do 10Gb/s, kar bi bistveno pripomoglo k zmanjšanju razvojnega razkoraka med različnimi območji regije. Poseben izziv predstavlja uvajanje mobilne tehnologije 5G za zagotovitev brezžične povezljivosti z visoko podatkovno hitrostjo in majhno zakasnitvijo, ki naj bi pospešila razvoj "pametnih" tehnologij, aplikacij in storitev v številnih sektorjih.

Mobilnost in regionalna dostopnost

Območja, ki ne ležijo ob avtocestnem križu, zaradi slabe dostopnosti in s tem višjih prevoznih stroškov postajajo lokacijsko nekonkurenčna, čeprav imajo druge, za razvoj potrebne dejavnike. Izziv tako obstajajo potrebe po gradnji in rekonstrukciji prometne infrastrukture. Še vedno ostaja problem občinskih cest v ruralnih območjih, kjer se bo prebivalstvo brez ustreznih prometnih povezav še naprej izseljevalo v območja z boljšo prometno infrastrukturo in dostopnostjo. Kljub večjim investicijam v kolesarsko infrastrukturo v zadnjem obdobju predstavlja izziv ohranjanje kontinuitete vlaganj na tem področju, saj bomo le tako lahko uredili povezane in atraktivne kolesarske povezave v regiji ter urbanih središčih.

4.4 IZZIVI ORP SLOVENSKE GORICE NA PODROČJU TURIZMA IN KULTURNE DEDIŠČINE

Če so se posamezne občine in vodilni ponudniki razvoja turizma v preteklem programskem obdobju lotevali precej parcialno, je potrebno razumeti, da se je v prihodnosti potrebno bolje **povezati in na trgu nastopati enotno**. Potrebno je podreti občinske meje in za razvoj turizma pooblastiti že obstoječo institucijo ali ustanoviti organizacijo, ki bo 100 % delovala samo na področju turizma.

Promocijo in trženje je potrebno usmeriti izven območja ORP in pričeti intenzivno delati na incomingu. Tako bo denar začel prihajati v regijo in tudi manj razviti ponudniki bodo dobili spodbudo po investicijah v svoje storitve in razširitev dejavnosti, kar bo spodbudilo splošni razvoj turizma.

Ohranitev podjetij in delovnih mest v turizmu ter pomen priprave na okrevanje in ponovni zagon turizma sta ena od prioritet gospodarstva na ravni države. Na poti do okrevanja bo ključnega pomena zagotoviti nove varnostne standarde in hkrati odlično izkušnjo gosta, prevetriti vrednote in cilje, trge in ciljne skupine, poznati spremenjeno vedenje potrošnikov in jim prilagoditi ponudbo in trženje. Poudarjen je pomen sodelovanja deležnikov v turizmu, da bi turizem iz krize lahko izšel še močnejši in še bolj trajnosten in ob tej priložnosti povabila k sodelovanju pri vseslovenski motivacijski kampanji Moja Slovenija. Pomembno vlogo pri ponovnem zagonu in uspešnem nagovarjanju turistov po krizi ima vizija zelene, varne in butične Slovenije, kar predstavlja odlično izhodišče za nadaljnji razvoj, pozicioniranje in trženje slovenskega turizma.

Na področju turizma so izzivi v nadaljnjem učinkovitem organiziranju mikro destinacije in hierarhije turističnih produktov, razvoju vodilnih in podpornih turističnih proizvodov, ki temeljijo na povezovanju ponudnikov, inovativnih vsebinah in visoki kakovosti storitev ter omogočajo letoletno trženje. Povečati je treba prepoznavnost destinacij v digitalnem svetu in zagotoviti ustrezno usposobljeno delovno silo. Potrebno je zagotoviti finančna sredstva za ustrezno infrastrukturo, ki je osnova za izvajanje vseh ukrepov na področju turizma. Območje ORP Slovenske gorice ima številne možnosti za razvoj turizma predvsem na osnovi mreženja izjemno bogate naravne in kulturne dediščine ter tradicij območja z obstoječo in razvijajočo se turistično ponudbo, ki pa glede na danosti niso izkoriščene v zadostni meri. Zaradi intenzivnosti naložb, ki so potrebne za razvoj kakovostne turistične ponudbe, se na eni strani kaže pomanjkanje rizičnega kapitala za realizacijo podjetniških idej, na drugi strani pa pomanjkanje

podjetniške tradicije (družinskih podjetij) na področju turizma. Kot najbolj delovno intenzivni sektor gospodarstva predstavlja turizem, ob ustrezni razvojni politiki, velik potencial za ustvarjanje novih delovnih mest.

Investicije v razvoj turistične ponudbe

V preteklem obdobju so se na območju ORP Slovenske gorice sicer nekoliko okrepila vlaganja v izgradnjo in obnovo turistične in športne infrastrukture (v smislu večnamenskih dvoran in športnih objektov), ki pa kljub temu kratkoročno niso zadostna za doseganje želenega obsega turistične ponudbe. Na območju ORP Slovenske gorice še vedno ostaja potreba po intenzivnih vlaganjih v turistično in športno infrastrukturo, ter v obnovo kulturne dediščine na eni strani, ter potreba po ciljnih vlaganjih v oblikovanje vstopnega ciljenga produkta mikro destinacije, kakovostnih turističnih produktov in storitev na drugi strani. V turizmu prihaja večkrat tudi do konflikta interesov gospodarstva in okoljevarstvenih organizacij. Investitorji svojih načrtov, povezanih s turistično ponudbo, ne prilagajajo v zadostni meri okoljskim in naravovarstvenim regulativam ter globalnim razvojnim trendom. Konsenz za primerno rabo prostora je še posebej pomemben, ko gre za predvidena bodoča varovana območja na območju ORP Slovenske gorice. Vzajemno koriščenje in hkrati ohranjanje naravnih potencialov mora temeljiti na medsektorsko usklajeni politiki načrtovanja rabe prostora.

Objekti kulturne dediščine so močno ogroženi

Kulturna dediščina je naša zapuščina iz preteklosti, je nekaj, s čimer živimo danes in kar bomo zapustili bodočim generacijam. Kot takšna je neprecenljiv vir preteklih izkušenj in znanj, ki omogočajo poglobljeno razumevanje naše preteklosti na eni strani ter priložnosti po razvoju turizma na drugi strani.

Ohranjenost stavbne, kulturne dediščine vseh zvrsti lahko na območju ORP Slovenske gorice poveča možnosti turistične ponudbe s strokovno prenovo in prezentacijo stavb in njihovo oživitvijo z ustreznimi dejavnostmi. V smislu konkretnih vlaganj javnih sredstev v kulturne spomenike je treba načrtovati ustrezno sanacijo in prezentacijo potencialno zanimivih stavb. Potrebno jim je poiskati ustrezno vsebino v povezavi s turistično ponudbo in njenim kvalitetnim dvigom oziroma s potencialnimi razvojnimi programi celotne regije. Ob tem je nujno iskati take vsebine, ki omogočajo revitalizacijo ob hkratnem ohranjanju spomeniške vrednosti objektov skupaj z bližnjimi ambientii.

Neizkoriščenost odmevnih prireditev s področja kulturne dediščine za programski razvoj turizma

V zadnjih letih je tako v Sloveniji kakor tudi na območju ORP Slovenske gorice, zraven že obstoječih tradicionalnih prireditev, do velikega porasta prireditev in festivalov, ki so povezani z lokalnimi tradicijami in posebnostmi na podeželju (t.i. etnografske, folklorne, turistične, kulturne in druge prireditve). Na območju ORP Slovenske gorice bi bilo zato potrebno programski razvoj turizma usmeriti tudi v razvoj inovativnih turističnih produktov, ki bi zajeli te vedno bolj odmevne prireditve, tako v urbanih središčih kakor tudi na podeželju.

Povezovanje kmetijstva, turizma in ostalih storitvenih dejavnosti ter povečanje števila kakovostnih integralnih turističnih proizvodov

Na področju dopolnilnih dejavnosti na kmetijah obstaja še veliko neizkoriščenega potenciala iz vidika razvoja turizma na kmetijah. Ta se kaže predvsem v oblikovanju programov, ki bi vključevali širšo, celostno in kakovostno ponudbo (kulinarika, prenočitvene kapacitete, izletniški turizem,..). Območje ORP Slovenske gorice iz gastronomskega vidika spada v eno gastronomsko regijo Slovenske gorice. Na vinskem zemljevidu Slovenije je območje ORP Slovenske gorice vključeno v Vinorodno deželo Podravje (Podravski vinorodni rajon) ter na dva vinorodna okoliša: srednje Slovenske gorice ter severne Slovenske gorice. Na tem območju je aktivnih veliko številnih vinskih kleti, kar predstavlja izjemen, še precej neizkoriščen razvojni potencial v turizmu.

Na področju povezovanja gastronomije in turizma je zelo veliko neizkoriščenih potencialov, pa naj gre za koncepte gostiln, restavracij, hotelov, turističnih kmetij, vinskih kleti itn. Zato prav temu segmentu pripisujemo zelo pomembno vlogo pri razvoju turizma skozi kulturno dediščino v regiji. Kot glavne razvojne priložnosti lahko v sklopu povezovanja kmetijstva, turizma in ostalih storitvenih dejavnosti izpostavimo: povezovanje naravne in kulturne dediščine; povezovanje narave in kulture s športom in rekreacijo; gastronomija in programski razvoj vinskih cest; ureditev prenočitvenih in gostinskih kapacitet na turističnih kmetijah, gradovih in dvorcih na podeželju.

Celovita revitalizacija objektov kulturne dediščine v okviru razvoja turistične infrastrukture

Izjemno bogata naravna in kulturna dediščina (dragoceni objekti kulturne dediščine, ki po nekaterih ocenah sodijo v sam evropski vrh – gradovi Vurberk, Hrastovec, Trate; romarsko središče s samostanom Sv. Trojice v Slovenskih goricah, sakralni objekti, parki) dajeta območju ORP Slovenske gorice številne možnosti za razvoj turizma. V okviru razvoja turistične infrastrukture na območju ORP Slovenske gorice vidi priložnost za celovita revitalizacija objektov kulturne dediščine, ki bi pripomogli k dvigu kakovosti turistične ponudbe na območju celotnega območja vključenih Slovenskih goric.

Razvoj zelenega turizma ter lokalna samooskrba s hrano ekološke pridelave

Turizem na kmetijah je prepoznan kot najbolj potencialna oblika razvoja turizma v Slovenskih goricah. Kar je posledica geografskih značilnosti območja in močni prisotnosti kmetijstva kot osnovne dejavnosti na tem območju. Med že obstoječimi vrstami turizma na ravni celotne mikro destinacije Slovenskih goric, se kaže potreba po sistematičnem razvoju zelenega turizma in turizma na podeželju, ki predstavlja velik potencial in razvojno priložnost za razvoj turizma.

Za kmetijske in sorodne proizvode podeželja, bi bilo smiselno oblikovati skupno/skupne blagovno/blagovne znamko/znamke in opredeliti kriterije glede njene/njihove uporabe. S tem bi se pridelovalce in predelovalce motiviralo v vključevanje organiziranega trženja in promoviranja njihovih izdelkov.

4.5 IZZIVI NA PODROČJU KMETIJSTVA, GOZDARSTVA IN RAZVOJA PODEŽELJA

Z vidika kmetijstva se je v preteklih letih z usmerjanjem pridelave hrane v zelo intenzivne oblike nabralo kar nekaj izzivov za uresničitev okoljske, socialne, prostorske in gospodarske vloge kmetijstva in njegovega trajnostnega razvoja podeželja.

Izzivi območja ORP Slovenske gorice na področju kmetijstva in razvoja podeželja so povezani z ohranjanjem poseljenosti krajine in krepitvijo konkurenčnosti majhnih kmetij (dopolnilne dejavnosti na kmetijah). Hkrati so v regiji potenciali za povečanje lokalne samooskrbe, pridelavo in predelavo zdrave hrane ter za pametno rabo virov v kmetijstvu. Zelo velik izziv na področju kmetijstva v prihodnosti je prilagajanje podnebnim spremembam.

V gozdarstvu so ključni izzivi povezani z učinkovitim upravljanjem gozdov. Prav tako je osrednji izziv regije izraba lesne biomase in vzpostavitev oz. okrepitev gozdno-lesne verige v regiji.

Doseženo stopnjo trajnostnega razvoja območja ORP Slovenske gorice lahko še posebej ocenjujemo tudi po uravnoteženosti pridelave, proizvodnje in predelave (kmetijstvo, industrija itd.) z nosilnostjo oziroma naravnim potencialom okolja ter kakovostjo življenja. Glede na ugodne naravnogeografske razmere za proizvodnjo hrane, se Slovenskim goricam ponujajo zelo dobre možnosti, da svoje razvojne načrte gradi tudi na kmetijstvu, ki v primerjavi z večjim delom Slovenije ostaja pomembna gospodarska panoga.

Dosedanji razvojni vzorci kmetijstva so bolj kot na kakovosti temeljili na količini, ki so zahtevali velike snovno-energetske vnose in se na koncu, poleg pridelane hrane, žal povzročili (in še povzročajo) tudi

onesnaževanje okolja. Med okoljevarstvenimi problemi Slovenskih goric so namreč že leta najpogosteje izpostavljeni onesnaženost podtalnice in manjših vodotokov, ki so v pretežni meri posledica »kmetijskega onesnaževanja«. Proizvodnja hrane na konvencionalen način z uporabo velikih količin mineralnih gnojil in fitofarmaceutskih sredstev ni le okoljsko temveč tudi zdravstveno vprašljiva, pa tudi finančno zelo potratna.

Kmetijstvo bo, kljub številnim preprekam, potrebno načrtno vedno bolj preusmerjati **v smeri ekološke pridelave**, kar zagotavlja dolgoročno varovanje **okolja, ohranjanje kulturne pokrajine** in tudi njeno **poseljenost**. Ekološko kmetovanje je namreč najbolj priporočljivo in okoljsko upravičeno na območjih kjer je okolje najbolj občutljivo (npr. vodni viri) oziroma tam, kjer so pritiski kmetijske dejavnosti intenzivni ter dolgotrajni in so že sprožili negativne pokrajinske učinke. Povsem drugačen pristop predstavlja ekološko kmetovanje, ki poizkuša številne negativne lastnosti velikopoteznega energetsko in snovno intenzivnega kmetovanja zmanjšati in omiliti na različne načine (vračanje k metodam in oblikam tradicionalne pridelave, uveljavljanjem novih pridelovalni praks, ki temeljijo na najnovejših spoznanjih in postopkih, lastnostih pasem, sort, prsti idr.).

Zaradi zapletenega součinkovanja različnih dejavnikov je, upošteva predvsem **neustrezno zemljiško lastniško sestavo**, pridelovalni specializaciji in tržni usmerjenosti, **nedorečeno prostorsko zasnovo vaških naselij**, ter **omejena finančna sredstva** za izboljšave pričakovati vrsto problemov, ki se bodo odražali v postopnem prilagajanju posameznih segmentov želeni optimalni zasnovi podeželja.

Potrebno je opozoriti na tista neskladja v razvoju podeželja, ki bodo predvidoma predstavljala temeljne ovire pri prilagajanju tržnogospodarskim odnosom, predvsem na področju kmetijstva in gozdarstva. Med strukturalnimi problemi izstopajo **visok delež mešanih kmečkih gospodarstev, prekomerna zemljiška razdrobljenost, pomanjkanje delovnih mest v nekmetijskih dejavnostih, pomanjkljiva prometna povezanost in stihijski razvoj podeželskih naselij**. Zaradi teh vzrokov in na podlagi izkušenj je potrebno k razvoju podeželja pristopiti celostno in partnersko.

V hribovitem in gričevnatem delu so pretežno manj ugodne razmere za kmetijstvo in tudi posestna struktura marsikje ne omogoča uporabe ustrezne kmetijske mehanizacije. Če želimo prispevati k trajnostnemu razvoju in ohranjanju vsaj minimalne gostote poseljenosti, je torej potrebno vzpodbujati takšne **oblike kmetovanja, ki ob ohranjanju števila kmetij, nudijo prebivalcem možnosti za kvalitetno življenje na manj ugodnih območjih**.

Neugodna starostna struktura na kmetijah in problem depopulacije: Za delo in življenje manj atraktivni podeželski prostor kljub vlaganjem še vedno zaostaja v razvoju, v nekaterih območjih, pa je še vedno opazen trend depopulacije.

Trženje kmetijskih pridelkov, izdelkov in storitev: Za kmetijske in sorodne proizvode podeželja, bi bilo smiselno oblikovati skupno/skupne blagovno/blagovne znamko/znamke in opredeliti kriterije glede njene/njihove uporabe. S tem bi se pridelovalce in predelovalce motiviralo v vključevanje organiziranega trženja in promoviranja njihovih izdelkov.

Regija ima kljub objektivnim pogojem malo prepoznavnih izdelkov ali pridelkov, ki bi imeli skupne tržne temelje na zaščitenih blagovnih znamkah. Izjema je področje vinarstva, kjer se srečujemo z relativno velikim številom blagovnih znamk, ki postajajo vse bolj konkurenčne tudi izven regije. S tržno in promocijsko nadgradnjo že obstoječih blagovnih znamk se nudi priložnost za vzpostavitev novih partnerstev in skupen nastop na trgu v in izven regije.

Zaraščanje kulturne krajine: Kljub nekaterim ukrepom in spodbudam je problem zaraščanja kmetijskih površin še vedno prisoten kot posledica opuščanja živinoreje in gospodarjenja s kmetijskimi površinami. Izrazit je zlasti v strmih gričevnatih območjih, kjer so naravne danosti za kmetovanje manj primerne. V manjšem obsegu se zaraščajo kmetijske površine v Slovenskih goricah, na območju celotnega Podravja pa je delež višji na območju Haloz, Kozjaka in Pohorja. Zaradi zaraščanja se zmanjšuje vrednost kulturne krajine, ki s tem postaja manj privlačna za bivanje in druge dejavnosti (npr. turizem).

Gospodarno in razvojno naravnano upravljanje z gozdovi

Gozdovi so prevladujoč in najbolj ohranjen ekosistem, varujejo krajino in zagotavljajo ekološko ravnotežje v njej. Blažijo negativne vplive civilizacije na okolje saj predstavljajo pomemben ponor CO₂, ravno tako vplivajo na kakovost in količino vode in na njeno količinsko porazdelitev v prostoru. Z ekonomskega vidika pa so stalen vir sredstev za dejavnosti povezane z gozdom in lesnopredelovalno industrijo.

Pospeševanje okolju prijaznega kmetovanja

Kmetijstvo ima pomembno vlogo pri ohranjanju habitatov, biotske in krajinske raznolikosti. Izvajanje kmetijsko okoljskih ukrepov bistveno prispeva pri preprečevanju nadaljnje izgube določenih habitatov (zlasti trajnih travnikov, steljnikov in drugih kasno koševnih travnikov ter travniških sadovnjakov), ter k obnovi teh habitatov, zlasti tistih zaraščenih.

Odgovoren in strukturiran pristop k razvoju podeželja

Podeželje postaja vse privlačnejše okolje za življenje, delo in sprostitev, med tem ko se krepi gospodarska povezanost in soodvisnost urbanih središč in podeželja. Zelo pomembno vlogo ima na tem področju pristop CLLD, ki omogoča črpanje evropskih sredstev v te namene. Na območju ORP Slovenske gorice je v ta namen vzpostavljen LAS Ovtar Slovenskih goric, ki pokriva območje 10 občin.

Vlaganje v razvoj človeških virov na podeželju

Zaradi demografskih trendov so posebej izrazite naložbe v človeške vire, usmerjanje v vseživljenjsko izobraževanje, vzpostavitev sistema informiranja, vzpodbujanja in zagotavljanja prenosa dobrih praks.

Razvoj podjetništva in dopolnilnih dejavnostim na podeželju

Uveljavitev dopolnilnih dejavnosti je ključnega pomena za razvoj podeželja saj prispevajo k razvoju dodatnih možnosti zaposlitve in dvigu dohodkov na kmetijah. Ravno tako se s tem motivira ljudi za podjetništvo na podeželju temelječem na konkurenčnih prednostih podeželja kot so: tradicionalna znanja, delovna sila, surovine, ekološki pridelki, biomasa, turizem ...

Navkljub zmanjševanju gospodarskega pomena kmetijstvo v državah EU in Sloveniji (1,1 % BDP, 8,4 % zaposlenega aktivnega prebivalstva – v preteklem desetletju) v preteklem obdobju, v tem času kmetijstvo ohranja in krepi svoje prostorske in socialne razsežnosti, pridelava hrane pa v trenutnih okoliščinah vedno bolj postaja strateška dobrina. Žal pa velja poudariti, da je tako termin večnamensko (multifunkcionalno) kmetijstvo kot tudi trajnostno kmetijstvo prepogosto le birokratska fraza v številnih evropskih, nacionalnih in regionalnih strateških in izvedbenih dokumentih s področja kmetijstva in razvoja podeželja. Implementacija vsebine je realizirana le v manjšem delu, največkrat in najbolj učinkovit se je izkazal program LEADER oz. CLLD in v zadnjih leti tudi KOP OP, ki je del Skupne kmetijske politike do leta 2020.

5 STRATEŠKI DEL ORP SLOVENSKE GORICE V RRP PODRAVJE 2021–2027

5.1 OPREDELITEV RAZVOJNIH PRIORITET OBMOČJA ORP SLOVENSKE GORICE

V ORP so opredeljene razvojne prioritete vključenih občin ORP SG, ki sovpadajo z razvojnimi cilji Podravske regije. Dogovorjeno je, da se v RRP Podravje vključijo skupni projekti (združeni projektni predlogi občin) z vseh obravnavanih področij.

V skladu s prioritetskimi cilji in strateškimi usmeritvami območja se bo vključevalo v skupne projekte na nivoju Podravske regije, zlasti na področju:

- **samooskrbe,**
- **raziskave in razvoj okolju prijaznih tehnologij in modelov,**
- **trajnostni razvoj podeželskih območij,**
- **mobilnosti in IKT povezljivosti,**
- **inovativnega in pametnega gospodarstva,**
- **v vseh vsebinah smiselno vključevanje prilagajanja in obvladovanja podnebnih sprememb in**
- **socialnega vključevanja in varovanja zdravja.**

V nadaljevanju prikazujemo razvojne cilje (RC) regije, razvojne prioritete (RP) in ukrepe na nivoju Podravja ter posebej poudarjamo umeščenost posameznih projektov občin ORP Slovenske gorice znotraj posameznega ukrepa.

Razvojnih ciljev regije je 5:

Razvojni cilj 1: Pametnejša, konkurenčna in trajnejša regija
Razvojni cilj 2: Nizkoogljična in bolj zelena regija
Razvojni cilj 3: Bolj povezana regija
Razvojni cilj 4: Bolj privlačna in socialna regija
Razvojni cilj 5: Regija bliže državljanom

5.1.1 RAZVOJNI CILJ 1: PAMETNEJŠA, KONKURENČNA IN TRAJNEJŠA REGIJA

V okviru *Razvojne prioritete 1* z ukrepi naslavljamo izzive konkurenčnosti in gospodarskega razvoja območja ORP Slovenske gorice.

Gospodarstvo potrebuje vzvod za svojo rast, krepitev in dvig dodane vrednosti v okrepljeni razvojno raziskovalni in inovacijski dejavnosti, ki bo omogočila uspešno aplikacijo raziskovalnih rezultatov v tržne dejavnosti ter nova visoko kakovostna delovna mesta. Cilji obsegajo tudi ukrepe, ki bodo omogočili in spodbudili rast in konkurenčnost malih in srednje velikih podjetij in ki bodo omogočili razvoj znanj in spretnosti (kompetenc) za pametno specializacijo.

Razvojni cilj 1: Pametnejša, konkurenčna in trajnejša regija
RP 1.1: Krepitev razvojno-raziskovalnih, inovacijskih zmogljivosti in spodbujanje digitalne preobrazbe
RP 1.2: Krepitev rasti in konkurenčnosti MSP
RP 1.3: Trajnostni razvoj in promocija vzdržnega turizma s poudarkom na spodbujanju in varovanju naravne in kulturne dediščine
RP 1.4: Razvoj kulturnih in kreativnih industrij
RP 1.5: Razvoj kmetij, spodbujanje lokalne samooskrbe in ohranjanje vitalnega podeželja

Pomemben potencial razvoja Slovenskih goric predstavlja turizem kot gospodarska panoga in podeželje, zato se ukrepi te prioritete usmerijo še v razvoj in promocijo trajnostnega turizma s poudarkom na spodbujanju in varovanju naravne in kulturne dediščine ter v razvoj kmetijske dejavnosti ter z njo povezanim spodbujanjem lokalne samooskrbe ter na ta način ohranjanjem vitalnega podeželja.

V okviru Razvojnega cilja 1 (RC 1) bomo z ukrepi:

- ✓ Povečali obseg in kvaliteto raziskovalno-razvojnega in inovacijskega področja.
- ✓ Ustvarili trajnejše povezave med raziskovalnimi organizacijami, subjekti podjetniško inovacijskega podpornega okolja, gospodarstvom in lokalnimi skupnostmi ter nevladnim sektorjem.
- ✓ Prispevali k zagotavljanju raziskovalne infrastrukture na območju Podravja za razvoj znanstveno-raziskovalne dejavnosti, podjetništva ter razvoj kompetenc bodočega kadra za gospodarstvo.
- ✓ Povečali konkurenčnost in razvoj ter odpornost podjetij z uvajanjem prožnih oblik dela in podporo razvoja kadrov.
- ✓ Omogočili bolj varno in zdravo delovno okolje, ki je prilagojeno potrebam (starejših) zaposlenih, z namenom podaljševanja delovne aktivnosti in zniževanja bolniških odsotnosti.
- ✓ Omogočili digitalno preobrazbo.
- ✓ Prispevali k dvigu ekonomske moči ORP Slovenske gorice s spodbujanjem gospodarske transformacije, dviga konkurenčnosti malih in srednje velikih podjetij in spodbujanjem rasti števila visokotehnoloških podjetij za spodbujanje podjetništva in za konkurenčen razvoj turizma.
- ✓ Zagotovili podporno okolje za strateško in usmerjeno privabljanje novih gospodarskih panog in investitorjev, za prenos najnovejših tehnologij v podjetja in javni sektor za spodbujanje podjetništva in za konkurenčen razvoj turizma na območju ORP Slovenske gorice.
- ✓ Zagotovili razvoj inovativnih visoko kakovostnih doživetij in konkurenčnih integralnih turističnih produktov, ki vključujejo lokalne proizvode in ponudnike storitev.
- ✓ Zagotovili celovit pristop v povezovanju z izobraževalnimi in študijskimi programi v regiji s potrebami gospodarstva in na ta način spodbudili ustvarjalnost, inovativnost in podjetnost.
- ✓ Okrepili trajnostne pristope v perspektivnih dejavnostih in razvoj zelenih delovnih mest.
- ✓ Omogočili trajnostni razvoj kmetijstva z ohranjanjem najbolj kakovostnih kmetijskih zemljišč, vključno z vzpostavitvijo uspešnih prodajnih verig in trženja kmetijskih pridelkov in izdelkov.
- ✓ Omogočili trajnostni razvoj gozdarstva z ohranjanjem najbolj kakovostnih gozdnih površin, vključno z vzpostavitvijo uspešnih lesnih verig in trženja gozdnih pridelkov in izdelkov.

TABELA 46: KAZALNIKI RAZVOJNEGA CILJA 1

Kazalniki	Vir	Izhodiščna vrednost Podravje 2019	Ciljna vrednost za leto 2027 Podravje	Izhodiščna vrednost SLO 2019
Bruto domači proizvod na prebivalca, v SKM, EU=100	Eurostat	70	80	87
Povprečna plača na zaposlenega v GD, EUR	Alpes	1.564 (91,2)	95	1.714
Neto dodana vrednost na zaposlenega pri GD, EUR	Alpes	36.281 (77,6)	90	46.752
Povprečna plača na zaposlenega v SP, EUR	Alpes	1.100	110	1.106

Kazalniki	Vir	Izhodiščna vrednost Podravje 2019	Ciljna vrednost za leto 2027 Podravje	Izhodiščna vrednost SLO 2019
Neto dodana vrednost na nosilca dejavnosti in njegove zaposlene, EUR	Ajpes	15.865 (102,3)	110 Leto 2027	15.498
Prihod turistov	Si-Stat	Skupaj: 385.143 (6,2%) Domači: 87.621 (5,7%) Tuji: 297.522 (6,3%)	Skupaj: 8,5% Domači: 10% Tuji: 8,5%	Skupaj: 6.229.573 Domači: 1.527.695 Tuji: 4.701.878
Prenočitve turistov	Si-Stat	Skupaj: 827.591 (5,2%) Domači: 215.102 (4,9%) Tuji: 612.489 (5,4%)	Skupaj: 7,5% Domači: 6,5% Tuji: 7,0%	Skupaj: 15.775.331 Domači: 4.404.565 Tuji: 11.370.766
Delež prihodov domačih turistov, %	Si-Stat	26,74	40%	27,86
Delež prihodov tujih turistov, %	Si-Stat	73,26	60%	72,14
Skupne površine za namakanje, ha	Si-Stat	2.293 (34,4%)	40%	6.673

Vir: RRP Podravje 2021–2027.

Razvojna prioriteta 1.1: Krepitev razvojno-raziskovalnih, inovacijskih zmogljivosti in spodbujanje digitalne preobrazbe

Ukrepi RP 1.1:

1.1.1: Spodbujanje raziskav, razvoja in inovacijske dejavnosti

Spodbujanje projektnega ter strateškega in trajnostnega sodelovanja med visokoškolskimi in raziskovalnimi organizacijami in gospodarstvom, ki bo skladno z evropskimi politikami, S4 in potrebami gospodarstva.

1.1.2: Spodbujanje vlaganj v razvojno raziskovalno in inovacijsko infrastrukturo

V okviru teh ukrepov za krepitev razvojno raziskovalnih in inovacijskih zmogljivosti naslavljamo potrebe po večjem obsegu in kvaliteti razvojno raziskovalnih in inovacijskih aktivnosti, tako v okviru razvojno-raziskovalnih, inovacijskih, demonstracijskih centrov in drugih izvajalcev ter njihovem povezovanju kot tudi z vidika potrebnih naložb v ustrezno razvojno raziskovalno in inovacijsko infrastrukturo na območju ORP Slovenske gorice.

1.1.3: Razvoj kadrov in kompetenc za razvojno, raziskovalno in inovacijsko dejavnost

Spodbujanje podjetij za izvajanje raziskovalnih, razvojnih, inovacijskih in prekalifikacijskih dejavnosti, vključno s krepitvijo razvojnih oddelkov v podjetjih.

Spodbujanje mreženja, povezovanja in sodelovanja med ustanovami znanja na območju ORP Slovenske gorice (vključiti tudi osnovne, srednje in višje šole), gospodarstvom, občinami, širšim javnim sektorjem, civilno družbo in drugimi deležniki na prednostnih področjih S4.

Spodbujanje izobraževalnih ustanov na vseh stopnjah za izvajanje izobraževanj s področja tehnologij, pomembnih za gospodarski razvoj in uspešno prestrukturiranje.

Razvoj novih tehnologij in energentov za prehod v nizkoogljično družbo.

1.1.4: Spodbujanje digitalne preobrazbe

Ukrepi za spodbujanje digitalne preobrazbe sledijo potrebam uporabe naprednih digitalnih tehnologij v poslovanju podjetij, javnega sektorja, organizacij v poslovni in širši družbeni sferi, kar zahteva tudi vlaganja v povečevanje znanja in kompetenc zaposlenih na tem področju.

Prispevek načrtovanih ukrepov znotraj RP 1.1:

- ✓ Podpora projektom povezovanja občin v pametne občine/regije, ki bodo vključevali oblikovanje sodelovalnih platform za neposredno komunikacijo med vsemi ključnimi deležniki, optimizacijo poslovnih tokov in procesov z uporabo novih in omogočitvenih tehnologij.
- ✓ Spodbujanje uvajanja digitalnih tehnologij v podjetjih s hkratnim povečevanjem znanja in izboljšanjem kompetenc zaposlenih na tem področju.
- ✓ Digitalizacija in digitalna transformacija javnega sektorja ter podpornega okolja (podjetniško in inovacijsko podporno okolje, razvojne agencije, zbornice, združenja ...).
- ✓ Spodbujanje uvajanja digitalnih tehnologij za namen povečevanja deleža oskrbe z energijo iz obnovljivih virov in za uvajanje storitev prožnosti energije.
- ✓ Vzpostavitev podpore za digitalno preobrazbo kot del inovacijsko podpornega okolja po načelu »vse na enem mestu«.
- ✓ Vzpostavitev infrastrukture na območju ORP Slovenske gorice, potrebne za razvoj in uvedbo novih digitalnih storitev.

Razvojna prioriteta 1.2: Krepitev rasti in konkurenčnosti MSP

Podjetniška aktivnost je pomemben dejavnik dolgoročne rasti produktivnosti, saj predstavlja potencial za prenos znanja in pretvarjanje novih idej v tržno uspešne inovacije.

Ukrepi v okviru cilja se usmerjajo v ustvarjanje spodbudnega podjetniško-inovacijskega podpornega okolja za krepitev rasti in konkurenčnosti malih in srednjih podjetij. Z ukrepi se bo izboljšala koordinacija vseh subjektov podjetniško-inovacijskega podpornega okolja na nivoju ORP Slovenske gorice in regije Podravje, kar bo omogočilo še boljši dostop do informacij, hitrejši prenos znanja med deležniki ter izboljšanje sodelovanja znotraj območja, s čimer bodo doseženi pozitivni sinergijski učinki predlaganih ukrepov.

Prispevek načrtovanih ukrepov znotraj RP 1.2:

- ✓ Promocija podjetnosti in podjetništva med vsemi ciljnim skupinami.
- ✓ Vzpostavitev sistema povezovanja subjektov inovacijsko podpornega okolja na nivoju ORP Slovenske gorice in širše (podjetniški inkubatorji, razvojne agencije, karierni centri, projektne pisarne itd.), vsebinske specializacije in dopolnjevanja njihovih storitev ter vzpostavitev vstopnih točk po načelu »vse na enem mestu«.
- ✓ Zagotovitev sistematičnega in dolgoročnega financiranja podjetniško inovacijskega podpornega okolja glede na vsebino storitev in rezultate (npr. programi, ki bi nadaljevali projekte tipa SIO, programi za spodbujanje socialnih inovacij in socialnega podjetništva, programi tipa SPOT, finančne sheme, ...).
- ✓ Razvoj specializiranih inovacijsko podpornih storitev na področjih, kot so turizem, kultura, kreativne industrije, nizkoogljično krožno gospodarstvo, srebrna ekonomija itd..
- ✓ Vzpostavitev finančnih mehanizmov za spodbujanje komercializacije, internacionalizacije, razvoja MSP: zagon novih, rastočih in inovativnih podjetij; medgeneracijski prenos lastništva, spodbujanje ponovnega začetka in ohranjanje delovnih mest v MSP; novi podjetniški podjemi in novonastala podjetja z namenom prehoda v fazo hitreje rasti; hitrorastoča podjetja za prehod na globalne trge prestrukturiranje podjetij, odvisnih od premogovniške industrije.
- ✓ Vzpodbujanje ustanavljanja in razvoja odcepljenih podjetij in zagonskih podjetij, vključno z inkubacijo.

- ✓ Spodbujanje in podpora inovativnemu ohranjanju in razvoju rokodelstva in domače/umetnostne obrti kot potencialno donosne gospodarske panoge.
- ✓ Podpora vključevanju mikro in MSP v konzorcije za prijavo na različne javno financirane programe za podporo raziskovalno-razvojnim in inovacijskim projektov.
- ✓ Vzpostavljanje ugodnih pogojev za investitorje in aktivno privabljanje investitorjev.
- ✓ Strateško spodbujanje in usmerjanje investicij.
- ✓ Vzpostavitev in nadgradnja infrastrukture za inovacijsko podporno okolje (gospodarske obrtne cone, inkubatorji itd.) ter druge sodobne oblike podpornega okolja.
- ✓ Vzpostavitev infrastrukture za razvoj kreativnih idej, izdelavo prototipov in uporabo naprednih proizvodnih ter informacijsko-komunikacijskih tehnologij po načelu odprtega dostopa.

Ukrepi RP 1.2:

1.2.1: Podporno okolje in spodbude za ustanavljanje, rast in razvoj MSP

1.2.2: Vlaganja v ekonomsko poslovno infrastrukturo in upravljanje

Z vidika razvoja znanj in spretnosti za pametno specializacijo, industrijski prehod in podjetništvo je pomembno, da se zagotovi celovitost ukrepov in podporno okolje (raziskovalni sektor, gospodarstvo, negospodarstvo, izobraževalni sistem), ki bo spodbujalo in omogočilo izboljšanje zmogljivosti in pravočasno in ustrezno obravnavo izzivov, ki jih prinašajo tehnološke in netehnološke spremembe in hkrati izboljšalo upravljanje z znanjem, aplikacijo novih tehnologij, procesov in metod dela na različnih delovnih mestih, tako v javnem kot zasebnem sektorju. S predlaganimi ukrepi se želi doseči celovit pristop v povezovanju izobraževalnih in študijskih programov s potrebami gospodarstva in spodbujanje ustvarjalnosti, inovativnosti in podjetnosti v sistemu izobraževanja na njegovi celotni vertikali.

Načrtovani ukrepi:

- Spodbujanje prehoda visoko izobraženega kadra v podjetja in obratno (npr. program Raziskovalci na začetku kariere in program Mladi raziskovalci iz gospodarstva);
- Spodbujanje mednarodne mobilnosti raziskovalcev in strokovnjakov iz podjetij in spodbujanje gostovanja tujih raziskovalcev in strokovnjakov iz podjetij;
- Razvoj kompetenc zaposlenih in prebivalstva na podlagi dolgoročnega napovedovanja potreb po kompetencah.

1.2.3: Razvoj kompetenc za pametno specializacijo, industrijsko tranzicijo in podjetništvo

Načrtovani ukrepi:

- Razvoj podjetniških kompetenc mladih in že zaposlenih vključno z vpeljavo izobraževanja za podjetnost in podjetništvo v študijske programe kot tudi naslavljanja kompetenc zaposlenih nad 55 letom starosti;
- Krepitev kompetenc za učinkovito implementacijo odprtih inovacijskih metod v podjetjih in oblikovanjem sodelujočih poslovnih modelov za optimizacijo in vitko poslovanje;
- Izvajanje dogodkov in programov za dvig podjetnosti in podjetniške kulture.
- Podpora programom za razvoj tehniških kompetenc in spodbujanje mladih za izobraževanje za deficitarne poklice in poklice prihodnosti;
- Novi programi izobraževanj,
- Razvoj kompetenc zaposlenih in prebivalstva na podlagi dolgoročnega napovedovanja potreb po kompetencah v povezavi s skupnim razvojem v SRIP ter predlogi za nove in dopolnitev obstoječih programov izobraževanja in usposabljanja.

Razvojna prioriteta 1.3: Trajnostni razvoj in promocija vzdržnega turizma s poudarkom na spodbujanju in varovanju naravne in kulturne dediščine)

Trajnostno naravnani razvoj turizma je ključen minimalen vpliv na okolje, družbo in kulturo, obenem pa povečuje družbene in gospodarske koristi za lokalne skupnosti.

Bistvo trajnostno naravnega gospodarskega/turističnega razvoja je v tem, da ima minimalen vpliv na okolje, družbo in kulturo, obenem pa povečuje družbene in gospodarske koristi za lokalne skupnosti. Predlagani ukrepi odgovarjajo na potrebe po razvoju trajnostnega in vzdržnega turizma, s posebnim poudarkom na spodbujanju in varovanju naravne in kulturne dediščine. Predlagani ukrepi poleg tega stremijo k omogočanju učinkovitega in inovativnega trženja ter promocije turistične ponudbe, vključno k potrebnim vlaganjem v turistično infrastrukturo.

Ukrepi RP 1.3:

1.3.1: Razvoj in upravljanje trajnostnih turističnih produktov ter spodbujanje regijskega povezovanja

Načrtovani ukrepi:

- Priprava razvojnih strategij destinacij in celovito upravljanje turističnih destinacij;
- Podpora razvoju novih inovativnih turističnih produktov in storitev, dviga njihove kakovosti in razvoja turističnih destinacij;
- Podpora infrastrukturni ureditvi vseh vrst turističnih nastanitev;
- Programi povezovanja/mreženja ponudnikov turističnih storitev in ponudbe;
- Spodbujanje turističnih podjetij (MSP) k vključevanju lokalnih surovin in izdelkov v redno turistično ponudbo;
- Usposabljanje in privabljanje kadrov v turistično dejavnost;
- Vzpostavitev finančnih mehanizmov za sobodajalce (predvsem za fizične osebe);
- Spodbujanje razvoja turističnih produktov – aktivnega in doživljajskega turizma;
- Spodbujanje razvoja kulturnega in industrijskega turizma oz. produktov.

1.3.2: Valorizacija naravne in kulturne dediščine

Načrtovani ukrepi:

- Vzpostavitev sinergije med gospodarstvom in varstvom naravne in varstvom kulturne dediščine;
- Ureditev pogojev za valorizacijo zaščitene/ nezaščitene naravne in kulturne dediščine;
- Razvoj konkurenčne turistične ponudbe ter zagotavljanje pogojev za delovanje in spodbujanje turističnih MSP za vključevanje naravne in kulturne dediščine v ponudbo;
- Ustrezna opredelitev območij dostopa do kulturne in naravne dediščine za obisk;
- Ureditev sistemizacije okoljske turistične takse (glede na izdelano analizo nosilne zmogljivosti okolja za posamezno enoto naravne dediščine);
- Vzpostavitev enotnega e-sistema za prodajo vstopnic in pobiranje okoljske turistične takse, sodobna in inovativna interpretacija naravne in kulturne dediščine (npr. arheološki parki);
- Revitalizacija objektov kulturne dediščine.

1.3.3: Turistična infrastruktura

Načrtovani ukrepi:

- Vlaganja v osnovno turistično infrastrukturo;
- Nadgradnja turistične infrastrukture;
- Obnova in označitev tematskih poti in spremljajoče infrastrukture za obiskovalce.

1.3.4: Promocija trajnostnih turističnih destinacij z uvajanjem digitalizacije ter vzpostavitev podpornega okolja za manjše turistične ponudnike

Načrtovani ukrepi:

- Promocija ponudbe trajnostnega turizma;
- Povečanje privlačnosti kulturne dediščine s spodbujanjem zelenih delovnih mest;
- Spodbujanje učinkovitega in inovativnega trženja ter promocije turističnih destinacij;

- Učinkovit sistem marketinga in promocije turistične ponudbe.
- Manjši ponudniki pomembno doprinašajo k raznovrstnosti ponudbe regije in so/bodo predvsem v času po COVID-19 a) zelo iskani s strani gostov, hkrati pa b) zelo izpostavljeni posledicam (gospodarske) krize. Podporno okolje bi zajemalo predvsem izobraževanja, coachinge, povezovanje v mrežo in povezovanje v skupne produkte, s katerimi lažje nastopajo na domačem in tujem trgu.

Razvojna prioriteta 1.4: Razvoj kulturnih in kreativnih industrij

Kulturni in kreativni sektor (KKS) potrebuje celovit, usklajen in dolgoročen razvoj za krepitev konkurenčnosti in ustvarjanje kakovostnih delovnih mest z visoko dodano vrednostjo na zaposlenega.

V prihodnosti bo ob vedno večji uveljavitvi novih tehnologij v ospredje postavljena tudi kreativnost, ki ponuja veliko priložnosti za inovativno prenovo regije. KKS je hkrati izjemno pomemben za urbani razvoj mest in regij ter lahko prispeva k revitalizaciji degradiranih mestnih prostorov, spodbujanju lokalnega gospodarstva, izboljšanju socialne kohezije in vključenosti ranljivih skupin prek participativnih projektov. Je ključnega pomena za identiteto, družbeno povezanost in trajnostne prakse sodobnih, vključujočih in pametnih mest.

Ukrepa RP 1.4:

1.4.1: Ustvarjanje pogojev za razvoj kulturnega in kreativnega sektorja

1.4.2: Opolnomočenje in povezovanje kulturnega in kreativnega sektorja

Razvojna prioriteta 1.5: Razvoj kmetij, spodbujanje lokalne samooskrbe in ohranjanje vitalnega podeželja ter gospodarjenje z gozdovi

Za skladen in enakomeren razvoj KRVS je potrebno pozornost poleg mestnih in ostalih urbanih naselij nameniti tudi podeželju, kjer večinoma prevladuje kmetijska raba zemljišč. Kmetijstvo ima poleg ekonomskih značilnosti (kot ena izmed gospodarskih panog) tudi pomemben sociološki vpliv. Trenutna raba kmetijskih zemljišč presega samo pridelavo kmetijsko-živilskih izdelkov in vključuje tudi rekreacijo, izobraževanje v naravi, ohranjanje okolja, razvoj infrastrukture, ipd. Na ta način podeželska območja postajajo protiutež mestnemu in urbanemu okolju.

Predlagani ukrepi zato naslavlajo potrebe po trajnostnem razvoju kmetijstva, povezovanju in prenosu znanj raziskovalnih inštitutov in univerz na izvajalce kmetijske dejavnosti (pridelovalce in predelovalce), vključno z izzivi trženja in oblikovanja prodajnih verig za kmetijske pridelke.

Prispevek načrtovanih ukrepov znotraj RP 1.5:

- ✓ Spodbude za povečanje obsega pridelave sadja in zelenjave ter sonaravne živinoreje na kmetijskih gospodarstvih z možnostjo povezav v zadrage ter programi ohranjanja starih avtohtonih sort.
- ✓ Povezovanje ponudnikov lokalno pridelane hrane.
- ✓ Neposredno povezovanje: kmet–gostinec–potrošnik.
- ✓ Vzpostavitev kratkih verig in zelenega javnega naročanja na področju kmetijstva in gozdarstva (zeleni zabojčki, lesni sekanci, predelava lesa, gozdno-lesne verige s končnimi izdelki z visoko dodano vrednostjo).
- ✓ Programi za ozaveščanje, večjo promocijo in hitrejši ter kakovostnejši vstop pridelkov in hrane na trg.
- ✓ Izobraževanje pridelovalcev in predelovalcev, prenos znanja iz univerz/inštitutov v prakso.
- ✓ Spodbujanje samozaposlovanja na kmetijah skozi kontinuiran razvoj raznolikih dopolnilnih dejavnosti.
- ✓ Ohranjanje in razvoj obstoječih notranjih možnosti podeželja (naravne in kulturne dediščine).
- ✓ Zaokroževanje kmetijskih zemljišč z namenom izboljšanja velikostne in posestne strukture kmetij ter programi za preprečevanje zaraščanja kmetijskih zemljišč.
- ✓ Varstvo tradicionalne krajine in stavb ter ohranjanje identitete podeželja.

- ✓ Spodbujanje subvencioniranja tehnoloških posodobitev na kmetijskih gospodarstvih.
- ✓ Spodbujanje finančnih mehanizmov in spodbud za sonaravno kmetovanje.
- ✓ Ureditev manjših lokalnih tržnic z navezavo na večje centralne tržnice.
- ✓ Zbiralnice za predelavo, hladilnice ter ostala potrebna infrastruktura.
- ✓ Prostorsko (trajnostno) načrtovanje in ohranitev ter razvoj najbolj kakovostnih kmetijskih zemljišč.
- ✓ Ukrepi za zagotavljanje prehranske varnosti (preživetje v primeru motene oskrbe).
- ✓ Spodbude za ohranjanje kmetij na območjih z omejenimi oziroma težjimi pogoji za kmetovanje.
- ✓ Krepitev dobrih kmetijskih praks.

Ukrepi RP 1.5:

1.5.1: Razvoj in ohranjanje kmetij

1.5.2: Ekološko in sonaravno kmetovanje

1.5.3: Poseljenost podeželja in urejenost kmetijske krajine

1.5.4: Vlaganje v razvoj človeških virov na podeželju

1.5.5: Trženje produktov in vzpodbujanje lokalnih prehrabnih verig

1.5.6: Trajnostno upravljanje ter gospodarjenje z gozdovi

5.1.2 RAZVOJNI CILJ 2: NIZKOOGLIČNA IN BOLJ ZELENA REGIJA

To poglavje se nanaša na uporabo naravnih virov, ohranjanje biotske raznovrstnosti, upoštevanje načel krožnega gospodarstva, energetska učinkovitost, obnovljive vire energije, okoljsko infrastrukturo ter preprečevanje in odpravljanje posledic naravnih nesreč.

S 38 % je Slovenija prva med državami EU po deležu varovane kopne površine za ohranjanje biotske raznovrstnosti-Natura 2000 (vir: Eurostat, 2017). Slovenske gorice so bogate z naravnimi viri, med katerimi izstopata les in voda. Kakovost vode v Sloveniji je za 55 % višja od povprečja EU (vir: Izhodišča za strategijo razvoja KRZS, 2020).

SLIKA 21: KOLIČINA NASTALIH KOMUNALNIH ODPADKOV NA PREBIVALCA LETA 2016

Vir: SURS in SRS.

Kljub dobri ohranjenosti naravnega okolja je prisotno njegovo prekomerno obremenjevanje predvsem z gospodarskimi dejavnostmi in prometom. Slovensko gospodarstvo v primerjavi z EU nadpovprečno sloni na rabi surovin. V Sloveniji je prevelika onesnaženost zraka (s prašnimi delci in ozonom), s hitrejšo

gospodarsko rastjo se je začela tudi povečevati raba naravnih virov, problematična je predvsem visoka raba energije v prometu. Promet ustvari precej več izpustov toplogrednih plinov od povprečja EU. Skupna raba energije je še vedno sorazmerno visoka zaradi velikega deleža energetske intenzivnih dejavnosti (vira: Strategija razvoja Slovenije in Poročilo o razvoju 2018). V letu 2017 je bila energetska odvisnost Slovenije 48 % (vir: SURS). Znotraj Slovenije, ki v evropskem merilu ustvari nadpovprečno količino odpadkov, je na nivoju regij problem v Podravju sicer pereč, ni pa kritičen. Samo ravnanje z odpadki se je v zadnjih letih sicer izboljšalo.

V regiji, ki v nacionalnem in evropskem merilu velja za izredno varno, predstavljajo naravne nesreče največji vir ogrožanja. Klimatske spremembe narekujejo izzive, ki jih prebivalci na tem območju niso bili vajeni, kažejo pa se v nestanovitnosti vremena, zlasti v sušah, zmrzali, zemeljskih plazovih, neurjih s točo in žledom ter požari, močnejši nalivi pa spodbujajo tudi nastanek novih poplavnih območij in zalivanje objektov.

Slovenske gorice so v slovenskem prostoru prepoznane kot ena izmed regij z najbolje ohranjenim naravnim okoljem. Premorejo visoko stopnjo biotske raznovrstnosti, bogate naravne vrednote in naravne vire ter veliko krajinsko pestrost, ki pomembno sooblikujejo identiteto regije. Deležniki v regiji nosijo veliko odgovornost do ohranjanja navedenih danosti, po drugi strani pa je potrebno te danosti aktivno vključiti v druženi in gospodarski razvoj Slovenskih goric. Ob upoštevanju teh dveh dejstev bi bilo potrebno v prihodnosti uvesti nekaj sprememb oz. spremeniti določene navade.

Negativne posledice podnebnih sprememb zahtevajo ukrepanje na različnih področjih delovanja, ki zajemajo tako varovalne sisteme kot tudi prilagajanje nanje. Za zmanjšanje izpustov toplogrednih plinov (TGP) bo treba spremeniti potovalne in potrošniške navade, povečati rabo obnovljivih virov energije (OVE) ter izboljšati učinkovito rabo energije (URE). Za zagotavljanje zdravstveno neoporečne pitne vode bo potrebno zaščititi vodne vire, zmanjšati izgube v vodovodnih sistemih, rekonstruirati vodooskrbni sistem območja ter urediti kanalizacijske sisteme z izgradnjo čistilnih naprav tudi za aglomeracije pod 2.000 PE.

Z zmanjšanjem vseh vrst odpadkov na izvoru, njihovo ponovno uporabo, zapiranjem snovnih krogov ter povečanjem snovne in energetske učinkovitosti bomo omogočili hitrejši prehod v krožno gospodarstvo. Z učinkovitim varovanjem in upravljanjem zavarovanih območij bomo izboljšali biotsko raznovrstnost ter omogočili razvoj trajnostnih oblik turizma. Z uporabo zelenih tehnologij v privatnem in javnem sektorju, ob upoštevanju naravnih omejitev ter zmanjšanju vseh vrst onesnaževanja, bomo izboljšali pogoje za življenje.

Razvojni cilj 2: Nizkoogljična in bolj zelena regija
RP 2.1: Trajnostna raba energije
RP 2.2: Spodbujanje prilagajanja podnebnim spremembam ter krepitev odpornosti na nesreče
RP 2.3: Spodbujanje trajnostnega gospodarjenja z vodnimi viri
RP 2.4: Spodbujanje prehoda na krožno gospodarstvo
RP 2.5: Izboljšanje in ohranjanje biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot, zelene infrastrukture v urbanem okolju in zmanjšanje onesnaženja
RP 2.6: Trajnostna mobilnost

Prispevek načrtovanih ukrepov znotraj RP 2:

- ✓ Spodbuditi trajnostno ravnanje z viri.
- ✓ Povečati ozaveščenost o vzrokih in posledicah podnebnih sprememb in načinih prilagajanja nanje.
- ✓ Povečati varnost pred posledicami podnebnih sprememb.
- ✓ Zagotoviti kakovostno in zdravstveno neoporečno pitno vodo.
- ✓ Spodbuditi prehod na nizkoogljično krožno gospodarstvo.
- ✓ Povečati uporabo oblik trajnostne mobilnosti.
- ✓ Zmanjšati količino izpustov TGP.

- ✓ Povečati delež OVE in URE.
- ✓ Spodbuditi uporabo trajnostnih načel pri razvoju gospodarskega sektorja.
- ✓ Zmanjšati količino vseh vrst odpadkov in spodbuditi njihovo ponovno uporabo, predelavo ter energetske rabo.
- ✓ Spodbuditi prebivalstvo k rabi in investicijam v trajnostne zelene energetske tehnologije.
- ✓ Postopno zmanjševati rabo fosilnih goriv.
- ✓ Ohraniti in izboljšati biotsko pestrost.

TABELA 47: KAZALNIKI RAZVOJNEGA CILJA 2

Kazalnik	Vir	Izhodiščna vrednost Podravje	Ciljna vrednost za leto 2027 Podravje	Izhodiščna vrednost SLO
Investicije za varstvo okolja, 1.000 EUR	Si-Stat	8.971 (3,8) Leto: 2018	5	237.766 Leto: 2018
Delež prebivalcev (v %), ki živijo v kilometrski oddaljenosti od postajališč javnega potniškega prometa z različno pogostostjo voženj	UMAR	Primerna pogostost voženj: 59% Zadovoljiva pogostost voženj: 84 Vsa postajališča: 93 Leto: 2019	Primerna pogostost voženj: 70% Zadovoljiva pogostost voženj: 90% Vsa postajališča: 95	Primerna pogostost voženj: 60 Zadovoljiva pogostost voženj: 79 Vsa postajališča: 92 Leto: 2019
Funkcionalno degradirana območja (FDO)	UMAR	Število FDO: 101 Površina FDO (ha): 419 Povprečna velikost FDO (ha): 4,1 (124,2) Leto: 2020	Število FDO: 90 Površina FDO (ha): 350 Povprečna velikost FDO (ha): 100	Število FDO: 1.132 Površina FDO (ha): 3.695 Povprečna velikost FDO (ha): 3,3 Leto: 2020
Delež priključenosti na javno kanalizacijsko omrežje (JKO), %	MO P	81,8 Leto: 2018	90	78,8 Leto: 2018
Število vodovodnih priključkov	Si-Stat	83.452 Leto: 2018	87.500	454.487 Leto: 2018
Količina nastalih komunalnih odpadkov kg/prebivalca	Si-Stat	485 Leto: 2018	400	495 Leto: 2018

Vir: RRP Podravje 2021–2027.

Razvojna prioriteta 2.1: Trajnostna raba energije

Prehod v nizkoogljično krožno gospodarstvo za zmanjšanje obremenjevanja okolja in povečanje konkurenčnosti gospodarstva je pomemben izziv območja in hkrati eden od razvojnih ciljev države (Strategija razvoja Slovenije). Krožno gospodarstvo predstavlja gospodarski model, ki obstoječo razsipnost naravnih virov zamenjuje z odgovornim ravnanjem. Je ključnega pomena za prehod v trajnostno naravnano družbo ter **priložnost za nov inovativni zagon**, tudi z uporabo kreativnih industrij. Krožno gospodarstvo zahteva spremembo potrošniških in proizvodnih vzorcev v bolj trajnostne, zlasti z bolj trajnostnim in učinkovitejšim izkoriščanjem naravnih virov in s tem **dvigom snovne in energetske produktivnosti**.

Večja energetska učinkovitost

Na območju Slovenskih goric je potrebno okrepiti prizadevanja na področju **energetske učinkovitosti stavb**. Velik delež starejših stanovanjskih hiš in večstanovanjskih objektov, v kombinaciji z negativnimi trendi večanja potencialne energetske revščine, predstavlja veliko finančno obremenitev za lastnike, posredno pa tudi zdravstveno tveganje.

Potrebne so številne energetske prenove stavb, predvsem tiste v zasebni lasti. Zato je treba je zagotoviti nadaljevanje celovite energetske prenove stavb ali sosek, povečati ozaveščenost in

dostopnost do nepovratnih sredstev energetske prenov stanovanjskih stavb. Pri tem je posebno pozornost potrebno nameniti celovitemu, transparentnemu in avtomatiziranemu spremljanju porabe energije v realnem času, ki je osnova za dobro planiranje investicij v energetske učinkovitost in sisteme energetske učinkovitega upravljanja z energijo.

Ukrepi RP 2.1:

2.1.1 Ozaveščanje in spodbujanje energetske učinkovitosti

Načrtovani ukrepi:

- Ozaveščanje o pristopih, ki prispevajo k učinkoviti rabi energije v vsakdanjem življenju.
- Izdelava programov lokalne energetske samooskrbe.
- Spodbujanje dostopa do finančnih virov za odpravljanje energetske revščine.
- Spremljanje energetskega knjigovodstva v javnih stavbah.
- Spodbujanje procesnih izboljšav za izboljšanje energetske učinkovitosti v gospodarskem sektorju.

2.1.1: Naložbe v povečanje energetske učinkovitosti ter uporabe in razvoj OVE

Načrtovani ukrepi:

- Energetske preнове in novogradnje skoraj ničenergijskih stavb v javnem in zasebnem sektorju.
- Trajnostna gradnja in prenova z uporabo naravnih materialov oz. materialov z izkazanim manjšim negativnim okoljskim vplivom v javnem in zasebnem sektorju.
- Spodbujanje uporabe energetske učinkovitih naprav in sistemov.
- Energetska prenova javne razsvetljave in vzpostavitev sistema daljinskega spremljanja.

Slovenija se pri zagotavljanju deleža 25 % obnovljivih virov energije (OVE) v končni bruto rabi energije do leta 2020 srečuje s številnimi težavami, zaradi česar je treba še povečati delež OVE v proizvodnji električne energije, nadoknaditi zaostanek pri vpeljavi OVE v mobilnosti in transportu, bistveno povečati delež OVE pri virih toplotne energije, zlasti s toplotnimi črpalkami in drugimi OVE. Za nadaljnje večanje rabe energije iz obnovljiv virov bo treba spodbujati boljše informacijsko povezovanje virov, hranilnikov in porabnikov energije. S tem bo omogočeno usklajevanje njihovega delovanja, ki je osnova zmanjševanja stroškov, sodelovanje v storitvah energetske prožnosti, večanje deleža lokalne samooskrbe z uvajanjem mikro-omrežij, pa tudi vključevanje v sisteme pametnih omrežij in skupnosti. Potencial na območju Slovenskih goric predstavljajo predvsem les, voda, geotermalni viri in uporaba sončnih elektrarn.

Ozaveščanje in spodbujanje rabe energije iz OVE

- Ozaveščanje in spodbujanje prehoda na OVE (vsi tipi).
- Pilotno/demonstracijski projekti.
- Spodbujanje gospodarstva k razvoju in proizvodnji tehnologij za uporabo OVE.

Vlaganja v OVE

- Podpora investicijam izrabe OVE v javni in zasebni infrastrukturi.
- Spodbujanje in podpora proizvodnje in distribucije energije iz OVE.
- Podpora in spodbujanje vlaganj v pametne daljinske sisteme (ogrevanja in hlajenja), proizvodnjo in širitev omrežij.
- Podpora in spodbujanje individualnih ogrevalnih sistemov z uporabo OVE.

Razvoj ekonomsko vzdržnih poslovnih modelov za izkoriščanje OVE

- Podpora razvoju poslovnih modelov za investicije v OVE in hranilnike.
- Podpora razvoju poslovnih modelov za izvajanje storitev prožnosti energije (sistem za upravljanje z energijo + OVE + hranilnik + porabnik).

2.1.3: Razvoj pametnih energetske sistemov in omrežij vključno z gradnjo in razvojem hrambe energije

Zlasti v obdobjih povečane uporabe električne energije iz OVE, ki je na določenem območju na razpolago hkrati na vseh proizvodnih enotah oz. v primerih, ko je dobava energije omejena, je s ciljem

nemotene dobave, izogibanja preobremenjenosti omrežja (električni mrki) in nesorazmerno velikih investicijskih stroškov distributerjev električne energije pri večanju kapacitet omrežij, potrebno uvajati prožno upravljanje, ki vključuje tako časovno prilagajanje virov energije kakor tudi porabnikov, v kombinaciji s hranilniki energije. Zaradi tega je potrebno razvijati in implementirati pametna energetska omrežja z mikroomrežji ter vpeljevati uporabo hranilnikov energije.

Poleg kratkoročnega hranjenja energije je treba razvijati in vpeljevati tudi dolgoročneje hranjenje energije, zlasti sezonsko hranjenje za obdobje v mesecu decembru in januarju, ko v našem območju primanjkuje največ energije in je tudi največ potrebujemo. Ukrepi bodo usmerjeni tudi v zagotavljanje kakovostnega električnega omrežja, spodbujanje tehnologij za razvoj pametnih energetskih sistemov ter nastajanje lokalnih energetskih skupnosti.

Pametni energetski sistemi in omrežja

- Spodbujanje nastajanja lokalnih energetskih skupnosti.
- Spodbujanje tehnologij za razvoj pametnih energetskih sistemov.
- Pilotno/demonstracijski projekti.
- Spodbujanje vzpostavitve informacijskih povezav med napravami (viri, hranilniki, porabniki).
- Spodbujanje uvajanja sistemov za upravljanje z energije s povezavo z napravami in okolico.
- Spodbujanje povezovanja uporabnikov s sistemi z upravljanje z energijo v mikro-omrežja.
- Spodbujanje razvoja ekonomsko vzdržnih poslovnih modelov za uporabnike s sistemi za upravljanje z energijo in mikro-omrežja in njihovo vključevanje v storitve prožnosti energije.
- Podpora povezovanju sistemov za upravljanje z energijo stavb, tovarn ali skupnosti v sisteme za upravljanje z energijo mest ali regije.

Razvojna prioriteta 2.2: Spodbujanje prilagajanja podnebnim spremembam ter krepitev odpornosti na nesreče

Pomemben poudarek je tudi spopadanje s podnebnimi spremembam, prilagajanjem nanje in preprečevanju tveganj. Regija se zaradi geografskih značilnosti in spreminjajočega podnebja sooča z burnimi vremenskimi nihanji na območjih kolizij različnih zračnih gmot. Zaradi visokih tveganj pred nastankom nesreč želimo izboljšati pretočnost visokih vod, razširiti sisteme protitočne obrambe, trajnostno protipoplavne ukrepe na prepoznanih območjih, urediti zelene retenzijske površine, ki bodo služile zbiranju viškov meteornih vod in majhnih delcev ter hkrati zniževale temperaturne maksimume v poletnem času in celoletno zagotavljale kvalitetne rekreacijske površin za lokalno prebivalstvo oz. turiste. Za povečanje samooskrbe je v regiji treba zagotoviti nemoteno in učinkovito uporabo obstoječih namakalnih sistemov ter njihovo razširitev v povezavi z novimi tehnološkimi rešitvami v kmetijstvu.

Ukrepi RP 2.2:

2.2.1: Ozaveščanje o podnebnih spremembah in upravljanje s tveganji

Načrtovani ukrepi:

- Osveščanje o vzrokih in posledicah podnebnih sprememb.
- Priprava načrtov tveganja in vlaganje v posodobitev sistemov za merjenje in obveščanje.
- Vlaganje v okrepitev odpornosti lokalnih skupnosti in ciljnih skupin o pravilnem ukrepanju ob s podnebjem nastalih tveganjih.

2.2.2: Naložbe v prilagajanje podnebnim spremembam in krepitev odpornosti

Načrtovani ukrepi:

- Gradnja zelene infrastrukture, ki bi pomagala omiliti posledice podnebnih sprememb.
- Priprava dokumentacije in investicije v zagotavljanje poplavne varnosti.
- Dejavnosti za zmanjšanje vpliva podnebnih sprememb na kmetijsko pridelavo (protitočna zaščita, namakanje, uvajanje novih kmetijskih tehnik).
- Dejavnosti za povečanje odpornosti gozdnih ekosistemov.

- Zagotavljanje rezervnih vodnih virov za intervencije ob naravnih nesrečah.

Vzhodna Slovenija se na območjih razpršene podeželske poselitve z nižjo kupno močjo še vedno sooča z nezadostno oskrbo s kvalitetno pitno vodo. Veliko število vodnih virov izkazuje trend povečanega onesnaževanja z nitrati, tudi z ostanki pesticidov. Težava z oporečnostjo se vedno pogosteje pojavlja tudi zaradi slabega vzdrževanja vodovodnega omrežja in njegove dotrajanosti. Na območjih s starejšimi vodovodnimi sistemi, kamor spada tudi določen del vodovodnega sistema Slovenskih goric, se srečujemo zraven slabe kvalitetne pitne vode tudi z velikimi izgubami pitne vode zaradi dotrajanosti, zato bo poudarek na zmanjševanju vodnih izgub in obnovi obstoječe dotrajane infrastrukture.

Nezadostno je tudi zbiranje in čiščenje odpadnih voda na aglomeracijah z manj kot 2000 populacijskih enot (PE). Velika težava ostajajo manjša, razložena naselja pod 2000 PE, kjer so investicije v tovrstno infrastrukturo velike, a nujno potrebne za zagotavljanje nacionalnih ciljev čiščenja odpadnih voda. Hkrati s tem se naslavlja zagotavljanje kakovosti podzemnih voda (tudi s sanacijo obstoječih, dotrajanih omrežij) in možnost privabljanja gospodarskih investicij v ruralna območja.

Razvojna prioriteta 2.3: Spodbujanje trajnostnega gospodarjenja z vodnimi viri

Ukrepi RP 2.3:

2.3.1: Oskrba s pitno vodo

Načrtovani ukrepi:

- Sanacija obstoječih in izgradnja novih vodovodnih sistemov za oskrbo prebivalcev s pitno vodo, uvedba novih tehnologij za optimizacijo porabe vodnih virov (vključno s senzoriko in pametnimi merilnimi napravami ter trajnimi zapisi – sledljivimi evidencami porabe).
- Ozaveščanje o trajnostnem upravljanju z vodo.
- Izvajanje investicij za izboljšanje kakovosti vode naravnih vodotokov in podtalnice.
- Zagotavljanje usklajenosti glede rabe prostora na območjih vodnih virov (ustrezni vodovarstveni režimi).
- Renaturacija in revitalizacija vodotokov, travišč, mokrišč in ostalih habitatov.

2.3.2: Varovanje virov

Načrtovani ukrepi:

- Izgradnja in obnova infrastrukture za čiščenje komunalnih odpadnih vod in priključitev dodatnih uporabnikov na to infrastrukturo (kanalizacija, čistilne naprave, male čistilne naprave in individualne rešitve izven aglomeracij), posebej za manjše aglomeracije pod 2000 PE.
- Z uporabo kmetijskih praks, ki ne ogrožajo vodnih virov, povečati zanesljivost oskrbe z neoporečno vodo (izobraževanje in večji monitoring).
- Vzpostavitev zelenih tehnologij za čiščenje odpadne vode.
- Izgradnja infrastrukture za učinkovito odvajanje meteorne vode.

Razvojna prioriteta 2.4: Spodbujanje prehoda na krožno gospodarstvo

Gospodarstvo v regiji se sooča z zastarelimi energetske sistemi ter težavami pri zagotavljanju surovin.

Zato potrebuje ukrepe, ki bodo zagotavljali večjo izkoriščenost in uporabo materialov iz lokalnega okolja oziroma večjo reciklabilnost odpadkov za njihovo uporabo kot sekundarne surovine ter zmanjšanje energetske intenzivnosti v proizvodnji, storitvenem in stanovanjskem sektorju. Zagotoviti je treba celostni pristop k načrtovanju zagotavljanja energije za podjetja in koriščenja odvečne toplote pri proizvodnji, denimo za vključitev v lokalni sistem daljinskega ogrevanja, ogrevanje športnih objektov ipd.

Prav tako se gospodarstvo sooča s problematiko pretirane uporabe pitne vode v proizvodne namene ter s problematiko vezano na čiščenje in odvajanje odpadnih tehnoloških voda. Povečuje se nujnost hitrejšega vključevanja v krožno gospodarstvo. To pa poleg dviga snovne in energetske produktivnosti

zahteva tudi spremembo potrošniških navad ter dosedanjih življenjskih vzorcev. Spremembe lahko dosežemo z dodatnim izobraževanjem in osveščanjem ter povezovanjem vseh deležnikov v družbi, še posebej pa s spodbujanjem inovacij, invencij ter novih kreativnih rešitev v gospodarstvu.

Ukrepi RP 2.4:

2.4.1: Ozaveščanje in spodbujanje prehoda na krožno gospodarstvo

Načrtovani ukrepi:

- Nadaljevanje z ozaveščanjem o pravilnem ločevanju odpadkov na izvoru za različne ciljne skupine (gospodinjstva, javni sektor, gospodarstvo), spodbujanje kreativnih rešitev na področju načrtovanja celotnega procesa ravnanja z viri.
- Ozaveščati javnosti glede pravilnega ravnanja z nevarnimi odpadki.
- Aktivnosti ozaveščanja in spodbujanja recikliranja, ponovne uporabe reciklatov in uporabe biomaterialov ter zelenih tehnologij (prikaz primera dobrih praks).
- Spodbujanje koristne rabe odvečne toplote ter uvajanje krožnih načel v proizvodni proces;
- Spodbujanje rabe deževnice in neonesnaženih odpadnih voda.
- Spodbujanje razvoja etičnih verig vrednosti, spodbujanje sprememb potrošniških navad in s tem povezanih vrednot, podpora nagrad podjetjem z etičnim delovanjem itd.

2.4.2: Nadgradnja obstoječe infrastrukture in storitev

Načrtovani ukrepi:

- Optimizacija logističnih procesov zbiranja odpadkov z uporabo senzorjev za polnost ekoloških otokov.
- Sanacija črnih odlagališč.
- Investicija v izgradnjo/prestrukturiranje obstoječih energetskih obratov za energetsko izrabo odpadkov.
- Ukrepi za spodbujanje rabe sekundarnih surovin.
- Davčne spodbude, subvencije, svetovanje za razvoj novih tehnologij.
- Preprečevanje nastajanja odpadkov na izvoru in obvladovanje tokov odpadkov.
- Spodbujanje podjetij, ki s procesi okoljsko ne obremenjujejo okolja (okoljski certifikat).

2.4.3: Demonstracijsko-pilotna proizvodnja

Ukrep bo usmerjen v podporo razvoju demonstracije inovativnih izboljšav izdelkov, procesov in tehnologij, ki so pomembni na razvoj regije ter zmanjšanju tveganega gospodarskega razvoja. Tovrstna pilotna proizvodnja omogoča hitrejši razvoj novih in inovativnih tehnoloških rešitev v skladu s trajnostnim razvojem in industrijo 4.0, umetne inteligence, krožnim gospodarstvom, omogočitenimi tehnologijami in digitalizacijo ter drugimi prioritetami.

Razvojna prioriteta 2.5: Izboljšanje in ohranjanje biotske raznovrstnosti in naravnih vrednost, zelene infrastrukture v urbanem okolju in zmanjšanje onesnaženja

Glede na dejstvo, da je v Sloveniji skoraj 40 % celotnega območja opredeljenega kot Natura 2000, je zelo pomembno, na kakšen način bomo ta območja varovali, upravljali in tudi uporabili za razvoj trajnostnih oblik gospodarjenja. Za ohranitev biotske pestrosti je ključnega pomena umno upravljanje in pravočasna zaščita ogroženih življenjskih prostorov, tako živali kot rastlin. V povezavi z ukrepi blaženja podnebnih sprememb je treba v mestnih območjih z primernimi ukrepi zagotavljati čim večje zelene površine, saj bomo le tako lahko vplivali na počasnejše zviševanje temperature v mestih. Z zmanjšanjem avtomobilskega prometa bomo v mestih znižali hrup in onesnaževanje z TGP in PM delci.

Zelo pomembni so tudi ukrepi uvajanja novih oblik daljinskega ogrevanja ter zamenjava individualnih kurišč na trda goriva. Negativne trende zadnjih desetletij s širjenjem razpršene pozidave želimo skupaj z nacionalno strateško politiko omejiti in prednostno zagotavljati površine za stanovanjsko gradnjo z

revitalizacijo zemljišč znotraj obstoječih naselij in v neposredni bližini postaj javnega potniškega prometa.

Poseben izziv predstavlja revitalizacija in ponovna aktivacija ter po potrebi dekontaminacija funkcionalno degradiranih zemljišč, ki ob uspešni revitalizaciji predstavljajo tovrstna območja velik razvojni in gospodarski potencial.

Ukrepi RP 2.5:

2.5.1: Varstvo naravnih vrednot in ohranjanje biotske raznovrstnosti (še posebej v varovanih območjih narave)

Načrtovani ukrepi:

- Obnova, zaščita in izboljšanje biotske raznovrstnosti.
- Osveščanje o pomenu ohranjanja narave (tudi interpretacijska infrastruktura, ki služi tudi kot turistična), prenos dobrih praks na temo razvojnih možnosti, ki jih nudijo varovana območja narave in zelena infrastruktura.
- Obnova, zaščita in trajnostna uporaba območij Natura 2000 ter vzpostavitev upravljanja območij Natura 2000.

2.5.2: Zagotavljanje zelene infrastrukture

Načrtovani ukrepi:

- Povečanje vlaganja (tudi odkupi zemljišč) v zagotovitev zelene infrastrukture.
- Revitalizacija površin v mestih (obnova, rušitev in gradnja novih objektov, ureditev okolice, ureditev novih zelenih površin).
- Omejitev vpliva nesmotrne rabe prostora na suburbanih območjih.
- Trajnostna uporaba funkcionalno degradiranih območij.

2.5.3: Zmanjševanje onesnaženja

Načrtovani ukrepi:

- Ukrepi za zmanjšanje vplivov hrupa.
- Vzpostavitev sistemov za spremljanje kakovosti zraka v mestih.
- Ukrepi za zmanjševanje obremenjenosti okolja s trdimi delci PM.
- Vzpodbujanje trajnostnih praks (poslovanje brez plastike, pralne plenice v vrtcih in podobni projekti, ki bistveno vplivajo na zmanjševanje odpadkov, še posebej plastičnih).
- Zamenjava starih neustreznih malih kurilnih naprav na trdo gorivo in namestitvev filtracij dimnih plinov.
- Izgradnja in/ali širitev sistemov daljinskega ogrevanja v vseh urbanih središčih z visoko gostoto poselitve in energetskega potreb po ogrevanju.

Povečanje učinkovitosti upravljanja s komunalnimi odpadki

Za reševanje problema velikih in še naraščajočih količin komunalnih odpadkov v regiji, še posebno odpadne embalaže, so potrebni raznoliki ukrepi v smeri njihovega **zmanjševanja in ponovne rabe**. Poleg akcij osveščanja prebivalcev so potrebni ukrepi za **povečanje deleža ločeno zbranih odpadkov**, tudi z **dograditvijo infrastrukture in modernizacijo opreme** za ravnanje s komunalnimi odpadki (zbiranje, odvoz in predelava) ter **posodobitvijo sistemov javnih gospodarskih služb**. Treba je krepiti oblikovanje in upravljanje izdelkov in procesov tako, da se povečuje ponovna uporaba – **odpadek je surovina (zero-waste)**, ter vzpostaviti dodatne in krepiti obstoječe **centre ponovne uporabe**.

Ker je najboljša rešitev preprečevanje nastanka odpadkov, lahko pri tem veliko dela opravijo že proizvajalci sami. Zato bi bilo potrebno z različnimi instrumenti uveljaviti obveznosti proizvajalcev, da odstranijo dotrajane izdelke sami, kar je tudi priporočilo EU. Pri tem je potrebno uvesti celovit sistem nadzora za ravnanje z odpadki, da preprečimo nezakonite aktivnosti s področja sežiga, odstranjevanja in preprodaje zbranih odpadkov.

Razvojna prioriteta 2.6: Trajnostna mobilnost

Za prehod k trajnostnim oblikam mobilnosti je ključno motivirati ljudi za spremembe njihovih navad in potovalnih vzorcev od manj k bolj trajnostnim oblikam. Pri tem je potrebno imeti v mislih različne ciljne skupine z različnimi potrebami, ki jim je treba prilagoditi infrastrukturo in storitve.

V času priprave tega dokumenta so v teku aktivnosti za vzpostavitev mreže kolesarskih povezav na območju Slovenskih goric in širše, ki se bodo navezovale na že obstoječe trase in tako povezale regijo v celoto. Projekt bi naj bil zaključen do konca leta 2023. Poleg vlaganja v kolesarsko infrastrukturo je treba kolesarjem prilagoditi tudi storitve (ureditev objektov za shranjevanje koles, transport koles, polnilnice za E-kolesa, itd.). Zaradi geografske raznolikosti in tudi v turistične namene je v porastu ponudba električnih koles, ki bi jo bilo potrebno spodbujati z različnimi finančnimi in nefinančnimi instrumenti.

Razvoj alternativnih oblik trajnostne mobilnosti za vse skupine prebivalcev je na podeželju še posebej potreben. Potrebno je okrepiti sistem delitvene ekonomije na področju mobilnosti (car sharing, izposoja koles) ter razviti in vzpostaviti nove oblike javnega potniškega prometa, prilagojene potrebam prebivalcev oz. posameznim območjem. Primer so prevozi na klic, ki omogočajo mobilnost prebivalcem brez lastnega avtomobila, kar je še posebno relevantno v slabo dostopnih in odročnih območjih z visokim deležem starejšega prebivalstva. Izziv je izgradnja mreže ustrezne infrastrukture (polnilna mesta) in spodbujanje uporabe vozil na alternativna goriva (elektrika, plin). Potrebni so tudi ukrepi za spodbujanje pešačenja ter v ta namen vlaganja v izgradnjo privlačne infrastrukture ter zagotavljanje infrastrukture za spodbujanje multimodalnih načinov potovanj (npr. združevanje infrastrukture za prestopanje med različnimi potovalnimi načini javnega potniškega in drugega prometa, pokrite kolesarnice, varne pešpoti, parkirišča za P&R in sopotništvo).

Ukrepa RP 2.6:

2.6.1: Spodbujanje uporabe in razvoj vseh oblik trajnostnega prometa

2.6.2: Načrtovanje in upravljanje multimodalne mobilnosti

5.1.3 RAZVOJNI CILJ 3: BOLJ POVEZANA REGIJA

V okviru Razvojnega cilja 3 z ukrepi naslavljamo izzive regionalnega, medregionalnega in mednarodnega povezovanja. Dobra povezanost regije je ključna za uspešen razvoj gospodarstva in skladen regionalni razvoj. Nadaljevali bomo z razvojem hitre širokopasovne povezave. Ob tem bomo izboljšali medregionalno in regionalno povezovanje z ureditvijo navezav na TEN-T omrežje s hitrimi in drugimi cestnimi ter regionalnimi železniškimi povezavami.

Razvojni cilj 3: Bolj povezana regija
RP 3.1: Širokopasovne povezave
RP 3.2: Prometna infrastruktura

Prispevek načrtovanih ukrepov znotraj RP 3:

- ✓ Povečati prometno povezanost in dostopnost znotraj regije.
- ✓ Povečati prometno povezanost in dostopnost do Ljubljane in Gradca.
- ✓ Povečati zračno dostopnost do evropskih letališč.
- ✓ Izkoristiti logistični potencial umeščenosti med evropske prometne koridorje.
- ✓ Izboljšati zelen dostop v gorskem območju.
- ✓ Izboljšali dostopnost do širokopasovnih povezav.

TABELA 48: KAZALNIKI RAZVOJNEGA CILJA 3

Kazalnik	Vir	Izhodiščna vrednost Podravje	Ciljna vrednost za leto 2027 Podravje	Izhodiščna vrednost SLO
Umrli udeleženci v cestnem prometu, št, na 10.000 preb.	JARSVP	0,59 (115) Leto: 2018	100 Leto 2027	0,51 Leto: 2018
Dolžina hitrih cest v regiji	DARS	8,7 km Leto: 2018	29 km Leto: 2027	73,3 km Leto: 2018
Dolžina elektrificiranih železniških prog v regiji	DRSI	103 km Leto: 2018	140 km Leto: 2027	609,7 km Leto: 2018
Pokritost širokopasovnega omrežja z optičnim omrežjem	AKOS	Ni podatka		Ni podatka

Vir: RRP Podravje 2021–2027.

Razvojna prioriteta 3.1: Širokopasovne povezave

Ključna je zagotovitev hitrih širokopasovnih povezav na celotnem območju regije. Za uspešno izvajanje digitalne transformacije v okviru različnih ciljev, postavljenih v tem dokumentu, se je treba vključiti v uvajanje tehnologije 5G v skladu s cilji EU. Skladno z Akcijskim načrtom za 5G v Evropi naj bi vsaka članica EU do konca leta 2020 opremila s tehnologijo 5G vsaj eno večje mesto, do leta 2025 pa bi morala imeti vsa večja mesta in glavne prizemne prometne poti nemoteno pokrivanje z omrežjem 5G. Pri uvajanju tehnologije 5G je potrebno preveriti morebitno škodljivo delovanje na človeka in okolje.

Ukrepa RP 3.1:

3.1.1: Razvoj širokopasovnih povezav

3.1.2: Izgradnja potrebne infrastrukture za doseg nemotene pokritosti z omrežjem 5G

Razvojna prioriteta 3.2: Prometna infrastruktura

Prometna infrastruktura v Podravju zajema cestno, železniško, letališko in žičniško infrastrukturo. Izboljšanje dostopnosti v nekaterih delih regije je možno zgolj z izboljšanjem novih cestnih povezav oz. razvojnih osi. Potrebna so vlaganja v modernizacijo regionalnih železniških prog, ki napajajo glavno TEN-T omrežje, in izboljšanje povezanosti regionalnih središč. Ob tem je potrebno izboljšati storitve na področju prevoza potnikov in turistov, kjer je pomembna predvsem optimizacija upravljanja in sledenje potrebam po izboljšanju konkurenčnosti. Za dostopnost regije in hitrejši razvoj logističnih storitev je potrebno izkoristiti obstoječe letališče Edvarda Rusjana v Hočah. Razvoj letališke infrastrukture je prav tako pomembna za izboljšanje pogojev v turizmu. Žičniška infrastruktura je ključna za razvoj letnega in zimskega turizma na Pohorju. Povprečna starost žičniških naprav v znaša več kot 30 let. Najstarejša vlečnica na Mariborskem Pohorju Bolfenk je stara 56 let. Brez sodelovanja države smučarski centri v prihodnje ne bodo mogli konkurirati centrom v tujini. Potreba je večja uporaba in ureditev plovbnih režimov ter točk za vstop v reko Dravo na celotni potezi od Dravograda do Središča ob Dravi.

Ukrepi RP 3.2:

3.2.1: Izboljšanje cestne infrastrukture

Načrtovani ukrepi:

- Izboljšanje dostopnosti je mogoče zgolj z izboljšanjem novih cestnih povezav oz. razvojnih osi v slabo dostopnih delih regije.
- Modernizacija, rekonstrukcija, gradnja/novogradnja in obnova državnih in lokalnih cest.
- Uvajanje pametnih tehnologij za optimizacijo procesov v cestnem prometu.
- **Izgradnja 3. razvojne osi - Izgradnja obvoznice Lenart**

Upravljanje in izboljšanje storitev za uporabnika

- Optimizacija vozniških redov (tudi za namene dnevne mobilnosti za potrebe dela);
- Uporabniku privlačnejši načini nakupa vozovnic in integracija z drugimi vrstami javnega potniškega in drugega prometa;
- Izboljšanje medregionalne in čezmejne povezljivosti;
- Uvajanje pametnih tehnologij za optimizacijo procesov v železniškem prometu;
- Povečanje kapacitet prevoza koles na železniških povezavah, kjer v bližini potekajo daljinske kolesarske povezave.

Avtobusni promet

Avtobusni promet je najbolj trajnostni način mobilnosti v večjih urbanih okoljih in na večjih razdaljah, kjer ni na voljo drugih oblik javnega potniškega prometa.

Spodbujanje uporabe avtobusnega prevoza:

- Izboljšanje kvalitete storitev medkrajevnega linijskega prevoza potnikov z avtobusi, vključno z nizkopodnimi avtobusi za dostopnost ranljivejših skupin potnikov (npr. gibalno in senzorično ovirani) na frekventnejših linijah;
- Izboljšanje itinerarjev in vozniških redov medkrajevnega linijskega prevoza potnikov z avtobusi za dnevno mobilnost z namenom dela, izobraževanja in turizma;
- Zagotavljanje večje vloge občin in razvojnih regij pri načrtovanju medkrajevnega linijskega prevoza potnikov z avtobusi – pri čemer zagotovitev financiranja ostaja na ravni države;
- Uvajanje turističnih linij in/ali možnosti prevoza koles ob bolj obiskanih kolesarskih povezavah;
- Vzpostavitev in/ali nadgradnja oblik mobilnosti na podeželju (npr. prevozi na klic);
- Uvajanje pametnih tehnologij za optimizacijo procesov v avtobusnem prometu.

Kolesarjenje

Ureditev varnih kolesarskih in peš površin je osnova za izboljšanje dnevne mobilnosti v urbanih in podeželskih okoljih, na daljših relacijah pa ureditev sklenjenih in varnih kolesarskih povezav.

Razvoj kolesarskega omrežja:

- Nadaljevanje vzpostavljanja državnih kolesarskih povezav s poudarkom na izgradnji daljinskih kolesarskih povezav kot hrbtenice kolesarskega omrežja;
- Vzpostavljanje celovitih kolesarskih omrežij (ločene kolesarske infrastrukture) in spremljajoče infrastrukture (pokrite kolesarnice, stojala za kolesa, urbana oprema) za dnevno mobilnost v urbanih središčih in med naselji ter podeželjem;
- Regijska koordinacija načrtovanja, vzpostavljanja, upravljanja in vzdrževanja kolesarskih povezav s pomočjo pametnih tehnologij.

Urbana multimodalna mobilnost

Največjo izkoriščenost infrastrukture bomo dosegli z vzpostavitvijo urbane in regionalne multimodalne mobilnosti. Kažejo se potrebe po medsektorskem horizontalnem (promet, prostorsko načrtovanje, turizem) in vertikalnem sodelovanju (občine, regije, država).

Upravljanje in načrtovanje urbane multimodalne mobilnosti:

- Vzpostavitev regionalnega prostorskega načrtovanja kot podlage za izboljšanje načrtovalskih praks znotraj občinskih uprav (integracija prometnega in prostorskega načrtovanja, kontinuirano izobraževanje in povečevanje kompetenc, participativno in transparentno načrtovanje) kot tudi za načrtovanje multimodalne mobilnosti;
- Priprava regionalnih celostnih prometnih strategij;

- Upravljanje mobilnosti (npr. mobilnostni načrti za ustanove in dogodke, parkirna politika in upravljanje mirujočega prometa, mestna logistika, digitalizacija upravljanja, digitalizacija informiranja);
- Integracija mestnih in medkrajevnih linijskih prevozov potnikov v avtobusnem prometu.

Promocija multimodalne mobilnosti

- Vzpostavljanje celovitega in privlačnega omrežja peš in kolesarskih povezav v in med naselji s pomočjo naprednih pametnih tehnologij;
- Zagotavljanje infrastrukture za spodbujanje multimodalnih načinov potovanj (npr. združevanje infrastrukture za prestopanje med različnimi potovalnimi načini javnega potniškega in drugega prometa, pokrite kolesarnice, varne pešpoti, parkirišča za P&R in sopotništvo).

Naložbe v infrastrukturo za podporo urbani multimodalni mobilnosti

- Vzpostavljanje infrastrukture za alternativna goriva v prometu in zagotavljanje vozil gospodarskih javnih služb na alternativna goriva;
- Zagotavljanje infrastrukture za umiritev motornega prometa (npr. skupni prometni prostori, območja umirjenega prometa) ter blažitev hrupa in emisij (npr. zelena infrastruktura in emisijske cone);
- Vzpostavitev ali dopolnitev mreže površin za pešačenje in spremljajoča infrastruktura (kot npr. brvi za pešce in kolesarje);
- Vzpostavitev infrastrukture v podporo hitrejšemu in učinkovitejšemu javnemu prevozu potnikov, predvsem vzpostavljanje pogojev za zagon linij avtonomnih vozil javnega potniškega prometa;
- Zagotavljanje in/ali nadgradnja sistemov za souporabo vozil (npr. koles, avtomobilov ...);
- Vzpostavljanje pogojev za zagon linij avtonomnih vozil javnega potniškega prometa.

3.2.2: Posodobitev železniškega prometa

Potrebna so vlaganja v modernizacijo regionalnih železniških prog, ki napajajo glavno TEN-T omrežje, in izboljšanje povezanosti regionalnih središč. Ob tem je potrebno izboljšati storitve na področju prevoza potnikov in turistov, kjer je pomembna predvsem optimizacija upravljanja in sledenje potrebam po izboljšanju konkurenčnosti. Potrebna je hitrejša železniška povezava na relaciji Maribor–Ljubljana in Maribor–Ptuj. Potrebna je vzpostavitev hitrih primestnih vlakov in ureditev kolesarnic in parkirišč ob železniških postajališčih.

3.2.3: Naložbe v letališko infrastrukturo

Ukrepi naložb v letališko infrastrukturo so usmerjeni v podaljšanje letališče steze, sprejem DPN za letališče ter navezava letališča na železniško progo. Potrebna so vlaganja v lokalna letališča in narediti nove načrte upravljanja (Maribor in Ptuj).

3.2.4: Izgradnja in zamenjava žičniških naprav na Pohorju

Ukrep v infrastrukturno posodobitev žičniških naprav naslavlja ureditev žičniških naprav Radvanje, Ruška, Sleme ter ureditev vmesne postaja Pohorske vzpenjače. Potrebna je ureditev umetnega zasneževanja med smučišči Stop in Ruška na Pohorju.

3.2.5: Razvoj plovnosti

Namen ukrepa je vzpostavitev ustreznih pogojev za zagotavljanje različnih dejavnosti na rekah, kar zahteva ureditev brežin ob rekah. Previdene aktivnosti so sprejetje Uredb oz. Odlokov o plovnosti, povečanje izrabe obrečnega prostora ter določitev in ureditev vstopno/izstopnih točk ob rekah.

5.1.4 RAZVOJNI CILJ 4: BOLJ PRIVLAČNA IN SOCIALNA REGIJA

Razvojni cilj 4 razumemo kot področje, ki naslavlja na eni strani problematiko, nanašajočo se na stanje na trgu dela, ter na drugi strani na t.i. družbeni razvoj, kjer gre za vsa tista področja, ki hkrati prispevajo k zviševanju kakovosti življenja prebivalstva v regiji in zagotavljajo zdravo in kakovostno delovno silo.

Razvojni cilj 4: Bolj privlačna in socialna regija
RP 4.1: Izboljšanje učinkovitosti trga dela
RP 4.2: Izboljševanje dostopa do storitev v izobraževanju, usposabljanju in VŽU
RP 4.3: Povečevanje socialno-ekonomske integracije
RP 4.4: Zagotavljanje enakosti dostopa do zdravstvene oskrbe in ustreznih pogojev bivanja

Prispevek načrtovanih ukrepov znotraj RP 4:

- ✓ Izboljšati učinkovitost trga dela.
- ✓ Razviti kompetence za 21. stoletje.
- ✓ Zagotoviti večjo vključenost ranljivih skupin v družbo.
- ✓ Zagotoviti dostopno in kakovostno zdravstveno oskrbo za vse prebivalce v regiji.
- ✓ Omogočiti večjo kakovost življenja in dela za vse prebivalce v regiji.

TABELA 49: KAZALNIKI RAZVOJNEGA CILJA 4

Kazalnik	Vir	Izhodiščna vrednost Podravje	Ciljna vrednost za leto 2027 Podravje	Izhodiščna vrednost SLO
Stopnja delovne aktivnosti prebivalstva (v preb. 20-64), v %	SURS	75,6 Leto: 2019	78	76,4 Leto: 2019
Delež prebivalcev, starih 25-64 let, s terciarno izobrazbo, v % (indeks, SI=100)	SURS	32,2 Leto: 2019	100	33,3 Leto: 2019
Neto razpoložljiv dohodek na prebivalca, v EUR (indeks, SI=100)	SURS	11.306 (95,2) Leto: 2018	100	11.872 Leto: 2018
Stopnja tveganja socialne izključenosti, v %	SURS (EU-Silc)	19,2 (118,5) Leto: 2018	100 Leto 2027	16,2 Leto: 2018
Pričakovano trajanje življenja ob rojstvu, po spolu, leta (indeks, SI=100)	NIJZ	Moški: 76,7 (97,9) Ženske: 82,7 (98,5) Leto: 2018	Moški: 100 Ženske: 100 Leto: 2027	Moški: 78,3 Ženske: 84,0 Leto: 2018
Indeks razvojne ogroženosti (indeks, SI=100)	UMAR	133,4 Leto: 2019	115,0	100,0 Leto: 2019
Stopnja registrirane brezposelnosti (indeks, SI=100)	ZRSZ	9,7 (118,3) Leto: 2020/I	100	8,2 Leto: 2020/I
Stopnja delovne aktivnosti (% (indeks, SI=100))	Si-Stat	61,20 (92,7) Leto: 2019	98	66,00 Leto: 2019
Stopnja tveganja revščine, % oseb (indeks, SI=100)	Si-Stat	15,6 (117,3)	105	13,3

Kazalnik	Vir	Izhodiščna vrednost Podravje	Ciljna vrednost za leto 2027 Podravje	Izhodiščna vrednost SLO
Število oseb pod pragom tveganja revščine	Si-Stat	49.000 Delež: 18,3% Leto: 2018	12%	268.000 Leto: 2018
Število diplomantov na 1000 prebivalcev (indeks, SI=100)	Si-Stat	7,1 (92,2) Leto: 2019	98	7,7 Leto: 2019
Povprečna mesečna bruto plača (indeks, SI=100)	Si-Stat	91,50 Leto: 2019	98	100,0 Leto: 2019
Povprečna mesečna neto plača (indeks, SI=100)	Si-Stat	92,50 Leto: 2019	98	100,0 Leto: 2019

Vir: RRP Podravje 2021–2027.

Razvojna prioriteta 4.1: Izboljšanje učinkovitosti trga dela

V okviru ukrepov za izboljšanje učinkovitosti trga dela naslavljamo razvojne izzive, ki so tesno povezani z ukrepi, načrtovanimi v okviru Razvojnega cilja 1. Gre za izziv pomanjkanja kakovostnih delovnih mest in kakovostnih pogojev za delo ter zaznavanja nezadostnih priložnosti za kakovostno življenje in delo. Na območju vzhodne kohezijske regije se v zadnjih letih beleži visok odstotek bolniške odsotnosti. V letu 2017 je bila odsotnost z dela v KRVS 4,9 %, na ravni celotne Slovenije pa 4,2 %. Slednje nakazuje na potrebo po višji kulturi varnosti in zdravja pri delu v delovnih organizacijah, ki se posledično odraža v boljšem psihofizičnem zdravju zaposlenih, kar je pomemben dejavnik podaljševanja delovne aktivnosti. Podatki kažejo tudi na trend odseljevanja prebivalstva v sosednje regije, še posebej mlada in visoko izobražena populacija pa odhaja tudi v tujino, kar ocenjujemo kot nevarnost za področje razvoja človeških virov ter gospodarstva nasploh.

Ukrepi RP 4.1:

4.1.1: Podpora razvoju delovnih mest preko razvoja družbenih inovacij in infrastrukture

Podpora obstoječih delovnih mest in ustvarjanju novih s podbujanjem družbenih inovacij (tehnične, netehnične inovacije) in nadgradnjo obstoječe in vzpostavitev potrebne infrastrukture.

4.1.2: Kakovostni delovni pogoji in medgeneracijsko sodelovanje na delovnem mestu

Načrtovani ukrepi:

- Spodbujanje delodajalcev za prilagajanje delovnega okolja in usklajevanje potreb delovnega procesa s specifičnimi značilnostmi delovne sile (npr. osveščanje delodajalcev o vplivu sprememb v starostni strukturi delavcev na delovno okolje, zagotavljanje stimulativnega delovnega okolja).
- Spodbujanje prilagodljivosti posameznikov, še posebej starejše delovne sile sodobnim potrebam trga dela.
- Podpora pri izgradnji sistemov upravljanja z znanjem v organizacijah (npr. spodbujanje razvoja upravljanja človeških virov v delovnih organizacijah, prilagajanja delovnih procesov in sistemov novim znanjem itd.).
- Izboljšanje delovnih pogojev (tudi z upoštevanjem neugodnih demografskih trendov) in podpora izvajanju karijerne orientacije zaposlenih.
- Spodbujanje medgeneracijskega sodelovanja s poudarkom na prenosu znanja in usposobljenosti med generacijami (v obe smeri) (npr. s promocijo informacijske pismenosti, s spodbujanjem prenosa znanja in izkušenj med generacijami itd.).
- Spodbujanje mednarodne aktivnosti delovno aktivnega prebivalstva.
- Spodbujanje delodajalcev k implementaciji ukrepov za uravnoteženje zasebnega in poklicnega življenja (npr. povečanje števila organizacij s certifikatom Družini prijazno podjetje).

- Podpora delodajalcem pri implementaciji celostno zasnovanih ukrepov na področju varnosti in zdravja pri delu, ki prispevajo k boljšemu počutju zaposlenih, zmanjševanju absentizma in podaljševanju delovne aktivnosti (npr. zmanjševanje psihosocialnih dejavnikov tveganj na delovnem mestu, aktivno in zdravo staranje, preprečevanje kostno-mišičnih obolenj, promocija telesnega in duševnega zdravja zaposlenih ...).

4.1.3: Podpora prehodu iz izobraževanja v zaposlitev

Načrtovani ukrepi:

- Aktivacija ključnih ciljnih (ranljivih) skupin na trgu dela preko izvajanja programov vseživljenjske karijerne orientacije in izvajanja ukrepov aktivne politike zaposlovanja.
- Razvijanje podpornih storitev za vključevanje ranljivih skupin na trg dela.
- Dejavnosti za uspešen prehod iz izobraževalnih sistemov na trg dela (npr. z razvojem karijerne orientacije, krepitvijo medpodjetniških centrov, uvajanjem vajeništva in prakse, mojstrstva, mentorstva, s promocijo poklicev, karierni sejmi itd.).
- Izvajanje regijskih štipendijskih shem ter povečanje števila štipendij (kadrovske, regijske) in nadgradnja instrumenta (promocijske, izobraževalne aktivnosti za štipendiste in štipenditorje).

4.1.4: Krepitev podjetnosti

Načrtovani ukrepi:

- Spodbujanje inovativnosti in podjetnosti (v povezavi s Ciljem 1), z večjo osredotočenostjo tudi na socialne inovacije in podjetništvo, z nadaljnjim razvojem obstoječega podpornega okolja ter s povečanjem ponudbe in kakovosti obstoječih programov in ukrepov na področju podjetništva ter socialnega podjetništva in zadružništva.
- Razvoj kadrov s ciljem spodbujanja in podpore pri ohranjanju in inovativnemu razvoju rokodelstva in domače/umetnostne obrti kot potencialno donosne panoge (npr. v povezavi s podjetništvom in turizmom) ter razvoj novega znanja in kompetenc, ki jih omogočajo kompetenčni centri.

Razvojna prioriteta 4.2: Izboljševanje dostopa do storitev v izobraževanju, usposabljanju in VŽU

V okviru tega poglavja naslavljammo izziv pomanjkanja ustreznih kompetenc⁵ delovne sile, ki morajo biti prilagojene potrebam regijskega trga dela. Kompetence morajo slediti tako sektorsko specifičnim zahtevam kot tudi sodobnim izzivom gospodarstva (digitalizacija, prehod v krožno gospodarstvo, tehnološki razvoj itd.) in ostalih sektorjev na trgu dela. Pri tem je potrebno zagotoviti tudi primerno odzivnost izobraževalnega sistema, ki bo prilagojen potrebam trga dela. Specifični cilj dopolnjuje tudi ukrepe Razvojnega cilja 1.

Ukrepi RP 4.2:

4.2.1: Naložbe v infrastrukturo za kakovostne storitve izobraževanja, usposabljanja in vseživljenjskega učenja

Načrtovani ukrepi:

- Spodbujanje investicij v novogradnje oz. obnova vzgojno-izobraževalne infrastrukture (vrtci, šole, laboratorijska in ostala specifična oprema itd.) s poudarkom na trajnostni gradnji.
- Spodbujanje investicij v opremljanje in ureditev mreže središč za vseživljenjsko učenje, izobraževanje in usposabljanje vključno z IKT infrastrukturo.
- Zagotavljanje trajnostnega pristopa, ki ob energetski prenovi obsega tudi protipotresno prenavo.
- Načrtujejo se tudi ukrepi na področju vzpostavitve zunanjih večfunkcionalnih rekreativnih površin.

Voucherji za udeležence izobraževanj, usposabljanj in vseživljenjskega učenja

K obstoječim (predlaganim) spodbudam k ukrepom 4.2.1 bi po našem mnenju smiselno vključiti tudi voucherje, ki bi jih lahko koristili izključno udeleženci formalnih in neformalnih oblik izobraževanj, usposabljanj in vseživljenjskega učenja za pridobivanje deficitarnih ter funkcionalnih znanj in veščin

4.2.2: Razvoj programov izobraževanja, usposabljanja in VŽU

Načrtovani ukrepi:

- Spodbujanje razvoja novih študijskih programov skladno s potrebami trga, priprava novih programov prekvalifikacij.
- Razvoj programov, razširitev ponudbe in promocija kakovostnih oblik splošnega izobraževanja, razvoj programov splošnega neformalnega izobraževanja za trajnostni razvoj, zaščito okolja, blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje.
- Razvoj in izvajanje programov za krepitev temeljnih in ključnih kompetenc zaposlenih v skladu s kariernimi cilji posameznika in dolgoročnimi potrebami podjetij.
- Razvoj in izvajanje programov za razvoj temeljnih kompetenc za ranljive skupine zaposlenih in prebivalstva (neizobraženi, nezaposleni, migranti, delavci v rudarskih in energetskih dejavnostih itd.).
- Zmanjševanje zgodnjega zapuščanja šolanja (preventiva) in motiviranje ter pomoč mladim, ki so predčasno izstopili in šolskega sistema.
- Zagotavljanje dostopnosti programov s področja e-izobraževanja vsem družbenim skupinam.
- Nadgradnja obstoječih in nadaljnji razvoj kakovostnih programov na področju vseživljenjskega učenja.
- Spodbujanje vključevanja vseh ciljnih skupin v vseživljenjsko učenje (npr. razvoj temeljnih in digitalnih kompetenc zaposlenih 55+, spodbujanje delovanja univerze za tretje življenjsko obdobje).

4.2.3: Načrtovanje in upravljanje kompetenc skladno s potrebami trga dela

Načrtovani ukrepi:

- Izvajanje aktivnosti za nadgradnjo obstoječega izobraževalnega sistema s procesom neformalnega in priložnostnega vseživljenjskega učenja.
- Razvijanje in izvajanje programov za pridobivanje temeljnih zmožnosti, predvsem dvigovanje ravni pismenosti (bralne, matematične in dokumentacijske);).
- Spodbujanje povečanja informacijske pismenosti in veščin za večjo uporabo IKT.
- Spodbujanje načrtovanja in razvoja kompetenc zaposlenih z uvajanjem individualnih kariernih načrtov zaposlenih ter vključevanje le-teh v programe usposabljanja in izobraževanja, čim bolj prilagojene potrebam posameznikov in podjetij.
- Razvoj kariernih centrov – dostopnost do storitev karierne orientacije (spoznavanje poklicev, promocija deficitarnih poklicev ipd.).
- Razvoj in izvajanje programov za nadarjene učence in dijake.
- Vključevanje podjetniških vsebin in znanj ter kompetenc s področja inovativnosti in podjetnosti.
- Promocija strokovnega in poklicnega izobraževanja: priprava in izvajanje inovativnih aktivnosti za promocijo deficitarnih poklicev in razvojno perspektivnih poklicev.
- Spodbujanje prenove kurikulumov v strokovnih in poklicnih programih v sodelovanju z delodajalci s poudarkom na prepoznavanju in razvoju kompetenc, ki omogočajo ustvarjanje novih delovnih mest (področja obnovljivih virov, nizkoogljične ekonomije in trajnostni razvoj, ipd.).

Vključitev zborničnega sistema in ostalih deležnikov v podporno okolje za prepoznavanje potreb regijskega trga dela po deficitarnih in razvojno perspektivnih poklicih

Menimo, da bi bilo potrebno gospodarsko in obrtno zbornico kot krovni organizaciji (Gospodarska zbornica Slovenije in Obrtno-podjetniško zbornico Slovenije) ter območni zbornici in ostale ključne

deležnike na trgu dela (ZRSZ, Fundacijo za izboljšanje zaposlitvenih možnosti ...) obravnavane regije načrtno vključiti v podporno okolje, ki sodeluje pri prepoznavanju potreb regijskega trga dela, in to zlasti na področju potreb gospodarstva po obrtnih poklicih ter pri promociji strokovnega in poklicnega izobraževanja na področju deficitarnih in razvojno perspektivnih poklicev. Krepitev podpornega okolja in sodelovanje ključnih deležnikov se bo spodbujalo s pomočjo kompetenčnih centrov, SRIP-ov, kariernih centrov in izvajanjem inovativnih aktivnosti za spoznavanje poklicev, promocijo obrtnih, deficitarnih poklicev in razvojno perspektivnih poklicev – karierni sejmi, talent centri, dnevi odprtih vrat pri delodajalcih ipd.

Razvojna prioriteta 4.3: Povečevanje socialno-ekonomske integracije

Načrtovani ukrepi predstavljajo odgovor na zabeleženo registrirano visoko dolgotrajno brezposelnost ranljivih skupin ter posledično naraščajoče stopnje socialne izključenosti in revščine prebivalstva.

Ukrepi RP 4.3:

4.3.1: Socialna vključenost marginaliziranih in ranljivih skupin

Načrtovani ukrepi:

- Promoviranje in izvajanje aktivnega vključevanja marginaliziranih skupnosti v družbo in na trg dela (npr. ustanavljanje invalidskih podjetij, spodbujanje sezonskega zaposlovanja itd.).
- Izvajanje programov za spodbujanje socialne vključenosti marginaliziranih skupnosti s poudarkom na motivaciji za samoaktivacijo (npr. razvijanje pozitivnega odnosa do dela, učenje sodelovanja v skupini v novih situacijah, učenje prevzemanja odgovornosti itd.).
- Izvajanje projektov, ki preprečujejo diskriminacijo in omogočajo integracijo predstavnikov različnih marginaliziranih skupin v družbo.
- Programi socialne aktivacije najbolj ranljivih ciljnih skupin brezposelnih (Romi, dolgotrajno brezposelni, odvisniki itd.) in postopno vključevanje na trg dela in krepitev podpornega okolja, vključno s krepitvijo kompetenc subjektov socialne in solidarnostne ekonomije.
- Spodbujanje investicij za povečevanje dostopnosti storitev za ljudi s posebnimi potrebami.
- Ohranjanje obstoječih in razvoj novih socialnih storitev (npr. ustanavljanje centrov za zmanjševanje odvisnosti od drog, zagotavljanje mrež za žrtve nasilja, dolgotrajna oskrba, institucionalna oskrba oseb z demenco itd.) ter poudarjanje pomena zgodnje obravnave otrok s posebnimi potrebami, motnjami v razvoju ali otrok invalidov ter zagotavljanje ustrezne oskrbe in osnovnih pogojev za ogrožene ciljne skupine (npr. za brezdomce).

4.3.2: Aktivno staranje, z vključevanjem starejših v vse sfere družbenega življenja

Načrtovani ukrepi:

- Spodbujanje aktivnega staranja in aktivnega vključevanja starejših v vse sfere družbenega življenja (npr. z zagotavljanjem osebne in premoženjske varnosti, spodbuda aktivnostim za izboljšanje socialnega položaja prebivalstva na podeželju, prilagodljivost obstoječe ponudbe in programov potrebam in zmogljivostim starejših, izdelava regijske strategije in programov za spodbujanje aktivnega vključevanja starejših).
- Spodbujanje medgeneracijske solidarnosti in sodelovanja (promocijske aktivnosti, vzgojno-izobraževalne aktivnosti, izvajanje programov medgeneracijskega sodelovanja in sosedskega druženja, ustanavljanje medgeneracijskih centrov).

4.3.3: Varstvo starejših kot dodatna dejavnost na malih kmetijah in kmetijah z dopolnilno dejavnostjo

Znano je, da se v posameznih evropskih državah (npr. Nemčija) že poslužujejo novih prijemov za dvig konkurenčnosti malih kmetij in kmetij z dopolnilno dejavnostjo ter zaustavljanjem upadanja števila letih, ki sicer na konkurenčnem trgu z velikimi kmetijskimi koncerni težko bijejo svojo bitko.

Ob opaznem staranju prebivalstva ter odprtih vprašanj pri slovenski politiki socialne oskrbe in socialnega varstva starejših, bi lahko tržno nišo na tem področju našla prav mala kmetijska gospodarstva in kmetije z dopolnilno dejavnostjo, katerih nosilci bi se ob finančni pomoči iz državnih in evropskih sredstev lahko dodatno usposobili za nego in oskrbo starejših, in zanje (za določeno število glede na obstoječe nastanitvene zmogljivosti svojih kmetij) na svojih kmetijah uredili bivalne pogoje za trajno ali začasno oskrbo (določenega števila) starejših varovancev, ki bi pri njih trajno ali začasno bivali, se zdravo prehranjevali, bili po svojih zmožnostih vključeni v življenje in delo na kmetiji ter na ta način posredno in neposredno tem kmetijam zagotavljali dodaten vir prihodkov dolgoročen obstoj in razvoj.

Razvojna prioriteta 4.4.: Zagotavljanje enakosti dostopa do zdravstvene oskrbe preko razvoja infrastrukture, vključno s primarno oskrbo

V okviru zagotavljanja enakosti dostopa do zdravstvene oskrbe naslavljamo izziv izboljšanja zdravstvenega stanja prebivalstva v regiji, kot tudi zmanjšanja neenakosti na tem področju, v primerjavi s slovenskim povprečjem. Glede na razpoložljive statistične podatke gre za področje, ki z razvojnega vidika na obravnavanem območju močno zaostaja.

Ukrepi v okviru zagotavljanja ustreznih pogojev bivanja naslavljajo izzive, ki so prav gotovo med najočitnejšimi: gre za trend hitrega staranja prebivalstva, ki vpliva na vrsto dejavnikov v regiji (stanovanjska problematika, kakovost bivanja, posledično pa potreba po celoviti in bolj kakovostni oskrbi in kakovostnih zdravstvenih programih zlasti za starejše) in hkrati sledijo potrebam po ohranjanju zdravja in podaljševanja delovne sposobnosti aktivne populacije.

Ukrepi RP 4.4:

4.2.1: Investicije v zdravstveno, socialno in športno infrastrukturo

Načrtovani ukrepi:

- Odpravljanje infrastrukturnih ovir v regiji (zagotavljanje dostopa do objektov in varnost starejšim in gibalno oviranim uporabnikom, npr. pločniki, klančine, opremiti javne ustanove z dvigalom, ki bo omogočalo gibanje tudi invalidom in starejšim osebam in ostalim).
- Spodbujanje investicij v regijske zdravstvene in socialnovarstvene organizacije.
- Zagotavljanje pogojev za izvajanje različnih športno-rekreativnih aktivnosti in spodbujanje skladnega razvoja vseh segmentov športa (npr. investicije v gradnjo novih oz. obnovo obstoječih objektov za športno dejavnost).
- Vlaganja v športno-rekreacijsko infrastrukturo.

4.4.2: Programi in storitve za kakovostno preživljanje prostega časa in promocijo zdravega načina življenja

Načrtovani ukrepi:

- Podpora preventivnim programom za gibanje in rekreacijo, ki krepijo kakovost življenja populacije v vseh obdobjih.
- Razvoj in izvajanje programov krepitve javnega zdravja (prednostna področja: zdravo in varno prehranjevanje ter telesna dejavnost skozi vsa življenjska obdobja, duševno zdravje in zmanjševanje zasvojenosti v vseh življenjskih obdobjih, preprečevanje pojava in zmanjševanje bremen zaradi nalezljivih bolezni, zmanjševanje obolevnosti in zgodnje odkrivanje kroničnih nenalezljivih bolezni in raka).
- Povezava zdravstva ter zaščite in reševanja (prvi posredovalci, uporaba defibrilatorja, mreža, izobraževanje ipd.).

Programi in storitve za kakovostno preživljanje prostega časa

Spodbujanje razvoja športnih in rekreacijskih programov kot dopolnitve zdravstvenih in socialnih storitev za zdravo prebivalstvo; promocija aktivnega in zdravega življenjskega sloga za vse prebivalce

regije; vlaganja v obnovo objektov kulturne dediščine (podpora razvoju programov na področju kulture in kulturne dediščine).

4.4.3: Zagotavljanje podpornega okolja za gradnjo dostopnih javnih in zasebnih stanovanj, investicije v stanovanjsko infrastrukturo in podpora družbenim inovacijam na področju bivanja

Načrtovani ukrepi:

- Zagotavljanja ustreznih pogojev bivanja (stanovanjska problematika, kakovost bivanja, posledično pa potreba po celoviti in bolj kakovostni oskrbi in kakovostnih zdravstvenih programih zlasti za starejše) in hkrati sledijo potrebam po ohranjanju zdravja in podaljševanja delovne sposobnosti aktivne populacije.
- Izvajanje ustrezne stanovanjske politike, prilagojene tako starostnikom kot ostalim skupinam v populaciji (npr. mladi).
- Vlaganja v stanovanjsko infrastrukturo - spodbujanje investicij v gradnjo javnih najemnih stanovanj, ustvarjati ugodno okolje za zasebno gradnjo in nuditi podporo stanovanjskim zadrugam, ki spodbujajo sodobne inovativne modele energetske učinkovitosti, okoljsko vzdržnega in trajnostnega bivanja.
- Pri stanovanjski gradnji naj se upošteva načela kakovostnega in varnega bivalnega okolja, ki se zagotavlja s primerno gostoto zazidave, arhitekturnim oblikovanjem celotnega stanovanjskega območja in posameznih stavb ter z zasnovo javnih odprtih in zelenih površin.

5.1.5 RAZVOJNI CILJ 5: REGIJA BLIŽE DRŽAVLJANOM

V skladu s ciljem kohezijske politike 5 – Evropa, ki je bliže državljanom – bo EU še naprej podpirala lokalno vodene razvojne strategije, pripravljene po načelu »od spodaj navzgor«. Lokalne strategije v okviru instrumentov »celostne teritorialne naložbe« in »lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost« - CLLD, bodo pripravili in odobrili pristojni lokalni in regionalni organi. Da bi cilji strategij v kar največji meri uresničili, bi bilo pri izboru projektov nujno potrebno povečati vlogo oziroma pristojnost lokalnih in regionalnih nivojev. Strategije za lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost, naj omogočijo strukturne spremembe na teh ravneh in spodbudijo inovacije.

Mesta, okoliška funkcionalna in podeželska območja se soočajo z različnimi izzivi, ki jih je treba je naslavljati in reševati s pristopom »od spodaj navzgor«. Potrebno je sočasno naslavljanje ukrepov na več področjih izvajanja, na podlagi več mehanizmov.

Razvojni cilj 5: Regija bliže državljanom
RP 5.1: Urbani razvoj
RP 5.2: Razvoj podeželja, ki ga vodi skupnost – CLLD
RP 5.3: Razvoj obmejnih problemskih območij in območij z visoko brezposelnostjo
RP 5.4: Regionalno prostorsko načrtovanje ter regijsko prometno načrtovanje
RP 5.5: Podpora razvoju nevladnih organizacij

Prispevek načrtovanih ukrepov znotraj RP 5:

- ✓ celovito razvijanje območja, na podlagi različnih ciljev in oblik ukrepanja,
- ✓ krepitev regionalnega razvoja.

TABELA 50: KAZALNIKI RAZVOJNEGA CILJA 5

Kazalnik	Vir	Izhodiščna vrednost Podravje 2018	Ciljna vrednost za leto 2027 Podravje	Izhodiščna vrednost SLO 2018
Število prebivalcev v obmejnih območjih	Si-stat	70.943	70.900	540.345
Število prebivalcev v mestnih naseljih	Si-stat			
Število izdelanih regionalnih CPS	MZI	0	1	2
Število izdelanih regionalnih prostorskih planov	MOP	0	1	0

Vir: RRP Podravje 2021–2027.

Razvojna prioriteta 5.1 Urbani razvoj

Zaradi razvojnega zaostanka in raznolikosti KRVS je ukrepe potrebno prednostno usmeriti v uvajanje koncepta trajnostnega razvoja mestnih naselij in naselij mestnih območij. Pri teh ukrepih je potrebno nadaljevati z uspešnim mehanizmom CTN za mestne občine in tem dodati še ukrepe za trajnostni razvoj mestnih naselij in podeželja.

Ukrepa RP 5.1:

5.1.1: Urbani razvoj mestnih občin

5.1.2: Regionalni-urbani razvoj mest

Razvojna prioriteta 5.2 Razvoj podeželja, ki ga vodi skupnost – LEADER/CLLD

Subjekti že imajo izkušnje in znanje s področja izvedbe ukrepov lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, ki morajo izhajati iz potreb in identificiranih razvojnih priložnosti na podlagi strategij lokalnega razvoja, tako s področja podeželja, regionalnega razvoja, ribištva, družbenega razvoja. Pri tem je treba v izvajanje vključiti izvajanje vse sklade, ki to omogočajo: ESKRP, ESRR, ESS in ESPR.

Mehanizem CLLD je za območje ORP Slovenske gorice, kakor celotne regij ključnega pomena, saj naslavlja lokalne pobude in lokalne potrebe ter s tem vključuje različna razvojna partnerstva na javnem, gospodarskem in nevladnem področju. Zaradi šibke gospodarske dejavnosti, izseljevanja prebivalstva, selitve poslovnih dejavnosti v večja mesta, slabšega dostopa do vseh javnih storitev, neustrezne infrastrukturne opremljenosti, digitalizacije, slabih prometnih povezav, javnega potniškega prometa, staranja prebivalstva, izseljevanja mladih itd. je na posameznih območjih potrebno izvesti ukrepe, ki jih skozi Strategije lokalnega razvoja omogoča mehanizem CLLD. Pri tem ne smemo zanemariti celovitega naslavljanja socialnega področja, ki ga omogoča CLLD, posebej pereč je problem staranja prebivalstva kot tudi slab socialni položaj prebivalstva, slaba gospodarska slika, krepitev večjih urbanih središč, neizpeljana diverzifikacija dejavnosti, okoljski problemi vključno z dostopnostjo, prometno povezanostjo, dostop do pitne vode, zanemarjeno področje kulturne dediščine, turizma ter nenazadnje varnosti. Pri tem je potrebno ukrepe načrtovati ne samo na urbanih območjih temveč tudi neurbanih in podeželskih območjih, ki se soočajo s specifičnimi razvojnimi izzivi, ki jih naslavlja strategije lokalnega razvoja.

Ukrepe je tako potrebno načrtovati v navezavi na ključne izzive tega področja, ki so: zagotavljanje virov za izgradnjo infrastrukture na podeželju in za obnovo vaških jeder; razvoj socialne ekonomije; krepitev kapacitet za trženje produktov, vključno s turističnimi; razvoj pametnih vasi (pametno podeželje).

V izvajanje je potrebno vključiti vse sklade, ki to omogočajo: ESKRP, ESRR in ESPRA 2021 - 2027. Pristop LEADER/CLLD 2021 – 2027 se bo izvajal skozi potrjene lokalne akcijske skupine in nove strategije lokalnega razvoja.

Velja osnovno pravilo, da LEADER/CLLD v osnovi ni namenjen infrastrukturnim projektom.

Ukrep RP 5.2:

5.2.1: Ljudem prijazno podeželje

Ukrep zajema povezovanje turističnih ponudnikov preko skupne blagovne znamke, investicije v alternativne oblike turističnih nastanitvenih kapacitet, razvoj lokalnih proizvodov in storitev z oblikovanjem mreže lokalnih ponudnikov v povezavi z lokalno samooskrbo. Ukrep prav tako zajema širok nabor aktivnosti za razvoj osnovnih storitev s katerimi lahko bistveno izboljšamo bivalno okolje ter kvaliteto bivanja na podeželju pri tem pa je potrebno naslavljanje tudi vse ranljive skupine. Pri vseh ukrepih v skladu z možnostmi uvajati tudi pametno digitalizacijo.

Razvojna prioriteta 5.3 Razvoj obmejnih problemskih območij in območij z visoko brezposelnostjo

V okviru te razvojne prioritete bomo posebno pozornost namenili ukrepom, ki bodo spodbujali tiste investicije, ki bodo prispevale k ustvarjanju novih delovnih mest in povečanju zaposlovanja ter spodbujanju razvoja podjetništva, ter območja na obmejnih problemskih območjih in območjih z visoko brezposelnostjo.

Gre za spodbude za privabljanje tujih in domačih investorjev ter za spodbujanje ureditev infrastrukture za boljšo dostopnost območij. Kjer bo mogoče bomo spodbujali izvajanje ukrepov za večjo socialno vključenost (brezposelni, ranljive skupine) ter spodbude, ki bodo omogočale boljši nadzor meje (migracije).

S pomočjo posameznih ministrstev bomo spodbujali bolj celovite pristope k razvoju območij ter določanju posebnih meril za intervencije države na problemskih območjih.

Ukrepa RP 5.3:

5.3.1: Razvoj obmejnih območij

Ukrep zajema investicije v infrastrukturo v skladu z Zakonom o investicijah, oblikovanje ustreznih sistemskih spodbud države kot pomoč gospodarskim subjektom, aktivnosti privabljanja investorjev na obmejnih območjih, ter spodbude vezane na obmejna območja v skladu z Zakonom o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja.

Ukrep zajema oblikovanje ustreznih ukrepov varnosti na meji in preprečevanje ilegalnih prehodov. Zajema tudi pomoč subjektov, ki so utrpeli škodo zaradi ukrepov izvajanja varnosti ob meji in sprejem ustreznih sistemskih spodbud za urejanje vseh prometnih poti in cest zaradi povečane obremenitve območij.

5.3.2: Problemska območja z visoko brezposelnostjo (MSP)

Ukrep zajema investicije v osnovno infrastrukturo namenjeno spodbujanju podjetništva, oblikovanje ustreznih sistemskih spodbud države kot pomoč gospodarskim subjektom ter aktivnosti privabljanja investorjev.

Razvojna prioriteta 5.4: Regionalno prostorsko načrtovanje ter regijsko prometno načrtovanje

Razdrobljenost pristojnosti načrtovanja in upravljanja s prostorom, kot tudi vzpostavljanja ter vzdrževanja mreže gospodarske javne infrastrukture, še vedno otežuje optimalno upravljanje in izrabo finančnih virov ter kadrov, ki so za to na voljo v javnih institucijah. Razdrobljenost otežuje tako sektorsko načrtovanje na državni ravni, kot tudi vertikalno povezovanje med lokalno, regionalno in nacionalno ravno.

Potrebno je okrepiti prizadevanja in aktivnosti za združevanje in optimizacijo procesov načrtovanja, upravljanja, pri gospodarski javni infrastrukturi pa tudi vzdrževanja. Zakon o urejanju prostora (Ur. l. RS, št. 61/17, ZUreP-2) iz leta 2017 je sicer prevedel izdelavo regionalnih prostorskih planov, vendar združevanje razvojnega in prostorskega načrtovanja v praksi še ni zaživel. Ravno tako se regionalni prostorski plani v Sloveniji še ne izdelujejo.

Ukrepi RP 5.4:

5.4.1: Priprava Regionalnih prostorskih planov

Ukrep zajema izdelavo regionalnega razvojnega programa v skladu z ZUreP-2, ki bo omogočal celovit prostorski razvoj regije in usklajevanje lokalnih in državnih interesov.

5.4.2: Izdelava celostnih regijskih prometnih strategij

Ukrep zajema izdelavo celostnih regionalnih prometnih strategij, ki bodo omogočale celovito obravnavo problematike predvsem na področju medkrajevnega JPP, vzpostavitve P+R ter optimizacijo primestnih železniških prog kakor tudi vzpostavitve regijskih kolesarskih povezav.

5.4.3: Opredelitev prednostnih območij za stanovanjsko gradnjo, ki se jih načrtuje v regionalnem prostorskem planu

V središčih policentričnega urbanega sistema se opredeli prednostna območja za stanovanjsko gradnjo, na katerih se zagotavlja tako zadostno število stanovanj kot zadostno število površin za stanovanjsko gradnjo. Prednostna območja za stanovanjsko oskrbo se načrtuje v regionalnem prostorskem planu usklajeno z načrtovanjem potrebnih sprememb in prilagoditev javnega potniškega prometa, v bližini prometnih vozlišč in prestopnih točk javnega potniškega prometa, in celostno prometno strategijo ob upoštevanju regionalnih demografskih projekcij. Stanovanjska območja se načrtuje z upoštevanjem bližine raznolikih delovnih mest ter opremljenostjo s storitvami splošnega in splošnega gospodarskega pomena.

V stanovanjskih območjih se prav tako zagotavlja primerno opremljenost z oskrbnimi in storitvenimi dejavnostmi in družbeno infrastrukturo. Priporočljivo je, da so v predvidenih stanovanjskih območjih na voljo tudi preostale dejavnosti, ki jih potrebuje skupnost: osnovno šolstvo in zdravstvo, socialno varstvene dejavnosti, dejavnosti za starejše, varstvo otrok, trgovske, poslovne, uslužno-obrtne, turistične, upravne dejavnosti, dejavnosti intelektualnih in umetniških storitev ter druge dejavnosti, ki ne poslabšujejo kakovosti bivalnega okolja in prispevajo k bolj racionalni izrabi površin, komunalnih in prometnih omrežij ter celovitemu delovanju naselja.

V navezavi na regionalno prostorsko načrtovanje je potrebna krepitev institucionalnih kapacitet na regionalni ravni za koordinacijo in izvedbo projektov (sredstva tehnične pomoči in drugih podpornih mehanizmov), ki bo vezano na doseganje rezultatov.

Razvojna prioriteta 5.5: Podpora razvoju nevladnih organizacij

Ne smemo zanemariti pomena nevladnih organizacij in organizacij socialne ekonomije, ki so pomembne nosilke razvoja in življenja na lokalni ravni. Pestrost v njihovem delovanju je pomembna prednost vsake regije, saj so s svojimi aktivnostmi na mnogih področjih že sedaj prave nosilke lokalnega in posledično tudi regionalnega razvoja.

6 PROJEKTNE VSEBINE ORP SLOVENSKE GORICE 2021–2027

6.1 TRAJNOSTNI RAZVOJ SLOVENSКИH GORIC – ZBIR PREDLOGOV ORP

Najuspešnejše se rešujejo potrebe prebivalstva, ki so obravnavana s pristopom od spodaj navzgor, v primeru urbanih in ruralnih območij. Na celotnem območju ORP Slovenske gorice bo potrebno v okviru opredeljenih razvojnih prioritet regije (cilji od 1 do 4), izvajati aktivnosti oz. ukrepe za zmanjševanje regionalnih (sektorskih) razlik. Potrebno je poudariti, da se posamezna območja regije soočajo s posebnimi izzivi in večjim razvojnim zaostankom. Gre za tako imenovana problemska območja, za katera je značilna oddaljenost od gospodarskih centrov, skromno razvite prometne povezave, skromna oziroma neurejena komunalna in druga javna infrastruktura, strukturna brezposelnost, podpovprečna gospodarska razvitost, šibkejša pokritost s širokopasovnimi povezavami, trend izseljevanja in posledica starajoče se prebivalstvo ter s tem povečevanje razvojnih in socialnih razlik.

Na območju Slovenskih goric je realno socialno – gospodarsko stanje delno prikrito na račun zaposlovanja preko meje, na avstrijski strani.

Pri spodbujanju trajnostnega in celostnega razvoja urbanih in podeželskih območij ne smemo zanemariti pomena nevladnih organizacij in organizacij socialne ekonomije, ki so pomembne nosilke razvoja in življenja na lokalni ravni. Njihova pestrost delovanja je pomembna prednost regije, saj so že sedaj s svojimi aktivnostmi na mnogih področjih prave nosilke lokalnega in posledično tudi regionalnega razvoja. Kot pomembni akterji na lokalni in regionalni ravni so prav nevladne organizacije (veliko število aktivnih društev ...) tiste, ki s svojimi aktivnostmi doprinesejo k uresničevanju ključnih strateških usmeritev razvoja, kot so vključujoča, zdrava, varna in odgovorna družba, učenje za in skozi vse življenje, ohranjeno zdravo naravno okolje in visoka stopnja sodelovanja, usposobljenosti in učinkovitosti upravljanja.

V novem programskem obdobju bo potrebno z bolj odločnimi ukrepi doseči čim višji delež varno, trajnostno pridelane hrane, ohranjati obdelovalne površine in rodovitnost kmetijskih zemljišč, povečevati konkurenčno sposobnost kmetijstva in dejavnosti povezovati tudi z drugimi deležniki na podeželju.

Podeželje je stičišče mnogoterih gospodarskih aktivnosti, ki morajo vsaka zase in vse skupaj delovati v smeri zagotavljanja odgovornega ravnanja z naravnimi viri ter javnimi dobrinami. Pridelava in predelava hrane, podobno kot druge gospodarske aktivnosti, ni nevtralna do okolja in narave.

Nekateri vplivi na stanje okolja so pozitivni drugi negativni:

- delež izpusta toplogrednih plinov zaradi kmetijstva znaša v letu 2017 15,3 % celotnih izpustov;
- od leta 2000 se je, ob siceršnjih letnih nihanjih, površina kmetijskih zemljišč v uporabi v Sloveniji nekoliko zniževala;
- ekološke prakse kmetovanja so v Sloveniji v zadnjem desetletju narasle na 47.848 ha kmetijskih zemljišč v uporabi, a večinoma za travinje;
- območje Natura 2000 v Sloveniji obsega 38 % ozemlja Slovenije (za ohranjanje pomembnih vrst ptic) oziroma 33 % (za ohranjanje pomembnih habitatov) ozemlja, kar je več kot dvakrat toliko, kot je povprečje EU (18 %);
- trend upadanja indeksa ptic kmetijske krajine se je ustavil in od leta 2015 rahlo narašča;
- v zadnjih letih je opazno zmanjševanje negativnih vplivov kmetijstva na okolje, k temu pripomore tudi monitoring in gospodarnejša raba pesticidov in mineralnih gnojil, ki bi se v prihodnjih letih morala še okrepiti.

Kmetijska in gozdna gospodarstva ter živilska industrija si morajo prizadevati za:

- gospodarno in trajnostno rabo virov ter načela krožnega gospodarstva,
- večanje učinkovitosti rabe vode in energije,

- rabo in ohranjanje slovenskih genskih virov,
- rabo obnovljivih virov energije,
- rabo stranskih proizvodov, odpadkov, ostankov organskega izvora in drugih neživilskih surovin za namene biogospodarstva,
- zmanjševanje emisij,
- zmanjševanje količine odpadne hrane,
- spodbujanje ponorov ogljika v kmetijstvu, gozdarstvu in lesnopredelovalnem sektorju,
- zmanjševanju negativnih vplivov na biotsko raznovrstnost,
- rabo trajnostnih materialov v procesu oblikovanja izdelkov in spremljanju življenjskega cikla izdelkov (Resolucija «Naša hrana, podeželje in naravni viri po letu 2021«).

6.2 PROBLEMSKO OBMOČJE

V obdobju 2019-2021 se je izvajal ciljni raziskovalni projekt z nazivom »Medresorsko usklajeno spodbujanje razvoja v obmejnih problemskih območjih«, ki ugotavlja, da so demografska gibanja na obmejnih problemskih območjih zaskrbiljujoča, da so gospodarski kazalniki pretežno slabši od slovenskega povprečja, ter da bo nadaljnji razvoj obmejnih problemskih območij odvisen od ohranjanja vitalnosti teh območij. Z zakonsko opredelitvijo obmejnih območij kot območij, ki jim je v razvojnem smislu potrebno nameniti posebno pozornost, Republika Slovenija sledi cilju spodbujanja skladnega regionalnega razvoja vseh območij na ozemlju naše države.

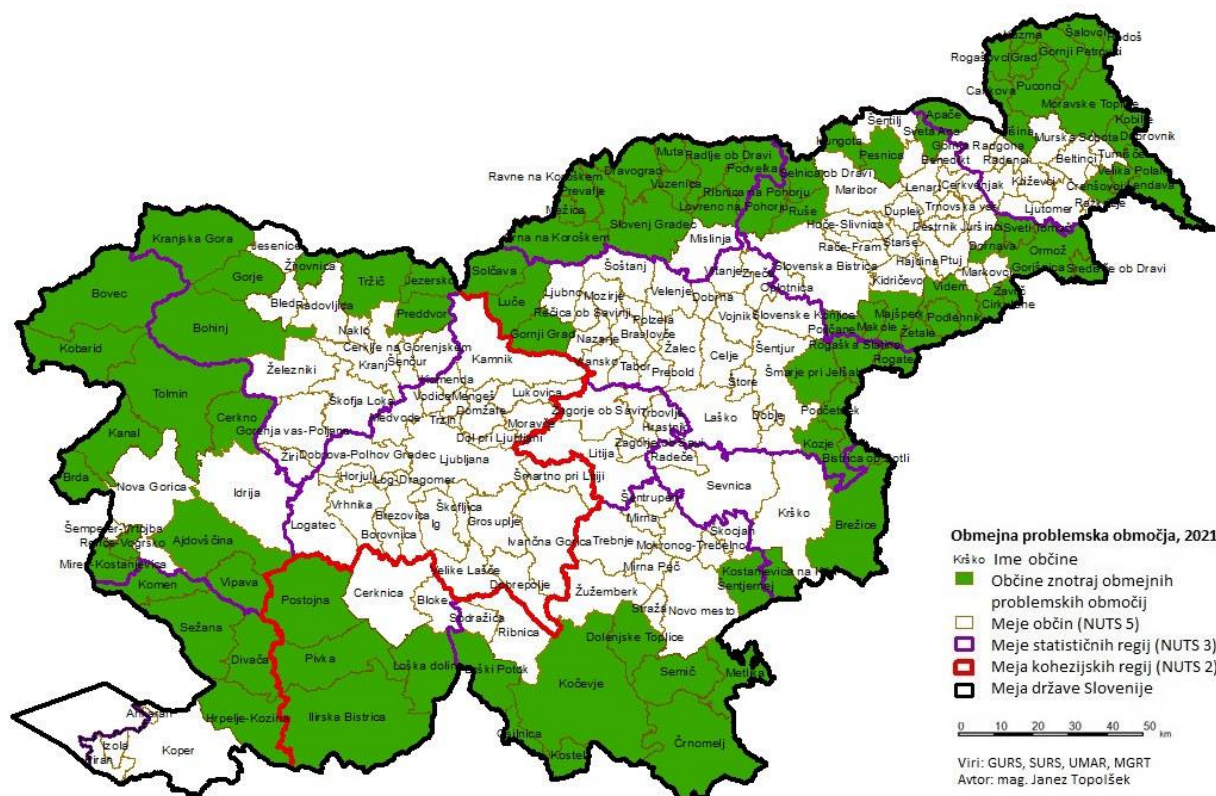
Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja in Uredba o izvajanju ukrepov endogene regionalne politike določata vsebino in način priprave štiriletnega programa razvojnih spodbud za obmejna problemska območja, ki ga sprejme vlada. Vlada je v mesecu februarju 2022 sprejela **Program razvojnih spodbud za obmejna problemska območja v obdobju 2022-2025**.

V okviru finančnih načrtov Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo, Javnega sklada Republike Slovenije za regionalni razvoj in razvoj podeželja in Javnega sklada Republike Slovenije za podjetništvo za obmejna problemska območja pripravljamo posebne ukrepe na področjih priprave razvojnih projektov in krepitev razvojnega menedžmenta ter ustvarjanja novih delovnih mest s spodbujanjem investicij podjetij.

V okviru politike razvoja podeželja se sredstva za izvajanje ukrepov za obmejna problemska območja dodelijo skladno z 12. členom Zakona o kmetijstvu. Na območju regije Podravje, znotraj ORP Slovenske gorice, je tudi obmejno problemsko območje, v katerega na podlagi Uredbe o določitvi obmejnih problemskih območij (Uradni list RS, št. 22/11, 97/12, 24/15 in 35/17), spadajo naslednji občini **Pesnica** in **Sveta Ana**. Na podlagi ZSRR-2 so v Sloveniji določena obmejna problemska območja, ki so prednostna območja vseh razvojnih politik, ki se izvajajo v Sloveniji. V obmejnih problemskih območjih se izvaja razvojna politika države po načelu »od zgoraj navzdol« z namenom krepitev obmejnih območij Slovenije.

Obmejna problemska območja so kljub neugodnim naravnim in geografskim razmeram, povezanim z obmejnostjo, slabo dostopnostjo, depopulacijo, reliefnimi oblikami in režimi varovanja prostora, hkrati tudi območja s posebnimi priložnostmi, saj predstavljajo velik potencial za krepitev endogenega razvoja teh območij, v navezavi in s sodelovanjem s čezmejnimi območji. Iz tega vidika so obmejna problemska območja, ki ne predstavljajo funkcionalno zaledje večjih urbanih središč v Sloveniji, strateška območja, saj lahko z majhnimi vložki spodbudimo gospodarsko in družbeno pestrejši razvoj, hkrati pa zadostimo ciljem ohranitve poseljenosti ter okrepitve obmejnega pasu tudi z novimi investicijami in možnostjo novega zaposlovanja ter ustvarimo danosti za izboljšanje demografske slike tega prostora. Zmanjšali pa bi sedanje dnevne delovne migracije iz tega območja v sosednje države in v osrednji del države ter s tem prispevali k okoljevarstvenim ciljem, dvigu kakovosti življenja in socialnega standarda v teh območjih.

SLIKA 22: OBČINE V OBMEJNEM PROBLEMSKEM OBMOČJU

Vir: Program razvojnih spodbud za obmejna problemska območja v obdobju 2022-2025

Lokalne skupnosti na območju Slovenskih goric imajo še vedno zelo veliko potrebo po zagotavljanju osnovni infrastrukturnih pogojev. Kajti samo z izgradnjo osnovne komunalne in razvojne infrastrukture, bodo lahko svojim občanom zagotovile razvoj gospodarstva na tem območju in s tem izboljšale kakovost življenja. Zato je eden ključnih programov te prioritete Zagotavljanje infrastrukturnih pogojev za razvoj gospodarstva v občinah, na podlagi načrtov razvojnih programov občin, kot komplementarni ukrep spodbujanju konkurenčnosti gospodarstva. Podpora pri pripravi in izvajanju razvojnih projektov na območju Slovenskih goric je eden ključnih horizontalnih ukrepov. Potrebna je prednostna obravnava programov in projektov na območju Halož pri kandidiranju za sredstva iz nacionalnih programov, programov evropske kohezijske politike in politike razvoja podeželja na posameznih področjih.

Splošen cilj programa do leta 2025 je ohranitev poseljenosti in razvojne vitalnosti obmejnih problemskih območij. Program razvojnih spodbud za obmejna problemska območja v obdobju 2022-2025 se osredotoča pretežno na izvajanje ukrepov za doseganje cilja izboljšanja gospodarskega stanja.

V okviru ukrepov za obmejna problemska območja bomo:

1. Spodbujali investicije;
2. Prispevali k ustvarjanju novih delovnih mest in povečanju zaposlovanja;
3. Spodbujali razvoj podjetništva (povratni, nepovratni viri, ugodna posojila);;
4. Spodbujali urejanje poslovnih in gospodarskih con, FDO-jev ter popolnitev nezasedenega prostora
5. Privabljali tuje in domače investitorje za vlaganja na problemskih območjih;
6. Prispevali k ureditvi podpornega okolja za podjetništvo;
7. Vplivali na prestrukturiranje gospodarstva na problemskih območjih;
8. Spodbujali ureditev infrastrukture za boljšo dostopnost območij;
9. Izvajali ukrepe za socialno vključenost (brezposelni, ranljive skupine);

10. Spodbujali razvoj turizma na problemskih območjih;
11. Vzpostavili bolj celovite pristope oz. merila za intervencije države na problemskih območjih;
12. Spodbujali ukrepe za privabljanje in ohranitev/zadrževanje visoko kakovostne delovne sile in delovnih mest;
13. Spodbujali intervencije države pri ukrepih, ki naslavlajo slabo dostopnost območij, preseljevanje delovne sile, opuščanje obdelovanja površin, opuščanje industrijske dejavnosti ipd.

6.3 VKLJUČEVANJE V DRUGE PROJEKTE IZVEN ORP

ORP Slovenske gorice se pri izvajanju razvojnih nalog povezuje s širšim okoljem, na območju Slovenije in s čezmejnimi sodelovanjem.

V skladu s prioritetskimi cilji in strateškimi usmeritvami območja se bo vključevalo v skupne projekte na nivoju Podravske regije, zlasti na področju:

- **razvoj turistične Destinacije Štajerske,**
- **samooskrbe,**
- **raziskave in razvoj okolju prijaznih tehnologij in modelov,**
- **trajnostni razvoj podeželskih območij,**
- **mobiliteti in IKT povezljivosti,**
- **inovativnega in pametnega gospodarstva,**
- **v vseh vsebinah smiselno vključevanje prilagajanja in obvladovanja podnebnih sprememb in**
- **socialnega vključevanja in varovanja zdravja.**

Na podobnih vsebinah pričakujemo tudi vključevanje v medregijske in čezmejne projekte. Prizadevali si bomo za nadaljnji razvoj blagovne znamke Slovenske gorice, ki se v geografskem smislu raztezajo na širše območje Podravske in Pomurske regije.

Nadaljevali bomo aktivnosti skupnega managementa Slovenskih goric na področju izvajanja projekta Kolesarske povezave Slovenskih goric. S sodelovanjem in skupnim izvajanjem aktivnosti dosegamo potrebno konkurenčnost znotraj Slovenskega prostora, kakor tudi v mednarodnem merilu.

Nadaljevali bomo uspešno dosedanje sodelovanje s sosednjo avstrijsko regijo Štajerski Vulkanland in poskušali zasnovati več skupnih projektov, zlasti na področju turizma, podnebnih sprememb in naravnih virov. Nadaljuje se izvajanje projekta Genuss am Fluss –Užitek ob reki, v katerega so že vključene občine Šentilj, Cerkljenjak, Sveta Trojica v Slovenskih goricah, Lenart, Benedikt in Sveta Ana, v prihodnje pa pričakujemo širitev še na druge občine in vsebine.

S partnerji iz celotnega Podravja izvajamo večje regijske projekte: SocioLab - Aktivno in povezano za nova delovna mesta in vključujočo družbo in PONI – Podjetno nad izzive, ki jih bo glede na vzpodbudne rezultate tekom izvajanja smiselno nadaljevati.

V novem programskem obdobju pričakujemo možnost prijave na nove razpise Interreg SI-AT, Interreg SI-HU in Interreg SI-HR, Horizon 2020, Norveški mehanizem itd. ter sodelovanje v večjih regijskih projektih.

7. SKUPNE REGIJSKE VSEBINE NA OBMOČJU PODRAVJA V OBDOBJU 2021-2027

Podravska razvojna regija je v preteklem obdobju izkazovala številne razvojne probleme in se je po statističnih kazalcih razvitosti in indeksu razvojne ogroženosti uvrščala po stopnji svoje razvitosti šele na deveto od dvanajstih regij v Sloveniji. Na delovnem srečanju članov regijske razvojne mreže v Podravju (RRM) smo 10. 09. 2021 na posameznih delavnicah oblikovali 10 ključnih vsebin.

Predlagane razvojne vsebine so bile predstavljene na Regionalni razvojni konferenci, dne 13. 09. 2021 v Lenartu.

7.1 INNOVUM UNIVERZE V MARIBORU

Kratek povzetek

Ključni državni strateški razvojni dokumenti, vključno z novim osnutkom Slovenske industrijske strategije 2021–2030 (MGRT, 2020), dajejo pomemben poudarek spodbujanju inovacij, razvoju podjetništva in podpornega okolja za podjetja.

Univerza v Mariboru kot osrednja institucija znanja v VKR sledi tem prioriteta in je kot enega ključnih ciljev v svoji novi strategiji 2021–2030 opredelila vzpostavitev Tehnološkega inovacijskega centra Univerze v Mariboru – platforma INNOVUM za učinkovito osrednjo infrastrukturno podporo znanstvenoraziskovalnim in inovacijskim procesom ter prenosu znanja in tehnologij v okolje.

Namen

Platforma INNOVUM predstavlja celovit pristop pri oblikovanju inovacijsko-podjetniškega ekosistema za razvojni preboj VKR. Sestavljajo jo trije stebri:

Raziskovalna infrastruktura (raziskovalni objekti in oprema): izgradnja novih objektov, adaptacija obstoječih zgradb fakultet Univerze v Mariboru, vzpostavitev sodobnega tehnološkega inovacijskega centra v Mariboru z integracijo vrhunske raziskovalne opreme z mrežno povezani kolokacijski centri v statističnih regijah VKR.

Človeški viri in RRI projekti (raziskovalno-razvojni steber): zagotovitev ustreznih kadrov za izvajanje raziskovalno-razvojnih in inovacijskih (RRI) projektov s potencialom visoke dodane vrednosti, ki jih bo Univerza v Mariboru izvajala v sodelovanju z gospodarskimi partnerji na področjih novih, naprednih in ključnih tehnologij v VKR.

Podporno okolje (inovacijsko-podjetniški steber): koordinirano inovacijsko-podjetniško podporno okolje, ki bo inovativnim posameznikom in podjetjem nudilo konsolidirane podpirne storitve pri komercializaciji znanja in tehnologij, ustanavljanju novih start-up (predvsem odcepljenih) podjetij ter pri krepitvi inovacijske sposobnosti zrelih podjetij pod okriljem konzorcija ključnih podpornih institucij podjetniško-inovacijskega ekosistema VKR.

Aktivnosti

Investicije so predvidene v objekte Tehnološke fakultete – severni del, Tehnološke fakultete – južni del, Center za fotoniko, Trojček (Pedagoška fakulteta, Fakulteta za naravoslovje in matematiko, Filozofska fakulteta), Fakulteta za energetiko (Krško in Velenje), Fakulteta za logistiko (Celje), Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede (Pohorski dvor in Meranovo).

7.2 LETALIŠČE IN SMART HUB MARIBOR

Kratek povzetek

Letališče Maribor lahko postane močan generator razvoja, saj predstavlja vrata v svet. Lega letališča Maribor je idealna za vse regije SV Slovenije: Pomurje, Podravje, Koroško in Savinjsko regijo, delno tudi za JZ Slovenijo, Zasavje in Posavje. Možnost razvoja letališča je možna tako v smeri turizma (privabljanje turistov in oblikovanje konkurenčnih turističnih produktov destinacij) kot tudi v smislu logistike, saj bližina Luke Koper, avtocestnega vozlišča A1/A4/A5, TEN-T koridorja ter železnice (Baltsko-Jadranski in Alpsko-zahodno Balkanski koridor) skupaj z 331 ha zazidljivih zemljišč predstavlja idealno lokacijo za razvoj največjega logističnega centra v Sloveniji.

Namen

Namen razvoja letališča je:

Ohranitev delovanja letališča in njegov nadaljnji infrastrukturni razvoj.

Zagon letališča Maribor s ciljem povečevanja turističnega obiska.

Vzpostavitev multimodalnega logističnega centra Smart Hub Maribor v okolici letališča.

Aktivnosti

Aktivnosti za večji pretok potnikov oz. turistov:

- Izdelava kataloga celotne ponudbe doživetij, dogodkov, zanimivosti.
- Izdelava kataloga prenočitvenih kapacitet.
- Izdelava kataloga dnevnih izletov.
- Vzpostavitev ene ali več incoming agencij.
- Aktivno vzpostavljati letalske povezave.
- Investirati v promocijo in zagon letalskih povezav.

7.3 INVEST PODRAVJE, POSLOVNE CONE IN UPRAVLJANJE

Kratek povzetek

Privabljanje investorjev predstavlja eno izmed aktivnosti na področju pospeševanja gospodarskega razvoja v Podravski razvojni regiji. Kreiranje novih in kakovostnih delovnih mest omogoča, da prebivalci Podravske razvojne regije najdejo zaposlitev v regiji in zanje tako ni nujno iskanje zaposlitve izven nje – predvsem v Avstriji in v Osrednjeslovenski regiji. Na ta način želimo zmanjšati beg možganov iz Podravske razvojne regije.

Za zagotavljanje umeščanja novih gospodarskih poslopij je potrebno zagotavljanje novih poslovnih in industrijskih con. Ob tem pa je za zagotavljanje optimalne izrabe prostora ključna tudi vzpostavitev upravljanje poslovnih in industrijskih con.

Namen

Namen aktivnosti je:

- s ciljnim privabljanjem investorjev v Podravsko regijo usmeriti gospodarski razvoj regije in kreirati delovna mesta z visoko dodano vrednostjo;
- za vzpostavitvijo novih con zagotavljanje prostora za nove večje investicije in
- z upravljanjem poslovnih con povečati učinkovitost upravljanja s prostorom, povečati učinkovitost uvajanja novih tehnologij, učinkovitost sodelovanja med poslovnimi subjekti v regiji in povezovanjem le-teh za učinkovit nastop na tujih trgih.

Cilj

Neposredni cilji aktivnosti:

- ustvarjanje delovnih mest z visoko dodano vrednostjo,

- ublažiti oz. zmanjšati t.i. »brain drain«,
- zagotavljanje novih komunalno opremljenih zemljišč po konkurenčnih cenah,
- povečati učinkovitost upravljanja s prostorom pričeti z upravljanjem vsaj 25% vseh con v Podravju.

Aktivnosti

Aktivnosti, ki se bodo izvajale v projektu Invest Podravje – Slovenija:

- pridobivanje informacij o investicijskih priložnostih v Podravski regiji,
- posredovanje investicijskih »teaser-jev« potencialnim investitorjem,
- svetovanje nosilcem investicijskih priložnosti pri iskanju strateških partnerjev za izvedbo investicijskih priložnosti.
- pridobivanje povpraševanj s strani potencialnih investitorjev oz. njihovih zastopnikov ali posredno preko SPIRIT SLOVENIJA, MGRT in raznih gospodarskih združenj,
- sprotno obveščanje članov konzorcija o prispelih povpraševanjih za potencialne investicije,
- priprava ponudb glede na povpraševanje določenega potencialnega investitorja,
- zbiranje splošnih in specifičnih informacij za potrebe potencialnega investitorja,
- organizacija ogledov in sestankov za potencialnega investitorja,
- svetovanje domačim in tujim investitorjem, pomoč pri zagonu podjetja v Sloveniji ter povezovanje z mrežami znanja, organizacijami in institucijami,
- prisotnost na mednarodnih investicijskih dogodkih (sejmi, forumi, delegacije, ...) v tujini, v okviru katerih je možno navezati stike s predstavniki potencialnih investitorjev, svetovalci za lociranje investicij, ...
- članstvo v slovenskih in mednarodnih združenjih, preko katerih je mogoče navezovati stike s potencialnimi investitorji,
- predstavitev Podravja na raznih mednarodnih dogodkih, ki so povezani z investicijami,
- pridobivanje in vzpostavljanje kontaktov s potencialnimi investitorji, svetovalnim podjetji za lociranje proizvodnje, gospodarskimi združenji,
- lead generation, pridobivanje t. i. »leadov«,
- upravljanje s spletno stranjo www.investpodravje.si,
- promocija Podravja kot investicijske destinacije preko socialnega omrežja LinkedIn,
- izdelava promocijskega materiala.

Nove poslovne cone:

- priprava OPN in OPPN,
- priprava ustrezne dokumentacije in pridobitev zemljišč,
- izvedba komunalne in cestne infrastrukture (Ormož, Lenart, Ptuj, Hoče-Slivnica, Slovenska Bistrica, Poljčane, Makole, Žetale, Cerkljenjak).

Upravljanje poslovnih con:

- aktivnosti sodelovanja z občinami Podravja, ki imajo poslovne cone,
- aktivnosti sodelovanja s podjetji v posameznimi poslovnimi conami – vključitev v upravljanje poslovnih con,
- modifikacija poslovnih modelov upravljanja poslovnih con glede na karakteristiko posamezne poslovne cone,
- aktivnosti za učinkovito izrabo poslovnih con (ponudba in povpraševanje glede prostih zemljišč in poslovnih/proizvodnih prostorov),
- načrtovanje posodabljanja in komunalne ureditve poslovnih con,
- povezovanje podjetij znotraj poslovnih con in povezovanje podjetij med poslovnimi conami.

7.4 REGIJSKO PROSTORSKO IN PROMETNO NAČRTOVANJE

Kratek povzetek

Koncept regijskega prostorskega razvoja predstavlja strateški okvir za povezovanje prostorskih sistemov in struktur, s katerim uresničujemo vizijo in cilje prostorskega razvoja. Zasnovan je na sočasnem sinergijskem, integralnem in medsebojno soodvisnem razvoju treh prostorskih sistemov: (1) poselitve, (2) gospodarske javne infrastrukture ter (3) zelene infrastrukture.

Pri njihovem načrtovanju in razvoju se hkrati upoštevajo družbeni, gospodarski in okoljski vidiki razvoja. Ključen element prostorskega razvoja je tudi regijsko celostno prometno načrtovanje, ki sledi trajnostnemu razvoju ter konkurenčnosti. Ključno vlogo za ustvarjanje prometnih sinergij bo imel regijski mobilnostni center, kot stičišče vseh oblik prometa.

Namen

Namen priprave regijskega prostorskega plana (RPP):

- RPP ima v hierarhiji prostorskih aktov izjemen pomen, saj je glede na določila ZUreP-2 postal glavni strateški prostorski akt občin – v celoti naj bi zamenjal občinske strateške prostorske akte (OPP).
- RPP mora podati vse ključne usmeritve za prostorski razvoj regije – od razporeditve dejavnosti, do pomembnih prostorskih sistemov in usmeritev za preostalo izvedbeno regulacijo (to zadnje je pomembno predvsem na nivoju mest in pomembnejših naselij).
- RPP je podlaga za pripravo regionalnega razvojnega programa, ki se pripravlja po predpisih o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja.

Namen priprave Celostne prometne strategije (CPS) regije:

- Zmanjšanje povpraševanja in sprememba načinov prevoza.
- Usklajevanje različnih prometnih infrastruktur in tipov prevozov.
- Vzpostavitev multimodalne mobilnosti.
- Izboljšanje prometne infrastrukture.

Namen vzpostavitve mobilnostnega centra:

- Učinkovita koordinacija vseh deležnikov v mobilnosti potnikov in blaga s celovito podatkovno bazo in s podporo ITS (sodobnih tehnoloških ter komunikacijskih rešitev) na regionalni ravni v koordinaciji z NCUP;
- zagotavljanje verodostojnosti zbranih in posredovanih podatkov (statičnih in dinamičnih podatkov o cestah in prometu);
- obdelava in izmenjava velike količine aktualnih podatkov (big data) z drugimi uporabniki pod. na regijski in nac. ravni za namene zmanjšanja zastojev, varnosti, zmanjšanje ogljičnega odtisa v prometu na območju;
- vodenje digitalne prostorske baze prometne infrastrukture na regionalni ravni (občinske in lokalne ceste, kolesarske in pohodniške poti, cestna signalizacija ipd.).

Aktivnosti

Aktivnosti, ki se bodo izvajale:

- Izdelava RPP Podravje.
- Vzpostavitev regijskega prostorskega načrtovanja.
- Izdelava CPS Podravje.
- Vzpostavitev mobilnostnega centra,
- Izvedba ukrepov na področju (multimodalne) trajnostne mobilnosti.

7.5 PODPORA PODJETNIŠTVU

Kratek povzetek

Podravska razvojna regija je v preteklem obdobju izkazovala številne razvojne probleme. Ob vsem tem se kaže potreba po nadgradnji podpornega okolja za podjetništvo oziroma infrastrukture na regionalni ravni.

Skozi različne stike s podjetji ali bodočimi podjetniki so bile identificirane sledeče potrebe:

- ponudba infrastrukture za nova in start-up podjetja (mrežni podjetniški inkubator – MPIP).
- zagotavljanje celovite podpore svetovanj podjetnikom:
 - o mentoriranje in ekspertno svetovanje pri razvijanju podjetniških idej / inovativnih podjetniških idej ter pomoč pri pripravi poslovnega načrta,
 - o izobraževanja in usposabljanja na področju podjetništva,
 - o poslovna podpora start-up, scale-up in inovativnim podjetjem,
 - o informiranje o virih finančnih pomoči ob zagonu ali delovanju podjetij in pomoč pri pripravi vlog za pridobivanje različnih finančnih spodbud za podjetnike,
 - o pomoč pri iskanju poslovnih partnerjev doma in v tujini;
- zagotovitev finančnih mehanizmov na področju štipendiranja;
- zagotovitev garancijske sheme za podjetniške investicije.

Mrežni podjetniški inkubator Podravje bo postal ključni spodbujevalec novih inovativnih delovnih mest v regiji. Vizija MPIP je vsako leto vključiti v mrežo inkubatorjev 20 novih podjetij in omogočiti vsaj 50 delovnih mest. Podjetja bodo deležna podjetniških podpornih storitev na novih lokacijah MPIP, dvignilo se bo zaposlovanje kvalitetnih in perspektivnih univerzitetnih kadrov, kot tudi procent kadrov, ki se bodo odločili za lastno podjetniško pot. MO Maribor in RRA Podravje - Maribor bosta za realizacijo projekta MPIP zagotovila ustrezne prostore za naselitev novih in obstoječih podjetij na lokaciji Pobreški cesti 20 v Mariboru, v neposredni bližini mestnega središča (Kreativni park Drava). Na velikosti 8.100 m² bruto površin bo podjetniški center lahko zagotovil prostor za cca. 300 podjetniških delovnih mest in delovanje perspektivnih podjetniških idej in podpornih storitev.

V objektu se predvidijo prostori za nove vsebine, katerih tematike vključujejo: podjetniški inkubator, Center kreativnih industrij, razstavno prireditveni prostor, hišne sejme za regijsko gospodarstvo, delovanje pametne stavbe - demo center, programi usposabljanj za potrebe podjetništva / podjetij na področju kreativnih in kulturnih industrij / turizma, prostori za razvojna podjetja in podjetniške mreže, nudenje svetovalnih storitev na področju RR in podjetništva (SPOT regijski center, PONI svetovanja za bodoče podjetnike, SIO podporne storitve za start-up in scale-up podjetja, Evropska podjetniška mreža - internacionalizacija poslovanja podjetij, svetovanj na področju socialnega podjetništva), krožno gospodarstvo, delovanje talent centra in razvoj kadrov, co-working prostori za podjetnike, podjetniško-razvojne projektne pisarne in aktivnosti digitalizacije regije.

Razvoj vsebin podpornih storitev bo oblikovan kot podporni mehanizem za realizacijo ciljev prenovljene Slovenske strategije pametne specializacije za programsko obdobje 2021-2027 ob upoštevanju pripadajočih fokusnih področij.

Obnovitve objektov in novogradnje za potrebe podpore podjetništvu ter inkubatorji s podobnimi vsebinami kot predhodno omenjeno v tekstu so v obdobju 2022-27 načrtovani tudi v sledečih občinah v Podravju (Hoče-Slivnica, Miklavž na Dravskem polju, Šentilj, Duplek, Ormož, Sv. Trojica v Slov. goricah, Majšperk, Lenart, Slovenska Bistrica).

Namen

V Podravju imamo vzpostavljen podjetniški podporni sistem, ki ga je smotrno nadgraditi v celovit sistem, ki bo poleg osnovnih svetovanj vključeval tudi finančne mehanizme in osnovno infrastrukturo za potrebe razvoja novih perspektivnih podjetij. Namen razvoja podpornega okolja:

- več možnosti za ustanavljanje novih podjetij, spodbujanje njihove rasti in ustvarjanje novih delovnih mest,
- pospeševanje izkoriščanja podjetniških in inovacijskih potencialov,
- izboljšanje učinkovitosti podpornega okolja za potencialne podjetnike in podjetnice in delujoča podjetja v vseh fazah njihovega razvoja.

Cilj

Glavni cilji:

- kreiranje novih in ohranjanje obstoječih delovnih mest v regiji,
- ustanavljanje novih inovativnih in kreativnih podjetij,
- dvig konkurenčnosti podjetij na ciljnem območju,
- vzpostavitev in izvajanje celovite podjetniške podpore za bodoče, mlade in obstoječe podjetnike v posameznih občinah,
- zagotoviti podjetjem in start-upom iz manjših občin enakovredne in enako kakovostne storitve kot so jih deležna podjetja iz večjih občin,
- razvoj kadrov skozi štipendijske sheme,
- ponudba poslovnih prostorov za obstoječa in nova/start-up podjetja;
- dvig števila investicij s pomočjo garancijske sheme.

Kvantitativni cilji do leta 2027:

- vključiti min. 10 občin,
- vzpostaviti/podpirati 600 novih delovnih mest na lokacijah MPIP
- 120 novih start-up podjetij, 150 novih štipendistov, 60 novih investicij na podlagi garancij.

Aktivnosti

Aktivnosti za izgradnjo / obnovo podjetniške infrastrukture:

- obnovitev regionalnega objekta Kreativni park Drava (Maribor),
- obnovitve / novogradnje lokalnih objektov MPIP (Hoče-Slivnica, Miklavž na Dravskem polju, Šentilj, Duplek, Ormož, Sv. Trojica v Slov. goricah, Majšperk, Lenart, Slovenska Bistrica).

Aktivnosti koordinacije delovanja MPIP in podpornih storitev.

Aktivnosti finančnih mehanizmov, kod podpora MPIP:

- delovanje štipendijske sheme,
- delovanje garancijske sheme.

Aktivnosti podjetniških podpornih storitev za delovanje MPIP:

- SPOT, PONI, SIO, EEN, socialno podjetništvo, krožno gospodarstvo, pametne stavbe - demo center, talent center in razvoj kadrov, podjetniški inkubator, co-working, kreativne industrije, digitalizacija.

7.6 TURISTIČNO POVEZANA REGIJA

Kratek povzetek

Problemi turizma v Podravju so predvsem razdrobljenost, nepovezanost, slaba osnovna infrastruktura ter slabo upravljanje produktov ter pomanjkljivo promoviranje produktov preko agencij, ki bi privabliale turiste iz tujine. Razvojna regija Podravje se na področju turizma umešča med dve makro destinaciji: Alpsko Slovenijo z vodilno destinacijo Maribor ter Termalno Panonsko Slovenijo z vodilno destinacijo Ptuj. Vse podravske lokalne skupnosti niso vključene v vodilne destinacije. Kljub temu so se nekatere občine povezale v manjše destinacije, kot npr. destinacija Jeruzalem Slovenija, Haloze, Ravno polje, Slovenske gorice itn.

Smiselno je povezovanje celotne regije pod skupno blagovno znamko, saj določene občine po trenutno veljavni strategiji razvoja turizma niso v nobeni vodilni destinaciji. V duhu priprave nove strategije

razvoja slovenskega turizma bo le-ta upoštevala tudi želje in potrebe, ki izhajajo iz terena. Tako bi na območju Podravja lahko imeli 3 vodilne destinacije: Maribor, Ptuj in Štajersko.

Veliki izzivi so prav tako na področju turistične infrastrukture, kar zajema ureditev državnih in lokalnih kolesarskih povezav, kolesarskih trailov, žičniških naprav, ureditev in interpretacija objektov kulturne dediščine ter območij naravne dediščine, ureditev obvodne infrastrukture itn.

Namen

Vzpostavitev skupnega upravljanja, razvoja in trženja povezovalnih/skupnih turističnih produktov na območju vodilne Destinacije Štajerske, Maribora in Ptuja, skupaj z območnimi destinacijami, ki bo temeljilo na sodelovanju vseh zainteresiranih skupin in posameznikov ob upoštevanju načel trajnostnega razvoja ter ohranjanju štajerske tradicije. Občinske meje postanejo manj pomembne, kajti v ospredje stopi skupni cilj; povezana, atraktivna, infrastrukturno močna in prepoznavna turistična destinacija.

Cilj

- vzpostavitev blagovne znamke Štajerska,
- določitev ključnih turističnih produktov in vsebin v destinaciji Štajerska,
- ohranitev in povezovanje vodilnih destinacij Maribor, Ptuj ter ostalih destinacij Jeruzalem Slovenija, Haloze, Ravno polje, Slovenske Gorice, Slovenska Bistrica, Kungota, Sveta Trojica v Slovenskih goricah in Lenart,
- vzpostavitev povezovalnih tematskih poti (kolesarjenje, pohodništvo, vinsko-kulinarične poti in pripadajoče prometne in neprometne infrastrukture,
- vzpostavitev skupnih turističnih produktov mest in podeželja,
- povezovanje kulture in turizma,
- vzpostavitev povezovalnih turističnih produktov med destinacijami v regijami in širše.

Koristi lokalnih skupnosti in obstoječih turističnih destinacij:

- povečanje števila nočitev in prihoda turistov,
- večji pretok turistov med mesti in podeželjem,
- večja prepoznavnost območja in promocija doma ter v tujini,
- razvoj (outdoor) produktov destinacije,
- izboljšanje infrastrukture,
- možnost razvoja turizma tudi v manjših občinah v destinaciji.

Aktivnosti

Aktivnosti zajemajo:

- koordinacijo in pripravo strategije razvoja in trženja ponudbe vodilne destinacije Štajerska, Maribor in Ptuj ter strategije blagovnih znamk destinacij v regiji;
- celovito upravljanje infrastrukture na območju regije - vzpostavitvi regijskega kolesarskega omrežja in označitve kolesarskih povezav, vinskih cest, pohodnih in drugih poti;
- ureditev žičniških naprav;
- ureditev in interpretacija objektov kulturne dediščine ter območij naravne dediščine (npr. Ormoški trikotnik);
- celovito upravljanje Destinacije Štajerska, Maribor in Ptuj;
- pridobivanje EU sredstev ter sredstev MGRT in STO za promocijo, delovanje destinacije ter turistično infrastrukturo,
- sodelovanje pri skupnih možnostih in iskanju virov za investicije v turistične kapacitete in razvoj produktov.

7.7 SPODBUJANJE OKOLJU PRIJAZNE PRIDELAVE HRANE IN VZPOSTAVITEV SKUPNE PLATFORME KRATKIH VERIG

Kratek povzetek

S projektom želimo povezati srednje velike in manjše pridelovalce na območju Podravja v skupno dolgoročno ponudbo v neposredni bližini pridelane lokalne hrane.

S projektom bomo povečali delež lokalne samooskrbe s hrano, razvili nova delovna mesta na podeželju. K sodelovanju se bo pritegnilo perspektivne kmetovalce, večja pozornost bo namenjena mlajši in srednji generaciji. Zagotovitev dolgoročne, stabilne in kvalitetne lokalne ponudbe po posameznih sektorjih v kmetijstvu bo zasnovana na sodobnih agro tehnoloških procesih kmetijske pridelave in na drugi strani zagotavljanju stabilnega prodajnega okolja. Povečanja samooskrbe regije ne možno zagotoviti brez večjih vlaganja v infrastrukturo za namakanje površin (potencial cca 20.000 ha, izgradnjo rastlinjakov ter logističnih centrov (skladišč...)

Z aktivnostmi v projektu se bodo spodbujale preusmeritve v okolju prijazno in ekološko certificirano pridelavo hrane. Slednje se kaže v organiziranih odkupih predvsem m s strani javnih ustanov, kot so vrtci, OŠ, SŠ, domovi za ostarele, bolnice ... Prav tako je potrebno povezati ponudnike z gostinsko - turističnimi podjetji, športnimi organizacijami ... Organizacija verige ponudnikov Podravja bo temeljila na dolgoročno dogovorjenem organiziranem odkupu s strani javnih ustanov in turističnih, gostinskih, športnih in drugih podjetij. Organizirano bo trajno oskrbna mreža med ponudniki in potrošniki.

Namen

V Podravju se kmetijski proizvajalci soočajo z vedno večjo konkurenčnostjo evropskih proizvajalcev in organiziranostjo dobavnih verig preko direktne prodaje. Kriza COVID-19 je dodatno prispevala k razmišljanju, kako pomembna je prehranska varnost lokalnega prebivalstva in da se je potrebno s sodobnimi pristopi organizacije – optimiranja pridelave in prodaje čimprej prilagoditi. Namen projekta je povezati ponudnike in potrošnike preko obstoječe – prepoznavne verige ponudnikov. Prav tako je namen projekta prepoznati in povezati razdrobljene ponudnike.

7.8 UČINKOVITO UPRAVLJANJE Z VODNIMI IN ZAVAROVANIMI OBMOČJI V REGIJI

Kratek povzetek

Reke, jezera ter varovana in zavarovana območja (obstoječa in načrtovana) so biser Podravja, zato je za razvoj regije ključna njihova zaščita in ob enem kontrolirana uporaba za turistične namene. Zavarovana območja v Podravju nimajo upravljalca, ki bi upravljal z naravo, povezoval aktivnosti in bdel nad enovito podobo in ponudbo. Zavarovana območja brez upravljanja izgubljajo na vrednosti in niso dodana vrednost za občino in tudi za regijo ne. Prav tako reke in jezera brez urejenih plovni režimov ter vstopno izstopnih ne omogočajo ustreznega razvoj iz vidika rekreacije in turizma. Cilj je, da povežemo zavarovana območja povežemo v smiselne celote in skupaj z državo uredimo sistem upravljanja, razvoja in interpretacije. Prav tako, pa rekam ter jezerom preko ustreznih uredb in odlokov ter spremljevalne infrastrukture zagotovimo osnovne pogoje za rekreacijski in turistični razvoj.

Zavarovana območja ob reki Dravi med Mariborom in Središčem ob Dravi nimajo upravljavca, ki bi upravljal z naravo, povezoval aktivnosti in bdel nad enovito podobo in ponudbo. Velik problem predstavlja tudi poslabšanje stanja narave v zavarovanih območjih. Zavarovana območja brez upravljanja izgubljajo na vrednosti in niso dodana vrednost za občino in tudi za regijo ne. Razvoj turizma, naravoslovnega turizma, športa, rekreacije, izobraževanja sicer poteka, vendar nastopi težava

pri oblikovanju enotnih produktov, saj vsaka občina razvija svojo podobo, prioritete, vsebine, ki na območju ob reki Dravi niso najboljše usklajene.

Sočasno z projektom Drava Natura 2000 – reka za prihodnost potekata tudi projekt Naša Drava (LAS sodelovanje), ki skupaj z Dravsko kolesarsko potjo nastavlja temelje za enovito ureditev infrastrukture ob reki Dravi. V kolikor ne želimo območja ob reki Dravi po izvedenih projektih ponovno prepustiti parcialnim interesom različnih deležnikov bomo morali sodelovanje ter povezovanje razširiti in izboljševati tudi v prihodnje.

Namen

Glavni namen projekta je celostno/enovito upravljanje teh območij, vlaganje v turistični razvoj območja, izobraževalno infrastrukturo ter zgraditi več centrov narave. Centri narave bodo imeli funkcijo ozaveščanja in izobraževanja o naravi, bodo pa tudi točka trženja lokalnih produktov.

S skupnim upravljanjem bi uredili spremljanja habitatov in vrst, nadzor nad nedovoljenimi posegi, enovito plovno, kolesarsko in interpretacijsko infrastrukturo. Za obiske teh območij bi promovirali ogled s trajnostnimi prevoznimi sredstvi in vzpostavili mrežo električnih minibusov, da bi zmanjšali ogljični odtis. Takšen produkt bi znatno prispeval k izboljšanju stanja narave varovanih in zavarovanih območij na širšem območju, nadgradnji turističnih in športnih produktov, prav tako bi pa bila enovita interpretacija narave na območju razvoja kolesarske poti dodana vrednost za obiskovalce.

7.9 INŠTITUT ZA HRANO IN INŠTITUT ZA UMETNO INTELIGENCO

Kratek povzetek

Vlaganja v raziskave in razvoj so v vzhodni Sloveniji veliko nižja od vlaganj v zahodni Sloveniji. Zato je vzpostavitev inštitutov v Podravju, na področjih, kjer v Sloveniji še ni vzpostavljene močne infrastrukture ključno, za razvojni preboj. V Podravju bi se lahko razvili področji prehrane (Ptuj) in umetne inteligence (Maribor).

V Strategiji pametne specializacije (S4) je trajnostna hrana opredeljena kot nacionalna strateška razvojna prioriteta, vendar v Sloveniji nimamo ustreznega osrednjega stebra inovacijskega ekosistema, ki bi na področju hrane povezoval obstoječe centre znanja z industrijo, podjetji, kmetijskimi gospodarstvi, vladnimi institucijami ter potrošniki. Posledično je obstoječi inovacijski ekosistem fragmentiran, sinergije pa omejene (in upadajoče). Tudi vlaganja v raziskave in razvoj so še vedno nižja glede na ostali 256 predelovalni sektor. Vzpostavitev Nacionalnega inštituta za hrano se tako pojavlja kot osrednji steber inovacijskega ekosistema v verigah preskrbe s hrano.

Institut bo omogočal prehod iz raziskovalne sfere v podjetja in nazaj. Ta prehod strokovnjakov med raziskovalnimi in aplikativnimi aktivnostmi je ključ.

Namen

Inštitut za prehrano bo znatno omilil primanjkljaje, ugotovljene v nacionalnem inovacijskem ekosistemu, ker bo z vzpostavitvijo nacionalnega inštituta za hrano kot nove raziskovalne organizacije in investicijo v razvojno-raziskovalno infrastrukturo okrepil in centraliziral raziskovalna in razvojna prizadevanja, povezana z dinamičnim področjem hrane (varnost, kakovost, konkurenčnost) in prehrano (zdravje in dobro počutje državljanov). Z ustanovitvijo Inštituta za umetno inteligenco se bo vzpostavilo »gravitacijsko polje« kot ga sedaj ni. Z vzpostavitvijo CAAI-SI bi mladim talentom dali jasen signal – v kolikor bodo dobri imajo možnost, da se dokažejo v okviru CAAI-SI. Eden izmed namenov projekta je tudi, da ublažimo t.i. »brain drain« iz Podravske regije in širše iz Kohezijske regije Vzhodna Slovenija. Namen je povečati učinkovitost podjetij, javnih podjetij in javnih institucij, dvigniti raven produktivnosti in konkurenčnosti – posledično pa ljudem zagotoviti višja plačila in dvigniti kakovost življenja. Z ustanovitvijo Inštituta za umetno inteligenco povečamo možnost privabljanja investorjev na področju ICT z visoko dodano vrednostjo in praktično z minimalnim vplivom na okolje.

Aktivnosti

Vzpostavitev Nacionalnega inštituta za hrano in Nacionalnega inštituta za umetno inteligenco:

- priprava pravno-organizacijskega, finančnega in vsebinskega elaborata za ustanovitev vsakega Inštituta,
- po ustanovitvi izvedba ureditve in opreme objekta, kjer bo lociran posamezni Inštitut,
- pričetek delovanja posameznega Inštituta,
- privabljanje projektov in kadra za delo na projektih, delo s podjetji, delo z institucijami, vabljenje talentov, promocije v celotni izobraževalni strukturi v Sloveniji.

7.10 CELOVIT RAZVOJ ČLOVEŠKEGA KAPITALA V PODRAVJU

Kratek povzetek

Razvojnega preboja regije ne bomo dosegli brez celovitega načrtovanja in upravljanja z človeškimi viri. Podravska regija je regija z najhitreje starajočo populacijo kar se že pozna pri pomanjkanju delovne sile. Delovna aktivnost prebivalstva je pod povprečjem Slovenije. Zaznan so velika strukturna neskladja na trgu dela. Če k temu dodamo še velike delovne migracije zaposlenih tako v druge regije kakor tudi preko meje, predvsem v Avstrijo.

Aktivnosti

Aktivnosti, ki se bodo izvajale:

- **Podpora razvoju delovnih mest preko razvoja družbenih inovacij in infrastrukture**
Ukrep je usmerjen v podporo razvoju obstoječih delovnih mest in ustvarjanju novih delovnih mest s spodbujanjem družbenih inovacij (tehnične in netehnične inovacije) in nadgradnjo obstoječe in vzpostavitev potrebne infrastrukture.
- **Podpora prehodu iz izobraževanja v zaposlitev.**
Ukrep je usmerjen v spodbujanje dejavnosti za uspešen prehod iz izobraževalnih sistemov na trg dela (npr. z razvojem karierne orientacije, štipendiranje, krepitvijo medpodjetniških centrov, uvajanjem vajeništva in prakse, mojstrstva, mentorstva, s predstavitvijo in promocijo poklicev, karierni sejmi z **razvojem centrov za razvoj kariernega potencialov mladih**, itd.).
- **Razvoj obstoječega podpornega** okolja ter s povečanjem ponudbe in kakovosti obstoječih programov in ukrepov na področju podjetništva ter razvoj novega znanja in kompetenc, ki jih omogočajo kompetenčni centri.
- **Dostop do storitev v izobraževanju, usposabljanju in VŽU.**
- **Načrtovanje, napovedovanje in upravljanje kompetenc skladno s potrebami trga dela (poklici prihodnosti, Podravski kompetenčni center – povezan z nacionalno platformo).**
Skupna platforma/model zbiranja in posredovanja informacij o potrebah, kompetencah na trgu dela. To bo podlaga za pripravo programov za usposabljanje in dodatno izobraževanje za trg dela.
- **Vključitev zborničnega sistema in ostalih deležnikov v podporno okolje za prepoznavanje potreb regijskega trga dela po deficitarnih in razvojno perspektivnih poklicih (Karierni center – Talent center za mlade – Regijska platforma).**
Krepitev podpornega okolja in sodelovanje ključnih deležnikov se bo spodbujalo s pomočjo kompetenčnih centrov, SRIP-ov, kariernih centrov in izvajanjem inovativnih aktivnosti za spoznavanje poklicev, promocijo obrtnih, deficitarnih poklicev in razvojno perspektivnih poklicev – karierni sejmi, talent centri, dnevi odprtih vrat pri delodajalcih, ipd. Aktivnosti ZRSZ – ukrepe APZ povezati in prilagajati karierni orientaciji in s potrebami delodajalcev.
- **Kompetence za digitalni in zeleni preboj.**

8 VIRI FINANCIRANJA

TABELA 51: OKVIREN PRIKAZ VIROV FINANCIRANJA RAZVOJNIH CILJEV IN RAZVOJNIH PRIORITET

Razvojni cilj 1: Pametnejša, konkurenčna in trajnejša regija

RAZVOJNA PRIORITETA	VIR FINANCIRANJA	CILJ POLITIKE EU
1.1: Krepitev razvojno-raziskovalnih in inovacijskih zmogljivosti in spodbujanje digitalne preobrazbe in spodbujanje digitalne preobrazbe	ESRR, ESS+, SPP, RRF, EKSRP, nacionalna sredstva, sinergije z Obzorje Evropa, NOO	CP1: Pametnejša Evropa s spodbujanjem inovativne in pametne gospodarske preobrazbe Specifični cilj SPP: Evropa za pravični prehod
1.2: Krepitev rasti in konkurenčnosti malih in srednjih podjetij	ESRR, ESS+, SPP, RRF, EKSRP, nacionalna sredstva, sinergije z Obzorje Evropa, NOO	CP1: Pametnejša Evropa s spodbujanjem inovativne in pametne gospodarske preobrazbe Specifični cilj SPP: Evropa za pravični prehod
1.3: Trajnostni razvoj in promocija vzdržnega turizma s poudarkom na spodbujanju in varovanju naravne in kulturne dediščine	ESRR, ESS+, SPP, RRF, EKSRP, nacionalna sredstva, NOO	CP1: Pametnejša Evropa s spodbujanjem inovativne in pametne gospodarske preobrazbe CP5: Evropa, ki je bliže državljanom, in sicer s spodbujanjem trajnostnega in celostnega razvoja mest, podeželja in obalnih območij ter lokalnih spodbud, Specifični cilj SPP: Evropa za pravični prehod
1.4: Razvoj kulturnih in kreativnih industrij	ESRR, ESS+, SPP, RRF, EKSRP, nacionalna sredstva, NOO	CP1: Pametnejša Evropa s spodbujanjem inovativne in pametne gospodarske preobrazbe CP5: Evropa, ki je bliže državljanom, in sicer s spodbujanjem trajnostnega in celostnega razvoja mest, podeželja in obalnih območij ter lokalnih spodbud, Specifični cilj SPP: Evropa za pravični prehod
1.5: Razvoj kmetij, spodbujanje lokalne samooskrbe in ohranjanje vitalnega podeželja	ESRR, EKSRP, nacionalna sredstva	CP1: Pametnejša Evropa s spodbujanjem inovativne in pametne gospodarske preobrazbe CP2: Bolj Zelena, nizkoogljična Evropa s spodbujanjem prehoda na čisto in pravično energijo, zelene in modre naložbe, krožno gospodarstvo, prilagajanje podnebnim spremembam ter preprečevanje in upravljanje tveganj

Razvojni cilj 2: Nizkoogljična in bolj zelena regija

RAZVOJNA PRIORITETA	VIR FINANCIRANJA	CILJ POLITIKE EU
2.1: Trajnostna raba energije	ESRR, KS, ESS+, SPP, RRF, EKSRP, nacionalna sredstva, sinergije z Obzorje Evropa, NOO	CP2: Bolj Zelena, nizkoogljična Evropa s spodbujanjem prehoda na čisto in pravično energijo, zelene in modre naložbe, krožno gospodarstvo, prilagajanje podnebnim spremembam ter preprečevanje in upravljanje tveganj Specifični cilj SPP: Evropa za pravični prehod
2.2: Spodbujanje prilagajanja podnebnim spremembam ter krepitev odpornosti na nesreče	ESRR, KS, EKSRP, SPP, nacionalna sredstva, sinergije z Obzorje Evropa, NOO	CP2: Bolj Zelena, nizkoogljična Evropa s spodbujanjem prehoda na čisto in pravično energijo, zelene in modre naložbe, krožno gospodarstvo, prilagajanje podnebnim spremembam ter preprečevanje in upravljanje tveganj
2.3: Spodbujanje trajnostnega gospodarjenja z vodnimi viri	ESRR, KS, EKSRP, SPP, nacionalna sredstva, sinergije z Obzorje Evropa, NOO	CP2: Bolj Zelena, nizkoogljična Evropa s spodbujanjem prehoda na čisto in pravično energijo, zelene in modre naložbe, krožno gospodarstvo, prilagajanje podnebnim spremembam ter preprečevanje in upravljanje tveganj
2.4: Spodbujanje prehoda na krožno gospodarstvo	ESRR, KS, EKSRP, SPP, nacionalna sredstva, sinergije z Obzorje Evropa, NOO	CP2: Bolj Zelena, nizkoogljična Evropa s spodbujanjem prehoda na čisto in pravično energijo, zelene in modre naložbe, krožno gospodarstvo, prilagajanje podnebnim spremembam ter preprečevanje in upravljanje tveganj
2.5: Izboljšanje in ohranjanje biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot, zelene infrastrukture v urbanem okolju in zmanjšanje onesnaženja	ESRR, KS, EKSRP, SPP, nacionalna sredstva, sinergije z Obzorje Evropa	CP2: Bolj Zelena, nizkoogljična Evropa s spodbujanjem prehoda na čisto in pravično energijo, zelene in modre naložbe, krožno gospodarstvo, prilagajanje podnebnim spremembam ter preprečevanje in upravljanje tveganj CP5: Evropa, ki je bližje državljanom, in sicer s spodbujanjem trajnostnega in celostnega razvoja mest, podeželja in obalnih območij ter lokalnih spodbud
2.6: Trajnostna mobilnost	KS, ESRR, SPP nacionalna sredstva	CP2: Bolj Zelena, nizkoogljična Evropa s spodbujanjem prehoda na čisto in pravično energijo, zelene in modre naložbe, krožno gospodarstvo, prilagajanje podnebnim spremembam ter preprečevanje in upravljanje tveganj CP3: Bolj povezana Evropa z izboljšanjem mobilnosti in regionalne povezljivosti IKT

Razvojni cilj 3: Bolj povezana regija

RAZVOJNA PRIORITETA	VIR FINANCIRANJA	CILJ POLITIKE EU
3.1: Širokopolasovne povezave	ESRR, KS, EKSRP, nacionalna sredstva	CP3: Bolj povezana Evropa z izboljšanjem mobilnosti in regionalne povezljivosti IKT
3.2: Prometna infrastruktura	ESRR, KS, RRF, EKSRP, nacionalna sredstva, sinergije z Obzorje Evropa, NOO	CP3: Bolj povezana Evropa z izboljšanjem mobilnosti in regionalne povezljivosti IKT

Razvojni cilj 4: Bolj privlačna in socialna regija

RAZVOJNA PRIORITETA	VIR FINANCIRANJA	CILJ POLITIKE EU
4:1: Izboljšanje učinkovitosti trga dela	ESS+, ESRR, SPP, EKSRP, nacionalna sredstva, sinergije z Obzorje Evropa, NOO	CP4: Bolj socialna Evropa z izvajanjem evropskega stebra socialnih pravic CP1: Pametnejša Evropa s spodbujanjem inovativne in pametne gospodarske preobrazbe, Specifični cilj SPP: Evropa za pravični prehod
4:2: Izboljševanje dostopa do storitev v izobraževanju, usposabljanju in vseživljenjskem učenju	ESS+, ESRR, SPP, EKSRP, nacionalna sredstva, NOO	CP4: Bolj socialna Evropa z izvajanjem evropskega stebra socialnih pravic Specifični cilj SPP: Evropa za pravični prehod
4:3: Povečevanje socialno-ekonomske integracije	ESS+, ESRR, SPP, EKSRP, nacionalna sredstva, NOO	CP4: Bolj socialna Evropa z izvajanjem evropskega stebra socialnih pravic Specifični cilj SPP: Evropa za pravični prehod
4:4: Zagotavljanje enakosti dostopa do zdravstvene oskrbe in ustreznih pogojev bivanja	KS, ESRR, RRF, nacionalna sredstva, NOO	CP4: Bolj socialna Evropa z izvajanjem evropskega stebra socialnih pravic

Razvojni cilj 5: Regija, ki je bliže državljanom

RAZVOJNA PRIORITETA	VIR FINANCIRANJA	CILJ POLITIKE EU
5.1: Urbani razvoj	EKSRP, ESRR, nacionalna sredstva, NOO	CP5: Evropa, ki je bliže državljanom, in sicer s spodbujanjem trajnostnega in celostnega razvoja mest, podeželja in obalnih območij ter lokalnih spodbud CP1: Pametnejša Evropa s spodbujanjem inovativne in pametne gospodarske preobrazbe CP2: Bolj Zelena, nizkoogljična Evropa s spodbujanjem prehoda na čisto in pravično energijo, zelene in modre naložbe, krožno gospodarstvo, prilagajanje podnebnim spremembam ter preprečevanje in upravljanje tveganj CP3: Bolj povezana Evropa z izboljšanjem mobilnosti in regionalne povezljivosti IKT
5.2: Razvoj podeželja, ki ga vodi skupnost-CLLD	EKSRP, ESRR, nacionalna sredstva	CP5: Evropa, ki je bliže državljanom, in sicer s spodbujanjem trajnostnega in celostnega razvoja mest, podeželja in obalnih območij ter lokalnih spodbud
5.3 Razvoj obmejnih problemskih območij in območij z visoko brezposelnostjo	EKSRP, ESRR, ESS+, nacionalna sredstva, NOO	CP5: Evropa, ki je bliže državljanom, in sicer s spodbujanjem trajnostnega in celostnega razvoja mest, podeželja in obalnih območij ter lokalnih spodbud
5.4: Regionalno prostorsko načrtovanje ter regijsko prometno načrtovanje	EKSRP, ESRR, nacionalna sredstva	CP5: Evropa, ki je bliže državljanom, in sicer s spodbujanjem trajnostnega in celostnega razvoja mest, podeželja in obalnih območij ter lokalnih spodbud
5.5: Podpora razvoju nevladnih organizacij	EKSRP, ESRR, nacionalna sredstva	CP5: Evropa, ki je bliže državljanom, in sicer s spodbujanjem trajnostnega in celostnega razvoja mest, podeželja in obalnih območij ter lokalnih spodbud

9 SKLADNOST ORP SLOVENSKE GORICE S CILJI POLITIK IN USMERITEV EU TER SPLOŠNIMI CILJI REGIONALNE POLITIKE

ORP Slovenske gorice 2021-2027 je skladen s cilji politik in usmeritev EU ter splošnimi cilji regionalne politike, kot so opredeljeni v delovnem zvezku UMAR št. 3/2020.

ORP Slovenske gorice		Cilji Evropske kohezijske politike 2021-2027				
RC 1: Pametnejša, konkurenčna in trajnejša regija		Cilj 1: Pametnejša Evropa	Cilj 2: Zelena, nizkoogljična Evropa	Cilj 3: Povezana Evropa	Cilj 4: Socialna Evropa	Cilj 5: Evropa bliže državljanom
1.1	Krepitev razvojno-raziskovalnih in inovacijskih zmogljivosti in spodbujanje digitalne preobrazbe	x				
1.2	Krepitev rasti in konkurenčnosti malih in srednjih podjetij	x			x	
1.3	Trajnostni razvoj in promocija vzdržnega turizma s poudarkom na spodbujanju in varovanju naravne in kulturne dediščine	x				x
1.4	Razvoj kulturnih in kreativnih industrij	x			x	x
1.5	Razvoj kmetij, spodbujanje lokalne samooskrbe in ohranjanje vitalnega podeželja	x				x
RC 2: Nizkoogljična in bolj zelena regija						
2.1	Trajnostna raba energije		x			
2.2	Spodbujanje prilagajanja podnebnim spremembam ter krepitev odpornosti na nesreče		x			
2.3	Spodbujanje trajnostnega gospodarjenja z vodnimi viri		x			
2.4	Spodbujanje prehoda na krožno gospodarstvo	x	x			
2.5	Izboljšanje in ohranjanje biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot, zelene infrastrukture v urbanem okolju in zmanjšanje onesnaženja		x			
2.6	Trajnostna mobilnost		x	x		
RC 3: Bolj povezana regija						
3.1	Širokopasovne povezave			x		
3.2	Prometna infrastruktura			x		
RC 4: Bolj privlačna in socialna regija						
4.1	Izboljšanje učinkovitosti trga dela				x	
4.2	Izboljševanje dostopa do storitev v izobraževanju, usposabljanju in vseživljenjskem učenju				x	
4.3	Povečevanje socialno-ekonomske integracije				x	
4.4	Zagotavljanje enakosti dostopa do zdravstvene oskrbe in ustreznih pogojev bivanja				x	
RC 5: Regija, ki je bliže državljanom						
5.1	Urbani razvoj	x	x			x
5.2	Razvoj podeželja, ki ga vodi skupnost-CLLD					
5.3	Razvoj obmejnih problemskih območij in območij z visoko brezposelnostjo	x				x
5.4	Regionalno prostorsko načrtovanje ter regijsko prometno načrtovanje			x		
5.5	Podpora razvoju nevladnih organizacij					x

ORP Slovenske gorice		Splošni cilji regionalne politike – dvig kakovosti življenja											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Razvojni cilj 1: Pametnejša, konkurenčna in trajnejša regija													
1.1	Krepitev razvojno-raziskovalnih in inovacijskih zmogljivosti in spodbujanje digitalne preobrazbe	x	x	x									x
1.2	Krepitev rasti in konkurenčnosti malih in srednjih podjetij	x	x	x									x
1.3	Trajnostni razvoj in promocija vzdržnega turizma s poudarkom na spodbujanju in varovanju naravne in kulturne dediščine	x		x				x				x	
1.4	Razvoj kulturnih in kreativnih industrij	x	x	x								x	x
1.5	Razvoj kmetij, spodbujanje lokalne samooskrbe in pohanjanje vitalnega podeželja	x		x	x	x		x					
Razvojni cilj 2: Nizkoogljična in bolj zelena regije													
2.1	Trajnostna raba energije			x								x	
2.2	Spodbujanje prilagajanja podnebnim spremembam ter krepitev odpornosti na nesreče											x	x
2.3	Spodbujanje trajnostnega gospodarjenja z vodnimi viri					x		x				x	
2.4	Spodbujanje prehoda na krožno gospodarstvo			x								x	
2.5	Izboljšanje in ohranjanje biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot, zelene infrastrukture v urbanem okolju in zmanjšanje onesnaženja							x				x	
2.6	Trajnostna mobilnost							x	x			x	
Razvojni cilj 3: Bolj povezana regija													
3.1	Širokopasovne povezave				x			x					
3.2	Prometna infrastruktura							x	x			x	
Razvojni cilj 4: Bolj privlačna in socialna regija													
4.1	Izboljšanje učinkovitosti trga dela	x	x		x								x
4.2	Izboljševanje dostopa do storitev v izobraževanju, usposabljanju in vseživljenjskem učenju		x	x		x						x	x
4.3	Povečevanje socialno-ekonomske integracije	x			x					x			x
4.4	Zagotavljanje enakosti dostopa do zdravstvene oskrbe in ustreznih pogojev bivanja				x	x	x			x			x
Razvojni cilj 5: Regija, ki je bliže državljanom													
5.1	Urbani razvoj				x			x	x	x	x		x
5.2	Razvoj podeželja, ki ga vodi skupnost-CLLD	x			x			x	x			x	
5.3	Razvoj obmejnih problemskih območij in območij z visoko brezposelnostjo	x	x	x	x			x	x			x	x
5.4	Regionalno prostorsko načrtovanje ter regijsko prometno načrtovanje							x	x			x	
5.5	Podpora razvoju nevladnih organizacij				x								x

Legenda: 1-Delo, 2-Izobrazba, 3-Dohodek, 4-Socialna izključenost, 5-Zdravje, 6-Dostopnost, 7-Prostor, 8-Stanovanje, 9-Okolje, 10-Kultura, 11-Upravljanje, 12-Varnost

Prvi cilj – dvig kakovosti življenja v vseh regijah – naslavljamo s projekti, ki so v ORP Slovenske gorice umeščeni v vseh pet razvojnih ciljev in njihovih razvojnih prioritet in so prikazani v tabeli.

Drugi splošni cilj – razvojno dohitevanje evropskih regij, in tretji cilj – zmanjšanje regionalnih razvojnih razlik znotraj regij naslavljamo zlasti z prioritetami, ukrepi in projekti ORP Slovenske gorice prvega in četrtega razvojnega cilja in pa mehanizmi petega razvojnega cilja za trajnostni razvoj mest in podeželja.

Četrty splošni cilj regionalne politike – uresničevanje razvojnih potencialov in izkoriščanje globalnih priložnosti z mednarodnim medregionalnim povezovanjem in sodelovanjem je v ORP naslovljen horizontalno.

Območno razvojno partnerstvo Slovenske gorice in drugi deležniki bodo priložnosti za medregionalno povezovanje naslavljali tako v okviru skupnih potreb in potencialov Vzhodne kohezijske regije in v okviru programov Interreg ter programov na področju mobilnosti, R&R in drugih programov.

Cilji prostorskega razvoja so upoštevani v zlasti v okviru petega razvojnega cilja in pa posredno v vseh ostalih razvojnih ciljih in njihovih prioritetah, ki vplivajo na racionalno rabo prostora in povečanje konkurenčnosti oz. privlačnosti mesta in podeželja.

ORP Slovenske gorice upošteva tudi priporočila Sveta v zvezi z nacionalnim reformnim programom Slovenije za 2020 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Slovenije za leto 2020, kjer spodbujamo krepitev gospodarstva in okrevanje, zagotavljanje odpornosti zdravstvenega sistema in sistema dolgotrajne oskrbe, zagotavljanje socialne zaščite in zaposlenosti, prav tako pa tudi naložbe v zeleni in digitalni prehod z učinkovito rabo energije, okoljsko infrastrukturo, trajnostnim prometom in spodbujanjem digitalizacije.

10 SISTEM INFORMIRANJA IN OBVEŠČANJA JAVNOSTI O NAČRTOVANJU IN IZVAJANJU ORP

Spremljanje in vrednotenje učinkov RRP je opredeljeno v Uredbi o regionalnih razvojnih programih (Ur. l. RS, št. 69/2012).

Spremljanje in vrednotenje ORP 2014-2020 izvaja RASG, d. o. o. na način, da se za posamezne vsebine ali celoten program zagotovi neodvisen pregled in spremljanje izvajanja ORP.

V okviru svojih aktivnosti vključi tudi podporno mrežo institucij. O rezultatih se obvešča enkrat letno Razvojni svet in Svet ORP Slovenske gorice, ki na osnovi poročila sprejme posamezne usmeritve oziroma priporočila. Realizacija izvajanja se spremlja preko kazalnikov in ciljnih vrednoti.

V poročilu se povzame:

- kratek prikaz sprememb, ki so pomembne za izvajanje ORP ter njihov vpliv na doseganje ciljev ORP,
- napredek pri doseganju kvantificiranih ciljev z uporabo fizičnih in finančnih kazalnikov,
- dosežene učinke po izvedbi posameznih ukrepov in projektov in
- povzetek pomembnih težav pri izvajanju ORP in sprejete ukrepe za njihovo odpravo.

Cilji:

- Vzpostavitev sistema in struktur na regionalni ravni za realizacijo ORP-ja 2021-2027.
- V sodelovanju z MGRT, RRA Podravje, s predstavniki lokalnih skupnosti, gospodarstva in nevladnih organizacij spremljati izvajanje projektov iz ORP 2021-2027 in črpanje EU sredstev.

Pristop:

- priprava izvajanja projektov,
- priprava pristopov (Dogovorov za Razvoj regije, Leader CLLD),
- pritegnitev zasebnega sektorja k sofinanciranju projektov,
- zagotoviti nemoteno in dobro izvedbo ter spremljanje programa (priprava projektnih, dokumentacij, izbira izvajalcev projektov, izvedba študij in vrednotenj, strokovnih ocen in priporočil),
- ustrezna administrativna in strokovna usposobljenost na regionalnem nivoju,
- promocija – razpoznavnost programa/razvojnih prioritet projektov med partnerji, splošno in strokovno javnostjo,
- zagotoviti informacijsko podprto vodenje, spremljanje in poročanje o izvajanju ORP-ja, upoštevano bo:
 - organiziranje občin in drugih regijskih partnerjev za ustrezno medsebojno informiranje o razpisih in izvajanju projektov iz Območnega razvojnega programa 2021–2027
 - priprava in vodenje posameznih/regijskih projektov za katere se bodo dogovorili župani.

11 SISTEM INFORMIRANJA IN OBVEŠČANJA JAVNOSTI O NAČRTOVANJU IN IZVAJANJU ORP SLOVENSKE GORICE

Na spletnih straneh www.rasg.si je in bo objavljen sprejet ORP Slovenske gorice.

Javnost bomo o izvajanju ORP 2021–2027 javno obveščali najmanj enkrat na leto. Prav tako bodo o izvajanju ORP 2021–2027 redno obveščeni Razvojni svet ORP in Svet ORP. Širšo javnost bomo obveščali preko sodelovanja z mediji – bodisi preko organizacije novinarskih konferenc in povabila novinarjem na različne dogodke, vezane na pripravo in izvajanje tega dokumenta ter izjave za medije.

V tiskanih medijih (Ovtarjeve novice, Večer, Štajerski tednik ...) in po radijskih postajah bomo informirali širši krog ljudi o procesu in izvajanju ORP-ja.

Spletno obveščanje: spletne strani ORA, občin, partnerjev, FB ... uporabljamo za sprotno obveščanje o aktivnostih v zvezi s pripravo in izvajanjem ORP ter organiziranjem javnih dogodkov, posvetov in razprav.

V procesu priprave ORP je potekalo informiranje in obveščanje preko spletne strani in večih medijev.

12 FINANČNA OCENA VREDNOSTI ORP SLOVENSKE GORICE 2021–2027

PROJEKTNI PREDLOGI ORP Slovenske gorice v obdobju 2022–2027	VREDNOST Z DDV	VREDNOST BREZ DDV	PRIČAKOVANA SREDSTVA EU
Razvojni cilj 1: Pametnejša, konkurenčna in trajnejša regija	36.610.852,00	18.961.353,80	15.798.348,31
RP 1.1: Krepitev razvojno-raziskovalnih, inovacijskih zmogljivosti in spodbujanje digitalne preobrazbe	0,00	0,00	0,00
RP 1.2: Krepitev rasti in konkurenčnosti MSP	5.466.000,00	3.268.852,12	3.871.639,06
RP 1.3: Trajnostni razvoj in promocija vzdržnega turizma s poudarkom na spodbujanju in varovanju naravne in kulturne dediščine	28.264.852,00	13.331.846,27	9.937.906,25
RP 1.4: Razvoj kulturnih in kreativnih industrij	0,00	0,00	0,00
RP 1.5: Razvoj kmetij, spodbujanje lokalne samooskrbe in ohranjanje vitalnega podeželja	2.880.000,00	2.360.655,41	1.988.803,00

	VREDNOST Z DDV	VREDNOST BREZ DDV	PRIČAKOVANA SREDSTVA EU
Razvojni cilj 2: Nizkoogljična in bolj zelena regija	35.072.708,70	31.289.105,51	20.930.552,20
RP 2.1: Trajnostna raba energije	3.649.000,00	2.990.983,61	1.562.991,80
RP 2.2: Spodbujanje prilagajanja podnebnim spremembam ter krepitev odpornosti na nesreče	0,00	0,00	0,00
RP 2.3: Spodbujanje trajnostnega gospodarjenja z vodnimi viri	8.264.884,70	10.544.987,47	5.074.753,01
RP 2.4: Spodbujanje prehoda na krožno gospodarstvo	0,00	0,00	0,00
RP 2.5: Izboljšanje in ohranjanje biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot, zelene infrastrukture v urbanem okolju in zmanjšanje onesnaženja	6.806.502,00	5.579.100,00	5.579.100,00
RP 2.6: Trajnostna mobilnost	16.352.322,00	12.174.034,43	8.713.707,39

	VREDNOST Z DDV	VREDNOST BREZ DDV	PRIČAKOVANA SREDSTVA EU
Razvojni cilj 3: Bolj povezana regija	246.910.067,39	198.801.857,11	167.853.180,83
RP 3.1: Širokopasovne povezave	0,00	0,00	0,00
RP 3.2: Prometna infrastruktura	13.620.000,00	7.885.245,20	6.702.458,97

	VREDNOST Z DDV	VREDNOST BREZ DDV	PRIČAKOVANA SREDSTVA EU
Razvojni cilj 4: Bolj privlačna in socialna regija	34.646.699,20	22.047.871,74	17.357.487,33
RP 4.1: Izboljšanje učinkovitosti trga dela	0,00	0,00	0,00
RP 4.2: Izboljševanje dostopa do storitev v izobraževanju, usposabljanju in VŽU	11.985.041,03	8.227.738,19	4.748.754,83
RP 4.3: Povečevanje socialno-ekonomske integracije	0,00	0,00	0,00
RP 4.4: Zagotavljanje enakosti dostopa do zdravstvene oskrbe in ustreznih pogojev bivanja	22.661.658,17	13.820.133,55	12.608.732,50

	VREDNOST Z DDV	VREDNOST BREZ DDV	PRIČAKOVANA SREDSTVA EU
Razvojni cilj 5: Regija bliže državljanom	1.952.000,00	1.600.000,00	1.600.000,00
RP 5.1: Urbani razvoj	0,00	0,00	0,00
RP 5.2: Razvoj podeželja, ki ga vodi skupnost – CLLD	1.952.000,00	1.600.000,00	1.600.000,00
RP 5.3: Razvoj obmejnih problemskih območij in območij z visoko brezposelnostjo	0,00	0,00	0,00
RP 5.4: Regionalno prostorsko načrtovanje ter regijsko prometno načrtovanje	0,00	0,00	0,00
RP 5.5: Podpora razvoju nevladnih organizacij	0,00	0,00	0,00

	VREDNOST Z DDV	VREDNOST BREZ DDV	PRIČAKOVANA SREDSTVA EU
ORP Slovenske gorice 2021-2027 PROJEKTI - SKUPAJ	355.192.327,29	272.700.188,16	223.539.568,67

	VREDNOST Z DDV	VREDNOST BREZ DDV	PRIČAKOVANA SREDSTVA EU
Razvojni cilj 1: Pametnejša, konkurenčna in trajnejša regija	482.285.724,63	272.236.054,17	366.408.713,25
Razvojni cilj 2: Nizkoogljična in bolj zelena regija	832.770.434,95	664.628.276,29	555.456.172,13
Razvojni cilj 3: Bolj povezana regija	246.910.067,39	198.801.857,11	167.853.180,83
Razvojni cilj 4: Bolj privlačna in socialna regija	327.637.321,57	238.348.899,62	184.059.432,50
Razvojni cilj 5: Regija bliže državljanom	81.731.589,34	66.679.852,83	55.226.801,55
ORP Slovenske gorice 2021-2027 PROJEKTI - SKUPAJ	1.971.335.137,88	1.440.694.940,02	1.329.004.300,26

13 SEZNAM PROJEKTOV VKLJUČENIH V ORP SLOVENSKE GORICE 2021–2027

Razvojni cilj 1: Pametnejša, konkurenčna in trajnejša regija						36.610.852,00	18.961.353,80	15.798.348,31
RP 1.2: Krepitev rasti in konkurenčnosti MSP								
ZAP. ŠT.	NAZIV PROJEKTA	PRIJAVITELJ	PARTNERJI	TRAJANJE PROJEKTA		SKUPNA VREDNOST PROJEKTA		PRIČAKOVANA SREDSTVA EU
				ZAČETEK	KONEC	Z DDV	BREZ DDV	
1.2.2: Vlaganja v ekonomsko poslovno infrastrukturo						5.466.000,00	3.268.852,12	3.871.639,06
49.	Širitev industrijske cone Lenart	Občina Lenart		2023	2024	854.000,00	700.000,00	595.000,00
50.	Razširitev Poslovno-obrtne cone Cerkevjak	Občina Cerkevjak		2022	2026	612.000,00	519.672,12	259.836,06
51.	Poslovna cona s tehnološkim parkom	Občina Sv. Trojica v Sl. g.		2024	2026	1.500.000,00		1.275.000
52.	Kulturno poslovni center Benedikt	Občina Benedikt		2023	2027	2.500.000	2.049.180	1.741.803
RP 1.3: Trajnostni razvoj in promocija vzdržnega turizma s poudarkom na spodbujanju in varovanju naravne in kulturne dediščine								
ZAP. ŠT.	NAZIV PROJEKTA	PRIJAVITELJ	PARTNERJI	TRAJANJE PROJEKTA		SKUPNA VREDNOST PROJEKTA		PRIČAKOVANA SREDSTVA EU
				ZAČETEK	KONEC	Z DDV	BREZ DDV	
1.3.1: Razvoj in upravljanje trajnostnih turističnih produktov ter spodbujanje regijskega povezovanja						9.640.000,00	1.344.262,30	916.803,27
58.	Zip line med Grmado in gradom Vurberk	Občina Duplek		2023	2026	3.000.000,00		
59.	Grad Vurberk z grajsko zidanico	Občina Duplek		2023	2026	4.000.000,00		
60.	Trojiška promenada	Občina Sv. Trojica v Sl. g.		2021	2023	1.000.000,00		
61.	Turistična ponudba okoli »karaule«	Občina Šentilj	/	2025	2027	330.000,00	270.491,80	175.819,67
62.	Turistično središče okoli ribnika Lenc	Občina Šentilj	/	2025	2027	580.000,00	475.409,84	309.016,39
63.	Vinska fontana Šentilj	Občina Šentilj	/	2025	2027	580.000,00	475.409,84	309.016,39
64.	Z vlakcem po Slovenskih goricah	RASG, d.o.o.	Občine območja ORP, Društvo Ovtar Slov. g.	2023	2027	150.000,00	122.950,82	122.950,82
1.3.2: Valorizacija naravne in kulturne dediščine						8.832.452,00	7.239.714,48	5.589.735,24
73.	Rimljanova pot	Občina Cerkevjak	Občina Cerkevjak, Društvo krdebač	2023	2023	25.950,00	21.270,48	10.635,24
74.	Ureditev turistično rekreacijskega parka Gramoznica	Občina Duplek		2022	2026	2.000.000,00	1.639.344,00	
75.	Revitalizacija perniškega jezera	Občina Pesnica	Turistično društvo Pernica, MOP, Okoliške kmetije, Ribe d.o.o., UM, FGPIA	2021	2027	6.806.502,00	5.579.100,00	5.579.100,00

1.3.3: Turistična infrastruktura						9.241.400,00	4.296.229,49	3.070.055,74
92.	KUL TUR	Občina Cerkevjak	Občina Cerkevjak, Kult. društvo Cerkevjak, Čebelarsko društvo Ivan Jurančič	2023	2023	260.000,00	213.114,74	106.557,37
93.	Ureditev medgeneracijskega parka – Vitalin 2. faza	Občina Cerkevjak	Občina Cerkevjak, Športno društvo Cerkevjak	2021	2022	308.000,00	252.459,01	126.229,50
94.	Posodobitev Anine poti z razglednim stolpom	Občina Sv. Ana		2022	2027	1.500.000,00	1.229.508,20	1.045.081,97
95.	Turistično – prireditveni prostor jurovski dol	Občina Sv. Jurij v Sl. g.	Kulturno društvo Ivan Cankar Jurovski Dol	2021	2022	146.400,00	120.000,00	78.688,52
96.	Sanacija funkcionalno degradiranega območja Plateisovina	Občina Sv. Jurij v Sl. g.		2023	2025	1.220.000,00	1.000.000,00	700.000
97.	Sprehajalna pot ob Globovnici	Občina Sv. Jurij v Sl. g.		2021	2023	160.000,00	131.147,54	85.998,38
98.	Sanacija Trojiškega jezera	Občina Sv. Trojica v Sl. g.		2024	2026	1.500.000,00		
99.	Ureditev Trškega jedra v sveti trojici	Občina Sv. Trojica v Sl. g.		2021	2024	2.500.000,00		
100.	Obnova kulturne dediščine – hiša Slovenska 1	Občina Šentilj	/	2025	2027	244.000,00	200.000,00	130.000,00
101.	Obnova slovenskega doma	Občina Šentilj	/	2024	2027	183.000,00	150.000,00	97.500,00
102.	Sanacija funkcionalno degradiranega območja Plateisovina	Občina Sv. Jurij v Sl. g.		2023	2025	1.220.000,00	1.000.000,00	700.000,00
1.3.4: Promocija trajnostnih turističnih destinacij z uvajanjem digitalizacije ter vzpostavitev podpornega okolja za manjše turistične ponudnike						551.000,00	451.640,00	361.312,00
105.	RAZVOJNI CENTER ZA TURIZEM – TDC	RASG, d.o.o.	Občine ORP Slov. goric; Društvo Ovtar Slovenskih goric; Deležniki s področja turizma v Slov. goricah; NVO na območju ORP	2022	2027	551.000,00	451.640,00	361.312,00
RP 1.5: Razvoj kmetij, spodbujanje lokalne samooskrbe in ohranjanje vitalnega podeželja								
ZAP. ŠT.	NAZIV PROJEKTA	PRIJAVITELJ	PARTNERJI	TRAJANJE PROJEKTA		SKUPNA VREDNOST PROJEKTA		PRIČAKOVANA SREDSTVA EU
				ZAČETEK	KONEC	Z DDV	BREZ DDV	
1.5.2: Ekološko in sonaravno kmetovanje						2.880.000,00	2.360.655,41	1.988.803,00
111.	KOLESARSKA POVEZAVA »Murski Dvor – Selnica ob Muri«	OBČINA ŠENTILJ	/	2025	2027	380.000,00	311.475,41	247.000,00
112.	KULTURNO POSLOVNI CENTER BENEDIKT	OBČINA BENEDIKT		2023	2027	2.500.000,00	2.049.180,00	1.741.803,00

Razvojni cilj 2: Nizkoogljična in bolj zelena regija						35.072.708,70	31.289.105,51	20.930.552,20
RP 2.1: Trajnostna raba energije								
ZAP.Š T.	NAZIV PROJEKTA	PRIJAVITELJ	PARTNERJI	TRAJANJE PROJEKTA		SKUPNA VREDNOST PROJEKTA		PRIČAKOVANA SREDSTVA EU
				ZAČETEK	KONEC	Z DDV	BREZ DDV	
2.1.2: Naložbe v povečanje energetske učinkovitosti ter uporabe in razvoj OVE						3.649.000,00	2.990.983,61	1.562.991,80
38.	Izgradnja energetske varčne športne dvorane	Občina Cerkevjak	Občina Cerkevjak, Športno društvo Cerkevjak, OŠ Cerkevjak-Vitomarci	2023	2026	3.100.000,00	2.540.983,61	1.270.491,80
39.	Trajnostna prenova kulturne dvorane vlada pipana Šentilj	Občina Šentilj	/	2025	2027	305.000,00	250.000,00	162.500,00
40.	Trajnostna prenova občinske stavbe	Občina Šentilj	vsi etažni lastniki	2025	2027	244.000,00	200.000,00	130.000,00
RP 2.3: Spodbujanje trajnostnega gospodarjenja z vodnimi viri								
ZAP.Š T.	NAZIV PROJEKTA	PRIJAVITELJ	PARTNERJI	TRAJANJE PROJEKTA		SKUPNA VREDNOST PROJEKTA		PRIČAKOVANA SREDSTVA EU
				ZAČETEK	KONEC	Z DDV	BREZ DDV	
2.3.1: Oskrba z vodo						2.410.000,00	1.565.573,77	1.282.786,88
75.	Ureditev vodovodnega omrežja	Občina Cerkevjak		2021	2025	1.910.000,00	1.565.573,77	782.786,88
76.	Zagotavljanje pitne vode	Občina Sv. Trojica v Slov. goricah		2024	2026	500.000,00		500.000,00
2.3.2: Varovanje vodnih virov						5.854.884,70	8.979.413,70	3.791.966,13
111.	Širitev čistilne naprave Benedikt	Občina Benedikt		2022	2023	1.000.000,00		850.000,00
112.	Odvajanje in čiščenje v porečju reke Drave – Občina Duplek II. faza	Občina Duplek		2024	2026		5.000.000,00	
113.	Izgradnja kanalizacijskega omrežja na območju aglomeracij do 2000 PE	Občina Lenart		2023	2024	854.000,00	700.000,00	595.000,00
114.	Ureditev kanalizacije v naselju Dolnja Počehova	Občina Pesnica	Mestna občina Maribor, Nigrad			864.924,70	708.954,67	545.020,24
115.	Izgradnja kanalizacije	Občina Sv. Ana		2022	2023	200.000,00	163.934,43	139.344,27
116.	Komunalna oprema stanovanjskih con	Občina Sv. Ana		2022	2023	600.000,00	491.803,28	418.032,78
117.	Odvajanje in čiščenje – ČN sever	Občina Šentilj		2025	2027	1.188.500,00	974.180,33	633.217,21
118.	Odvajanje in čiščenje – Murski dvor	Občina Šentilj		2025	2027	219.600,00	180.000,00	117.000,00
119.	Odvajanje in čiščenje – Sladki vrh	Občina Šentilj		2025	2027	185.660,00	152.180,33	98.917,21

120.	Odvajanje in čiščenje – Štrihovec (id: 15623)	Občina Šentilj		2025	2027	291.800,00	239.180,33	155.467,21
121.	Odvajanje in čiščenje – Štrihovec (id: 16374)	Občina Šentilj		2025	2027	450.400,00	369.180,33	239.967,21
RP 2.5: Izboljšanje in ohranjanje biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot, zelene infrastrukture v urbanem okolju in zmanjšanje onesnaženja								
ZAP.Š T.	NAZIV PROJEKTA	PRIJAVITELJ	PARTNERJI	TRAJANJE PROJEKTA		SKUPNA VREDNOST PROJEKTA		PRIČAKOVANA SREDSTVA EU
				ZAČETEK	KONEC	Z DDV	BREZ DDV	
2.5.1: Varstvo naravnih vrednot in ohranjanje biotske raznovrstnosti (še posebej v varovanih območjih narave)						6.806.502,00	5.579.100,00	5.579.100,00
134.	Revitalizacija Perniškega jezera	Občina Pesnica	TD Pernica, MOP, okoliške kmetije, Ride d.o.o., UNI MB	2021	2027	6.806.502,00	5.579.100,00	5.579.100,00
RP 2.6: Trajnostna mobilnost								
ZAP.Š T.	NAZIV PROJEKTA	PRIJAVITELJ	PARTNERJI	TRAJANJE PROJEKTA		SKUPNA VREDNOST PROJEKTA		PRIČAKOVANA SREDSTVA EU
				ZAČETEK	KONEC	Z DDV	BREZ DDV	
2.6.1: Spodbujanje uporabe in razvoj vseh oblik trajnostnega prometa						15.498.322,00	11.474.034,43	8.118.707,39
193.	Dravska kolesarska pot skozi občino Duplek s postavitvijo košare na ročni pogon	Občina Duplek	DRSI	v teku	2024	1.500.000,00	1.229.508,00	
194.	Izgradnja kolesarske poti žice - Ledinek - dražen vrh	Občina Sv. Ana		2023	2024	169.580,00	139.000,00	118.150,00
195.	Mednarodni kolesarsko pohodniški most Ceršak	Občina Šentilj	/	2025	2027	1.610.000,00	1.319.672,13	857.786,89
196.	Trajnostna mobilnost v občini Šentilj	Občina Šentilj	/	2025	2027	113.200,00	92.786,89	60.311,48
197.	KOLESARSKA POVEZAVA »Murski Dvor – Selnica ob Muri«	Občina Šentilj	/	2025	2027	380.000,00	311.475,41	202.459,02
198.	Kolesarske povezave na območju ORP Slovenske gorice – 2. faza, Del projekta, ki se nanaša na državno kolesarsko mrežo izvaja Direkcija RS za infrastrukturo kot ločen projekt!	RASG, d.o.o.	Občine Trnovska vas, Benedikt, Cerkvenjak, Lenart, Pesnica, Sveta Ana. Sv. Trojica v Sl. g., Sv. Jurij v Sl. g., Šentilj, Sv. Andraž v Sl. g.,	2022	2027	11.725.542	9.611.100	6.880.000
2.6.2: Načrtovanje in upravljanje multimodalne mobilnosti						854.000,00	700.000,00	595.000,00
203.	Izgradnja parkirišča P+R	Občina Lenart		2025	2025	854.000,00	700.000,00	595.000,00

Razvojni cilj 3: Bolj povezana regija						13.620.000,00	7.885.245,20	6.702.458,97
RP 3.2: Prometna infrastruktura								
ZAP. ŠT.	NAZIV PROJEKTA	PRIJAVITELJ	PARTNERJI	TRAJANJE PROJEKTA		SKUPNA VREDNOST PROJEKTA		PRIČAKOVANA SREDSTVA EU
				ZAČETEK	KONEC	Z DDV	BREZ DDV	
3.2.1: Izboljšanje cestne infrastrukture						13.620.000,00	7.885.245,20	6.702.458,97
35.	Rekonstrukcija občinskih cest	Občina Benedikt		2023	2027	800.000	655.737	557.377
36.	Modernizacija občinskih cest	Občina Lenart		2021	2027	7.320.000,00	6.000.000,00	5.100.000,00
37.	Modernizacija občinskih cest	Občina Sv. Ana		2021	2027	1.500.000,00	1.229.508,20	1.045.081,97
38.	Zelene poti na podeželju	Občina Sv. Trojica v Sl. g.		2022	2027	4.000.000,00		

Razvojni cilj 4: Bolj privlačna in socialna regija						34.646.699,20	22.047.871,74	17.357.487,33
RP 4.2: Izboljševanje dostopa do storitev v izobraževanju, usposabljanju in VŽU								
ZAP. ŠT.	NAZIV PROJEKTA	PRIJAVITELJ	PARTNERJI	TRAJANJE PROJEKTA		SKUPNA VREDNOST PROJEKTA		PRIČAKOVANA SREDSTVA EU
				ZAČETEK	KONEC	Z DDV	BREZ DDV	
4.2.1: Naložbe v infrastrukturo za kakovostne storitve izobraževanja, usposabljanja in vseživljenjskega učenja						11.335.041,03	7.651.672,62	4.259.099,10
20.	Rekonstrukcija in prizidava vrtca Spodnji Duplek	Občina Duplek		2022	2023	3.000.000,00	2.459.016,00	
21.	DOZIDAVA OŠ LENART	Občina Lenart		2021	2024	3.192.147,83	2.616.514,62	2.224.037,43
22.	Izgradnja vrtca Selce	Občina Lenart		2026	2026	385.000,00	315.573,80	268.237,70
23.	Dozidava Osnovne šole Sveta Ana	Občina Sv. Ana		2025	2027	1.500.000,00	1.229.508,20	1.045.081,97
24.	Dozidava vrtca pri OŠ J. Hudalesa	Občina Sv. Jurij v Slov. g.		2024	2027	1.257.893,20	1.031.060,00	721.742,00
25.	Novi nizko ogliščni vrtec	Občina Sv. Trojica v Slov. g.		2021	2023	2.000.000,00		
4.2.3: Načrtovanje in upravljanje kompetenc skladno s potrebami trga dela						650.000,00	576.065,57	489.655,73
28.	CENTER ZNANJA	RASG, d.o.o.	Občine ORP Sl. gorice, NVO, OOO Lenart, ...			250.000,00	237.377,05	201.770,49
29.	Podjetniški izobr. center - COWORKING	RASG, d.o.o.	Občine ORP Sl. gorice, NVO, OOO Lenart, ...	2022	2027	400.000,00	338.688,52	287.885,24
RP 4.4: Zagotavljanje enakosti dostopa do zdravstvene oskrbe in ustreznih pogojev bivanja								
ZAP. ŠT.	NAZIV PROJEKTA	PRIJAVITELJ	PARTNERJI	TRAJANJE PROJEKTA		SKUPNA VREDNOST PROJEKTA		PRIČAKOVANA SREDSTVA EU
				ZAČETEK	KONEC	Z DDV	BREZ DDV	

4.4.1: Investicije v zdravstveno, socialno in športno infrastrukturo						22.221.658,17	13.459.477,55	12.320.207,50
91.	Vzpostavitev dolgotrajne oskrbe v občini – blizu svojega doma	Občina Benedikt	Konzorcij 17	2023	2027	1.500.000	1.229.508	1.045.082
92.	Dom starostnikov Cerkevjak	Občina Cerkevjak	Občina Cerkevjak, Vrtec Pikapolonica Cerkevjak	2024	2026	1.515.700,00	1.242.377,05	621.188,52
93.	Dom starejših Danica Duplek	Občina Duplek	Dom D. Vogrinec MB			7.057.403,20	6.357.629,41	6.718.468,35
94.	Zdravstvena ambulanta Duplek	Občina Duplek		2023	2026	3.000.000,00		
95.	Rekonstrukcija in dozidava ZD Lenart - Izgradnja ambulant za urgentno, primarno zdravstvo in prostorov za ločeno delovanje v času epidemioloških razmer	Občina Lenart	Zdravstveni dom Lenart; Občina Sv. Jurij v Slov. g., Občina Sv. Trojica v Sl. g.	2022	2024	1.110.200,00	910.000,00	773.500,00
96.	Izgradnja doma starejših občanov	Občina Sveta Ana	Dom D. Vogrinec MB	2022	2024	4.538.354,97	3.719.963,09	3.161.968,63
97.	Dom za 3. življenjsko obdobje – dom starostnikov z dnevnim centrom	Občina Sv. Trojica v Sl. g.		2023	2024	3.500.000,00		
4.4.3: Zagotavljanje podpornega okolja za gradnjo dostopnih javnih in zasebnih stanovanj, investicije v stanovanjsko infrastrukturo in podpora družbenim inovacijam na področju bivanja						440.000,00	360.656,00	288.525,00
105.	Izgradnja komunalne infrastrukture za območje OPPN stanovanjsko naselje JD – 06 – Jurovski Dol	Občina Sv. Jurij v Slov. g.		2022	2027	440.000,00	360.656,00	288.525,00

Razvojni cilj 5: Regija bliže državljanom						1.952.000,00	1.600.000,00	1.600.000,00
RP 5.2: Razvoj podeželja, ki ga vodi skupnost – CLLD								
ZAP. ŠT.	NAZIV PROJEKTA	PRIJAVITELJ	PARTNERJI	TRAJANJE PROJEKTA		SKUPNA VREDNOST PROJEKTA		PRIČAKOVANA SREDSTVA EU
				ZAČETEK	KONEC	Z DDV	BREZ DDV	
5.2.1: Ljudem prijazno podeželje						1.952.000,00	1.600.000,00	1.600.000,00
34.	Hostel – varno zavetje popotnikov	RASG, d.o.o.	Občine ORP Sl. gorice: Društvo Ovtar Sl. gorice; ponudniki tur. produktov in storitev; NVO območja Sl. g.	2023	2027	1.220.000,00	1.000.000,00	1.000.000,00
35.	Samooskrba Slovenskih goric	RASG, d.o.o.	Občine ORP Sl. gorice, Zadruga Dobrina, obrati javne prehrane ORP, Zavod za turizem Sv. Trojica, RRA, LAS-i	2022	2027	732.000,00	600.000,00	600.000,00

LITERATURA, VIRI

1. SI-STAT, podatkovni portal SURS
2. Poročila AJPES
3. Demografske spremembe in regionalni razvoj, 2019
4. Naložbene potrebe za obdobje 2021-2027 v okviru kohezijske politike
5. Operativni načrt o sodelovanju ministrstev pri pripravi regionalnih razvojnih programov 2021-2027, julij 2019
6. Program razvoja podeželja 2014-2020
7. Poročilo o državi – Slovenija, februar 2019
8. Regionalnih razvojni program za Podravje 2014-2020
9. Strategija razvoja prometa do 2030
10. Resolucija o Nacionalnem programu varstva okolja za obdobje 2020-2030
11. Nacionalni plan varstva okolja 2030
12. Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt RS (NEPN)
13. Strategija trajnostne rasti slovenskega turizma 2017-2021
14. Resolucija o nacionalnem programu o strateških usmeritvah razvoja slovenskega kmetijstva in živilstva »Naša hrana, podeželje in naravni viri od leta 2021«
15. Strategija pametne specializacije
16. CPS posameznih občin v Podravju
17. Energetski koncept Slovenije 2030
18. Zdravje v regiji, podatkovni portal, Nacionalni inštitut za javno zdravje, december 2019
19. Strategija razvoja Slovenije 2030
20. Strateška izhodišča razvoja Kohezijske regije Vzhodna Slovenija
21. Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (ZSRR-2)
22. Uredba RS o regionalnih razvojnih programih
23. Zakon o urejanju prostora
24. Strategija prostorskega razvoja Slovenije
25. Evropska kohezijska politika (Predlog o večletnem finančnem okvirju 2021-2027)
26. Urbana Agenda EU – Dogovor iz Amsterdama, 2019
27. Gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarskega območja Maribor 2021-2030
28. Vlada Republike Slovenije, Operativni programa odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode, 2020
29. Ministrstvo za okolje in prostor, Operativnega programa oskrbe s pitno vodo za obdobje od 2022 do 2027, Osnutek. 2021
30. Strateški načrt Skupne kmetijske politike 2023-2024, november 2021
31. Sporazum o partnerstvu med Slovenijo in Evropsko Komisijo za obdobje 2021-2027